

BERNAMEYA PERWERDEYA PIŞTGIRÎ JI BO KESÊN BI ASTENGIYA SPEKTRUMA OTÎZMÊ

Wezaretê Perwerdeya Neteweyî
Müdûriyeta Giştî ya Perwerdeya Taybet û Xizmetên Rêberiyê

Wergera tam a resenê tirkî; hemû tablo hatine parastin.

JI BO KESÊN BI ASTENGIYA SPEKTRUMA OTÎZMÊ

BERNAMEYA PERWERDEYA PIŞTGIÎ

BI ASTENGIYA SPEKTRUMA OTÎZMÊ

SÊN

BERNAMEYA PERWERDEYA P T G R

A. Destpêk 5

1. Bernameyên Perwerdeya Piştgirî Çi Ne? 5
2. Armancên Bernameyên Perwerdeya Piştgirî 6
3. Perspektîfa Bernameyên Perwerdeya Piştgirî 7
4. Pêkhateya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî 11
5. Nêzikatiya Fêrbûn-Hînkirinê ya Bernameyên 12 Perwerdeya Piştgirî

B. Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê 15 Bernameya Perwerdeya Piştgirî

1. Armanca Giştî ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî 15 ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê
2. Pêkhateya Bernameya Perwerdeya Piştgirî 16 ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê
3. Pêvajoya Hînkirin-Fêrbûnê ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî 18 ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê
4. Pîvan û Nirxandin di Bernameya Perwerdeya Piştgirî 29 ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de
5. Xalên Ku Divê Bala Mirov Bikişînin di Sepandina Bernameya 36 Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de
6. Armanc û Tevgerên Armanckirî 39

Pêvek 204

A. Destpêk

1. Bernameyên Perwerdeya Piştgirî Çi Ne?

Di xala 14. ya Biryarnameya Bi Hêza Qanûnê ya Der Barê Perwerdeya Taybet de ku bi hejmara 573 di sala 1997an de derket, ev hukm cih digire: “Ji bo pêkanîna armancên bernameyên perwerdeyê yê ku kesên hewceyî perwerdeya taybet in di hawîrdorên perwerdeyê yê her cure û astê de didomînin, piştgiriya perwerdeya taybet tê dayîn. Ji bo vê armancê derfetên perwerdeya ferdî û bi kom tên peyda kirin. Ji bo kesên hewceyî perwerdeya taybet ên di temenê perwerdeya mecbûrî de ku ne di rewşê de ne ku dê biçin sazîyeke perwerdeyê, bêtir ku li asta bandorbûna ji kêmasiyê were nêrîn, bernameyên perwerdeyê yê ji bo pêşxistina jêhatîyên jiyanê yê bingeîn û bersivdana hewcedariyên fêrbûnê tên sepandin.” Bi vê xalê bingeha xizmetên perwerdeya piştgirî hat danîn. Armanca bernameyên perwerdeya piştgirî ev e: bêtir sînorê temen, piştgirîkirina kesên di domandina jiyanê wan a serbixwe de, di qadên pêşketinê de, di jêhatîyên akademîk de û pêşkêşkirina xizmetê hem ji malbatan re hem ji kesên re ji bo rehabilitasyonê kesên hewcedar. Gelek guhertinên ku di qada perwerdeya taybet de çêbûne, hewcedariya amadekirina nû ya bernameyên perwerdeya piştgirî

yên ku niha tên sepandin derxistiye holê. Di vê çarçoveyê de bernamêyên perwerdeya piştgirî bi beşdariya berfireh a akademîsyen, pispor û mamosteyan, bi awayekî kes-navendî û ku dê rê nîşanî mamoste bide, ligel rêbaz û teknîkên nû, di ronahiya pêşketinê qada perwerdeya taybet de ji nû ve hatin amadekirin û di vê pêvajoyê de ev gav hatin şopandin:

Bernameyên hînkirinê yê welatên cuda ku di salên dawî de bi sedemên wekhev hatine nûkirin û rojanekirin hatin lêkolînkirin,

Xebatên akademîk ên li ser perwerdeya taybet û bernamêyên perwerdeya piştgirî hatin vekolîn, Di serî de Destûra me, mevzûata pêwendîdar hat lêkolînkirin, Bi mamoste û pisporên ku li navendên perwerdeya taybet û rehabilitasyonê dixebitin û li navendên rêberî û lêkolînê wezîfe digirin, civînên koma balê hatin lidarxistin ku tê de nêrînên wan ên der barê naverok û sepandinên bernamêyên perwerdeya piştgirî hatin wergirtin, Ji bo avakirin, amadekirin û nirxandina pêvajoya bernamêyên perwerdeya piştgirî, çar xebatgehên cuda yê bi navîni çar-rojî ku hemû kesên pêwendîdar tê de beşdar bûn hatin lidarxistin. Di ber van hemû xebatan de hemû nêrîn, pêşniyar, rexne û hêvî ji aliyê koma xebatê ya ji personelên pispor ên yekîneyên pêwendîdar ên Wezareta Perwerdeya Neteweyî, mamoste û akademîsyenan pêk tê ve hatin nirxandin. Li gorî tespîtên ku hatin kirin, bernamêyên perwerdeya piştgirî ji nû ve hatin nirxandin, rojanekirin û nûkirin.

2. Armancên Bernamêyên Perwerdeya Piştgirî

Armancên giştî yê Bernamêyên Perwerdeya Piştgirî ku li ser bingeha “Armancên Giştî yê Perwerdeya Neteweyî ya Tirk”, “Prensîbên Bingeîn ên Perwerdeya Neteweyî ya Tirk” ên di xala 2. ya Qanûna Bingeîn a Perwerdeya Neteweyî ya bi hejmara 1739 de hatine diyarkirin û “Prensîbên Bingeîn ên Perwerdeya Taybet” ên di Biryarnamêya Bi Hêza Qanûnê ya Der Barê Perwerdeya Taybet a bi hejmara 573 de cih digirin hatine amadekirin, ev in: 1. Bi berçavgirtina pêvajoyên pêşketina ferdî yê kesên bi hewcedariya taybet, piştgirîkirina pêşketina wan a tendurust di qadên ziman û ragihandinê, xwelêxwedîkirin û jiyana rojane, laşî, naskirinî, civakî û hestiyarî de 2. Bidestxistina jêhatîyên akademîk ên bingehîn ên ku kesên bi hewcedariya taybet dê di jiyana xwe ya rojane de hewce bikin û piştgirîkirina wan ku bibin kesên serbixwe yê van jêhatîyan bi awayekî bi bandor bi kar tînin 3. Bi pêşxistina jêhatîyên ku kesên bi hewcedariya taybet ên ku nirxên neteweyî û manewî pejiwandine bi dest xistine, piştgirîkirina wan bi awayekî ku danûstandin û tevlihbûna wan a bi civakê re pêk bîne 4. Piştgirîkirin û pêşxistina kesên ku dikarin bi mirovan re danûstandinê ava bikin, xwe li rêzikên civakî bin, ji bo tevlihbûna jiyana civakî bixebitin û jiyana xwe bi awayekî serbixwe bidomînin, bi tevahiya jiyane

3. Perspektîfa Bernamêyên Perwerdeya Piştgirî

Armanca bingehîn a pergala me ya perwerdeyê ew e ku zanîn, jêhatî û tevgerên bi nirx û jêhatîyên me re yekbûyî bide kesan. Dema ku zanîn, jêhatî û tevger bi bernamêyên hînkirinê tên dayîn, nirxên me û jêhatî jî yekîtiya di navbera van zanîn, jêhatî û tevgeran de ava dikin. Nirx ew mîrateya xwerû ne ku ji çavkaniyên neteweyî û manewî yê civakê gihîştine roja me û dê ji sibehan re bên veguhastin. Jêhatî jî veguhastina vê mîrateyê bo jiyane ye. Ji vî aliyê ve nirx û jêhatî bi awayekî ji hev nayên veqetandin, ligel zanîn, jêhatî û tevgerên ku bi pêvajoyên fêrbûn û hînkirinê tên dayîn tên destgirtin û perspektîfa bernamêyê ava dikin.

a. Nirxên Me

Nirx; ew ramanên hevpar, armanc, prensîbên exlaqî yê bingehîn an bawerî ne ku ji aliyê piraniya endamên komeke civakî an civakekê ve ji bo peyda kirin û domandina hebûn, yekîti, xebitîn û

berdewamiyê rast û pêwîst tîn pejirandin. Nirx diyardeyên yekkirinê ne ku ji aliyê civak an kesan ve tîn pejirandin. Di heman demê de nirx ew pîvan in ku tê bawer kirin hewcedariyên civakî yên civakê bersiv didin û ji bo qenciya kesan in. Yek ji armancên bingeîn ên perwerdeya nirxan jî ew e ku kes karibin kesayetiyê tendurust, hevaheng û hevseng pêş bixin. Nirx di şêwedana helwest û tevgerên mirov de xwedî roleke girîng in. Pergala perwerdeyê ne tenê avahiyek e ku ji aliyê akademîk ve serkeftî ye û hin zanîn, jêhatî û tevgerên diyarkirî dide. Perwerdekirina kesên ku nirxên bingeîn pejirandine erka bingeîn a pergala perwerdeyê ye; divê çalakiyên perwerde-hînkirinê bikaribin bandorê li nirx, adet û tevgerên nîşê nû bikin. Pergala perwerdeyê, erka xwe ya di çarçoveya dayîna nirxan de, bi bernameyê perwerdeyê ya ku bernameyên hînkirinê jî dihewîne bi cih tîne. Bernameya perwerdeyê; bi berçavgirtina hemû hêmanên pergala perwerdeyê wek bernameyên hînkirinê, hawîrdorên fêrbûn-hînkirinê, amûr û alavên perwerdeyê, çalakiyên derveyî dersê û mevzûatê tê avakirin. Di bernameyên perwerdeya piştgirî de, pêşxistina deh nirxên rehî yên ku Wezareta Perwerdeya Neteweyî ji bo bernameyên perwerdeyê pêşbînî kiriye hat armanckirin. Ev nirx ev in; dad, hevaltî, dilsozî, xwekontrolkirin, sebir, rêz, hezkirin, berpirsiyarî, welatparêzî û alîkarîxwazî. Nirxên navborî dê di pêvajoyên fêrbûn-hînkirinê de hem bi serê xwe, hem bi nirxên jêrîn ên pêwendîdar re, hem jî ligel nirxên rehî yên din bîr destgirtin. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de pêşxistina van deh nirxên rehî û nirxên jêrîn ên pêwendîdar hat armanckirin. Di bernameyên perwerdeya piştgirî de jî bi vê têgihiştinê nirxên me, wek bernameyê cuda an qadeke fêrbûnê, yekîne, mijar, beş hwd. nehatine dîtin. Berevajî vê, nirxên me yên ku armanca dawî û ruhê tevahiya pêvajoya perwerdeyê ne, di her yekê ji bernameyên perwerdeya piştgirî de cih girtine.

b. Jêhatî

Pergala me ya perwerdeyê armanc dike ku kesên bi karakter ên xwedî zanîn, jêhatî û tevgerên di jêhatîyan de yekbûyî perwerde bike. Jêhatî ku çerxa jêhatîyan e û kes dê hem di asta neteweyî hem ya navneteweyî de di jiyana xwe ya kesane, civakî, akademîk û karî de hewce bikin, di Çarçoveya Jêhatîyan a Tirkîyeyê (TYÇ) de hatine diyarkirin. Di TYÇ'ê de heşt jêhatîyên bingeîn hatine diyarkirin: ragihandin bi zimanê zikmakî, ragihandin bi zimanên biyanî, jêhatîya bîrkariyê û jêhatîyên bingeîn ên di zanist/teknolojiyê de, jêhatîya dijîtal, fêrbûna fêrbûnê, jêhatîyên civakî û yên der barê hemwelatîbûnê de, destpêşxerî û pêşkarî, hişmendîya çandî û îfade. Di çarçoveya perwerdeya taybet de jêhatîyên der barê ragihandina bi zimanên biyanî de di bernameyên perwerdeya piştgirî de nehatine destgirtin. Jêhatîyên ku di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de hatine destgirtin ligel pênasayên wan li jêr hatine rave kirin: 1) Ragihandin bi zimanê zikmakî: Îfade û şirovekirina têgih, raman, nêrîn, hest û diyardeyan hem bi devkî hem bi nivîskî (guhdarîkirin, axaftin, xwendin û nivîsandin); di her cure çarçoveya civakî û çandî de wek perwerde û hînkirin, cihê kar, mal û şahiyê, danûstandina zimanî ya guncaw û afirîner e. Di Modula Ziman û Ragihandinê ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de armanc ew e ku kes di qonaxa berî peyvê, qonaxa peyvê û jêhatîyên ragihandina alternatîf de û di jêhatîyên lîstika sembolîk û civakî de serkeftî bin. Jêhatîya ragihandina bi zimanê zikmakî; di vê modulê de ji aliyê hemû pêkhatiyên ziman ve cih girtiye. Di Modula Xwendin û Nivîsandinê de jî armanc ew e ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di jêhatîyên xwendewaniya zû, xwendin û nivîsandina pêşîn, xwendin û nivîsandina fonksiyonel, rêziman, têgihiştina xwendinê, têgihiştina guhdarîkirinê û îfadeya nivîskî de serkeftî bin. Di vê modulê de jêhatîya ragihandina bi zimanê zikmakî dê bi beşên rêziman, têgihiştina xwendinê, têgihiştina guhdarîkirinê û îfadeya nivîskî bê piştgirî kirin. 2) Jêhatîya bîrkariyê û jêhatîyên bingeîn ên di zanist/teknolojiyê de: Jêhatîya bîrkariyê, pêşxistin û sepandina şeweya ramana bîrkarî ye ji bo çareserkirina rêze pirsgerêkên ku di jiyana

rojane de tên dîtin. Giranî tê dayîn ser pêvajoyê, çalakî û zanîna ku li ser jêhatîyeke arîtmîk a xurt tê avakirin. Jêhatîya bîrkariyê, jêhatî û daxwaza bikaranîna modên bîrkarî yên ramanê (ramana mantiqî û mekanî) û pêşkêşkirinê (formul, model, sazîkirin, grafîk û tablo) di astên cuda de dihevin. Jêhatîya di zanistê de, ji bo pênasîkirina pirsan û hilberandina encamên li ser bingeha delîlan, behsa hebûna zanîna ya der barê ravekirina cîhana xwezayî de û jêhatî û daxwaza sûdwergerîna ji metodolojiyê dike. Jêhatîya di teknolojiyê de, wek sepandina zanîna û metodolojiyê di çarçoveya bersivdana daxwaz û hewcedariyên mirovî yên hatine hîskirin de tê dîtin. Jêhatîya di zanist û teknolojiyê de, hêza têgihiştina guhertinên ku ji çalakiyên mirovan çêdibin û berpirsiyariyên her kesî wek hemwelatî dihevin.

Di Modula Bîrkariya Zû ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de; armanc tê kirin ku kes di qonaxa berî dibistanê de jêhatîyên herî bingeîn ên bîrkariyê fêr bibin, asta amadebûna wan a ji bo perwerdeya seretayî bê zêdekirin û di jêhatîyên bîrkariya pêşketî de serkeftî bin. Di vê çarçoveyê de beşên taybetmendiyên tiştan û amadebûna ji bo pîvandîna, têkiliyên mekanî, hejmar, têkiliya parçe-tevayî, berhevîkirin û derxistina zû, geometrî, pîvandîna dane cih girtine. Bi modula bîrkariyê jî armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di qonaxa dibistanê de jêhatîyên herî bingeîn ên bîrkariyê fêr bibin û di jêhatîyên bîrkariya pêşketî de serkeftî bin. Di vê modulê de beşên hejmar û operasyon, geometrî, pîvandîna û pêvajokirina daneyê cih digirin. Modul jêhatîyên herî bingeîn ên bîrkariyê yên di qonaxa dibistanê de dihevin. Bi van her du modulan armanc tê kirin ku jêhatîyên bîrkarî yên kesên bîrê pêşxistin. Jêhatîyên bingeîn ên di zanist/teknolojiyê de jî armanc tê kirin ku bi rêzê bi Modulên Bîrkarî, Xwendin û Nivîsandinê bîrê piştgirî kirin. 3) Jêhatîya dîjîtal: Bikaranîna ewle û rexneyî ya teknolojiyên zanîna û ragihandinê ji bo kar, jiyanê rojane û ragihandinê dihevin. Jêhatîya navborî, bi jêhatîyên bingeîn tê piştgirî kirin wek bikaranîna komputeran ji bo gihîştina zanîna û nixandîna, veşartin, hilberandin, pêşkêşkirin û danûstandina zanîna û herwiha tevliûbûna torên hevpar û avakirina ragihandinê bi rêya înternetê. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de bi Modula Jêhatîyên Jiyanê Rojane armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê jêhatîyên jiyanê rojane pêk bînin. Di beşa bikaranîna amûrên elektronîk/elektrîkî yên kesane ya vê beşê de armanc tê kirin ku jêhatîya dîjîtal bê piştgirî kirin. Bi Modula Jêhatîyên Jiyanê Civakî armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê jêhatîyên bingeîn ên jiyanê civakî bi dest bixin. Di armanca bikaranîna xizmetên ragihandinê ya vê beşê de jî armanc tê kirin ku jêhatîya dîjîtal bê piştgirî kirin. 4) Fêrbûna fêrbûnê: Ew jêhatî ye ku kes li pey fêrbûnê bikeve û di vê mijarê de israrkar be, da ku karibe çalakiya xwe ya fêrbûnê bi awayekî ferdî an bi kom birêve bibe, bi awayekî ku rêveberiya demê û zanîna ya bi bandor jî bihevin. Ev jêhatî, bi naskirina derfetên heyî, hişmendiya kesî ya der barê hewcedarî û pêvajoyên fêrbûnê de û şiyana serderfêrkirina bi zehmetiyan re ji bo çalakiyeke fêrbûnê ya serkeftî dihevin. Ew tê wê wateyê ku mirov li piştgiriya rêberiyê bigere û jê sûd werbigire, bi qasî ku zanîna û jêhatîyên nû bi dest bixe, bixebitîne û li xwe bîne. Fêrbûna fêrbûnê, fêrbûniyan dide tevgerê da ku ji bo bikaranîna û sepandina zanîna û jêhatîyan di çarçoveyên cuda de wek mal, cihê kar, hawîrdora perwerde û hînkirinê, xwe bispêrin fêrbûn û tecrûbeyên jiyanê yên berê. Bi beşa plansazkirina jiyanê rojane ya di Modula Jêhatîyên Jiyanê Civakî ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de armanc tê kirin ku fêrbûna fêrbûnê

bê piştgirî kirin. Herwiha bi beşa çareserîkirina pirsgerêkên civakî ya di Modula Jêhatîyên Civakî de jî dê ev jêhatî bê piştgirî kirin. 5) Jêhatîyên civakî û yên der barê hemwelatîbûnê de: Ev jêhatî, jêhatîyên kesane, navkesî û navçandî dihevin û hemû şeweyên tevgerê jî digirin nav xwe ku dihelin kes bi awayekî bi bandor û avaker tevliûb jiyanê civakî û xebatê ya cuda bibin û dema pêwîst nakokiyên çareser bikin. Jêhatîya der barê hemwelatîbûnê de jî kesên ji bo tevliûbûna tam a jiyanê medenî li ser bingeha zanîna der barê têgihiştinê û pêkhatiyên civakî û siyasî û biryardariya tevliûbûna demokratîk û

aktîf, amade dike. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de bi Modula Jêhatîyên Civakî armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê jêhatîyên civakî pêk bînin. Jêhatîyên civakî di hemû beşên vê modulê de tên piştgirî kirin. Herwiha di Modula Kes û Derdor de armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê zanînen bingeîn ên der barê xwe û derdora xwe de bi dest bixin. Di beşên malbat û jiyana li malê, jiyana li navenda perwerdeyê, jiyana ewle, jiyana li derdora civakî de armanc tê kirin ku jêhatîyên civakî bên piştgirî kirin. Di beşa jiyana li welatê me ya di Modula Kes û Derdor de armanc tê kirin ku jêhatîyên der barê hemwelatîbûnê de bên piştgirî kirin. 6) Hişmendiya çandî û îfade: Ew qedirnasiya girîngiya îfadekirina afirîner a nêrîn, tecrûbe û hestan e bi bikaranîna amûrên ragihandina girseyî yê cuda, tê de muzîk, hunerên sehneyê, wêje û hunerên dîtbarî. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de di beşên ragihandin û danûstandin, têgihiştin û îfadekirinê yê Modula Jêhatîyên Civakî de armanc tê kirin ku jêhatîyên îfadeyê bên piştgirî kirin. Bi beşa malbat û jiyana li malê ya di Modula Kes û Derdor de û bi beşên jêhatîyên xwarin û vexwarinê yê Modula Jêhatîyên Xwelêxwedîkirinê armanc tê kirin ku jêhatîya hişmendiya çandî bê piştgirî kirin. 7) Destpêşxerî û pêşkarî: Ew jêhatîya kesî ya veguhastina ramanên xwe bo tevgerê îfade dike. Ligel afirînerî, nûjenî û rîskgirtinê, şiyana plansazkirinê ji bo gihîştina armancan û birêvebirina projeyan jî dihevine. Ev jêhatî, ji bo ku kes ne tenê li malê û di civakê de, lê belê hişmendê çarçove û şertên karên xwe bin û derfetên karî bigirin, bingehekê ava dike. Di heman demê de zanîn û jêhatîyên xwerû yê ku kesên dest bi çalakiyên civakî û bazirganî dikin an tê de beşdar dibin hewce dikin jî dihevine. Di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de bi beşên ewlekarî, kîrîn, cihên civakî, sazî û dezgeh, veguhastin û ragihandin, plansazkirina jiyana rojane yê di Modula Jêhatîyên Jiyana Civakî de armanc tê kirin ku destpêşxerî û pêşkarî bên piştgirî kirin.

4. Pêkhateya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Di bernameyên perwerdeya piştgirî de nêzîkatiya modulî hat pejirandin. Modul, bi wateya peyvê, parçeya dabeşbar a tevayîyekê ye. Bi gotineke din, yekîneyeke biçûk e ku di nav xwe de yekîtiya wateyê heye. Di vê çarçoveyê de modul, materyalek nivîskî ye ku pênase, armanc, çalakiyên pêwîst ên ji bo gihîştina van armancan û amûrên pîvandî yê modula pêwendîdar dihevine. Bernameyên perwerdeya piştgirî bi berçavgirtina hewcedariyên kesên di koma kêmasiya pêwendîdar de hatine avakirin. Ev modul; ji jiyandî hînkirinê pêk tên ku li ser bingeha hînkirina ferdî ne, destpêk û dawîya wan heye, di nav xwe de yekîtiyê nîşan didin û di çarçoveyê de sistematîk de hatine rêzkirin. Modulên piştgirî bi awayekî hatine amadekirin ku derfetê bidin amadekirin û sepandina bernameya perwerdeya kesaneke, di nav xwe de xwedî yekîtiyê bin û hev bi awayekî fonksiyonel temam bikin. Armancên ku di modulan de cih digirin ji zanîn, jêhatî û helwestên ku dê bên dayîn kesî pêk tên. Modul ligel ku ji sepînerî re rêber in, standardekê tînin perwerdeya ku navendên perwerdeya taybet û rehabilitasyonê dê bisepînin û pêvajoya pîvandin-nirxandinê jî hêsan dikin. Di plansazkirina hînkirinê bi modulan de bi qasî ku pêkan be hînkirina ferdî tê binge girî. Dema armancên bernameyên perwerdeya modulî tên diyarkirin, taybetmendiya kes, civak û qada mijarê tên berçavgirtin. Wek prensîb hat pejirandin ku bernameyek bê amadekirin ku li asta kesên bi hewcedariya taybet be, hewcedariya civakê bersiv bide û mijarên wê li gorî pêşketinê zanistî û teknolojik bên rojanekirin. Bernameyên perwerdeya piştgirî ji modulên cuda yê ku dê gihîştina armancên armanckirî pêk bînin û ji beşên van modulan pêk tên. Di her modulekê de armancên ku tên hêvîkirin kes bigihîjinê, tevgerên armanckirî û ravekirinê taybet cih digirin ku bi berçavgirtina rewşa jêhatîyê ya kesên di sepandinê de hatine amadekirin. Ravekirin; dikarin di aliyên jêrîn ên bernameyê de bin wek taybetmendiya armancê, fêrbûnê pêşmerc, rêbaza hînkirinê, materyal û pîvandin. Modul di nav xwe de ji beşan pêk tên. Beşên ku di nav modulan de cih digirin li gorî taybetmendiya qadan wek nêzîkatiya xêzî û sarmalî

hatine destgirtin. Bi vê wateyê bernameyên perwerdeya piştgirî xêzî ne, çimkî di nav hin modulan de beş hene ku pêşketina qonax bi qonax û fêrbûnên pêşmerc tê de mecbûrî ne. Yanî berî ku armancek pêk were nayê derbasî armanca din bûn. Hin modul jî wek nêzîkatiya naverokê taybetmendiya sarmalî hildigirin. Çimkî beşên di nav modulan de carinan ji aliyê berfirehiyê ve fireh dibin û dikarin di demên cuda de bîr dubarekirin.

Bi encam, modulên perwerdeya piştgirî; ji beşan pêk hatine ku ber bi kesî ve ne, li dora armancên bi zelalî diyarkirî hatine avakirin, di nav xwe de xwedî yekîtiyê ne û derfetê didin nîrxandina jêhatîya ferdî. Herwiha her yek ji modulên perwerdeya piştgirî yên ku ber bi fêrbûna ferdî ve ne, jêhatî û/an zanîneke diyarkirî dihewîne. Modulên perwerdeya piştgirî yên hatine amadekirin xwedî taybetmendiyeke ne ku eleqe, daxwaz û şîyanên kesî berçav digirin, têgihiştineke cuda didin sepandinên perwerdeyê û derfeta derbasbûna di navbera modulan de peyda dikin. Modul di tevahiya pêvajoya hînkirinê de derfeta nîrxandina domdar didin mamosteyan. Nîrxandin bi diyarde an çareserkirina pîrsgirêkên ku ji hawîrdora rastîn hatine hîlbijartin hatine avakirin.

Kod

Di bernameyên perwerdeya piştgirî de di kodkirina der barê beş, armanc û tevgerên armanckirî de ev sîstematîk hat şopandin.

1 1.1 1.1.1 1.1.1.1

Hejmara Modulê Hejmara Beşê Hejmara Armancê Hejmara Tevgera Armanckirî

2 2.1 2.1.1 2.1.1.1

Hejmara Modulê Hejmara Beşê Hejmara Armancê Hejmara Tevgera Armanckirî

5. Nêzîkatiya Fêrbûn-Hînkirinê ya Bernameyên Perwerdeya Piştgirî

Bernameyên perwerdeya piştgirî li gorî sêwiranên bernameyê yên fêrbûyî-navendî hatine amadekirin. Sêwiranên bernameyê yên fêrbûyî-navendî xwe dispêrin felsefeya perwerdeyê ya pêşverûtî û pragmatîst. Di sêwiranên bernameyê yên fêrbûyî-navendî de hewcedariyên kesî berê tîr diyarkirin û bername di vê çarçoveyê de tê amadekirin. Naveroka bernameyê ji eleqeyên hevpar pêk tê û fêrbûn, parçeyek ji jiyana kesî ye. Sêwiranên bernameyê yên fêrbûyî-navendî dikarin kes-navendî û jiyana-navendî bin. Di sêwiranên fêrbûyî-navendî de eleqe û hewcedariyên kesî girîng in. Ji vî aliyê ve her du jî

dişibin hev. Lê belê di sêwiranên fêrbûyî-navendî de hewcedarî berê tê diyarkirin, di sêwiranên jiyana-navendî de hewcedariyên fêrbûyî di jiyana dibistanê û jiyana civakî de ji aliyê mamoste ve tîr diyarkirin. Bi vê wateyê dema bernameyên perwerdeya piştgirî hatin amadekirin, fêrbûyî-navendî hatin amadekirin lê ji mamosteyên ku bernameyan disepînin hat pêşniyar kirin ku sepandinên jiyana-navendî jî bîngeh bigirin. Bi vê wateyê helwest û biryarên anî yên mamoste û amadekariyên wî yên di sepandinên bernameyê de gelekî girîng in. Di bernameyên fêrbûyî û jiyana-navendî de dema pêvajoya fêrbûn û hînkirinê tê plansaz kirin, divê asta jêhatîya kesî, taybetmendiya wî û şeweyên wî yên fêrbûnê bîr berçavgirtin. Berçavgirtina hewcedariyên perwerdeyî yên heyî û pêşerojî yên kesî û cihdayîna tevgerên ber bi zanîn, jêhatî û helwestên ku hewcedariyên perwerdeyî yên dê bîr diyarkirin hewce dikin, bûye xala balê ya bernameyên perwerdeya piştgirî. Bernameyên hînkirinê yên modulî, bi awayekî hatine amadekirin ku rêbaz, stratejî û teknîkên hînkirinê yên di sepandinê de pêşniyarkirî, nîrxandinên jêhatîya kesî, fêrbûna bi tevahiya jiyana wî ya li ser bîngeha fêrbûna aktif a kes-navendî piştgirî bikin. Herwiha hevkarîya malbat û mamoste ku hêmanên piştgir û rênişander in di tevahiya jiyana kesî de, ji bo vê bernameyê gelekî girîng e. Ji bo hemû kesên hewceyî perwerdeya taybet, li gorî taybetmendiya wan ên ferdî, jêhatî û hewcedariyên wan, divê li ser bîngeha

bernameyên perwerdeya piştgirî “Bernameya Perwerdeya Kesanekirî (BPK)” bê amadekirin û bê sepandin. Di diyarkirina armancên ku dê di BPK’ê de cih bigirin, di rêzkirina pêvajoya fêrbûn-hînkirinê de û di nirxandina serkeftinê de dikare amadebûn, taybetmendiyên naskirinî, civakî û laşî yên wî kesî cuda bibin. Ji ber vê yekê dema pêvajoya fêrbûn-hînkirinê tê plansaz kirin, divê cudahiyên ferdî yên kesan (jêhatîyên wan ên heyî, astên amadebûnê, stîl û hewcedariyên fêrbûnê, cudahiyên civakî-çandî hwd.) bîr berçavgirtin. Li gorî van ravekirinan divê BPK ya ber bi kesî ve û plana dersê ya li ser bingeha BPK’ê bê amadekirin. Di rûpela pêş de “Formata Amadekirina Plana Dersê” hatiye dayîn. Di pêvajoya fêrbûn û hînkirinê de divê stratejî, rêbaz, amûr, alav û materyalên guncaw bîr hilbijartin. Divê bala mirov li ser vê yekê be ku çalakîyên ku dê di pêvajoya fêrbûn û hînkirinê de cih bigirin, ji hebûyî bo razber, ji hêsan bo dijwar, ji zanayî bo nezanayî, ji nêzîk bo dûr bi awayekî qonax bi qonax bîr amadekirin û sepandin. Divê baldarî bê nîşandan ku zimanê di xebatan de tê bikaranîn û çalakîyên tîr sepandin li temen û taybetmendiyên pêşketinê yên kesî bin. Ji bo ku kes di jiyana rojane de bikaribin ragihandineke bi bandor ava bikin û bi awayekî aktîf tevî derdora civakî bibin, divê hawîrdorên guncaw bîr amadekirin û çalakîyên di hawîrdoran de bîr cûrbecûrkirin. Wisa ku kesên hewceyî perwerdeya taybet di qonaxa fêrbûnê de li gorî kesên bi pêşketina normal hewceyî rêbaz û teknîkên cudatir in. Di bernameyên hînkirinê de pêwîst e rêbaz û teknîkên hînkirinê yên li ser bingeha pirhestî bîr bikaranîn.

Formata Amadekirina Plana Dersê

Beş 1

Navê Modulê:

Navê Beşê:

Beş 2

Armanc:

Tevgera Armanckirî:

Rêbaz û Teknîkên Di rêza pêşîn de rêbaz û teknîkên hînkirinê yên di modulan de pêşniyarkirî Hînkirinê: bingehe tîr girtin.

Teknolojî û Materyalên Hînkirinê:

Berî destpêka dersê divê rêzkirina rûniştinê, cihê amûr û alavên ku dê Rêzkirina Hawîrdorê: bîr bikaranîn, hawîrdora ku dê rûniştinên hînkirin, giştîkirin û şopandinê tê de bîr sepandin bîr ravekirin.

Beş 3

Dema hînkirinê tê plansaz kirin divê cureya tevgera ku dê bê hînkirin, nîşanderên bala peydakirinê, amûr û alav, şeweya pêşkêşkirina ceribandî, hawîrdor, rêzkirinên Pêvajoya Hînkirin- hînkirinê (rêzkirina hînkirina yek bi yek an bi kom), nîşander, Fêrbûnê: hişyarkerên ku dê piştî tevgerê bîr pêşkêş kirin bîr diyarkirin, pergala tomarkirinê bê diyarkirin û ligel van hemûyan divê di planê de cih ji qonaxên fêrbûnê re bê dayîn.

Beş 4

Pîvan û Nêzîkatiya pîvan û nirxandinê ya di modulan de pêşniyarkirî bingehe tîr girtin, Nirxandin: tê sepandin û encamên sepandinê tîr nirxandin.

B. Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê Bernameya Perwerdeya Piştgirî

1. Armanca Giştî ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê

Bi vê bernameyê armanc tê kirin ku ji bo kesên bi astengiya spektruma otîzmê; 1. Jêhatîyên têgihiştin û bîrê bîrê pêşxistin 2. Jêhatîyên plansazkirina motorî bîrê pêşxistin 3. Jêhatîyên ziman û ragihandinê bîrê pêşxistin 4. Stratejiyên xwerêxistinê bîrê pêşxistin 5. Jêhatîyên lihevhatina civakî bîrê pêşxistin 6. Jêhatîyên akademîk di qadên xwendewaniya zû, bîrkariya zû, bîrkarî, xwendin û nivîsandina pêşîn, xwendina herikbar û rast, têgihiştina xwendinê, îfadeya nivîskî, têgihiştina guhdarîkirinê û rêzimanê de bîrê piştgirî kirin.

2. Pêkhatiya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê

Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê ji deh modulan pêk tê. Ev modul di şemaya jêrîn de hatine nîşandan.

Modul û Beşên Bernameyê

Modul	Beşên Modulê
PIŞTGIRÎ JI FÊRBÛNÊ RE Bi Modula Piştgirî ji Fêrbûnê re armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di hevtakirin, cudakirin, berhevkerin, avakirina nexşê	Têgihiştin û Bîra Dîtbare, Têgihiştin û Bîra Bihîstbare, Têgihiştin û Bîra Destlêdanê, Jêhatîyên Motorî Ravekirinên Giştî yên Der Barê Modulê
ZIMAN, RAGIHANDIN û LÎSTIK Bi Modula Ziman, Ragihandin û Lîstikê armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di qonaxa berî peyvê, qonaxa peyvê û	Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê, Zimanê Wergir ê Qonaxa Peyvê, Zimanê Îfadekar ê Qonaxa Peyvê, Lîstika Sembolîk, Lîstika Cîvakî, Ragihandina Alternatîf Ravekirinên Giştî yên Der Barê Modulê Di vê modulê de ji aliyê pêşketinê ve lîstika hêsan, nîşandana tevgerên lîstikê yên bêplan bêtir berçavgirtina fonksiyona tiştî; yekkirina tiştan jî
JÊHATÎYÊN CIVAKÎ	Ragihandin û Danûstandin, Naskirin, Têgihiştin û Îfadekirina Hestan, Rêveberiya Hest û Tevgerê, Çareserkirina Pîrgirêka Cîvakî Di hînkirin û nixandina tevgerên armanckirî yên ku di Beş 1ê de cih digirin de divê di hawîrdorên xwezayî de bê xebitîn, ger şert ne guncaw bin divê hawîrdorên şibandî bîn avakirin. Divê derfet bîn afirandin ku kes bikaribe jêhatîyê nîşan bide. Di hînkirina van tevgerên armanckirî de çîroka cîvakî, hînkirina rasterast,
XWENDIN û NIVÎSANDIN Bi Modula Xwendin û Nivîsandinê armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di xwendewaniya zû, xwendin û nivîsandina pêşîn,	Xwendewaniya Zû, Xwendin û Nivîsandina Pêşîn, Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel, Rêziman, Têgihiştina Xwendinê, Têgihiştina Guhdarîkirinê, Îfadeya Nivîskî Ravekirinên Giştî yên Der Barê Modulê
BÎRKARIYA ZÛ Bi modula Bîrkariya Zû armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di qonaxa berî dibistanê de jêhatîyên	Taybetmendiyên Tiştan û Amadebûna ji Pîvandinê re, Têkiliyên Mekanî, Hejmar, Têkiliya Parçe-Tevayî, Berhevkerin û Derxistina Zû, Geometrî, Pîvandin, Dane Ravekirin Armanc Tevgerên Armanckirî
MATEMATÎK	Hejmar û Hesab, Geometrî, Pîvandin, Xebata li ser Daneyan Ev modul li ser bingeha Bernameya Hînkirinê ya Dersa Matematîkê ya WPN hatiye çêkirin. Di modulê de çar beş hene: «Hejmar û Hesab, Geometrî, Pîvandin û Xebata li ser Daneyan» û armancên van beşan. Tevgerên armanckirî jî wekî Asta 1, Asta 2, Asta 3, As-
KES û DORÛBER	Malbat û Jiyana li Malê, Jiyana li Navenda Perwerdeyê, Laşê Me û Jiyana Tendurist, Jiyana Ewle, Jiyana li Dorûbera Cîvakî, Jiyana li Xwezayê, Jiyana li Welatê Me Ravekirin Armanc Tevgerên Armanckirî
ŞIYANÊN XWELÊGERÎNÊ	Jêhatîbûnên Lênêrîn û Paqîjiya Kesane, Kontrola Tuwaletê û Jêhatîbûnên Tuwaletê, Jêhatîbûnên Cilûberg Lixwekirin û Jêkirinê, Jêhatîbûnên Xwarin û Vexwarinê Ravekirin
ŞIYANÊN JIYANA ROJANE	Jêhatîbûnên Mitbaxê, Bikaranîna Amûr û Alavên Malê, Rêxistin û Lênêrîna Cilûbergan, Rêxistin û Lênêrîna Malê Dema armanc û tevgerên armanckirî yên di Beşa 1'ê de tên xebitandin, divê bi berçavgirtina jêhatîbûnên ewlehiyê yên di modula JÊHATÎBÛNÊN JIYANA CIVAKÎ de bi nêzîkatiyeke tevayî bê xebitandin.
JÊHATÎBÛNÊN JIYANA CIVAKÎ	Ewlehî, Kirîn, Cihên Cîvakî, Sazî û Damezrawe, Veguhastin û Ragihandin, Plankirina Jiyana Rojane Armanc Ravekirin Tevgerên Armanckirî

Modul, Beş û Saetên Dersê

Modul	Beşên Modulê	Giştî
Piştigirî ji Fêrbûnê re	1. Têgihiştin û Bîra Dîtbarî 250 saetên dersê 2. Têgihiştin û Bîra Bihîstbarî 200 saetên dersê 3. Têgihiştin û Bîra Destlêdanê 150 saetên dersê 4. Jêhatîyên Motorî 150 saetên dersê	Giştî: 750 saetên dersê
Ziman, Ragihandin û Lîstik	1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê 200 saetên dersê 2. Zimanê Wergir ê Qonaxa Peyvê 250 saetên dersê 3. Zimanê Îfadekar ê Qonaxa Peyvê 200 saetên dersê 4. Lîstika Sembolîk 150 saetên dersê 5. Lîstika Civakî 150 saetên dersê 6. Ragihandina alternatîf 150 saetên dersê	Giştî: 1100 saetên dersê
Jêhatîyên Civakî	1. Ragihandin û Danûstandin 400 saetên dersê 2. Naskirin, Têgihiştin û Îfadekirina Hestan 300 saetên dersê 3. Rêveberiya Hest û Tevgerê 300 saetên dersê 4. Çareserkirina Pirsgerêka Civakî 300 saetên dersê	Giştî: 1300 saetên dersê
Xwendin û Nivîsandin	1. Xwendewaniya Zû 100 saetên dersê 2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn 150 saetên dersê 3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel 150 saetên dersê 4. Rêziman 100 saetên dersê 5. Têgihiştina Xwendinê 100 saetên dersê 6. Têgihiştina guhdarîkirinê 100 saetên dersê 7. Îfadeya Nivîskî 100 saetên dersê	Giştî: 800 saetên dersê
Bîrkariya Zû	1. Taybetmendiyên Tiştan û Amadebûna ji Pîvandîna re 75 saetên dersê 2. Têkiliyên Mekanî 75 saetên dersê 3. Hejmar 75 saetên dersê 4. Têkiliya Parçe-Tevayî 40 saetên dersê 5. Berhevkirin û Derxistina Zû 75 saetên dersê 6. Geometrî 20 saetên dersê 7. Pîvandin 20 saetên dersê 8. Dane 20 saetên dersê	Giştî: 400 saetên dersê
Bîrkarî	1. Hejmar û Operasyon 250 saetên dersê 2. Geometrî 100 saetên dersê 3. Pîvandin 50 saetên dersê 4. Pêvajokirina Daneyê 50 saetên dersê	Giştî: 450 saetên dersê
Modul	Beşên Modulê	Giştî
Kes û Derdor	1. Malbat û Jiyana li Malê 50 saetên dersê 2. Jiyana li Navenda Perwerdeyê 30 saetên dersê 3. Laşê Me û Jiyana Tendurust 50 saetên dersê 4. Jiyana Ewle 50 saetên dersê 5. Jiyana li Derdora Civakî 50 saetên dersê	Giştî: 270 saetên dersê

Modul	Beşên Modulê	Giştî
	6. Jiyana li Xwezayê 20 saetên dersê 7. Jiyana li Welatê Me 20 saetên dersê	
Jêhatîyên Xwelêxwedîkirinê	1. Jêhatîyên Lêxwedîderketin û Paqijiya Kesane 200 saetên dersê 2. Kontrola Destavê û Jêhatîyên Destavê 200 saetên dersê 3. Jêhatîyên Cillêkirin û Cilrakirinê 200 saetên dersê 4. Jêhatîyên Xwarin û Vexwarinê 200 saetên dersê	Giştî: 800 saetên dersê
Jêhatîyên Jiyana Rojane	1. Jêhatîyên Metbexê 150 saetên dersê 2. Bikaranîna Amûr-Alavên Malê 150 saetên dersê 3. Rêzkirin û Lêxwedîderketina Cilan 150 saetên dersê 4. Rêzkirin û Lêxwedîderketina Malê 150 saetên dersê	Giştî: 600 saetên dersê
Jêhatîyên Jiyana Civakî	1. Ewlekarî 100 saetên dersê 2. Kîrîrîn 100 saetên dersê 3. Cihên Civakî 100 saetên dersê 4. Sazî û Dezgeh 100 saetên dersê 5. Veguhastin û Ragihandin 100 saetên dersê 6. Plansazkirina Jiyana Rojane 100 saetên dersê	Giştî: 600 saetên dersê

10 Modul Giştî 7070 saetên dersê

NÎŞE: Li gorî bendê 3. yê xala 31. ya Rêzîknameya Sazîyên Perwerdeya Taybet a Wezareta Perwerdeya Neteweyî, tenê carekê dubarekirina modulê dikare bê pêşniyar kirin.

3. Pêvajoya Hînkirin-Fêrbûnê ya Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê

Kesên bi astengiya spektruma otîzmê ji bo gihîştina tevgerên armanckirî yên ku ji bo wan hatine diyarkirin hewceyî hînkirina sîstematîk in. Hînkirina sîstematîk, bi bingeHgirtina prensîbên analîza tevgerê, pêşkêşkirina hînkirinê ya li gorî planekê û bi awayekî hevaheng e. Gihîştina hînkirina sîstematîk a armanca xwe bi bikaranîna rêbazên hînkirinê yên bi bandor ên ku bibandoriya wan bi lêkolînan hatiye îsbat kirin pêkan e. Der barê wê yekê de ku ev rêbaz çi ne, xebatên ku ji aliyê sazî û dezgehên cuda ve hatine kirin hene; encamên van xebatan der barê rêbazên ku ji bo kesên bi astengiya spektruma otîzmê bi bandor in nêrîneke pêşkêş dikin. Di sernavên jêrîn de ligel rêbazên hînkirinê yên ku bikaranîna wan di hînkirina jêhatîyên akademîk de tê pêşniyar kirin, cih ji rêbazên bi bandor ên navborî re hatiye dayîn. Rêbazên Hînkirinê yên Bêçewtî: Rêbazên hînkirinê yên bêçewtî, rêbazên hînkirinê yên bi bandor in ku ji bo hînkirina jêhatîyên yekgav û zincîrî ji kesên bi astengiya spektruma otîzmê re tên bikaranîn. Di rêbazên hînkirinê yên bêçewtî de, berî ku kes berteka xwe bide, nîşander tê pêşkêş kirin û tê peydakirin ku kes berteka rast bide. Rêbazên hînkirinê yên bêçewtî; a) hînkirina bi dema bendewariya sabît, b) hînkirina bi dema bendewariya zêdebûyî, c) hînkirina bi nîşanderê hevdemî, d) hînkirina bi nîşanderê berî tevgerê û ceribandîna, e) hînkirina bi vekîşandina sîstematîk a nîşanderê, f) hînkirina bi nîşanderê berî tevgerê û vekîşandina nîşanderê, g) hînkirina bi alîkariya qonax bi qonax, h) hînkirina bi zêdekirina hêdî hêdî ya nîşanderê, di heşt koman de tên berhev kirin. Her çend gavên sepandinê yên her yekê ji van rêbazan cuda bin jî, hêmanên ku di plansazkirinê de berçav digirin hevpar in. Ev hêman ev in: hişyarkerê armanckirî, nîşanderê kontrolker, ceribandin, navbera bersivê, dema navbera ceribandîna û derxistina alîkariyê ya di nîşanderê kontrolker de tê kirin. Hişyarkerê armanckirî, wek hişyarkerê berî tevgerê tê pênasekirin ku zemîn amade dike ku kes berteka xwe bide. Nîşanderê kontrolker, ew nîşanderê bertekê ye ku di dema hînkirinê de dê peyda bike kes berteka rast bide û ji bo kesî guncaw e. Ceribandin, hişyarkerên berî tevgerê, tevgera kesî û hişyarkerên piştî tevgerê yên di rûniştineke hînkirinê de di hewîne. Ew ku rûniştineke hînkirinê dê ji çend ceribandînan pêk were berî hînkirinê tê diyarkirin. Ji bo vê armancê dema bala kesî û hejmara gavên jêhatîya ku dê bê dayîn tên berçavgirtin. Navbera bersivê, wek dema ku derbas dibe ji bo bendewariya bersivdana kesî piştî pêşkêşkirina hişyarkerê armanckirî û nîşanderê tê pênasekirin. Dema ku li ser dirêjahiya navbera bersivê biryar tê dayîn, bala mirov li ser taybetmendiyên kesî û jêhatîyê ye. Dema navbera ceribandîna, ew dem e ku piştî pêşkêşkirina hişyarkerê armanckirî û nîşanderê kontrolker ji kesî re û piştî bendewariya bersivdana kesî di dema navbera bersivê de, ji bo pêşkêşkirina hişyarkerê armanckirî yê nû derbas dibe. Derxistina alîkariyê ya nîşanderê jî guhertina cure û mîqdara nîşanderên bertekê yên pêşkêşkirî bi demê re an rakirina wan a bi carekê ji

hawîrdorê ye. Guhertina ku di cureya nîşanderê de tê kirin, bikaranîna nîşanderekî cuda hewce dike. Bo nimûne, derbasbûna ji nîşanderê modelbûnê bo nîşanderê devkî guhertinek e ku di cureya nîşanderê de tê kirin. Guhertina di mîqdara nîşanderê de jî tê wateya zêdekirin an derxistina hêdî hêdî ya nîşanderê pêşkêşkirî. Li gorî rêbaza hînkirinê ya tê bikaranîn biryar tê dayîn ka kîjan ji van cureyên derxistina alîkariyê dê bê bikaranîn. Li jêr cih ji ravekirinên der barê rêbazên hînkirina bi dema bendewariya sabît û hînkirina bi nîşanderê hevdemî de hatiye dayîn ku ji rêbazên hînkirinê yên bêçewtî yên ji bo kesên bi astengiya spektruma otîzmê pir tên bikaranîn in. Hînkirina Bi Dema Bendewariya Sabît: Yek ji rêbazên hînkirinê yên bi bandor e ku di hînkirina jêhatîyên yekgav û zincîrî de tê bikaranîn. Di hînkirina bi dema bendewariya sabît de du cure ceribandîna hînkirinê hene: (a) ceribandîna bi dema bendewariya sifir çirke û (b) ceribandîna bi dema bendewariya sabît. Bi pêşkêşkirina nîşanderê bala peydakirinê ji xwendekar re dest bi ceribandîna bi dema bendewariya sifir çirke tê kirin. Ji bo vê armancê îfadeyên wek “Îro em ê bi te re ... fêr bibin. Tu amade yî?” dikarin

bên bikaranîn. Di vê pêvajoyê de nîşandana amadebûna kesî bi jest, mîmîk, tevgerên laş an îfadekirina wê ya devkî tê xurt kirin û dest bi hînîkirinê tê kirin. Paşê hişyarkerê armanckirî ji kesî re tê pêşkêş kirin. Yekser piştî hişyarkerê armanckirî jî nîşanderê kontrolker ê guncaw ji bo kesî tê pêşkêş kirin. Wek nîşanderê kontrolker dikare nîşanderê jestî, nîşanderê devkî, nîşanderê dîtbarî, nîşanderê modelê, nîşanderê fizîkî bê pêşkêş kirin. Piştî nîşanderê 4-5 çirke tê bendewarî kirin ku kes berteka rast bide. Bertekên rast ên kesî bi bikaranîna yek ji xurtkerên yekemîn û duyemîn tên xurt kirin. Dema kes berteka çewt dide, nîşander ji nû ve tê pêşkêş kirin û çewtî dikare bê rastkirin an dikare derbasî ceribandina pêş bibe. Ev çerxa navborî ceribandinekê pêk tîne. Dema ceribandinên bi dema bendewariya sifir çirke yê plansazkirî bi dawî dibin, mamoste derbasî ceribandinên bi dema bendewariya sabît dibe. Der barê wê yekê de ku divê hejmara ceribandinên bi dema bendewariya sifir çirke çi be, rêzikeke giştî tune ye. Ji bo vê armancê hem hejmareke diyarkirî ya ceribandin an rûniştinan dikare bingeh bê girtin, hem jî dikare heta ku kes di ceribandinên bi dema bendewariya sifir çirke de di asta %100 de berteka rast bide ev ceribandin bidomin. Ji bo diyarkirina wê yekê ka kes di van ceribandinan de di asta %100 de berteka rast dide an na, berî her hînîkirinê an bi navberên diyarkirî cih ji rûniştinên nirxandinê (kontrolê) tê dayîn ku tê de nîşanderê kontrolker nayê pêşkêş kirin. Piştî ceribandinên bi dema bendewariya sifir çirke derbasî ceribandinên bi dema bendewariya sabît tê bûn. Di ceribandinên bi dema bendewariya sabît de jî di rêza pêşîn de nîşanderê bala peydakirinê tê pêşkêş kirin. Paşê mamoste hişyarkerê armanckirî pêşkêş dike. 4-5 çirke bendewar dimîne ku kes berteka xwe bide. Ger kes di vê demê de berteka rast bide tê xurt kirin, ger kes di vê demê de nikaribe berteka rast bide nîşanderê kontrolker tê pêşkêş kirin. Ger kes berî ku nîşander bê pêşkêş kirin berteka rast bide, di forma berhevkirina daneyê de li beşa bertekên rast ên berî nîşanderê "+", ger berteka çewt

bide "-"; ger kes piştî pêşkêşkirina nîşanderê berteka rast bide, di forma berhevkirina daneyê de li beşa bertekên rast ên piştî nîşanderê "+", ger berteka çewt bide nîşana "-" tê danîn. Di rewşên ku kes berteka xwe nade de, di forma berhevkirina daneyê de li beşa bertek nedan nîşankirin tê kirin. Heta ku kes di dema berî pêşkêşkirina nîşanderê de berteka rast bide, ev ceribandin didomin. Hînîkirina Bi Nîşanderê Hevdemî: Ceribandinên hînîkirina bi nîşanderê hevdemî wek ceribandinên bi dema bendewariya sifir çirke yê ku di hînîkirina bi dema bendewariya sabît de hatin ravekirin tên pêkanîn. Bi pêşkêşkirina nîşanderê bala peydakirinê dest bi van ceribandinan tê kirin. Mamoste bi îfadeyên wek "Îro em ê ... fêr bibin. Tu amade yî?" bala kesî dikişîne ser tevgera armanckirî û hînîkirinê. Nîşandana amadebûna kesî bi jest, mîmîk, tevgerên laş an îfadekirina wê ya devkî tê xurt kirin û dest bi hînîkirinê tê kirin. Pêşî hişyarkerê armanckirî, yekser piştî wî jî nîşanderê kontrolker tê pêşkêş kirin. Piştî nîşanderê 4-5 çirke tê bendewarî kirin ku kes berteka rast bide. Bertekên rast ên kesî bi bikaranîna yek ji xurtkerên yekemîn û duyemîn tên xurt kirin. Dema kes berteka çewt dide, nîşander ji nû ve tê pêşkêş kirin û çewtî dikare bê rastkirin an dikare derbasî ceribandina pêş bibe. Ev çerxa navborî ceribandinekê pêk tîne. Ji ber ku di ceribandinên hînîkirina bi nîşanderê hevdemî de derfeta bertekdana serbixwe nayê dayîn kesan, ew ku kes tevgera armanckirî bi dest xistine an na bi rûniştinên nirxandinê (kontrolê) yê ku tê de nîşanderê kontrolker nayê pêşkêş kirin tê diyarkirin. Ji bo vê armancê her roj berî destpêka hînîkirinê an bi navberên diyarkirî rûniştinên kontrolê tên rêzîkirin. Sepandinên Li Ser Bingeha Çîrokê: Sepandinên çîrok-bingehîn, yek ji rêbazên hînîkirinê yê bi bandor in ku tê de çîrok û senaryo tên bikaranîn da ku tevgerên armanckirî yê qadên jêhatîyê yê cuda, di serî de jêhatîyên civakî, ji kesên bi astengiya spektruma otîzmê re bên hîn kirin. Di sernavê jêrîn de cih ji ravekirinên der barê çîrokên civakî û stratejiya karta hêzê de hatiye dayîn ku di nav van sepandinan de cih digirin. Çîrokên Civakî: Çîrokên civakî, yek ji rêbazên hînîkirinê yê bi bandor in ku di hînîkirina jêhatîyên wek jêhatîyên civakî, jêhatîyên jiyana civakî û jêhatîyên ewlekariyê de tên bikaranîn. Bikaranîna çîrokên civakî di hînîkirinê de pêvajoyeke du-qonaxî hewce dike: nivîsandina

çîroka civakî û sepandina çîroka civakî. Qonaxa yekem qonaxa nivîsandina çîroka civakî ye. Di vê qonaxê de zanînen der barê hawîrdor, rewş û şertên ku tevgera armanckirî ya diyarkirî tê de hatiye nîşandan an dê bê nîşandan tên berhevkirin. Paşê derbasî nivîsandina çîrokên civakî tê bûn. Çîrokên civakî bi dayîna cih bi rêjeyên diyarkirî ji cureyên (a) hevoka danasînê û (b) hevoka rêberîkar tên nivîsandin. Hevokên danasînê ew hevok in ku nîrxên çandî yên bi tevgera armanckirî re têkildar tekez dikin; rewşa hundirîn a kesekî wek zanîn, hest, raman, bawerî, motîvasyon, kesayetî pênase dikin; bi pênasekirina bawerî, nîrx an kevneşopiyên ku di çandê de bi berfirehî tên parvekirin, wateya der barê rewşa pêwendîdar xurt dikin. Hevokên rêberîkar jî, ew hevok in ku bi rêya pênasekirina tevgera rast

rê nîşan didin ka dê tevger çawa bê nîşandan. Bi qasî cureyên hevokên rêzkirî, divê rêjeyên van hevokan ên di nav çîrokê de jî di nivîsandina çîrokên civakî de bê şik bên berçavgirtin. Ji bo rêjeyên van hevokan ên di nav çîrokê de formula “Hejmara giştî ya hevokên danasînê yên di çîrokê de/Hejmara giştî ya hevokên rêberîkar>2” tê berçavgirtin. Ligel rêzikên der barê cure û rêjeyên hevokan, xalên din ên ku divê di nivîsandina çîroka civakî de bala mirov bikişînin li jêr hatine dayîn: 1. Divê sernavek hebe ku naveroka çîrokê nîşan bide. 2. Divê di çîrokê de beşên destpêk, pêşketin û encamê cih bigirin. 3. Divê çîrok bi awayekî bê nivîsandin ku bersivên pirsên 5N1Kyê bihewîne. 4. Divê çîrok ji devê kesî û ji nêrîna wî bê nivîsandin. 5. Divê çîrok bi bikaranîna îfadeyên erênî bê nivîsandin. 6. Divê çîrok ber bi tenê tevgera armanckirî ve bê nivîsandin. 7. Divê çîrok bi dema fireh bê nivîsandin. Piştî nivîsandina çîrokên civakî derbasî sepandina çîrokên civakî tê bûn. Mamoste çîroka civakî ya ku amade kiriye berî ku kes têkeve hawîrdora ku dê tevgera armanckirî tê de nîşan bide an berî ku derfeta nîşandana tevgera armanckirî jê re bê dayîn pêşkêş dike. Di rêza pêşîn de mamoste bi gotina “Ji bo te çîrokeke min a hêja heye. Niha tam dema xwendina vê çîrokê ye. Tu amade yî?” bala kesî dikişîne ser çîrokê. Paşê mamoste çîrokê dixwîne an ji kesî dixwaze ku bixwîne. Piştî pêşkêşkirina çîrokê, ji bo nîrxandina wê yekê ka kes ji çîrokê fêhm kiriye an na, pirsên 5N1Kyê tên pirsîn. Dema kes bersiva rast dide tê xurt kirin, dema bersiva çewt dide an bersiv nade çîrok an hevoka pêwendîdar dikare ji nû ve bê xwendin an bersiva rast dikare bê gotin. Piştî ku mirov piştrast dibe kesî ji çîrokê fêhm kiriye, kes ber bi hawîrdora ku dê tevgera armanckirî tê de nîşan bide ve tê rêkirin an ji aliyê mamoste ve derfeta nîşandana tevgera armanckirî tê afirandin. Piştî ku kes dest bi nîşandana tevgera armanckirî bi rastiyeke diyarkirî dike, derbasî pêvajoya derxistina alîkariyê ya çîrokê tê bûn. Ji bo vê armancê pîrbûna xwendina çîrokê dikare bê kêmkirin an hevoka rênîşander dikare ji çîrokê bê derxistin. Heta ku kes tevgera armanckirî bêyî ku çîroka civakî bê xwendin pêk bîne, çîroka civakî bi derxistina alîkariyê tê pêşkêş kirin. Stratejiya Karta Hêzê: Yek ji rêbazên bi bandor e ku di hînkirina jêhatîyên civakî û jêhatîyên ragihandinê de tê bikaranîn. Di vê rêbazê de ji qada eleqeya sînodar û giran a ku yek ji taybetmendiyên karakterîstîk ên kesên bi astengiya spektruma otîzmê ye tê sûd wergirtin; ji bo vê armancê qehremanê (bo nimûne kullîlk, pitik) û/an qada eleqeyê (bo nimûne tîma futbolê) ya ku kes eleqeyeke giran nîşanî dide tê diyarkirin, di vê çarçoveyê de senaryo (çîrok) û karta hêzê tên amadekirin û tên sepandin. Pêşî senaryoyeke kurt (çîrok) ber bi tevgera armanckirî ya ku tê armanckirin ji kesî re bê dayîn tê amadekirin û karta hêzê ku ji bo nîşandana tevgera armanckirî ya kesî di rewşa nîşanderekî de ye tê afirandin. Di qonaxa yekem de di senaryoyê de, çarçoveya ku qehreman an qada eleqeyê dê tevgera armanckirî tê de pêk bîne

bi kurtî tê danasîn, sedema nîşandana tevgera armanckirî tê tekez kirin û tevgerên guncaw ên ku nîşan dide bi awayekî herî zêde pênc hevok bin tên îfade kirin. Di dawiyê de, bi nivîsandina wêneyeke guncaw a der barê qehreman û/an qada eleqeyê û hevokeke ku kesê bi astengiya spektruma otîzmê ber bi nîşandana tevgera armanckirî ve motîve dike, senaryo tê temam kirin. Di qonaxa duyem de ku karta hêzê tê afirandin jî, kurteya senaryoyê tê çêkirin. Ji bo vê armancê, sedema nîşandana tevgera armanckirî ya qehreman/qada eleqeyê ya di senaryoyê de, hevokên ku tevgera guncaw a nîşandayî tekez dikin, hevoka motîvekar û piştgiriya dîtbarî li kartekê biçûk (bo

nimûne pîvana karta danasînê) tîn nivîsandin. Di qonaxa sepandina stratejiya karta hêzê de jî di rêza pêşîn de senaryo û karta hêzê ji kesî re tîn xwendin an ji kesî tê xwestin ku bixwîne. Paşê, çend pirsên 5N1Kyê der barê senaryo û karta hêzê ya hatiye xwendin tîn pirsîn û karta hêzê tê dayîn kesî an li cihekî ku bikaribe bibîne tê danîn. Piştî ku kes ber bi hawîrdor an çalakiya ku tevgera armanckirî dê tê de bê nîşandan ve tê rêkirin, di rewşa dayîna berteka rast de ev tevgera wî tê xurt kirin. Di rewşa berteka çewt an bertek nedanê de jî nîşander tê pêşkêş kirin ku karta hêzê bixwîne an lê binêre. Dema jêhatîya kesî digihîje asta diyarkirî jî, derbasî qonaxa derxistina alîkariyê ya stratejiya karta hêzê tê bûn. Di vê qonaxê de, hem karta hêzê û senaryo dikarin bi tevahî ji holê bên rakirin, hem tenê senaryo dikare bê vekîşandin, bi navberên demî yê diyarkirî dikare bê pêşkêş kirin an karta hêzê dikare wek dûrahî bê dûrxistin. Hînkirina Bi Modela Vîdyoyê: Rêbazeke hînkirinê ya bi bandor e ku di hewîne kes vîdyoya ku tevgera armanckirî tê de ji aliyê hevalemî, modeleke mezin an bi xwe ve tê nîşandan temaşe bike û paşê vê tevgerê pêk bîne. Di hînkirina bi modela vîdyoyê de wek pêvek dikare cih ji sepandinan re jî bê dayîn ku tê de tê peydakirin kes pêkanîna tevgerê ji nêrîna xwe temaşe bike û hîs bike ku bi xwe tevgerê dike. Bikaranîna hînkirina bi modela vîdyoyê di hînkirinê de pêvajoyeke du-qonaxî hewce dike: amadekirina vîdyoyê û pêşkêşkirina vîdyoyê. Ji bo hînkirina bi modela vîdyoyê qonaxa yekem amadekirina vîdyoyekê ye ku nîşandana tevgera armanckirî nîşan dide. Ji bo vê armancê tevgera armanckirî û model tîn diyarkirin. Paşê wêne tîn kişandin û tîn rêzêkirin. Li dû vê pêvajoyê qonaxa pêşkêşkirina vîdyoyê tê. Wêneyên vîdyoyê yê amadekirî berî ku kes têkeve hawîrdora ku dê tevgera armanckirî tê de nîşan bide an îhtîmala nîşandanê tê de heye, tîn temaşe kirin dan kesî. Di qonaxa temaşekirina vîdyoyê ya kesî de bi bikaranîna îfadeyên wek “Min ji bo te vîdyoyek amade kir. Niha tam dema temaşekirina vîdyoyê ye.” bala kesî ber bi tevgera armanckirî û vîdyoyê ve tê kişandin. Di vê qonaxê de li gorî şertan amûr-alavên wek komputer, tablet, telefonên destan, textên jîr dikarin bên bikaranîn. Piştî pêşkêşkirina vîdyoyê derfet tîn dayîn kesî ku tevgera armanckirî nîşan bide. Nêzîkatiya Pêvajoya Naskirinê: Bi nêzîkatiya pêvajoya naskirinê ku wek nêzîkatiya çareserkirina pirsgerêkê jî tê binavkirin, armanc ew e ku li şûna dayîna jêhatîyên civakî yek bi yek ji kesên bi astengiya spektruma otîzmê re, jêhatîya çareserkirina pirsgerêkê ya der barê rewşa civakî bê dayîn. Ji bo vê armancê ji kesên bi astengiya spektruma otîzmê re, diyarkirina armancan ji bo rewşa civakî

hîn tê kirin, bi sîdwegirtina ji nîşanderên der barê rewşa civakî derxistina holê ya wê yekê ka pirsgerêk çî ye, diyarkirina rêyên çareseriyê yê ku dê herî guncaw bin ji bo rewşa civakî an armancan, hîlbijartina rêya çareseriyê ya herî guncaw û nîrxandina encamên rêya hîlbijartî tê hîn kirin. Bi gotineke din ji van kesan re stratejiyên pêwîst ên ji bo çareserkirina pirsgerêkê tîn hîn kirin. Di hînkirina jêhatîyên civakî bi nêzîkatiya pêvajoya naskirinê de pêvajoyeke çar-qonaxî tê şopandin: kodkirina civakî, bîyardana civakî, tevgera civakî û nîrxandina civakî: Kodkirina Civakî: Kesên bi astengiya spektruma otîzmê, pêşî rewşa heyî çavdêrî dikin, fêhmî dikin ka pirsgerêka civakî çî ye. Ji bo fêmkirina vê yekê piştî çavdêrîkirina rewşa civakî ji xwe pîrsa “Çi bû?” dikin û bersiva vê pîrsê didin. Bîyardana Civakî: Kesên bi astengiya spektruma otîzmê ku rewşa civakî çavdêrî dikin û bîrêr didin ka pirsgerêk çî ye, rêyên çareseriyê yê alternatîf pêşniyar dikin der barê wê yekê ku dê di vê rewşê de çî bikin. Ji bo hîlberandina rêyên çareseriyê yê alternatîf kesên bi astengiya spektruma otîzmê ji xwe pîrsa “Ger ez di şûna vî kesî de bûma, min dikarî çî bikira?” dikin û tevgerên alternatîf ên ku dikarin bikin rêzê dikin. Jêhatîya Civakî: Di vê qonaxê de kesên bi astengiya spektruma otîzmê ku rêyên alternatîf ên der barê tevgerên ku dikarin ji bo çareserkirina pirsgerêkê bisepînin hîlberandine, wan tevgeran hîlbijêrin ku dê bikin ew bi awayê herî baş bi rewşa civakî re serederî bikin. Ji bo bîyardana wê yekê ka dê kîjan ji tevgerên pêşniyarkirî hîlbijêrin, kesên bi astengiya spektruma otîzmê pîrsa “Divê ez kîjanê bikim?” dikin, dibêjin ka dê kîjan tevgerê û çima wê tevgerê hîlbijêrin. Nîrxandina Civakî: Kesên bi astengiya spektruma otîzmê ku bîrêr didin dê kîjan tevgerê hîlbijêrin,

xwe der barê tevgera hîlbijartî de dinirxînin. Bi gotineke din kesên bi astengiya spektruma otîzmê dinirxînin ka dema wan tevgera hîlbijartî nîşan da, dê encamên vê çi bin. Li vir ji kesan tê xwestin ku bibandoriya rêya çareseriyê ya derxistine holê binirxînin. Ji bo vê kesên bi astengiya spektruma otîzmê ji xwe pirs "Dema min ev kir min ê çi hîs bikira?" dikin û bersiva wê didin. Paşê kes ji xwe pirs "Dema min ev kir kesê hemberî min dê çi hîs bikira?" dikin û bersiva wê dibêjin. Hînkirina Berteka Bingehîn: Rêbaza TTÖ rêbazeke hînkirinê ya tevgerî ya xwezayî ye ku armanc dike derfetên fêrbûnê di derdorên xwezayî de pêşkêşî zarokan bike û bi lêkolînên zanistî hatiye diyarkirin ku di asta cihgirtî de li ser bingeha delîlan e. Bi taybetî di zarokên bi astengiya spektruma otîzmê de rêbazeke hînkirinê ya bi bandor e di hînkirina jêhatîyên ziman û ragihandinê û lîstikê de. Wek di rêbazên din ên hînkirina zimanê tevgerî yê xwezayî de, di rêbaza TTÖ de jî armanc ew e ku giştîkirina jêhatîyan bê peyda kirin, girêdayîbûna nîşanderê bê asteng kirin û motîvasyon bê piştgirî kirin.

Di rêbaza TTÖ de di dayîna jêhatîyên armanckirî de, bi rawestîna li ser qadên bingeheîn ên ku ji bo zarokên bi astengiya spektruma otîzmê jiyânî ne û dema tîn destgirtin alîkariya derketina holê ya jêhatîyên nearmanckirî jî dikin, destwerdan tê pêkanîn. Ev qad ev in: motîvasyon, bertekdana ji hişyarkerên pirjimar re, xwerêvebirin, destpêkirina danûstandinê û empatî. Pêşketinê ku dê di van qadan de bîr tomar kirin; girêdayîbûna nîşanderê ya zarokan kêr dikin, zemîn ji bo fêrbûna wan a bi xwe amade dikin û derfetê didin giştîkirina jêhatîyên bidestxistî. Motîvasyon yek ji qadên bingeheîn ên pêşîn e ku tê destgirtin û di destwerdanê bi rêbaza TTÖ tîn birêvebirin de jêhatîyên armanckirî; bi dayîna cih ji teknîkên ku ji bo piştgirîkirina vê qadê hatine pêşxistin tîn dayîn. Bertekdana ji hişyarkerên pirjimar re, ne tenê bertekdana ji taybetmendiyeke tiştan re lê bertekdana ji cureyên cuda yê wî tiştî re jî armanc digire. Jêhatîya xwerêvebirinê armanc dike ku ji zarokî re tevgerên guncaw û neguncaw bîr cudakirin, ji bo tevgerên guncaw dane bîr berhevkerin û xwe bi xwe xurtkirin bê hîr kirin. Bi piştgirîkirina jêhatîyên destpêkirina xweber armanc tê kirin ku peyda bibe kes di derdorên civakî û hawîrdorên fêrbûnê de aktîftir bin. Perwerdeya Teqlîda Hevbeş: KTE ku di wêjeya qadê de rêbazeke perwerdeya teqlîdê ya nû û li ser bingeha delîlan e ku bi lêkolînên zanistî hatiye piştgirî kirin, eleqe û beşdariya zarokî di nav danûstandina zarok û mezinan de armanc dike. KTE; rêbazeke perwerdeya teqlîdê ya xwezayî û tevgerî ye ku tê de armanc tê kirin teknîkên destwerdanê yê li ser bingeha nêzîkatiya xwezayî, tevgerî û pêşketinê, li ser bingeha hevbeşiya civakî û ragihandinê, di nav danûstandina lîstikê de teqlîdkirina xweber a kiryarên bi tişt û jêstên ku modela wan tê kirin bê hîr kirin. Ev rêbaz, teknîkên jêrîn dihevdî: teqlîdkirina kiryar û dengên zarokî ji aliyê mezinê ve, nexşesaziya zimanî ku mezin kiryar û armanca ragihandinê ya zarokî bi navlêkirina hevdeî pênase dike, modelbûn ku ji bo modelbûna der barê kiryanan hişyarkerê vekirî tê pêşkêş kirin û xurtkirin û pêşkêşkirina nîşanderê ji bo rastkirina çewtiyê. Di vê rêbazê de, di nav danûstandina lîstikê de kiryarên bi tişt ên civakî û jêstên civakî yê ku bi hev re ji aliyê çarçoveyê ve têkildar in û ji aliyê pêşketinê ve di qonaxa zû de dest bi derketina holê dikin wek kiryarên teqlîdê yê armanckirî tîn hîlbijartin. Teqlîdkirina bi giştî bîst kiryanan, deh kiryarên bi tişt û deh jêst, wek pakêtek tê hîr kirin. Armanc tê kirin ku zarok, dema dibîne yê din kiryarên ku ji aliyê ragihandinê û civakî ve balkêş in nîşan didin, li şûna hewcedariyeke fêrbûnê ya diyarkirî, bi xweber teqlîd bike. Ji ber vê yekê, di KTEyê de dema modela kiryanan tê kirin nîşanderekî devkî yê cudaker ê wek "Tu jî bike." nayê bikaranîn (bo nimûne dema hînkirina xwarindana hirçikê ya ji kiryarên bi tişt ên armanckirî tê kirin, di qonaxa modelbûnê de tenê dengên xwarinê tîn derxistin û tê gotin "Hirçik birçî bûye."). Stratejiya Dubarekirina Kumulatîf: Tê wateya dubarekirina hêmanên bi rêz tîn pêşkêş kirin, ligel hêmanên berê. Bo nimûne dema çîrokek tê vegotin pêşî beşa yekem tê xwendin û tê vegotin

paşê beşa duyem tê xwendin û tê vegotin. Paşê beşa yekem û duyem bi hev re tîn vegotin. Heman sepandin heta ku çîrok bi dawî bibe didome. Zêdekirina Rahênanê: Zêdekirina derfetên bersivdanê ji kesî re, ji bo başbûna bi wateya akademîk gelekî girîng e. Ew ku zanînen nû yê

bidestxistî bi rêya dubarekirinê bi awayekî serkeftî bibin mayînde û herikbar, di gelek qadên akademîk de rasterast bi hejmara ceribandinên wan ve girêdayî ye. Zêdekirina rahênanan bi awayên cuda dikare bê kirin. Xwendina dubarekirî ya nivîsekê, xwendina dengekî hînkirî di nav pêkhatiyên cuda de an zêdekirina hejmara nivîsên tîp xwendin, rêyên zêdekirina rahênanê ne. Rêbaza Pirhestî: Rêbazek e ku tê sepandin da ku fêrbûna tîp/deng û peyvên ku kesên di asta pêşketî de zehmetiya xwendin û nivîsandinê dijîn di fêrbûnê de zehmetiyê dikişînin an tevlihev dikin, bê piştgirî kirin. Xwe dispêre bi hev re bi tevger xistina hestên dîtbarî, bihîstbarî, destlêdanê û tevgerê. Bi taybetî di hînkirina tîp an peyvên pir tîp tevlihev kirin de tê bikaranîn. Di vê rêbazê de kes tîpa/peyva ku mamoste dibêje dibihîze, dubare dike, dema dubare dike dibihîze, bi tiliyên xwe li ser tîpê/peyvê diçe, tevgerên xwe yê masûlkeyan hîs dike, hesta destlêdanê werdigire, destên xwe dişopîne û dema van dike bi denglêkirina tîpê/peyvê xwe jî dibihîze. Bi vî awayî armanc tê kirin ku kes zanîna der barê tîpa tevlihevkirî bi zanîna ku ji gelek çavkaniyan tê kod bike û bi vî awayî bîranîna wê hêsan bibe. Hînkirineke pir avakirî û gelek dubarekirin û pratîk hewce dike. Xwendin/Nivîsandina Modelê - Xwendin/Nivîsandina Dubarekirî - Rastkirina Çewtiya Xwendin/Nivîsandinê: Ev teknîk hem dikarin cuda cuda bîr sepandin hem jî bi hev re. Di bikaranîna van teknîkan de ku wek teknîkên jêhatî-bingehîn tîp berhevkirin, li gorî jêhatîya armanckirî modelbûn tê kirin (bo nimûne xwendina nivîsê ji kesî re). Jêhatîya armanckirî bi awayekî dubarekirî tê sepandin (bo nimûne dan xwendin a nivîsê ya dubarekirî ji kesî re) û paşê di dema van sepandinan de çewtiyên kesî tîp diyarkirin û an di cih de an piştî bidawîbûna jêhatîyê rastkirina çewtiyê tê sepandin (bo nimûne xwendina peyvên çewt hatine xwendin ên di nivîsê de ji aliyê mamoste ve, paşê dan xwendin a wan ji kesî re). Di dema rastkirina çewtiyê de ji nû ve modelbûn ji kesî re tê kirin û tê bendewarî kirin ku jêhatîyê pêk bîne. Xweşopandin: Xweşopandin, diyarkirin û tomarkirina wê yekê ye ka tevgereke diyarkirî bi çi pîrbûnê an bi çi demê çêdibe. Xweşopandin du pêkhatiyên wê hene. Ev xwenirxandin û xwetomarkirin in. Xwenirxandin, diyarkirina wê yekê ye ka tevgerek bi çi pîrbûnê an bi çi demê çêdibe. Xwetomarkirin jî tomarkirina jêhatîya kesî ya bi xwe bi bikaranîna amûrekî tomarkirinê ye. Wek amûrên tomarkirinê dikarin çarçoveyên tomarkirinê yê ku qonaxên erkê di hewînî an çarçoveyên tomarkirinê yê ku taybetmendiyên armanckirî yê di berhemê de di hewînî bîr bikaranîn. Di xweşopandinê de, tevgerên ku dê bîr şopandin bi bingehî dikarin bibin du beş: domandina bala li ser erkê û şopandina jêhatîyê. Armanca domandina bala li ser erkê ew e ku dema bala kesî bê zêdekirin û kes ber bi erkê ve bê rêkirin. Şopandina jêhatîyê, dikare ji bo şopandina cure berhem û pêvajoyên cuda yê kesî bê sepandin. Berhem dikare di aliyê herikbarî an rastiye de

bê şopandin. Pêvajo jî dikare wek qonaxên pêkanîna jêhatîyekê an qonaxên sepandina gavên erkê bê şopandin. Diyarkirina Armancê: Diyarkirina armancê dikare ji du armancan re xizmet bike: pêşxistina jêhatîyên heyî yê kesan an zêdekirina herikbariya wan. Dema armanc tê danîn divê kirinên jêrîn bîr sepandin. 1. Derxistina holê ya jêhatîya heyî ya kesî: Divê jêhatîya kesî ya der barê jêhatîya ku dê bê pêşxistinê bê derxistin holê. Jêhatîya kesî hem dikare bi xebatên ku berê kirine bê derxistin holê, hem jî rasterast dikare bê diyarkirin. 2. Diyarkirina armancan: Dema armanc tîp diyarkirin divê zêdebûn bi giştî di navbera %10 û %30 de bîr hesibandin. Ger derxistina çewtiyê tê armanckirin divê heman rêje bê pejirandin. Di heman demê de dema ku ji bo gihîştina armancê tê danîn jî di diyarkirina van rêjeyan de rol dilîze. 3. Plansazkirin ji bo pêkanîna armancê: Di vê qonaxê de tê plansaz kirin ka ji bo pêkanîna armancê dê bi kîjan materyalan, bi çi pîrbûnê û kengî bê xebitîn. 4. Sepandina planê: Plana amadekirî tê sepandin û tê çavdêrî kirin ka di sepandinê an di armancên diyarkirî de pîrsgirêkek heye an na. Ger pêwîst be guhertin dikare bê kirin. 5. Şopandin û vegerandin: Bi navberên diyarkirî jêhatîya kesî tê şopandin û der barê pêşketina wî de vegerandin tê dayîn. Dema vegerandin tîp dayîn ji bo hebûyîkirina pêşketinê dikarin grafîkên stûnî bîr hîlbijartin. Hînkirina Li Ser Bingeha Çalakîyê: Rêbazeke hînkirinê ye ku tê de hînkirin di hawîrdorên xwezayî de tê rêzkirin lê

hişyarkerên berî û piştî tevgerê yê der barê jêhatîya armanckirî ya ku dê bê hîn kirin tî pêşkêş kirin, bi berçavgirtina eleqeyên kesî armanc tê kirin ku armanc di nav rûtînên rojane û lîstikên plansazkirî de pêk werin. Dema hînkirina li ser bingeha çalakiyê tê rêzkirin divê bala mirov li ser van be: hîlbijartina çalakiyan bi berçavgirtina eleqeyên kesî, hînkirina armancên ferdî yê kesî bi veşartina wan di nav rûtîn an çalakiyên plansazkirî de, hînkirina jêhatîyên armanckirî yê fonksiyonel û giştîkirinbar, bikaranîna hişyarkerên berî û piştî tevgerê yê ku bi derdor û tevgerê re di têkiliyeke xwezayî û watedar de ne. Lîstikên Bi Nivîsê Dewlemendkirî: Rêyeke girîng di zêdekirina jêhatîyên hişmendiya nivîsê de, bikaranîna lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî bi navgîniya mezinan e. Lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, ew lîstik in ku tê de derfet tî pêşkêş kirin ku ji kesan re fêmkirina taybetmendî û fonksiyona zimanê nivîskî hêsan bikin û bikin ku ew wek xwendewaran tev bigerin. Lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî, wek pirtûkên çîrokan ên bi wêne û nivîs, çarçoveyeke dewlemend ava dikin ji bo hişmendkirina zimanê nivîskî. Ligel vê, hawîrdorên lîstikê yê ji aliyê nivîsê ve dewlemendkirî jî derfetan ku ji kesan re fêmkirina taybetmendî û fonksiyona zimanê nivîskî hêsan bikin

pêşkêş dikin. Di dema van lîstikan de kes bo nimûne bidestxistinê girîng bi dest dixin wek nîşandana aliyê xwendinê yê nivîsê ya der barê taybetmendiyên zimanê nivîskî, û hişmendbûna fonksiyona nivîsê bi fêmkirina wê yekê ka lîsteyeke kirrîne çawa tê bikaranîn. Ji bo lîstikên bi nivîsê dewlemendkirî dikarin hêmanên nivîsê li her cure lîstika ku li temen û taybetmendiyên pêşketinê yê kesan tê zêde bibin. Ya girîng ew e ku mamoste di dema lîstikê de bala mirov bikişîne ser nivîsê û ber bi armancên hişmendiya nivîsê yê ku berê diyar kirine ve ji kesî re bibe model û rêberiyê bike. Bo nimûne lîstika Şîrînîfiroşê. Armanca giştî ya vê lîstikê ew e ku bi rêz rolên garson û muşteriyê bînin lîstin, yê muşterî ji pirtûkça menûyê siparîşê bide û yê garson siparîşa dayî bîne. Di vê lîstikê de; alavên metbexê yê lîstikê, maketên xwarin û vexwarinê wek kek, pasta, qutiya şîr, menûya bi wêne û nivîs tî bikaranîn. Di dema lîstikê de di pêvajoya xwendina menûya bi wêne-nivîs de bala kesî ber bi nivîsan ve tê kişandin û di vê demê de hînkirina jêhatîyên hişmendiya nivîsê yê armanckirî tê kirin. Di nav lîstikê de hînkirina jêhatîyên hişmendiya nivîsê wek nîşandana aliyê xwendina nivîsê ji çepê bo rastê, nîşandana peyvekê di nav nivîsê de dikare bê kirin. Bi vî awayî tê peydakirin ku kes di dema lîstikê de rol û rûtînên xwendewaniya zû di nav lîstikê de pratîk bikin. Nêrîna Pirtûka Bi Wêne: Li gorî tevgera armanckirî bi nîşandana wêneyên pirtûkê ji kesî re û bi pirsîna pirsan ji bo peydakirina axaftina kesî li ser wêneyan tê sepandin. Dema ev sepandin tê kirin divê dema pêwîst modelbûn bê kirin û ji kesî bertek bê xwestin. Ger pêşxistina tevgerên armanckirî yê wek vegotina bûyeran, texmînkirin, mantiqmeşandin tê armanckirin divê pêşî bi nîqaşkirina li ser wêneyan ji van tevgerên armanckirî re modelbûn bê kirin. Di rûniştinê pêş de divê bi dayîna nîşanderê bi wêneyan texmînkirin, mantiqmeşandina kesî hwd. bê peydakirin. Rêzkerên Şematîk: Rêzkerên şematîk ew amûr in ku naverokê û têkiliya di naverokê de dîtbarî dikin. Di vê dîtbarîkirinê de li gorî pêkhatiya naverokê şema tî bikaranîn. Bi vî awayî kodkirina têkiliyên di naverokê de di çarçoveya şemayên diyarkirî de tê holê. Naveroka ku dê bê hîn kirin dikare bibe zanîn, jêhatî, têgih, rastî û prensîb. Amûrê herî baş di pêşkêşkirina zanînan bi berhevkerinê de rêzkerên şematîk in. Rêzkerên şematîk dikarin berî, di dema û piştî hînkirinê de bînin bikaranîn. Armanca bikaranîna berî hînkirinê, nîşandana rêzkirina organîk a zanîna ku dê bê pêşkêş kirin e. Dikare ji bo avakirina zanîna pêşîn an aktîfkirina zanîna berê bê bikaranîn. Di dema hînkirinê de ji bo berhevkerina zanînan, di dawiya hînkirinê de jî ji bo nirxandina wê yekê ka kes zanîn û têkiliyên wan fêr bûye an na û ji bo dan kurtekirina zanînê tê bikaranîn. Rêzkerên şematîk li gorî cureyên naveroka ku dê bînin pêşkêş kirin cureyên wan hene. Cureyên naverokê: dikarin bibin rêzkirin, pênasekirin, sedem-encam, berhevdan, pirsgirêk-çareserî, kronolojî. Mirov dikare bigihîje nimûneyên rêzkerên şematîk ên cuda bi nivîsandina peyva “graphic organizer” di motorên lêgerînê yê li ser tora giştî de.

Hînkirina Îfadeya Nivîskî ya Li Ser Bingehe Stratejiyê: Pêvajoya nivîsandinê di pênc qonaxên bingehîn de tê temam kirin. Ev qonax; plansazkirin, avakirina reşnivîsê, rastkirin, kontrolkirin û parvekirinê dihevin. Di qonaxa plansazkirinê de bi dayîna hîlbijartinan ji kesan tê xwestin ku mijarekê hîlbijêrin, diyar bikin ka bi çi armancê dê binivîsin û girseya xwendevanan diyar bikin. Ji wan tê xwestin ku bi alîkariya bahoza mêjî tiştên ku der barê mijara hîlbijartî dizanin rêz bikin û li gorî rêza nivîsandinê rêz bikin. Di vê qonaxê de stratejiyên diyarkirina armancê ji bo nivîsandinê, diyarkirina girseya xwendevanan, bi tevger xistina zanînen pêşîn ên der barê mijarê û berhevkirina wan tên bikaranîn. Di qonaxa avakirina reşnivîsê de, ji kesan tê xwestin ku ramanên di qonaxa plansazkirinê de hatine hilberandin û rêz kirin binivîsin. Di vê qonaxê de stratejiya veguhastina reşnivîsê bo forma nivîskî tê bikaranîn. Di qonaxa rastkirinê de, ji kesan tê xwestin ku bi bikaranîna stratejiyên ji nû ve nêrîne lêkolîn bikin ka tiştên nivîsandine li armancên nivîsandinê û xwendevanan tên an na û rastkirinên pêwîst bikin. Di qonaxa kontrolkirinê de jî ji kesan tê xwestin ku hevokên xwe ji aliyê hîlbijartina peyvan, nîşanên xalbendiyê, rêzikên nivîsandinê û pêkhatiyên hevokê ve kontrol bikin û rêz bikin. Di dawiyê de kes tiştên nivîsandine bi hevalên xwe yên di polê de parve dikin û ji nivîsên nivîsandine pirtûkekê ava dikin. Piştî ku mamoste cureya nivîsê diyar dike divê bi bilind fikirîne ji stratejiyên ku di van qonaxan de bi kar tîne re bibe model, stratejiyan bi rêberî û serbixwe bide sepandin. Divê her qonaxeke hînkirinê herî kêr sê caran bê sepandin. Hînkirina Stratejiyên Têgihiştina Xwendinê: Berî hînkirina stratejiyê divê pêkhatiya nivîsê ji kesan re bê hîn kirin. Her cureya nivîsê pêkhatyeke wê ya xwerû heye. Dema ev pêkhate ji kesan re tê hişyar kirin dê fêmkirina yekîneyên zanîne yên di nivîsê de ji kesan re hêsantir be. Di hînkirina pêkhatiya nivîsê de şema dikarin bên bikaranîn. Di hînkirina stratejiyê de stratejiyên berî xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê tên sepandin. Armanca stratejiyên berî xwendinê, bi bingehî avakirina zanîna pêşîn a der barê nivîsa ku dê bê xwendin û motîvekîrîna kesî li hemberî xwendinê ye. Wek nimûneya stratejiyên berî xwendinê dikarin axaftina der barê sernav û wêneyan, pirsîna pirsan, texmînkirina der barê naveroka nivîsê bên dayîn. Armanca stratejiyên di dema xwendinê de, fêmkirina yekîneyên zanîne yên di nivîsê de, fêmkirina nivîsê bi avakirina tîkiliyê di navbera van yekîneyan de û avakirina tîkiliyê di navbera zanîna heyî û zanînen di nivîsê de dema nivîsê tê xwendin e. Di dema xwendinê de stratejiyên wek xêzkirina bin yekîneyên zanîne û bi cihkirina wan di şemayê de, vegotina cihê xwendî û texmînkirin dikarin bên bikaranîn. Piştî xwendinê jî stratejî tên sepandin ji bo fêmkirina tevahiya nivîsê bi yekkirinê û ji nû ve nêrîna cihên nehatine fêm kirin. Hin ji stratejiyên piştî xwendinê kurtekirina tiştên xwendî, vegotina nivîsê û bersivdana pirsan in. Ji bo wê yekê ka ev stratejî çawa tên sepandin, bi cureya nivîsê ya hîlbijartî di çend nivîsan de modelbûnê tê kirin, paşê nivîsê tên dayîn kesî û sepandinên bi rêberî tên kirin û sepandina stratejiyê ya kesî tê piştgirî kirin, di dawiyê de jî sepandinên serbixwe tên kirin û sepandinên stratejiyê yên kesî û pêşketina têgihiştinê tê çavdêrî kirin.

Jêhatîya têgihiştina nivîsê ne jêhatîyek e ku di dersekê de bê pêkanîn. Ji ber vê yekê wek li jor hatiye pêşniyar kirin divê heta ku kes di têgihiştina nivîsê de serbixwe bibe sepandin bidomin. Ger di hînkirina têgihiştinê de bi hîlbijartina cureyeke nivîsê hînkirina stratejiyê, heta ku kes di sepandina stratejiyan de serbixwe bibe bê sepandin, divê bê kontrol kirin ka kes jêhatîya têgihiştinê ji cureyên nivîsê yên din re giştî kiriye an na. Bi giştî dema hînkirina stratejiyê bi cureyeke nivîsê tê xebitîn, kes bi sepandina stratejiyê ji cureyên nivîsê yên din re jî dikare nivîsê fêm bike. Ji bo peydakirina vê giştîkirinê divê kes der barê pêkhatiya her cureyeke nivîsê de fikrek hebe. Ji ber vê yekê bi hîlbijartina cureyeke nivîsê hînkirina pêkhatiya nivîsê û stratejiyê tê kirin. Di cureyên nivîsê yên din de tenê bi danasîna pêkhatiya nivîsê, bêtî ku hînkirina stratejiyê bê kirin, jêhatîya têgihiştinê dikare bê diyarkirin. Lê belê ji bo hin kesan dema cureya nivîsê tê guhertin, ligel danasîna pêkhatiya nivîsê dibe ku carekê an çend caran modelbûna stratejiyê pêwîst be. Hînkirina Çareserkirina Pirsgerêka

Bîrkariyê ya Li Ser Bingeha Pêvajoyê: Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê mamoste bi bilind fikirînê û bi dayîna cih ji diyalogên danûstandinê re, ji çareserkirina pîrsgirêkê re bibe model. Ji bo serederfikirina bi rewşa pîrsgirêkê ya heyî divê ne tenê ew e ku divê kes çî bike, lê di heman demê de divê çawa bike jî bê model kirin. Der barê wê yekê ka pîrsgirêka bîrkariyê dê çawa bê çareser kirin, çar gavên herî bingehîn ev in; gavên fêmkirina pîrsgirêkê, plansazkirin, sepandina planê û kontrolkirinê. Dema ev gav tên dayîn, divê berî çareserkirina pîrsgirêkê bê peydakirin ku kes pîrsgirêkê bi hevokên xwe îfade bike. Dema pîrsgirêk tê çareser kirin divê bê peydakirin ku kes ji bo têgihkirina pîrsgirêkê wê bi şema an xêzên xwe dîtbarî bike. Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê di qonaxên xwendina bilind a pîrsgirêkê, ravekirina bi hevokên xwe, veguhastina wê bo wêneyekê, texmînkirin, kirina operasyonê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re modelbûn bê kirin.

4. Pîvan û Nirxandin di Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de

Kesên hewceyî perwerdeya taybet, di rewşa bikaranîna teknîkên fêrbûnê yên cuda û pirjimar û birêvebirina sepandinên ku ji zêdetirî yek hestî re dibêjin, di pêvajoya fêrbûnê de rehetir fêr dibin. Cureya bandorbûna ji kêmasiyê, dereceya wê, dema çêbûna kêmasiyê, xizmetên hatine peydakirin û taybetmendiyên ferdî yên her kesekî ku ji kêmasiyê bandor bûye ji hev cuda ne. Li gorî vê astê fêrbûnê jî ji hev gelekî cuda ne. Ji ber vê yekê pêwîst e ji bo her kesekî li gorî taybetmendiyên wî yên ferdî BPK bê amadekirin. BPK, dokumanekê nivîskî ye ku hatiye pêşxistin ji bo bersivdana hewcedariyên perwerdeyî yên kesê ji kêmasiyê bandorbûyî di hawîrdorên perwerdeyê yên guncaw de bi xizmetên piştgiriyê yên pêwîst. Divê BPK ji bo her kesekî ku hatiye diyarkirin ji kêmasiyê bandor bûye bê pêşxistin. Berî destpêkirina

perwerdeya taybet, pêşxistina BPKê pêwîst e ji bo ku xizmeta perwerdeya taybet a ku dê bê dayîn li gorî hewcedariyên kesî bê rêzkirin. Divê BPK; asta jêhatîya heyî ya kesê ji kêmasiyê bandorbûyî, armancên ku tê hêvîkirin di dawîya salê/dawîya dewreyê de di kesî de pêk werin, xizmetên perwerdeyê û dema van xizmetan bihewîne. Herwiha divê xizmetên derbasbûnê yên ku dê di navbera hawîrdor an astê perwerdeyê de ji kesî re bên peydakirin û pîvandina pêşketinan jî bihewîne. Dema BPK tê amadekirin, ji bo diyarkirina hewcedariyên kesî pêwîst e nirxandin di destpêka pêvajoya hînkirinê de, di pêvajoya hînkirinê de, di dawîya wê de û di dawîya salê de bên kirin. Di vê pêvajoyê de bi taybetî di destpêkê de girîng e ku nirxandinên qerase û berfireh bi awayekî bên kirin ku jêhatîya rastîn a kesî nîşan bidin. Dema sepandinên pîvan û nirxandinê tên birêvebirin divê wek prensîba bingehîn pêvajoyên nirxandina şêwedar (nirxandina pêvajoyê) û nirxandina kurtekar (nirxandina giştî ya dawîya salê) bên şopandin, bi rêbazên berhevkirina daneyê yên cuda amûrên pîvandîna bên bikaranîn. Sepandinên pîvan û nirxandinê yên Bernameya Perwerdeya Piştgirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê; ji qonaxên diyarkirina hewcedariyên kesî, nirxandina berî hînkirinê (pêşîn), nirxandina dawîya hînkirinê (dawîn) û şopandina pêşketinê, nirxandina dawîya salê pêk tên. Pêvajoya sepandina van qonaxên nirxandinê li jêr hatiye ravekirin.

1. Diyarkirina Hewcedariyên Kesî

Ji bo diyarkirina hewcedariyên kesan nirxandina qerase tê kirin. Li navenda rêberî û lêkolînê (RAM) di encama nirxandina qerase de tê diyarkirin ka kes dê kîjan modul û kîjan beşên di modulan de yên bernameya perwerdeya piştgirî ya pêwendîdar di hewîne wergirin. Di heman demê de li navenda perwerdeya taybet û rehabetiyê jî divê ber bi modul û beşên ku ji aliyê RAMê ve hatine diyarkirin ve nirxandinên qerase bên kirin û hewcedariyên kesî bi awayekî berfirehtir bên diyarkirin. Di encama nirxandina qerase de divê qadên hewcedariya kesî bên diyarkirin û armanc û tevgerên armanckirî (armancên kurt û dirêj-demî) bên danîn. Bi vî awayî BPKa kesî tê amadekirin. Dema di

nirxandina qerase de hewcedarî tîr diyarkirin û li gorî rêza pêşîniyê tîr rêz kirin, divê temenê kesan, asta polê, taybetmendiyên ferdî, taybetmendiyên fêrbûnê û fonksiyonelbûna jêhatîyan a di jiyana rojane û dibistanê de bîr berçavgirtin. Ji bo nirxandinên qerase yêr kesan divê li navenda perwerdeya taybet û rehabilitasyonê pêvajoya berhevkirina daneyê di sê alîyan de bîr birêvebirin. I) Kirina hevpeyvînê: Ji bo hevpeyvînan divê zêdetirî yek çavkaniya daneyê bîr bikaranîn. Ev in:

a) Malbata kesî b) Mamosteyên wî yêr li dibistanê (mamosteyê berî dibistanê, mamosteyê polê, mamosteyê rêber hwd.) c) Kes bi xwe Ger dê bi kesî re hevpeyvîn bîr kirin, temenê kesî û asta jêhatîya wî girîng e. Hevpeyvîna bi kesî re, ji aliyê piştgirîkirin û dewlemendkirina hevpeyvînên bi malbat û mamosteyên kesî re kirî ve dê watedar be. II) Kirina çavdêriyê: Di vê qonaxê de bi taybetî divê mamoste/pispor bi xwe çavdêriyê bike. Dema çavdêrî tîr kirin divê li gorî kesî û hawîrdora ku dê çavdêrî tîr de bîr kirin çavdêriya avakirî an ya xwezayî bîr tercîh kirin. Divê encamên çavdêriyê bi hevpeyvînên hatine kirin re bîr girêdan. III) Sepandina lîsteyên kontrolê û kilîlên nirxandina pileyî (rubrîk): Piştî hevpeyvîn û çavdêriyan divê bi bikaranîna lîsteyên kontrolê û kilîlên nirxandina pileyî kes yek bi yek bîr pîvandin.

2. Nirxandina Berî Hînkirinê (Pêşîn)

Nirxandina berî hînkirinê (pêşîn), ew nirxandina berfireh e ku dê bîr kirin ji bo diyarkirina wê yekê ka kes berî destpêkirina hînkirina der barê armanç û tevgerên armanckirî yêr di encama nirxandina qerase de ji BPKa wî re hatine hilbijartin di kîjan gavê (astê) de ye. Di nirxandinên berî hînkirinê de ji bo her kesekî sepandinên yek bi yek tîr bîrêvebirin û dane tîr berhevkin. Di vê qonaxê de Testa Li Gorî Pîvanê (ÖBT), (bnr. forma nimûne Pêvek 1), Lîsteya Kontrolê ya ku jêhatîyên bo gavên biçûk hatine dabêş kirin tîr de hene (bnr. forma nimûne Pêvek 2), Kilîla Nirxandina Pileyî (bnr. forma nimûne Pêvek 3) dikarin bîr bikaranîn. Divê daneyên ku ji amûrên pîvandîniyê yêr hatine bikaranîn tîr bîdestxistin li Forma Tomarkirina Jêhatîyê bîr tomar kirin (Pêvek 4).

3. Nirxandina Dawiya Hînkirinê (Dawîn) û Şopandina Pêşketinê

Nirxandina dawiya hînkirinê; ew nirxandin e ku piştî temambûna hînkirina tevgerên armanckirî yêr pêwendîdar tîr kirin ji bo dîtina wê yekê ka kes tevger heta çî radeyê bi dest xistiye an fêr kiriye. Di vê qonaxê de divê amûrên nirxandinê yêr berfireh êr berî hînkirinê bîr bikaranîn. Divê daneyên ku di dawiya hînkirinê de ji amûrên pîvandîniyê tîr bîdestxistin ji nû ve li Forma Tomarkirina Jêhatîyê (Pêvek 4) bîr nîşankirin.

Di pêvajoya hînkirinê ya kesan de, yanî dema tîr xebitîn ku tevgerên armanckirî yêr pêwendîdar bîr dayîn, bîrêvebirina sepandinên pîvan û nirxandinê ligel hînkirinê ji aliyê bibandorî û berhemdariya hînkirinê ve girîng e. Ji ber vê yekê divê ber bi şopandina pêşketina kesî ve di dema hînkirinê de û di dawiya rûniştinan de nirxandin bîr kirin û encamên nirxandinê li grafîk an çarçoveyên tomarkirinê bîr tomar kirin. Herwiha divê bi nêrîna berhemên kesî pêşketina kesî bîr şopandin û ger bertekên tîr hêvîkirin ne di asta xwestî de bîr divê di rêbaza tîr bikaranîn, amûr û alavan, hawîrdorê, hejmara rahênanan hwd. de rêzkinên hînkirinê yêr pêwîst bîr kirin. Herwiha divê çarçoveyên tomarkirinê, grafîk, berhemên kesî (pelên xebatê, spartek hwd.) di nav dewreyê de bi navberên diyarkirî bîr lêkolîn kirin û bibandorî û berhemdariya hînkirinê bîr nirxandin. Di encama vê de divê portfolyoya kesî bîr avakirin. Portfolyo dosyayeke pêşketina ferdî ye. Cureyeke nirxandinê ye ku bi tevahiya salekê tomarên jêhatîyê û xebatên kesî li gorî armancekê bi awayekî plansaz û rêzkirî tîr de tîr girtin, nimûne ji xebatan tîr de hene û bi rehetî tîr şopandin ka kes di çî pêşketinê de ye. Armanca bingeîn a nirxandina bi portfolyoyan, diyarkirina wê yekê ye ka kes çî pêşketinê dişopîne, bi nirxandina pêvajoyê û encama fêrbûna kesî bi hev re. Dosyayên pêşketina ferdî yêr ku di encama berhevkirina sistematîk a xebatên kesî hatine kirin tîr avakirin, derfetê didin nirxandina bi tevahî ya şîyan û astên cuda yêr

kesî, aliyên wî yên xurt, serkeftinên wî û pêşketina wî ya di nav pêvajoyekê de. Li gorî armancên ku em ê di pêvajoya perwerde û hînkirinê de bisepînin portfolyo cuda dibin. Cureyên portfolyoyê; dikarin wek portfolyoya xebatê, portfolyoya vitrînê û portfolyoya nixandîna bîrê polînkirin. Ji van portfolyoya nixandîna bîrê hemû tomarên ku mamoste ji bo nixandina kesî hewce dike diheve. Ev cure portfolyo, pêşketina kesî li gorî armancên ku di bernameyên hînkirinê de hatine diyarkirin nîşan didin. Di van cure portfolyoyan de armanc ew e ku her xebata tê danîn dosyayê bê nixandîna bîrê serkeftina kesî bê nixandîna bîrê. Ev portfolyo, dikarin ji bo nixandina ber bi diyarkirina astê ve bîrê bikaranîn û nimûne û xebatên herî baş dihevebîrîna ku nîşan didin piraniya armanc û tevgerên di bernameya hînkirinê de hatine bidestxistin. Ji ber vê yekê girîng e ku di nav portfolyoyan de berhemên ku li ser pêşketin û aliyên herî xurt ên kesan hûr dibin bîrê danîn û şîroveyên kes û mamoste der barê berhemên de bîrê nivîsandin. Di vê çarçoveyê de divê portfolyoyên kesan; grafîkên ku di pêvajoya nixandîna bîrê de hatine bidestxistin, formên tomarkirinê, vîdyo, tomarên dengî û berhemên ku jêhatîyên cuda yên ku kes tê de herî xurt e nîşan didin bihevebîrîna bîrê. Di sepanên portfolyoyê de; girtina berhemên kesî, bernameya perwerdeya kesanekeke, Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPKê (Pêvek 5), nimûneyên amûrên pîvanê, formên tomarkirina jêhatîyê, çarçoveyên tomarkirinê û nimûneyên vîdyo

û tomarên dengî yên ku xebatên kesî nîşan didin, dê derfetê bide şopandineke baştir a pêvajoyê. Di nixandina van cure portfolyoyan de nêzîkatiyeke tevayî (holîstîk) tê pejirandin. Divê di mijara parvekirina portfolyoyan de bala mirov li ser prensîbên etîk be, divê portfolyo bi kes an sazîyên ji bilî malbata kesî, mamosteyê wî û RAMê re neyên parve kirin.

4. Nixandina Dawiya Salê

Gavên ku dê di vê nixandîna bîrê de bîrê şopandin li jêr hatine diyarkirin: a) Hemû nîşanderên jêhatîya kesî (berhemên kesî, çavdêriyên mamoste, hevpeyvîn, çarçoveyên tomarkirinê, grafîk, Forma Tomarkirina Jêhatîyê ya ku jêhatîya kesî ya di beşekê an modulekê de nîşan dide) bi nêrîneke tevayî tîrê lîkolîn kirin. b) Di encama vê lîkolînê de jêhatîya kesan li Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPKê (Pêvek 5) tê veguhastin. c) Naveroka portfolyoyê tê temam kirin. d) Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê (Pêvek 6) ku naveroka portfolyoyê nîşan dide tê dagirtin. e) Kilîla Nixandina Pileyî ya Portfolyoyê (Pêvek 7) ligel dosyaya kesî ji RAMê re tê şandin. Divê dosyaya portfolyoyê ji sê beşan pêk were. Divê di her beşê de belgeyên jêrîn hebin. Beşa Yekem: Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê, Kilîla Nixandina Pileyî ya Portfolyoyê (her du jî dê du heb bîrê danîn, yek dê ji aliyê navenda perwerdeya taybet û rehabetiyê ve bê dagirtin, ya din dê vala bê hiştin û li RAMê bê dagirtin.), BPK, Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPKê (2 heb dê bîrê danîn, yek dê li RAMê bimîne), Formên Tomarkirina Jêhatîyê yên ku nixandina pêşîn û nixandina dawîn ji aliyê mamosteyan ve tê de hatine tomar kirin Beşa Duyem: Nimûneyên amûrên pîvandîna yên hatine bikaranîn, nimûneyên formên tomarkirinê yên di şopandina pêşketinê de tîrê bikaranîn û nimûneyên grafîkê, nimûneyên tomara dengî û vîdyoyê yên ku jêhatîya kesî nîşan didin Beşa Sêyem: Divê xebatên ku kesî di pêvajoya hînkirinê de kirine; nimûneyên spartekan, nimûneyên pelên xebatê, nimûneyên vîdyo û tomarên dengî yên ku xebatên kesî nîşan didin hwd. cih bigirin.

Nixandina Dawiya Salê ya RAMê

Pêvajoya şopandinê ya RAMê; bi nixandina pêşketina kesî di çarçoveya armanc û tevgerên armanckirî yên di BPKê de hatine pênase kirin û bi lîkolînkirina zanîn û daneyên ku di portfolyoya wî de hatine pêşkêş kirin tê pêkanîn. Gavên ku dê di nixandina RAMê de bîrê şopandin li jêr hatine diyarkirin: a) Bi lîkolînkirina portfolyoya kesî tê kontrol kirin ka dokumanên ku di Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê de hatine diyarkirin hene an na. Ev form tê dagirtin û ji bo arşîvînkirinê tê wergirtin. b) BPKa kesî, Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPKê, çarçoveyên tomarkirinê yên ku jêhatîya kesî nîşan

didin, grafîk tîrên lêkolînê kirin. c) Jêhatîya kesî tê nirxandin. d) BPKa kesî, çarçoveyên tomarkirinê yên ku jêhatîya kesî nîşan didin, grafîk, ger hebin vîdyo û tomarên dengî tîrên lêkolînê kirin û Kilîla Nirxandina Pileyî ya Portfolyoyê (Pêvek 7) ya ku di dosyayê de bi du kopyan heye tê dagirtin. e) Ravekirinên der barê aliyên xurt û yên ku divê bên pêşxistin ên portfolyoyê tîrên nivîsandin. Yek li navenda perwerdeya taybet û rehabilitasyonê, ya din jî li RAMê bimîne tê rêz kirin. f) Di encama nirxandinê û lêkolînê hatine kirin de li gorî pêşketina kesî perwerde ji nû ve tê plansaz kirin. RAM, kopyayekê ji Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPKê, Kilîla Nirxandina Pileyî ya Portfolyoyê û Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê ya di portfolyoya kesî de werdigire û arşîv dike.

Amûrên Pîvandîna û Formên Tomarkirinê yên di Çarçoveya Wê de

Amûrên pîvandîna yên ku li jêr cih digirin dikarin ji bo nirxandina jêhatîya kesî bên bikaranîn. Amûrên Pîvandîna Ji bo diyarkirina jêhatîya kesî berî hînîkirinê, di dema wê de û di dawiyê wê de tîrên bikaranîn. Formên Hevpeyvînê: Bi taybetî ew amûrên pîvandîna yên nîv-avakirî ne ku di pêvajoya nirxandina qerase de di hevpeyvînê bi malbatan re, bi mamosteyên kesî yên li dibistanê re û bi wî bi xwe re tîrên bikaranîn.

Formên Çavdêriyê: Ew amûrên pîvandîna ne ku di nirxandina qerase, nirxandina pêşîn, nirxandina di pêvajoya hînîkirinê de û nirxandina dawîn de jî di pêvajoya çavdêrîkirina kesên a yek bi yek de tîrên bikaranîn. Formên çavdêriyê bêtir formên nîv-avakirî ne. Testa Li Gorî Pîvanê (ÖBT): Ew amûrê pîvandîna ye ku bi rêya çavdêriya rasterast tê bikaranîn ji bo diyarkirina wê yekê ka kes xwedî taybetmendiyên berê diyarkirî ne an na û divê di kîjan mijaran de ji kesên re hînîkirinê bê kirin. ÖBT; li gorî armanc û tevgerên armanckirî yên di bernameya hînîkirinê de tê amadekirin. Nîşan dide ka dê ji ku de dest bi hînîkirinê bê kirin û zanîna peyda dike der barê wê yekê ka kes di dema hînîkirinê de pêşketin tomar kiriye an na û piştî hînîkirinê armanc pêk hatine an na. Di ÖBTê de, jêhatîya kesî bi piranî bi pîvanekî berê diyarkirî tê berhevdan. ÖBT test in ku mamoste çêdike û armancên hînîkirinê zelaltir û taybetir dikan. Sînorên naveroka hînîkirinê xêz dikan. Lîsteya Kontrolê: Ew amûrê pîvandîna ye ku bêtir di dema çavdêrîkirina tevgerên armanckirî yên kesên di pêvajoyên cuda de tê bikaranîn û tê de bertekên du-kategorî tîrên nîşankirin, bi awayê ku di rewşa kirina tevgerê de (+), di rewşa nekirinê de (-). Kilîla Nirxandina Pileyî (Rubric): Ew amûr in ku ji bo pîvandina jêhatîya kesî li gorî armancekî diyarkirî, pîvanên cuda û asta jêhatîyê ya der barê her pîvanekî de tîrên pênase kirin. Ev amûr, hewce dikan ku berê bê diyarkirin ka dê di kîjan rewşê de kîjan pîvanê dayîn. Du cure kilîlên nirxandinê hene: analîtîk û tevayî (holîstîk). Kilîlên nirxandina tevayî di gihîştina hukmekî giştî der barê jêhatîya kesî de, kilîlên nirxandina analîtîk jî di nirxandina jêhatîyê ya bi awayekî berfireh de tîrên bikaranîn. Pîvana Pilekirinê: Pîvanên pilekirinê ew amûrên pîvanê ne ku jêhatîya der barê taybetmendiya tê pîvandîna bi astên wê yên cuda pênase dikan û nîşan didin ka pîvan heta çî radeyê derfetê peyda dikan. Du formên pîvanên pilekirinê hene. Yek ji van pîvanên helwestê ne ku kategoriyên bertekê yên wek “bi tevahî beşdar im”, “beşdar im” dihewînin. Ya din jî pîvanên pilekirina jêhatîyê ne ku derfetê didin pîvandîna ku jêhatîya kesî li gorî pîvanekî diyarkirî wek “lawaz”, “navîn”, “baş”, “gelekî baş” polîn bikin. Kilîla Nirxandina Pileyî ya Portfolyoyê: Li RAMê hatiye pêşxistin ji bo lêkolînîkirina têrbûna portfolyoya kesî û pêşkêşkirina rêberiyê ji navenda perwerdeya taybet û rehabilitasyonê re.

Formên Tomarkirinê Forma Tomarkirina Jêhatîyê: Formek e ku encamên nirxandina pêşîn û dawîn ên her tevgerê armanckirî de tîrên nîşankirin. Zanîna dide der barê rewşa pêkanîna armanc û tevgerên armanckirî yên kesî yên di beşa pêwendîdar de. Lîsteya Kontrolê ya Portfolyoyê: Lîsteyeke kontrolê ye ku naveroka portfolyoyê nîşan dide. BPK: Bernameya perwerdeyê ya taybet a kesî ye ku hewcedarî, armanc û tevgerên armanckirî yên kesî dihewîne. Forma Kurte ya Şopandina Pêşketina BPKê: Di vê formê de stûnên hejmarên tevgerên armanckirî yên ku kesî li gorî encama

nirxandina pêşîn pêk anîne, hejmarên tevgerên armanckirî yên ku hînkirina wan tê armanckirin, tevgerên armanckirî yên hatine xebitîn, tevgerên armanckirî yên ku her çend hatine armanckirin jî nehatine gihîştin, sedema negihîştinê û pêşniyar hene. Divê di stûna “tevgerên armanckirî yên hatine xebitîn” de cih ji hejmarên tevgerên armanckirî yên di nav dewreyê de hatine hîn kirin re, di stûna “tevgerên armanckirî yên ku her çend hatine armanckirin jî nehatine gihîştin” de ji hejmarên tevgerên armanckirî yên nehatine hîn kirin re, di stûna “sedema negihîştinê” de ji ravekirinên berfireh ên wek nebesbûna demê, nebesbûna amadekariyê, neçûyîn re, di stûna “pêşniyar” de jî ji pêşniyarên ji bo her beşekê re (guncawbûna beşê ji kesî re, guncawbûna tevgerên armanckirî ji kesî re, ji nû ve xebitîna yên ji tevgerên armanckirî nehatine gihîştin hwd.) bê dayîn.

5. Xalên Ku Divê Bala Mirov Bikişînin di Sepandina Bernameya Perwerdeya Piştigirî ya Ji Bo Kesên Bi Astengiya Spektruma Otîzmê de

Li gorî rêzkirina modulan divê bala mirov li ser xebitîna jêhatîyên xwelêxwedîkirinê di nav rûtînên rojane de be. Divê bala mirov li ser xebitîna jêhatîyên jiyana rojane û jiyana civakî di hawîrdorên xwezayî de an bi avakirina hawîrdorên şibandî be. Di xebatên ku di hawîrdorên şibandî de tên pêkanîn de divê pir caran derfetên rahênanê ji kesên bi astengiya spektruma otîzmê re bîn pêşkêş kirin. Nebesbûnên ragihandin û danûstandina civakî yek ji taybetmendiyên herî bingeşîn ên kesên bi astengiya spektruma otîzmê ye. Di hînkirina van jêhatîyan de divê bi bikaranîna rêbazên hînkirinê yên bi bandor hînkirina sistematîk bê kirin. Modula piştigirî ji fêrbûnê re, dikare bi kesên di her asta polê de bê xebitîn.

Ji ber ku di beşa hişmendiya dengnasî ya di beşa xwendewaniya zû de armancên der barê hişmendiya peyvê, hişmendiya qafiyeyê, hişmendiya kîteyê û hişmendiya dengbirrê jêhatîyên li pey hev dihewînin, pêwîst e li pey hev bîn xebitîn. Di jêhatîyên hişmendiya dengê yên di qada fêrbûnê ya xwendewaniya zû de, dayîna hişmendiya 5-6 dengên ku di Tirkî de hene di çarçoveya hemû tevgerên armanckirî de, ji bo kesên ku temenê wan guncaw e bes e ji bo destpêkirina hînkirina xwendin û nivîsandina pêşîn bi rêbaza hevoka deng-bingeşîn. Armanc û tevgerên armanckirî yên di beşa xwendewaniya zû de jêhatîyên girîng in ku kesan ji bo xwendin û nivîsandina pêşîn a bi rêbaza hevoka deng-bingeşîn amade dikin. Ji ber vê yekê divê jêhatîyên kesan ên der barê tevgerên armanckirî yên di vê beşê de baş bîn çavdêrî kirin. Di pêvajoya sepandina hemû modulan de divê rêzkerinên hînkirin, hawîrdor û materyalê yên li gorî kapasîteya bîra xebatê ya kesan bîn kirin. Kesên bi astengiya spektruma otîzmê dikarin di bîra xebatê de nebesbûnên berbelav bijîn, ev jî dikare rê li ber sûdwergirtina wan ji hînkirina pêşkêşkirî bigire. Ji ber vê yekê, diyarkirina kapasîteya bîra xebatê ya kesan gelekî girîng e ji aliyê pêşkêşkirina hînkirinê ya li gorî wê û zêdekirina bibandoriya hînkirinê ve. Ji bo kesên ku sînordarî ya der barê bîra xebatê dijîn, di dema hînkirinê de bikaranîna îfadeyên hêsan û kurt, kirina gelek dubarekirinan, bikaranîna bibîrxeran, pêşkêşkirina zanînê di rewşa organîzekirî de, pêşkêşkirina zanîna nû bi girêdana wê bi zanîna heyî re û sûdwergirtina ji hînkirina stratejiyê fêrbûnê hêsan dike. Herwiha dayîna erkan bi hêsanîkirin û gavkirinê, dubarekirina zanînê di dema pêşkêşkirinê de û dayîna demeke bes ji kesî re ku zanînê pêvajoyê bike û pêşkêşkirina zanînê ne tenê bi dubarekirinê lê bi awayekî ku bike ew li ser bifikire, dîsa ji xalên ku divê di dema hînkirinê de bala mirov bikişînin in. Di kesên bi astengiya spektruma otîzmê de pêvajokirina zanînê bi giştî bi awayekî hêdîtir pêk tê. Yanî dema zanînê tê pêşkêş kirin bi lez nayê têgihîştin. Ji ber vê yekê, divê taybetmendiyên kesî yên di vê mijarê de bîn diyarkirin û ger pêwîst be li gorî wê; bala mirov li ser pêşkêşkirina zanînê ya hêdîtir, dubarekirina wê dema pêwîst, ber bi zanîn an hişyarkerê pêwendîdar ve rêkirina bala wî, ger guncaw be pêşkêşkirina wê ya nivîskî û dayîna demeke bes ji bo pêvajokirinê be.

Pêşkêşkirina hînkirinê bi qasî ku pêkan be bi awayekî jiyanî, bi tevîkirina kesî di pêvajoya fêrbûnê de û di nav çalakiyên xweş de, xalek e ku divê bala mirov bikişîne ji bo ku fêrbûnê hêsan û mayînde be. Di hînkirina jêhatîyên akademîk ên ku jêhatîyên naskirinî yên asta jorîn hewce dikin wek têgihiştina xwendinê, kirina operasyonê, çareserkirina pirsgerêkê, divê li şûna berhema ku dê derkeve, li ser kirinê pêwîst ên ji bo derxistina berhemê bê hûr bûn. Ji bo vê armancê jî divê pêvajo bê model kirin û bi bilind fikirinê bê nîşandan ka ji bo gihîştina berhemê (wek bersivdana rast a pirsan, hejmara operasyonên rast hatine çareser kirin) pêvajo çawa tê pêkanîn. Di hemû xebatên ku bi kesên bi astengiya spektruma otîzmê re tînin birêvebirin de divê xurtkerên bi bandor ji bo kesan bînin bikaranîn. Divê bi bikaranîna hişyarkerên xwezayî û xurtkerên xwezayî mayîndebûn û giştîkirina zanîn û jêhatîyên bidestxistî bê peyda kirin. Tekezîkirin, kurtekirin û dubarekirina zanînan girîng di dema hînkirinê de pêwîst e ji bo ku kes zanîna girîng ji zanînan berfirehiyê cuda bike. Ji ber ku kes di cudakirina hişyarkerê girîng û domandina bala xwe de zehmetiyê dikişîne, divê di rewşên ku derbasbûna balê hewce dikin de ber bi hişyarkerê girîng ve bê rêkirin.

Perwerdeya piştgirî dikare di navbera her temenî de (0-99) bê dayîn.

1. Navê Modulê	PIŞTGIRÎ JI FÊRBÛNÊ RE BI Modula Piştgirî ji Fêrbûnê re armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di hevtakirin, cudakirin, berhevkerin, avakirina nexşê
1. Armanca Modulê	û jêhatîyên motorî yên bingehîn de serkeftî bin.
1. Beşên Modulê	Têgihiştin û Bîra Dîtbare, Têgihiştin û Bîra Bihîstbare, Têgihiştin û Bîra Destlêdanê, Jêhatîyên Motorî Ravekirinê Giştî yên Der Barê Modulê

Ravekirinê Giştî yên Der Barê Modulê

- Dema armanc û tevgerên armanckirî yên di beşa Têgihiştin û Bîra Destlêdanê de tînin xebitîn divê çavên kesî girtî bin. Ji bo tevgerên armanckirî yên di beşa Têgihiştin û Bîra Destlêdanê de divê bi bikaranîna taybetmendiyên tekstûra tiştan (hişk-nerm, xîşok-nexîşok, pirçdar-bêpirç hwd.) xebatên hevtakirinê bînin dan kirin.
- Armanca Ravekirinê Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.1. Têgihiştin û Bîra Dîtbarî	1.1.1. Ji nav tişt û wêneyên tiştan yên wek hev hevta dike.	1.1.1.1. Tiştan li gorî taybetmendiyeş cure/reng/mezinahiyê hevta dike. 1.1.1.2. Wêneyên tiştan li gorî taybetmendiyeş cure/reng/mezinahiyê hevta dike. 1.1.1.3. Wêneyên tiştan li gorî cih û berfirehiyên wan hevta dike. 1.1.1.4. Tiştî bi wêne, xêz û siya tiştî re hevta dike.	Ji bo tevgera armanckirî 1.1.1.3. wek cih dikarin wêneyên qedehên ku li ser masê li rast û çepê rawestiyane wek nimûne bîn dayîn. Wek berfirehî jî dikarin wêneyên zêrîn ku stêrk û kulîlk li ser hene wek nimûne bîn dayîn.
Beş 1.1. Têgihiştin û Bîra Dîtbarî	1.1.2. Ji nav tişt û wêneyên tiştan ya cuda nîşan dide.	1.1.2.1. Ji nav tiştan tiştê ku li gorî taybetmendiyeş cure/reng/mezinahiyê cuda ye nîşan dide. 1.1.2.2. Ji nav wêneyên tiştan wêneyê tiştê ku li gorî taybetmendiyeş cure/reng/mezinahiyê cuda ye nîşan dide. 1.1.2.3. Ji nav wêneyên tiştan wêneyê tiştê ku li gorî cih û berfirehiyan cuda ye nîşan dide.	Ji bo tevgera armanckirî 1.1.2.3. wek cih dikarin wêneyên werdekên ku li ser masê ber bi rast û çepê rawestiyane wek nimûne bîn dayîn. Wek berfirehî jî dikarin wêneyên balonên ku stêrk û dil li ser hene wek nimûne bîn dayîn.
Beş 1.1. Têgihiştin û Bîra Dîtbarî	1.1.3. Tişt û wêneyên tiştan kom dike.	1.1.3.1. Tiştan li gorî taybetmendiyeş cure/reng/mezinahiyê kom dike. 1.1.3.2. Wêneyên tiştan li gorî taybetmendiyeş cure/reng/mezinahiyê kom dike. 1.1.3.3. Wêneyên tiştan li gorî cih û berfirehiyên wan kom dike.	
Beş 1.1. Têgihiştin û Bîra Dîtbarî	1.1.4. Nexşê ava dike.	1.1.4.1. Li bin nexşekê ku li gorî taybetmendiyeş cure/reng/mezinahiyê ji tiştan hatiye avakirin heman nexşê ava dike. 1.1.4.2. Li bin nexşekê ku li gorî taybetmendiyeş cure/reng/mezinahiyê ji wêneyên tiştan hatiye avakirin heman nexşê ava dike. 1.1.4.3. Nexşekê ku bi tişt, wêneyên tişt an şeklan hatiye avakirin bi heman awayî didomîne. 1.1.4.4. Hêmana ku di navenda nexşekê de ku bi tişt, wêneyên tişt an şeklan hatiye avakirin kêr hatiye hiştin dibîne. 1.1.4.5. Bi bikaranîna rêzika di nexşekê de ku bi tişt, wêneyên tişt an şeklan hatiye avakirin, bi materyalên cuda, li gorî heman rêzîkê nexşên nû ava dike.	
Beş 1.1. Têgihiştin û Bîra Dîtbarî	1.1.5. Cudahiyên di navbera wêneyan de nîşan dike.	1.1.5.1. Cudahiyên di navbera du wêneyên tiştan de nîşan dike. 1.1.5.2. Cudahiyên di navbera du wêneyên bûyeran de nîşan dike.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.1. Têgihiştin û Bîra Dîtbarî	1.1.6. Têkiliya parçe-tevayî ava dike.	1.1.6.1. Parçeya ku di wêneyekê de kêr hatiye hiştin dibîne.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		1.1.6.2. Bi texmînkirinê dibêje ka tiştê di wêneyekê de ku nîvê wê tê nîşandan çî ye. 1.1.6.3. Parçeyên ku aidî wêneyê tiştê ku tevahiya wê tê dayîn in dibîne. 1.1.6.4. Bi yekkirina parçeyên wêneyekî tiştî tevahiyê ava dike. 1.1.6.5. Bi yekkirina parçeyên wêneyekî kiryar û bûyerê tevahiyê ava dike. 1.1.6.6. Pazilên kaxiz an dar çêdike.	
Beş 1.1. Têgihiştin û Bîra Dîtbarî	1.1.7. Navên tişt û tiştên di wêneyan de yên hatine veşartin û bûyeran dibêje.	1.1.7.1. Piştî veşartin/girtina tiştên ku li pey hev tên nîşandan navên wan dibêje. 1.1.7.2. Piştî veşartin/girtina wêneyên tiştan ên ku li pey hev tên nîşandan navên tiştên di wêneyan de dibêje. 1.1.7.3. Piştî ku wêneyê ku bûyerên cuda tê de hene tê nîşandan û tê veşartin/girtin navên tiştên ku di wêneyê de dîtine û bûyeran dibêje.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.2. Têgihiştin û Bîra Bihîstbarî	1.2.1. Ji dengên tî guhdarî kirin ji dengên wek hev re bertek dide.	1.2.1.1. Ji nav dengên mirovan ên tî guhdarî kirin, ji heman dengê mirov re bertek dide. 1.2.1.2. Ji nav dengên heywanan ên tî guhdarî kirin, ji heman dengê heywan re bertek dide. 1.2.1.3. Ji nav dengên wesayîtan ên tî guhdarî kirin, ji heman dengê wesayîtê re bertek dide. 1.2.1.4. Ji nav dengên amûrên muzîkê yên tî guhdarî kirin, ji heman dengê amûra muzîkê re bertek dide. 1.2.1.5. Ji nav dengên eşyayan ên tî guhdarî kirin, ji heman dengê eşyayê re bertek dide. 1.2.1.6. Ji nav dengên xwezayê yên tî guhdarî kirin, ji heman dengê xwezayê re bertek dide.	Ji bo armanca 1.2.1. divê ji kesî bertekên devkî û/an motorî bên hêvî kirin. Dema armanca 1.2.1. tê xebitîn divê herf zêde 4 deng bên bikaranîn. Divê armanca 1.2.1. û armanca 1.2.3. bi hev re bên xebitîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.2. Têgihiştin û Bîra Bihîstbarî	1.2.2. Ji dengên tî guhdarî kirin ji dengên cuda re bertek dide.	1.2.2.1. Ji nav dengên mirovan ên tî guhdarî kirin, ji dengê mirov ê cuda re bertek dide. 1.2.2.2. Ji nav dengên heywanan ên tî guhdarî kirin, ji dengê heywan ê cuda re bertek dide. 1.2.2.3. Ji nav dengên wesayîtan ên tî guhdarî kirin, ji dengê wesayîtê yê cuda re bertek dide. 1.2.2.4. Ji nav dengên amûrên muzîkê yên tî guhdarî kirin, ji dengê amûra muzîkê yê cuda re bertek dide.	Ji bo armanca 1.2.2. divê ji kesî bertekên devkî û/an motorî bên hêvî kirin. Dema armanca 1.2.2. tê xebitîn divê herf zêde 4 deng bên bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		1.2.2.5. Ji nav dengên eşyayan ên tîn guhdarî kirin, ji dengê eşyayê yê cuda re bertek dide. 1.2.2.6. Ji nav dengên xwezayê yên tîn guhdarî kirin, ji dengê xwezayê yê cuda re bertek dide.	
Beş 1.2. Têgihiştin û Bîra Bihîstbarî	1.2.3. Hebûna ku deng aidî wê ye û kategoriya wê dibêje.	1.2.3.1. Dibêje ka dengê tê guhdarî kirin dengê çi ye. 1.2.3.2. Kategoriya ku dengê tê guhdarî kirin aidî wê ye dibêje.	Ji bo armanca 1.2.3. divê ji kesî bertekên devkî û/an motorî bîn hêvî kirin. Dema armanca 1.2.3. tê xebitîn divê herî zêde 4 deng bîn bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.2.3.2. ji kesî tê hêvî kirin ku bibêje aidî kîjan kategoriyan e ji dengên mirov, heywan, wesayît, amûra muzîkê, eşya, xwezayê.
Beş 1.2. Têgihiştin û Bîra Bihîstbarî	1.2.4. Rêza rêqem û peyvên tîn gotin dubare dike.	1.2.4.1. Du û zêdetir rêqemên tîn gotin bi rêza tê gotin dubare dike. 1.2.4.2. Du û zêdetir peyvên aidî heman kategoriye yên tîn gotin bi rêza tê gotin dubare dike. 1.2.4.3. Du û zêdetir peyvên aidî kategoriya cuda yên tîn gotin bi rêza tê gotin dubare dike.	Ji bo armanca 1.2.4. dikarin stratejiyên bibîrxer ên wek dubarekirina di hundir de, girêdan, berhevkirin bîn bikaranîn. Ger her çend stratejî hatibin hîn kirin jî kes nikaribe sê yekîneyan dubare bike, dikare di hînkirinê de ji wêneyan sûd werbigire. Ji bo tevgerên armanckirî 1.2.4.2. û 1.2.4.3. dikare bi peyvên ji kategoriye fêkî, heywan, wesayît, eşyayên dibistanê hwd. hatine hîlbijartin bê xebitîn. Dema tevgera armanckirî 1.2.4.2. tê xebitîn divê bi peyvên yek-kîteyî dest pê bê kirin, hejmarên kîteyan ên di peyvên de hêdî hêdî bîn zêdekirin û bi peyvên du-sê kîteyî bê domandin.
Beş 1.2. Têgihiştin û Bîra Bihîstbarî	1.2.5. Rîtmê digire.	1.2.5.1. Tevgera ku bi rîtmê tê dayîn teqlîd dike. 1.2.5.2. Ji dengên ku ji tevgerên cuda derdikevin re rîtmê digire. 1.2.5.3. Rîtmeke hêsan a ku bi çepikan tê kirin teqlîd dike. 1.2.5.4. Rîtmeke hêsan a ku bi amûreke muzîkê tê kirin bi heman amûra muzîkê teqlîd dike. 1.2.5.5. Rîtmeke hêsan a ku bi amûreke muzîkê tê kirin bi amûreke muzîkê ya cuda teqlîd dike.	Ji bo tevgera armanckirî 1.2.5.1. dikarin nimûneyên wek "lêdana masê, çepikdan" hwd. bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.2.5.2. divê ji kesî bê hêvî kirin ku ji dengên ku ji tevgerên wek "hilkişîna derenceyan, hilavêtina topê" hwd. derdikevin re rîtmê bigire (bi dest, bi derxistina dengî hwd.).

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.3. Têgihiştin û Bîra Destlêdanê	1.3.1. Tiştên ku dest lê dide hevta dike.	1.3.1.1. Ji nav tiştên ku dest lê dide tiştên ji heman cureyî hevta dike. 1.3.1.2. Ji nav tiştên ku dest lê dide tiştên ji heman mezinahiyê hevta dike. 1.3.1.3. Ji nav tiştên ku dest lê dide tiştên ji heman şêlî hevta dike. 1.3.1.4. Ji nav tiştên ku dest lê dide tiştên ji heman	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		tekstûrê hevta dike.	
Beş 1.3. Têgihiştin û Bîra Destlêdanê	1.3.2. Tiştên ku dest lê dide cuda dike.	1.3.2.1. Ji nav tiştên ku dest lê dide ji tiştê ji cureyeke cuda re bertek dide. 1.3.2.2. Ji nav tiştên ku dest lê dide ji tiştê ji mezinahiyeke cuda re bertek dide. 1.3.2.3. Ji nav tiştên ku dest lê dide ji tiştê ji şexleke cuda re bertek dide. 1.3.2.4. Ji nav tiştên ku dest lê dide ji tiştê ku taybetmendiya tekstûrê ya cuda heye re bertek dide.	
Beş 1.3. Têgihiştin û Bîra Destlêdanê	1.3.3. Taybetmendî û navê tiştê ku dest lê dide dibêje.	1.3.3.1. Taybetmendiye tiştê ku dest lê dide dibêje. 1.3.3.2. Navê tiştê ku dest lê dide dibêje.	Di dayîna tevgerên armanckirî yên di armanca 1.3.3.yê de cih digirin, divê tûrik an qutîya ku tiştên cuda tê de hene bê dayîn kesî û ji kesî bê xwestin ku ji nav qutîyê tişteki hilbijêre, taybetmendiye tiştî bibêje û navê wî texmîn bike. Divê tiştên tên xebitîn ew tişt bin ku kes bi wan re nas e.
Beş 1.3. Têgihiştin û Bîra Destlêdanê	1.3.4. Li gorî taybetmendiye destlêdanê tiştan kom dike.	1.3.4.1. Tiştên ku dest lê dide li gorî cureyên wan kom dike. 1.3.4.2. Tiştên ku dest lê dide li gorî mezinahiye wan kom dike. 1.3.4.3. Tiştên ku dest lê dide li gorî şexlên wan kom dike. 1.3.4.4. Tiştên ku dest lê dide li gorî taybetmendiye tekstûrê kom dike.	
Beş 1.3. Têgihiştin û Bîra Destlêdanê	1.3.5. Tiştên ji cureyên cuda yên ku dest lê dide bi rêza tê xwestin dibêje.	1.3.5.1. Du tiştên cuda yên ku dest lê dide bi rêza dest lê daye dibêje. 1.3.5.2. Sê tiştên cuda yên ku dest lê dide bi rêza dest lê daye dibêje. 1.3.5.3. Çar tiştên cuda yên ku dest lê dide bi rêza dest lê daye dibêje.	Ji bo tevgerên armanckirî yên di armanca 1.3.5.yê de cih digirin divê tiştên ku kes bi wan re nas e bên bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.4. Jêhatîyên Motorî	1.4.1. Tevgerên motorî teqlîd dike.	1.4.1.1. Tevgerên motorî yên ku bi beşeke laşê wî tên kirin teqlîd dike. 1.4.1.2. Tevgerên motorî yên ku bi tiştan tên kirin teqlîd dike. 1.4.1.3. Tevgerên motorî yên ku li gorî fonksiyonên tiştan tên kirin teqlîd dike.	Ji bo tevgera armanckirî 1.4.1.1. dikarin nimûneyên “çepikdan, desthejandin, vekirin-girtina mist, lêdana her du destan li ser masê” bên dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.1.2. dikarin nimûneyên “lêdana kevçî li masê, pêldana fîncanê li ser masê, gerandina şeh li ser masê, danîna kuba dar a biçûk li ser serê xwe.” bên dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.1.3. dikarin nimûneyên “pêldana erebeyê li ser masê, gerandina kûçikê lîstîkê li ser masê” bên dayîn. Divê nixandina tevgerên armanckirî piştî kişandina bala kesî bê kirin. Gotina mamoste ya “... binêre ez çi dikim!” an “Li min binêre!” dikare di kişandina bala

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			kesî de alîkar be. Di nirxandinê de pêwîst e ku bi devkî neyê gotin ka çi tê kirin. Ev rewş fêmkirina we ya wê yekê zehmet dike ka kes kiryara we dubare dike an nîşanderên devkî bi cih tîne. Piştî ku kiryar nîşanî kesî tê dayîn tê gotin “Niha tu bike! Dor a te ye.” û tişt li ber kesî li ser masê tê danîn.
Beş 1.4. Jêhatîyên Motorî	1.4.2. Jêhatîyên koordînasyona dest-çav pêk tîne.	1.4.2.1. Xebatên parçe-tevayî dike. 1.4.2.2. Bi maddeyên hevîrkinê berhemeke hêsan bi dest dixe. 1.4.2.3. Tiştan li ser hev rêz dike. 1.4.2.4. Tiştan li teniştê hev rêz dike. 1.4.2.5. Tiştên bi mezinahiya cuda ji qutiyê hildide. 1.4.2.6. Tiştên bi mezinahiya cuda davêje qutiyê. 1.4.2.7. Rûpelên pirtûkê vedigerîne. 1.4.2.8. Çîpan dixe textê kunkirî. 1.4.2.9. Kaxizê pêç dike. 1.4.2.10. Tiştên kunkirî li ber tayê rêz dike. 1.4.2.11. Pakêtên xwe yên ambalajkirî vedike. 1.4.2.12. Serpoş vedike. 1.4.2.13. Ta li makarayê dipêçe. 1.4.2.14. Xêzkin/rengkirina hêsan dike. 1.4.2.15. Mandalê dixe.	Ji bo tevgera armanckirî 1.4.2.1. divê xebatên bibîne-têxe, pazil, têxe-derxe bîn kirin. Li gorî asta kesî divê di xebatên parçe-tevayî de rêza ji hêsan bo tevlihev bê şopandin. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.2.7. divê rûpelên pirtûkê ji stûr bo zirav bîn cudakirin û di heman demê de divê bi awayekî bê xebitîn ku hejmara rûpelên kes vedigerîne ji çend rûpelan ber bi yek rûpelê ve be.
Beş 1.4. Jêhatîyên Motorî	1.4.3. Xebatên der barê jêhatîyên destan dike.	1.4.3.1. Qelem û/an boyaxê bi awayekî guncaw digire. 1.4.3.2. Rengkirinê dike. 1.4.3.3. Çirandin-zeliqandinê dike. 1.4.3.4. Bi meqesê dibirre.	Ji bo armanca 1.4.3. divê di amûr û alavên ku dê der barê jêhatîyên destan bîn bikaranîn de li gorî asta kesî lihevanîn bê kirin. Bo nimûne divê bala mirov li ser mezinahiya meqesê, taybetmendiya boyaxê hwd. be. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.3.2. divê bala mirov li ser qonaxên rengkirina bêplan, rengkirina şekla hêsan, rengkirina şekla tevlihev û rengkirina şekla ku kompozîsyonê îfade dike be. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.3.2. divê pêvajoya hînkirinê li gorî cureya boyaxê (boyaxa avî, boyaxa pastel, boyaxa tiliyan hwd.) bê avakirin. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.4.3. divê rêza qonaxan wek çirandina bi dest û çirandina bi serê qelemê bê berçavgirtin. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.3.4. divê rêza qonaxan wek birrîna bêplan, birrîna şekla hêsan, birrîna şekla tevlihev bê berçavgirtin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 1.4. Jêhatîyên Motorî	1.4.4. Xebatên xêzan dike.	1.4.4.1. Xêzên bingehîn dixêze. 1.4.4.2. Şeklên geometrîk ên hêsan ên xêzkirî kopya dike. 1.4.4.3. Wêneyê kêmkî tamam dike.	Ji bo armanca 1.4.4. divê kaxizên xebatê yên li asta kesî bîn amadekirin. Ji bo tevgera armanckirî 1.4.4.1. wek xêzên bingehîn; “I,/, O” dikarin wek nimûne bîn dayîn. Di xêzkirina van xêzan de divê bala mirov li ser rêza

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			qonaxan be. Divê pêşî bala mirov li ser qonaxên xêzên birrî yên zexm, xêzên birrî yên vala, xêzên ku xala destpêk û dawiyê tê dayîn, xêzkirina bi nêrîna modelê û xêzkirina xêza ku navê wê tê gotin be.

2. Navê Modulê	ZIMAN, RAGIHANDIN Û LÎSTIK Bi Modula Ziman, Ragihandin û Lîstikê armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di qonaxa berî peyvê, qonaxa peyvê û
2. Armanca Modulê	jêhatîyên ragihandina alternatîf û di jêhatîyên lîstika sembolîk û civakî de serkeftî bin.
2. Beşên Modulê	Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê, Zimanê Wergir ê Qonaxa Peyvê, Zimanê Îfadekar ê Qonaxa Peyvê, Lîstika Sembolîk, Lîstika Civakî, Ragihandina Alternatîf Ravekirinên Giştî yên Der Barê Modulê Di vê modulê de ji aliyê pêşketinê ve lîstika hêsan, nîşandana tevgerên lîstikê yên bêplan bêtir berçavgirtina fonksiyona tiştî; yekkirina tiştan jî

Ravekirinên Giştî yên Der Barê Modulê

- Di vê modulê de ji aliyê pêşketinê ve lîstika hêsan, nîşandana tevgerên lîstikê yên bêplan bêtir berçavgirtina fonksiyona tiştî; yekkirina tiştan jî anîna cem hev bi destpêkirina berçavgirtina taybetmendiya fizîkî û fonksiyonên tiştan; lîstika berî sembolê jî bikaranîna tiştan bi fîguran bi cûrbecûriyeke zêdetir û bi berçavgirtina zêdetirî yek fonksiyonên wan; lîstika sembolîk jî bi fîguran an bi xeyalî bêtir fîguran an bi tiştan an bêtir tiştan bi rolgirtin an bi lîstinê kirina zêdetirî yek kiryanan wek “weke ku” dihevine. Zarokên bi Astengiya Spektruma Otîzmê, li gorî hevalên bi pêşketina tîpîk û zarokên bi kêmasiya hişî yên di heman asta pêşketina giştî de, meyla nîşandana kiryanên lîstikê yên bi tevlihevîya kêmtir, bi pirjimariya kêmtir lê bêtir hest-motorî û dubarekar dikin. Zarokên bi kêmasiya hişî jî her çend jêhatîyên lîstikê li gorî rêza pêşketinê ya di pêvajoya pêşketina tîpîk de bi dest dixin jî, li gorî zarokên bi pêşketina tîpîk astên pêşketina lîstikê yên wan sînordar in û li gorî zarokên bi pêşketina tîpîk meyla lîstina lîstikê bi cûrbecûrî û pîrbûna kêmtir dikin. Di dema lîstikê de, motîvasiyonên wan ên lîstinê dikarin di asta nizm de bin.
- Ravekirin Armanc Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.1. Dengên cuda derdixe.	2.1.1.1. Bi bikaranîna dengên dengdêr-dengdar dinerîne. 2.1.1.2. Kîteyên girtî yê ji dengdêr û dengdarî pêk tên derdixe. 2.1.1.3. Kîteyên vekirî yê ji dengdar û dengdêrî pêk tên derdixe.	Ji bo armanca 2.1.1. *Di nixandina tevgerên armanckirî de divê rêza derketina holê ya dengên a di pêşketina tîpîk de bê berçavgirtin. * Ligel bidestxistina çîroka pêşketina dengî bi rêya hevpeyvîna dêûbavan, divê amûrên nixandîne yê informal ên wek analîza nimûneya dengî bî bikaranîn. *Di nixandina tevgerên armanckirî de divê rêbazên nixandîne yê pîrjimar bî bikaranîn. Wek nimûneya van rêbazên nixandîne dikarin amûrên nixandîne yê formal û informal ên li ser bîngeha rêbazên hevpeyvîn û çavdêriyê bî dayîn. *Wergirtina nimûneya dengî di dema danûstandina kesî bi zêdetirî yek kesî re (dêûbav an pişpor) di hawîrdora lîstîkê de tê pêşniyar kirin. * Divê rewşên danûstandîne bî avakirin ku danûstandina lîstîka azad a ku dêûbav û kes dê tê de cih bigirin, an rewşên danûstandîne yê ku mamoste û kes dê tê de cih bigirin, armanç dike bi qest hilberandina dengî derxin holê û materyal û çarçove tê de hatine avakirin. * Divê materyal li asta pêşketina lîstîkê ya kesî bî. * Divê dengên ku kes derdixe û ew ku di kîjan rewşan de deng derdixe bî tomar kirin. Di hînkirina tevgerên armanckirî yê armanca 2.1.1. de avakirin û domandina danûstandina hevbeş, bikaranîna stratejiyên hînkirina zimên ên li ser bîngeha afirandin û bersivdana hewcedariyên ragihandîne tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.1.1. dikare wek nimûne bê dayîn hilberandina bi tesadûfî ya dengên dengdêr û dengdar bi yekkirîne (ba) an bi serê xwe (b, a). Tevgerên armanckirî 2.1.1.2. û 2.1.1.3. yekkirina dengên e, hilberandina her duyan bi hev re û li pey hev e (ab, ba).
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.2. Ji îfadeyên rûyî re bertek dide.	2.1.2.1. Ji îfadeya rûyî ya kêfxweş re bertek dide. 2.1.2.2. Ji îfadeya rûyî ya xemgîn re bertek dide. 2.1.2.3. Ji îfadeya rûyî ya hêrsî re bertek dide. 2.1.2.4. Ji îfadeya rûyî ya şaşmayî re bertek dide. 2.1.2.5. Ji îfadeya rûyî ya tirsîyayî re bertek dide. 2.1.2.6. Ji îfadeya rûyî ya bêzarbûyî re bertek dide.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.2. dikare wek nimûne bê dayîn bertekdana bi nîşandana îfadeyên rûyî yê şîbhî nîşandana îfadeyên rûyî yê ku rewşên hestiyarî yê wek bîşîrîn, şaşmayîn an xemgînî nîşan didin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.3. Ji jestan re bertek dide.	2.1.3.1. Ji jestên daxwazkirinê re bertek dide. 2.1.3.2. Ji jestên redkirinê re bertek dide. 2.1.3.3. Ji jestên danûstandina civakî re bertek dide. 2.1.3.4. Ji jestên danasînkêr ên tiştan re bertek dide. 2.1.3.5. Ji jestên danasînkêr ên kiryanan re bertek dide.	Ji bo tevgera armanckirî 2.1.3.1. dikarin wek nimûne bîn dayîn: dema jesta nîşankirinê tê nîşandan kes li tiştê an kesê nîşankirî binêre, dema jesta vekirina destan bo her du aliyan bi wateya li ku ye tê nîşandan kes dest bi lêgerîna tiştî bike. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.3.2. dikare wek nimûne bê dayîn ku dema jesta hejandina serî bo rast û çepê bi wateya na tê nîşandan kes kiryarê ku nîşan dide rawestîne. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.3.3. dikare wek nimûne bê dayîn bişirîna kesî dema jesta çepikdanê tê nîşandan. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.3.4. dikare wek nimûne bê dayîn ku dema jesta vekirina milan bo her du aliyan a danasînkêr a firokeyê tê nîşandan kes firokeya lîstikê an wêneyê firokeyê nîşan bike. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.3.5. dikare wek nimûne bê dayîn ku dema jesteke danasînkêr a çûyîna erebeyê bi tevgerandina destî bo pêş û paş tê nîşandan kes li erebeyê lîstikê an wêneyê erebeyê binêre.
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.4. Ji talîmatên hêsan ên ku ligel jestê tîn pêşkêş kirin re bertek dide.	2.1.4.1. Ji talîmatên hêsan ên nas ên ku ligel jestê tîn pêşkêş kirin re bertek dide. 2.1.4.2. Ji talîmatên hêsan ên nenas ên ku ligel jestê tîn pêşkêş kirin re bertek dide.	Ji bo armanca 2.1.4. kiryarên nas ew kiryar in ku kes di jiyana xwe ya rojane de pir caran rastî wan tê. Wek kiryarên nas dikarin kiryarên wek were, rabe, veke, rûne, şeh bike wek nimûne bîn dayîn. Kiryarên nenas jî ew kiryarên bi tişt in ku kes di jiyana rojane de pir caran rastî wan nayê an kiryarên awarte ne ku bi tiştên ku kes di jiyana rojane de pir caran rastî wan tê tîn kirin. Wek kiryarên nenas dikarin kiryarên zivirandina topaçê, hejandina pisîka lîstikê, lêdana şeh li masê wek nimûne bîn dayîn. Di hînkirina tevgerên armanckirî yên 2.1.4. de talîmata devkî ligel jestê dikare hevdemî an li pey hev bê pêşkêş kirin. Lê belê divê şeweya pêşkêşkirina nîşanderê ya hîlbijartî bi awayekî sistematîk bê sepandin. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.4.1. ji bo talîmatên hêsan ên ku ligel jestê tîn pêşkêş kirin rêbernameya pitikê bihejîne tê dayîn. Dikare wek nimûne bê dayîn ku di rewşa nîşandana kiryarê hejandinê bo rast û çepê bi yekkirina milan li asta sîngê wek ku pitikê di hemêzê de hebe hevdemî, kes pitikê bihejîne. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.4.1. rewşa nasbûnê dikare li gorî repertuara tiştên ku kes nas dike, derdora wî û taybetmendiyên jiyana rojane cudahiyan ferdî nîşan bide.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.5. Ji talîmatên hêsan re bertek dide.	2.1.5.1. Dema navê wî tê gotin dinêre. 2.1.5.2. Nêrîna xwe ber bi tişt û kesên ku navê wan tê gotin ve dizivirîne. 2.1.5.3. Ji talîmatên hêsan ên nas re bertek dide.	Di nîrxandina tevgerên armanckirî 2.1.5.2. û 2.1.5.3. de ligel çarçoveyên xwezayî pêwîst e cûrbecûrî hebe wek ew ku dema navê wî tê gotin pozîsyona mamoste li hember, li tenîst an li paş kesî be. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.5.3. dikare wek nimûne bê dayîn ku piştî dayîna rêbernameya devkî ya erebeyê bide.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		2.1.5.4. Ji talîmatên hêsan ên nenas re bertek dide.	kes erebeya li ber xwe bide. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.5.4. dikare wek nimûne bê dayîn ku piştî dayîna rêbernameya devkî ya sêwê bihejîne kes sêva li ber xwe bihejîne.
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.6. Li gorî fonksiyonên ragihandinê jesta guncaw bi kar tîne.	2.1.6.1. Jestên redkirinê bi kar tîne. 2.1.6.2. Jestên daxwazkirinê bi kar tîne. 2.1.6.3. Jestên destpêkirina bala hevpar bi kar tîne. 2.1.6.4. Jestên bersivdana bala hevpar bi kar tîne. 2.1.6.5. Jestên danûstandina civakî bi kar tîne.	Di nirxandina tevgerên armanckirî yên armanca 2.1.6.ê de bikaranîna amûrên nirxandinê yên înfomal an formal ên li ser bingeha rêbaza çavdêriyê tê pêşniyar kirin. Dema amûrên înfomal tên avakirin divê çarçoveyên guncaw ji cureyên fonksiyonên ku jest jê re xizmet dikin re (bo nimûne redkirin) bên avakirin. Bo nimûne ji bo fonksiyona daxwazkirinê danîna tiştê ku bi kêfa kesî tê li cihekî ku kes dikare bibîne lê nagihîjê û kişandina bala kesî ber bi tiştî ve û bendewarî. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.6.1. dikare nimûneya nîşandana kiriyara pêldana bi dest bê dayîn ji bo ku tişt an xwarinên ku pê xweş nayê, naxwaze ji aliyê kesê duyem ve bên vekişandin. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.6.2. dikare wek nimûne bê dayîn ku kes ji bo xwestina tiştên xwestî an ên bi kêfa wî tên destê xwe veke û bigire, an destê xwe ber bi tiştî ve dirêj bike, an tiştî bi tiliya xwe nîşan bike. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.6.3. dikare wek nimûne bê dayîn ku bêyî rênîşandana mezinî nêrîna li tiştê di destê xwe de, paşê nêrîna li mezinî, xwestina ji mezinî ku der barê tiştî de kiriyarekê bike. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.6.4. dikare wek nimûne bê dayîn nîşankirina bi tiliyê ya tiştê an wêneyê tiştê ku mezin dixwaze nîşan bide. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.6.5. dikarin wek nimûne bên dayîn jestên vekirina destan bo her du aliyan bi wateya li ku ye, birina tiliyê bo lêv û kirina nîşana bêdengiyê, birina destî bo dêv bi wateya şaşmayînê. Jestên ku ji bo vê tevgera armanckirî tê hevî kirin bên nîşandan, jestên hestyarî an danasînkêrên kiriyaran in.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.7. Tevgerên ragihandinê yên ne-devkî yên ku têkiliyên tiştan temsîl dikin nîşan dide.	2.1.7.1. Li tiştên winda dibin digere. 2.1.7.2. Li tiştên derdora xwe dinêre. 2.1.7.3. Tiştên derdora xwe nîşan dike. 2.1.7.4. Bi tiştên girêdayî kiriyaran nîşan dide. 2.1.7.5. Jesta danasînkêr a der barê nebûna tiştî bi kar tîne. 2.1.7.6. Jesta danasînkêr a der barê bidawîbûna kiryarê bi kar tîne. 2.1.7.7. Jesta danasînkêr a kiryarê bi kar tîne. 2.1.7.8. Jesta xwedîderketina tişt/kesan bi kar tîne. 2.1.7.9. Tiştên ku kiryarê temsîl dikin nîşan dike.	Armanca 2.1.7. di çarçoveya berdewamiya tiştî de şopandina tiştên winda dibin, ji nû ve derketina holê û windabûna tiştan û tevgerên armanckirî yên ragihandinê yên ne-devkî yên ku tişt, kes û kiriyaran temsîl dikin dihevwîne. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.7.1. dikarin wek nimûne bên dayîn nêrîna li tiştê ku ji cihekî bo cihekî din tevdigere, nêrîna li xala ku tiştê li paş perdeyê hatiye veşartin winda bûye heta ku tişt ji nû ve derkeve holê. Di nirxandina vê tevgera armanckirî de divê hawîrdor û materyal bi taybetî bên rêz kirin. Di nirxandina lêgerîna tiştên winda dibin û tevgerên ragihandinê yên der barê hebûn an nebûna tiştî de divê tişt, cihê windabûna tiştan, kiryar û kes bên cûrbecûrkirin. Ji bo vê armancê dikare wek nimûne bê dayîn ku piştî veşartina tiştî di bin pêçekê de dema di qada dîtinê ya kesî de ye, kes li tiştî bigere. Divê tişt dema bala kesî li ser tiştêkî an kesekî din e winda bibe. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.7.2. dikare wek nimûne bê dayîn şopandina tiştêkî ku tevdigere an rawestiyaye bi qasî 3-5 çirkeyan.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 2.1.7.3. dikare wek nimûne bê dayîn nîşankirina bi tiliyê ya tiştêkî ku tevdigere an rawestiyaye. Di hînkirina tevgera armanckirî 2.1.7.4.ê de bikaranîna stratejiyên hînkirinê yên li ser bingeha modelbûnê tê pêşniyar kirin. Ji bo vê tevgera armanckirî dikare wek nimûne bê dayîn ku dema pitika lîstikê datîne nav nivînan, di gava pêş de bîberonê bigire destê xwe û pitikê xwedî bike. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.7.5. dikare wek nimûne bê dayîn jesta vekirina destan bo her du aliyan bi wateya li ku ye dema tişt ji holê winda dibe. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.7.6. dikare wek nimûne bê dayîn jesta tevgerandina pêş û paş bi yekkirina destan bi wateya qediya dema bergê pirtûkê tê girtin.
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.8. Bala hevpar dide destpêkirin.	2.1.8.1. Ji bo xwestina tiştî ji kesî û/an xwestina ku ew kiryarê bike tiştî nîşan dike. 2.1.8.2. Bi armanca xwestina tiştî li tiştî dinêre, paşê li kesê din dinêre. 2.1.8.3. Dema ji aliyê kesekî duyem ve tiştêkê hawîrdorê li tiştî dinêre, paşê li kesê yekem dinêre.	Tevgerên armanckirî yên armanca 2.1.8.ê tevgera danûstandina civakî ne. Ji ber vê yekê divê di çarçoveya lîstikê de bîr nîrxandin û hîn kirin. Tevgerên armanckirî di hewînê ku kes û kesê din (dêûbav, perwerdekar an heval) di heman demê de li ser tiştêkî hûr bibin. Tevgerên kişandina bala kesî ber bi tişt, bûyer an kesekî din ve di hewînê. Di nîrxandin û hînkirina van tevgerên armanckirî de divê çarçoveyên taybet bîr avakirin û materyal li gorî tevgera armanckirî bîr hilbijartin. Divê materyalên hilbijartî li asta pêşketina kesî bin û balkêş bin. Bikaranîna erebeyên bi ronahî, biriqok, zivirok, rengîn, dengdar, lîstikên bi kurmî, topaç, xwarineke bi kêfa wî tê, materyalên ku bilbil derdixin tê pêşniyar kirin. Di dema danûstandinê de divê çarçove bîr pêşxistin ku bikin kes li gorî fonksiyona bala hevpar tevgerên ragihandinê yên cuda bi kar bînin. Di hînkirina van tevgerên armanckirî de ligel rêbazên li ser bingeha nêzîkatiya destwerdana xwezayî ya ku danûstandina hevbeş xurt dike, bikaranîna rêbazên li ser bingeha nêzîkatiya tevgerî ya giran a bi armanca pêşkêşkirina nîşanderê û xurtkirinê tê pêşniyar kirin. Tevgerên armanckirî 2.1.8.1., 2.1.8.2., 2.1.8.3. tevgerên destpêkirina bala hevpar in. Di nîrxandina van tevgerên armanckirî de divê bê peydakirin ku tiştan bibîne lê di wê demê de divê navê tiştan neyê gotin, li tiştan neyê nêrîn an neyên nîşan kirin. Di nîrxandina tevgera armanckirî 2.1.8.1.ê de divê tişt lîstikeke balkêş an xwarineke bi kêfa wî tê be û divê li cihekî be ku kes dikare bibîne lê nagihîjê.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.9. Bala hevpar bersiv dide.	2.1.9.1. Li tiştê/wêneyê ku kes lê dinêre û bi destê xwe hildide nîşan dide dinêre. 2.1.9.2. Li tiştê/wêneyê ku kes serê xwe dizivirîne lê dinêre	Tevgerên armanckirî yên armanca 2.1.9.ê, tevgera danûstandina civakî ne. Ji ber vê yekê divê di çarçoveya lîstikê de bîr nîrxandin û hîn kirin. Tevgerên armanckirî di hewînê ku kes û kesê din (dêûbav, perwerdekar an heval) di

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		û bi tiliya xwe nîşan dike dinêre.	heman demê de li ser tiştêkî hûr bibin. Ev armanc, tevgerên bersivdana kesî ji bala ku sepîner ber bi tişt, bûyer an kesan ve dizivîrîne re diheviîne. Di nirxandin û hînkirina van tevgerên armanckirî de divê çarçoveyên taybet bîn avakirin û materyal li gorî tevgera armanckirî bîn hilbijartin. Divê materyalên hilbijartî li asta pêşketina kesî bin û balkêş bin. Divê pirtûka bi wêne, lîstik, posterên dîwêr û tiştên din ên ku di rûtîna rojane ya kesî de di qada dîtinê de ne bîn bikaranîn. Di dema danûstandina kesan de divê çarçove bîn pêşxistin ku bikin kes li gorî fonksiyona bala hevpar tevgerên ragihandinî yên cuda bi kar bînin. Di hînkirina van tevgerên armanckirî de ligel rêbazên li ser bingeha nêzîkatiya destwerdana xwezayî ya ku danûstandina hevbeş xurt dike, bikaranîna rêbazên li ser bingeha nêzîkatiya tevgerî ya giran a bi armanca pêşkêşkirina nîşanderê û xurtkirinê tê pêşniyar kirin. Tevgerên armanckirî 2.1.9.1., 2.1.9.2., 2.1.9.3. û 2.1.9.4. tevgerên bersivdana bala hevpar in. Di nirxandina van tevgerên armanckirî de divê kesê nirxandinê dike û kes li hember hev rûnin û divê tiştê, wêneyê an kesê din ê ku kes lê dinêre, bi goşeyê 90 pileyî li rast an çepê kesî be.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	2.1.10. Bi xweber teqlîd dike.	2.1.10.1. Kiryarên motorî teqlîd dike. 2.1.10.2. Kiryarên lîstikê yên bi tişt teqlîd dike. 2.1.10.3. Jestan teqlîd dike. 2.1.10.4. Dengan teqlîd dike. 2.1.10.5. Peyvan teqlîd dike. 2.1.10.6. Hevokên hêsan teqlîd dike. 2.1.10.7. Rêbernameyên du-gavî teqlîd dike. 2.1.10.8. Kiryaran bi paşxistinê teqlîd dike. 2.1.10.9. Kiryarên ku teqlîd kirine di hebûna bersiva pirsê "Çi?" ya kesekî din de teqlîd dike. 2.1.10.10. Kiryarên ku teqlîd kirine di hawîrdoreke din de teqlîd dike. 2.1.10.11. Kiryarên ku teqlîd kirine bi bikaranîna materyaleke din teqlîd dike.	Tevgerên armanckirî yên armanca 2.1.10.ê tevger in ku ji danûstandina civakî û fêrbûnê re xizmet dikin. Di nirxandina van tevgerên armanckirî de; divê çarçoveya lîstikê ya li ser bingeha danûstandina hevbeş bê bikaranîn. Divê odeyek bê bikaranîn ku maseyek û kursiyek li bejna kesî, sehpa û zemînê guncaw ji bo lîstina li erdê bi xalîçe û doşekê de hebe. Di nirxandina tevgerên armanckirî yên ku teqlîdkirina kiryarê motorî an bi tişt hewce dikin de nebûna nebesbûnê di pêkhatiyên laşê wê wek dest, mil di herêma ekstremîteya jorîn de pêşmerc e. Divê ji lîstikên wek trêna lîstikê, erebe, pitik, top, sêta xwarinê hwd. du heb hebin, yek ji bo kesê nirxandinê dike û ya din ji bo kesî. *Ji bilî kiryar an dengê ku tê hêvî kirin kes teqlîd bike divê ti deng an kiryar ku kiryarê an dengî tîne bîrê neyê hilberandin. Lê belê dema modela kiryarê tê kirin, derxistina dengên ku rasterast bi kiryarê ve girêdayî nînin ji bo xurtkirina danûstandinê tê pêşniyar kirin. Bo nimûne dema modela kiryarê gerandina kûçikî li ser masê tê kirin, piştî ku tê gotin "min bişopîne" dema kûçik li ser masê tê gerandin li şûna "hew hew" dikarin dengên şibhî "hoop" bîn derxistin. *Divê kesê nirxandinê dike bi armanca pêşkêşkirina hişyarkerê hebûyî tam wekhevê kiryar an dengê ku armanc dike modela wê bike hilberîne. *Di hînkirinê de di çarçoveya lîstikê de divê di rêza pêşîn de teqlîdkirina bi xweber a tişt, jest û dengên ku bi hev re wek çarçove girêdayî ne bê armanckirin. Bo nimûne dema modela kiryarê xwarindana pitika lîstikê tê kirin, wek rêza hînkirinê ya pêş dikare teqlîdkirina jesta mistkirina zikî bi wateya tîrbûnê bê armanckirin. *Di hînkirina vê armancê de bikaranîna rêbazên li ser bingeha nêzîkatiya

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			destwerdana xwezayî û tevgerî ya ji bo xurtkirina danûstandina hevbeş tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.1. dikare wek nimûne bê dayîn teqlîdkirina kiriyara hildana destan bo hewayê. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.2. dikare wek nimûne bê dayîn teqlîdkirina kiriyara lîstikê ya ajotina erebeyê lîstikê bo pêş û paş. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.3. dikare wek nimûne bê dayîn teqlîdkirina jesta nîşankirinê bi tiliyê. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.4. dikare wek nimûne bê dayîn teqlîdkirina dengên heywanan. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.5. dikare wek nimûne bê dayîn teqlîdkirina 5 peyvên nas ên kesî yên wek top, erebe ku li pey hev modela wan tê kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.6. dikare wek nimûne bê dayîn teqlîdkirina hevokên wek "topu at" ku tenê ji nav û lêkerê pêk tên. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.7. dikare wek nimûne bê dayîn teqlîdkirina kiryarên du-gavî yên wek pitikê deyne erebeyê, erebeyê bajo. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.8. dikare wek nimûne bê dayîn ku kiriyara firandina firokeyê ya ku bi materyala firokeyê modela wê hatiye kirin, 10 deqîqe şûnda dema firokeya ku di modelbûna heman kiryarê de hatiye bikaranîn tê danîn ber wî, kiryar bi paşxistinê bê teqlîd kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.9. dikare wek nimûne bê dayîn ku kiriyara modelkirî û teqlîdkirî dema dayika kesî bibe model bê teqlîd kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.1.10.10. dikare wek nimûne bê dayîn ku kiriyara modelkirî û teqlîdkirî dema li malê modela wê tê kirin bê teqlîd kirin.
Beş 2.1. Qonaxa Ragihandina Berî Peyvê	Armanç	Di beşên Zimanê Wergir û Îfadekar ê Qonaxa Peyvê de, di nixandina zimanê devkî yê ku dest bi gihîştinê dike de bikaranîna rêbadanûstandinkar bê bûn û divê di tevahiya nixandîna de motîvasiyona destpêkirin û bersivdana ragihandîna ya kesî bidome. Tevgerên Armanckirî	zên nixandîna yên pirjimar tê pêşniyar kirin. Divê hevpeyvîna dêûbavan a ku bidestxistina çîroka pêşketîna zimanî ya kesî ji dêûbavî diheve, testên standard ên formal an amûrên înfomal ên wek analîza nimûneya zimên û amûrê pîvanê yê li gorî pîvanê bîr bikaranîn. Di bikaranîna testên standard de divê têrbûna bikaranîna testê hebe, di analîza nimûneya zimên de divê prensîbên wergirtina nimûneya zimên ên bi awayekî zanistî diyarkirî bîr şopandin. Ziman qadeke taybet e. Di nixandina zimên de divê bê berçavgirtin ku pêkhatiyên tên nixandîna bi dirêjahiya navînî ya gotina kesî, temenê salnameyî û temenê pêşketinê re her çend qismî be jî paralel diçin. Divê bê berçavgirtin ku pêkhatiyên zimanî yên ku armanç tê kirin di vê beşê de bîr nixandîna, divê ne yên li ser bingeha teqlîdê an bi tesadûfî tên dîtin, lê pêkhatiyên bi xweber û li gorî çarçoveyê bidestxistî bin. Di nixandina zimên de divê zindî û Ravekirin

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.2. Zimanê Wergir ê Qonaxa Peyvê	2.2.1. Rêbernameyên cuda bi cih tîne.	2.2.1.1. Wêneyên tiştên tên xwestin nîşan dike/nîşan dide. 2.2.1.2. Rêbernameyên ku du an zêdetir kiriyaran	Di nixandina tevgerên armanckirî yên armanca 2.2.1.ê de; * Rêbaza nixandîna ya pirjimar tê pêşniyar kirin. Di nixandina armançê de ligel testên zimanî yên

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		dihewînin bi cih tîne. 2.2.1.3. Rêbernameyên ku navdêr dihevinin bi cih tîne 2.2.1.4. Rêbernameyên ku rengdêr dihevinin bi cih tîne. 2.2.1.5. Rêbernameyên ku cînav dihevinin bi cih tîne. 2.2.1.6. Rêbernameyên ku hoker a demê dihevinin bi cih tîne. 2.2.1.7. Rêbernameyên ku hoker a cih dihevinin bi cih tîne. 2.2.1.8. Rêbernameyên ku hoker a rewşê dihevinin bi cih tîne. 2.2.1.9. Rêbernameyên ku girêdek dihevinin bi cih tîne. 2.2.1.10. Rêbernameyên ku paşgira pirjimariyê dihevinin bi cih tîne. 2.2.1.11. Rêbernameyên ku paşgira xwedîtiyê dihevinin bi cih tîne. 2.2.1.12. Rêbernameyên ku paşgira demê dihevinin bi cih tîne. 2.2.1.13. Rêbernameyên ku rewşên hişî îfade dikin bi cih tîne.	standard ên formal ên ku gavên pêşketinê yên der barê zimanê wergir an fêmkirina zimên dihevinin, bikaranîna amûrên nixandinê yên înfomal ên wek amûrê pîvanê yê li gorî pîvanê yê mamosteçêkirî tê pêşniyar kirin. * Divê amûrên pîvanê yên li gorî pîvanê yên ku dê bîna amadekirin, çarçoveyên nixandinê bihevinin. Çarçoveyên nixandinê dikarin çarçoveyên li ser bingeha lîstika azad an çarçoveyên ber bi derxistina holê ya pêkhatiya ku dê fêmkirin bi awayekî bi qest lê bê nixandin bin. Di nixandinê de divê materyalên ku armanç dikin bi qest derxin holê bîna bikaranîn. * Divê materyalên ku dê bîna bikaranîn li asta pêşketina lîstikê ya kesî bin. * Di hînkirinê de ligel rêbaza hînkirina bi ceribandînen veqetandî ya li ser bingeha analîza tevgerê ya sepanî, bikaranîna stratejiyên hînkirina zimanê xwezayî yên li ser bingeha avakirin û domandina danûstandina hevbeş, afirandin û bersivdana hewcedariyên ragihandinê tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.1.1. divê tişt/wêneyên tiştan ên ku tê xwestin bîna nîşandan, ji nav tişt/wêneyên tiştan ên nas ên kesî wek beşên laş, cil, lîstik, heywan, wesayît û eşyayên metbexê bîna hîlbijartin. Bi tevgera armanckirî 2.2.1.2. di heman demê de dikare piştgirîkirina zanîna kiryarê ya kesî bê armanckirin. Ji bo vê tevgera armanckirî dikare talîmata wek “arabayî sûr, park et” wek nimûne bê dayîn. Ji bo tevgerên armanckirî 2.2.1.3., 2.2.1.4., 2.2.1.5., 2.2.1.6., 2.2.1.7., 2.2.1.8., 2.2.1.9., 2.2.1.10., 2.2.1.11. û 2.2.1.12. dikare fêmkirina pêkhatiyên “îsim: kalem, sîfat: bûyûk, zamir: o, zaman belirteci: dîn, yer belirteci: yukari, durum belirteci: yavaşça, bağlaç: ve, çoğul: ler, iyelik eki: ben-im, durum eki: de, zaman eki: -di” wek nimûne bê dayîn. * Ji bo rêbernameyên ku navdêr dihevinin “arabayî sûr”; ji bo rêbernameyên ku rengdêr dihevinin “kîrmızı arabayî sûr”, ji bo rêbernameyên ku cînav dihevinin “onu sûr”, ji bo rêbernameyên ku hoker a demê dihevinin “az önceki arabayî sûr”; ji bo rêbernameyên ku hoker a cih dihevinin “arabayî yukari sûr”; ji bo rêbernameyên ku hoker a rewşê dihevinin “arabayî yavaşça sûr”; ji bo rêbernameyên ku girêdek dihevinin “arabayî sûr ama hızlı sûr”; ji bo rêbernameyên ku paşgira pirjimariyê dihevinin “sarı arabaları kutuya koy”; ji bo rêbernameyên ku paşgira xwedîtiyê dihevinin “senin arabanı benim arabamın yanına park et”; ji bo rêbernameyên ku paşgira demê dihevinin “getirdiğim arabayı bana ver” dikarin wek nimûne bîna dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.1.13. dikarin rêbernameyên wek “Ne sandın?”, “Tahmin et”, “Çöz” ku rewşên hişî yên wek “sanmak, çözmek, sana göre, diğerine göre” dihevinin û mantiqmeşandin, berhevdan an texmînkirinê hewce dikin wek nimûne bîna dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.2. Zimanê Wergir ê Qonaxa Peyvê	2.2.2. Pirsên ber bi fêmkirin û îfadekirina rewşên hişî yên wek hest, niyet, baweriyên kesan bersiv dide.	2.2.2.1. Pirsên der barê niyetên kesan bersiv dide. 2.2.2.2. Pirsên der barê rewşên xuyabûn û rastiye bersiv dide. 2.2.2.3. Pirsên der barê rewşên naveroka nehêvîkirî bersiv dide. 2.2.2.3. Pirsên der barê rewşên naveroka nehêvîkirî bersiv dide.	Tevgerên armanckirî yên armanca 2.2.2.yê jêhatîya fêmkirin û îfadekirina rewşên hişî yên wek hest, daxwaz, baweriyên kesên din (ramanên kesan der barê tişt, rewş û bûyerê) e. Divê tevgerên armanckirî yên armanca 2.2.2.yê di kesên ku herî kêr hevoka bingehe a bi rêzik ava dikin û peyvên der barê rewşên hişî fêr dikin û îfade dikin de bên nixandîn. * Di nixandîna de divê çarçoveyên ku rewşên taybet tê de hatine avakirin û materyalên girêdayî bên bikaranîn. Di hînkirina armanca 2.2.2.yê de bikaranîna rêbazên ku stratejiyên modelbûnê yên bi bingeha zanistî yên di perwerdeya teoriya hişî de tên bikaranîn dihevinin tê pêşniyar kirin. Di nixandîna tevgera armanckirî 2.2.2.1.ê de kuklayeke mîrekî tê nîşandan kesî û bi gotina “Ev mîrik birçî bûye. Li vir du xwarin hene. Yek tost e ya din sêw e” wêneyên tost û sêwê tên nîşandan. Paşê tê gotin “Ev mîrik gelekî ji xwarina sêwê hez dike. Lê belê ji bo xwarinê tenê dikare yek xwarinê hilbijêre. Dê kîjanê hilbijêre?”. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.2.1. dayîna bersiva sêwê ya ku xwarina ku mîrikê kuklayê di nimûneya pêwendîdar de jê hez dike ye, ji bo vê armancê bersiva rast û nimûne ye. Di nixandîna tevgera armanckirî 2.2.2.2.yê de armanc tê kirin ku cudakirin di navbera ramana temsîlî û ya rastîn de bê kirin. Di nixandîna vê tevgera armanckirî de dikarin materyalên wek qelema ku dişibe marî bên bikaranîn an materyalên taybet bên avakirin. Di nixandîna de bi nîşandana qelemeke ku dişibe marî pirs û îfadeyên wek “Dişibe çî? Binêre çavên wê hene.” tên pirsîn. Paşê piştî ku ji kesî re tê gotin “Erê ev qelem e, ne mar e” pirsra “Berî ku ez vê bidim te te digot qey çî ye?” tê pirsîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.2.2. dayîna bersiva “mar” ji aliyê kesî ve ji bo pirsra pêwendîdar, ji bo vê armancê bersiva rast û nimûne ye. Di nixandîna tevgera armanckirî 2.2.2.3.yê de armanc tê kirin ku fêmkirin û îfadekirina ramana der barê baweriyê çewt bê nixandîn. Di nixandîna tevgera armanckirî 2.2.2.3.yê de qutiyêke benîştê ku berê li şûna benîştê nok hwd. tê de hatiye danîn tê nîşandan kesî û tê pirsîn “Li gorî te çî tê de heye?”. Piştî ku kes texmîn dike naveroka qutiyê tê nîşandan kesî û piştî ku tê gotin “nok tê de bûye” ji kesî tê pirsîn “Te digot qey çî di vê qutiyê de heye?” û

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			tê hêvî kirin ku bersiva “benîşt” bide. Paşê kesekî ku li derveyî hawîrdora nîrxandinê ye û kes wî nas dike, bo nimûne dayika wî tê bîrxistin û tê pirsîn “dayika te naveroka vê qutiyê nedît. Ka em gazî dayika te bikin. Dayika te berî ku vê qutiyê veke dê bêje çi tê de heye?” û tê hêvî kirin ku bersivê bide. Ji bo tevgera armanckirî 2.2.2.3 dayîna bersiva “benîşt” ji aliyê kesî ve wek bersiva rast nimûne ye.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.3. Zimanê Îfadekar ê Qonaxa Peyvê	2.3.1. Peyvên xwe yên pêşîn hildiberîne.	2.3.1.1. Peyvên yek-kîteyî hildiberîne. 2.3.1.2. Peyvên pirkîteyî hildiberîne. 2.3.1.3. Navê xwe dibêje. 2.3.1.4. Navên endamên malbatê dibêje. 2.3.1.5. Navên tiştên derdora xwe dibêje. 2.3.1.6. Kiryarên ku li derdora xwe bi wan re nas e dibêje.	Di nîrxandina tevgerên armanckirî yên armanca 2.3.1.ê de; * Rêbaza nîrxandinê ya pirjimar tê pêşniyar kirin. * Ligel bidestxistina çîroka pêşketina deng/peyvê bi rêya hevpeyvîna dêûbavan, bikaranîna testên zimanî yên standard ên formal û amûrên nîrxandinê yên înfomal ên wek analîza nimûneya zimên tê pêşniyar kirin. * Ji aliyê dayîna encama herî nêzî jêhatîya zimên a rastîn a kesî ve, pêwîst e piştî wergirtina nimûneya zimên ew nimûne bo nivîsa veguhastî bê veguhastin, bê analîz kirin û encamên analîzê bên şirove kirin. * Wergirtina nimûneya zimên di dema danûstandina dêûbav an pîspor bi kesî re di hawîrdora lîstikê de tê pêşniyar kirin. * Divê rewşên danûstandinê bên avakirin ku materyalên armanc dikin bi qest hilberandina kîte/peyvê derxin holê û çarçoveyên sohbetê dihewînin. * Divê materyal li asta pêşketina lîstikê ya kesî bin. * Divê kîte/peyvên ku kes derdixe û ew ku di kîjan rewşan de deng derdixe bên tomar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.1.1. dikarin kîteyên wek “mama, baba” wek nimûne bên dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.1.2. dikarin kîteyên pirjimar ên wek “pen-ce-re, o-yun-cak” wek nimûne bên dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.1.4. dikarin tiştên wek “top, bebek, araba, ev” wek nimûne bên dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.1.5. dikarin kiryarên wek “at, ver, al” wek nimûne

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			bên dayîn. Di hînkirina armanca 2.3.1.ê de avakirin û domandina danûstandina hevbeş, bikaranîna stratejiyên hînkirina zimên ên li ser bingeha afirandin û bersivdana hewcedariyên ragihandinê tê pêşniyar kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.3. Zimanê Îfadekar ê Qonaxa Peyvê	2.3.2. Peyvên ku tişt û tîkiliyên tiştan ên cuda temsîl dikin bi kar tîne.	2.3.2.1. Peyvên ku hebûna tiştî temsîl dikin bi kar tîne. 2.3.2.2. Peyvên ku nebûna tiştî temsîl dikin bi kar tîne. 2.3.2.3. Peyvên ku tişt an kiryarê red dikin bi kar tîne. 2.3.2.4. Peyvên ku kiryarê temsîl dikin bi kar tîne. 2.3.2.5. Peyvên ku rewşa tiştan temsîl dikin bi kar tîne. 2.3.2.6. Peyvên ku xwedîderketinê temsîl dikin bi kar tîne.	Di nîrxandina tevgerên armanckirî yên armanca 2.3.2.yê de; * Rêbaza nîrxandinê ya pirjimar tê pêşniyar kirin. Gotina tê îfade kirin dikare fonksiyonên wateyî yên cuda temsîl bike. Bo nimûne îfadeya “top” a ku kes bi kar tîne hebûna tiştî nîşan dide, îfadeya “ayakkabi” dikare xwestina kiryarê ya der barê daxwaza derketina derve nîşan bide. * Ligel testên zimanî yên standard ên formal ên ku gavên pêşketina wateyê yên der barê qada naveroka zimên dihevin, bikaranîna amûrên nîrxandinê yên înfomal ên wek analîza nimûneya zimên û amûrê pîvanê yê li gorî pîvanê yê mamosteçêkirî tê pêşniyar kirin. * Ji aliyê dayîna encama herî nêzî jêhatîya zimên a rastîn a kesî ve, pêwîst e piştî wergirtina nimûneya zimên ew nimûne bo nivîsa veguhastî bê veguhastin, bê analîz kirin û encamên analîzê bên şîrove kirin. * Divê amûrên pîvanê yên li gorî pîvanê yên ku dê bên amadekirin, çarçoveyên nîrxandinê bihevin. Çarçoveyên nîrxandinê dikarin çarçoveyên li ser bingeha lîstika azad an çarçoveyên ber bi derxistina holê ya pêkhatiya ku dê wate bi awayekî bi qest lê bê nîrxandin bin. * Divê materyalên ku armanc dikin pêkhatiya bi qest derxin holê bên bikaranîn. * Divê materyalên ku dê bên bikaranîn li asta pêşketina lîstikê ya kesî bin. Di hînkirina tevgerên armanckirî yên armanca 2.3.2.yê de bikaranîna stratejiyên hînkirina zimanê xwezayî yên li ser bingeha afirandin û bersivdana hewcedariyên ragihandinê ber bi derxistina holê ya temsîlên fonksiyona wateyî ya peyvên tîne îfade kirin tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.2.1. dikare wek nimûne bê dayîn ku kes tiştêkî ku hîn di qada dîtinê de ye nîşan bike û bibêje “orda”, “var” an navê tiştî bibêje. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.2.2. dikare wek nimûne bê dayîn ku kes ji bo topa ku hîn di qada dîtinê de bû lê paşê wînda bû, cihê ku dawî lê hatiye dîtin nîşan bike û bibêje “yok”.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 2.3.2.3. dikare wek nimûne bê dayîn îfadekirina peyvên wek “hayır, gitsin” ku îfade dikin ew tiştî an kiryarê naxwaze/red dike. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.2.4. dikarin peyvên wek “aç” ku nêrîna li pirtûka bi wêne temsîl dikin wek nimûne bînin dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.2.5. dikare wek nimûne bê dayîn îfadekirina peyvên wek “orada, çeride, sepet (temsîla pisîka di selikê de)” yê der barê rewşa mekanî ya tiştî û herwiha peyvên wek “benim” “bu bana”.
Beş 2.3. Zimanê Îfadekar ê Qonaxa Peyvê	2.3.3. Pirsan bersiv dide.	2.3.3.1. Pirs “Çi?” bersiv dide. 2.3.3.2. Pirs “Kî?” bersiv dide. 2.3.3.3. Pirs “Li ku?” bersiv dide. 2.3.3.4. Pirs “Çawa?” bersiv dide. 2.3.3.5. Pirs “Çima?” bersiv dide. 2.3.3.6. Pirs “Kengî?” bersiv dide.	Di nîrxandina tevgerên armanckirî yê armanca 2.3.3.yê de divê pirsên “Çi?, Kî?, Li ku?, Çawa?, Çima? û Kengî?” bi rêza ku ji aliyê pêşketinê ve li pey hev tê bînin nîrxandin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.3. Zimanê Îfadekar ê Qonaxa Peyvê	2.3.4. Peyvên guncaw ji fonksiyonên ragihandinê yê pêşketî re bi kar tîne.	2.3.4.1. Peyvên guncaw ji fonksiyona redkirina tiştî/kiryar/zanînê re bi kar tîne. 2.3.4.2. Peyvên guncaw ji fonksiyona daxwazkirina tiştî/kiryar/zanînê re bi kar tîne. 2.3.4.3. Peyvên guncaw ji fonksiyona ragihandinê re bi kar tîne. 2.3.4.4. Peyvên guncaw ji fonksiyona bersivdanê re bi kar tîne. 2.3.4.5. Peyvên guncaw ji fonksiyona şirovekirinê re bi kar tîne.	Di nîrxandina tevgerên armanckirî yê armanca 2.3.4.ê de; * Rêbaza nîrxandinê ya pirjimar tê pêşniyar kirin. Di vê armancê de tê nîrxandin ka peyvên tînin îfade kirin ji kîjan fonksiyona ragihandinê re xizmet dikin. Bo nimûne îfadeya “değil” a ku kes bi kar tîne ji fonksiyona redkirina zanînê re xizmet dike. * Ligel testên zimanî yê standard ên formal ên ku gavên pêşketina wateyê yê der barê qada naveroka zimên dihevin, bikaranîna amûrên nîrxandinê yê înfomal ên wek analîza nimûneya zimên û amûrê pîvanê yê li gorî pîvanê yê mamosteçêkirî tê pêşniyar kirin. * Bikaranîna çavdêriyên li ser bingeha danûstandina pispor û kesî ku tê de li gorî fonksiyonê çarçoveyên taybet hatine plansaz kirin ku dê ragihandina devkî ya kesî li gorî fonksiyona ragihandinê derxin holê tê pêşniyar kirin. * Divê materyalên ku armanc dikin fonksiyonên ragihandinê bi qest derxin holê bînin bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.4.1. dikare wek nimûne bê dayîn îfadekirina peyvên guncaw ji fonksiyona redkirina tiştî, kiryar û zanînê re yê wek “hayır, yapma, değil”.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 2.3.4.2. dikare wek nimûne bê dayîn îfadekirina peyvên guncaw ji fonksiyona xwestina tişt, kiryar û zanîne re yên wek “ver, yap, bu ne?”. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.4.3. dikare wek nimûne bê dayîn ku dema ji kesî tê pirsîn “tu çi dibînî?” peyvên guncaw ji fonksiyona ragihandinê re yên wek ‘ev, araba, kedi hwd.’ îfade bike. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.4.4. dikare wek nimûne bê dayîn îfadekirina peyvên guncaw ji fonksiyona bersivdanê re yên wek “evet, tamam, araba”. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.4.5. dikare wek nimûne bê dayîn îfadekirina peyvên guncaw ji fonksiyona şirovekirina rewş, kes û bûyerê re yên wek “korktum, annem, araba gidiyor”.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.3. Zimanê Îfadekar ê Qonaxa Peyvê	2.3.5. Hevoka bi rêzik ava dike.	2.3.5.1. Hevoka bingeîn a bi rêzik ava dike. 2.3.5.2. Hevoka alîkar a bi rêzik ava dike.	Di nirxandina tevgerên armanckirî yên armanca 2.3.5.ê de; Rêbaza nirxandinê ya pirjimar tê pêşniyar kirin. * Dema hevpeyvîna dêûbavan tê kirin dikare bi awayekî pratîk ji dêûbavî bê xwestin ku sê hevokên herî dirêj ên ku kes bi xweber bi kar tîne pênase bike. Herwiha di nirxandina vê armancê de bikaranîna testên zimanî yên standard ên formal û amûrên nirxandinê yên înfomal ên wek analîza nimûneya zimên tê pêşniyar kirin. * Ji aliyê dayîna encama herî nêzî jêhatîya zimên a rastîn a kesî ve, pêwîst e piştî wergirtina nimûneya zimên ew nimûne bo nivîsa veguhastî bê veguhastin, bê analîz kirin û encamên analîzê bên şirove kirin. * Wergirtina nimûneya zimên di dema danûstandina dêûbav bi kesî re di hawîrdora lîstika azad de an di dema danûstandina pispor bi kesî re ku pirsên vekirî yên berê plansazkirî dihevinê tê pêşniyar kirin. * Divê rewşên danûstandinê bên avakirin ku materyalên armanc dikin hevokên bingeîn û alîkar bi qest derxî holê û çarçoveyên sohbetê dihevin. Divê pirsên vekirî yên ku dikin kes hevokan ava bike li pey hev ji kesî neyên pirsîn, ji bo domandina motîvasyonê wî divê hewayê hawîrdora sohbetê an hawîrdora danûstandina lîstikê bê parastin. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.5.1. ew hevokên bingeîn in ku hukmekî serbixwe dihevin û wek “hevoka hêsan” jî tên nasîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Bikaranîna wê ligel tevgera armanckirî 2.3.5.2. tê wateya bikaranîna hevoka tevlihev. Ji bo vê tevgera armanckirî dikare hevoka yek an du peyvî ya wek “baba geldi” wek nimûne bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.5.2. ew hevokên alîkar ên girêdayî ne ku ligel hevoka bingeşîn tên bikaranîn û bi giştî pêkhatiyên rêzimanî yên wek girêdek an paşgiran dihevin. Ev tevgera armanckirî ligel hevokên bingeşîn tê bikaranîn. Nirxandina vê tevgera armanckirî di kesên ku ji aliyê pêşketinê ve hevokên ji du an sê û zêdetir peyvan pêk tên ava dikin de tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.3.5.2. dikare hevokeke wek “babam geldi ama araba yok” wek nimûne bê dayîn.

- Di beşa lîstika simbolîk de; Pêwîst e cûrbecûriya lîstikên ku di nirxandina tevgerên armanckirî de tên bikaranîn bê berçavgirtin. Tevgerên armanckirî yên ku di vê beşê de cih digirin, tevger in ku di seyreke pêşketinî de û bi awayekî hiyerarşîk pêş ve diçin. Bo nimûne kesên bi pêşketina tîpîk ji aliyê pêşketina lîstikê ve meyl dikin ku piştî parçekirina tiştan wan bînin cem hev. Pêşkêşkirina lîstikên ku di nirxandina tevgerên armanckirî de tên bikaranîn di nav qutiyekê de tê pêşniyar kirin. Ji bo nirxandina tevgerên armanckirî çavdêrîkirina kiryarên lîstikê yên kesî bi lîstikan bêyî alîkarî bi qasî bi giştî 10 deqîqeyan tê pêşniyar kirin. Di nirxandina tevgerên armanckirî de, piştî ku lîstik di qada dîtinê ya kesî de tên danîn divê tenê tişt bînin nîşan kirin an navên wan bînin gotin. Divê modela ti kiryarê bi tişt a girêdayî lîstikan neyê kirin. Divê kiryarê lîstikê bi devkî neyê îfade kirin. Ji bo teşwîqkirina beşdariya kesî dikarin dengên lîstikên ku hîlbijartine bînin derxistin. Her çend ne bi awayekî sistematîk be jî carinan bi teqlîdkirina kiryarên lîstikê tevgerên beşdariya civakî ya kesî ya di nirxandinê de dikarin bi awayekî xwezayî bînin xurt kirin. Danîna têkiliya çavan a pir bi kesî re û bişîrîn tê pêşniyar kirin. Di dema nirxandinê de dengderxistin an bikaranîna peyvên, ji bo piştgirîkirina beşdariya civakî dikarin bînin teqlîd kirin an bînin berfireh kirin. Di rewşa domandina lîstina kesî bi lîstikekê re ji 1 deqîqeyê dirêjtir, rêkirina lîstikên din ber bi ber kesî ve bi derxistina dengên şibhî 'hoop' tê pêşniyar kirin. Nîşandana herî kêrhatî 2 tevgerên armanckirî yên ji cureyên cuda ji nav tevgerên armanckirî yên girêdayî armancan û nîşandana bi giştî 4 caran, ferq nake yek ji tevgerên armanckirî an hemû, pîvan e ji bo ku armanca pêwendîdar hatibe pêkanîn. Di nirxandin û hînkirina tevgerên armanckirî de divê hawîrdora lîstikê ya xwezayî bê afirandin ku zemînê wê bi xalîçe hatiye nixumandin û sehpa û maseyek tê de hebe. Divê bi kesî re li dûrahiyeke nêzîk (bo nimûne 50 cm an 1 gav) li hember hev bê rûniştin. Divê lîstikên ku ji bo hînkirina tevgerên armanckirî tên hîlbijartin, tam wekhevên lîstikên ku di nirxandinê de tên bikaranîn nebin. Divê lîstikên ji heman tîpê lê bi taybetmendiyên reng hwd. cuda bin. Divê hînkirin di nav mijareke lîstikê de be û divê çarçove bi hev re girêdayî bin. Di destpêka hînkirinê de divê di hîlbijartina lîstikê de hîlbijartin ji kesî re bê pêşkêş kirin, serokatiya wî bê şopandin, kiryarên lîstikê bînin teqlîd kirin, bi derxistina dengên lîstikan a pir modela kiryarê lîstikê ya armanckirî bê kirin û dema bi lîstikê tevgera armanckirî ya guncaw nîşan dide bi destûrdana lîstinê an bi peydakirina encamên xwezayî yên girêdayî tevgera armanckirî divê kiryarên lîstikê bînin xurt kirin. Di hînkirina tevgerên armanckirî de nêzîkatiyên destwerdanê yên pêşketinî û tevgerî yên xwezayî yên bi bingeha zanistî û nêzîkatiyên destwerdanê yên dêûbav-navendî tên pêşniyar kirin. Divê rêbazên hînkirinê yên hîlbijartî ne tenê lîstikê, lê teqlîd, bala hevpar û ziman û ragihandinê jî piştgirî bikin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.4. Lîstika Sembolîk	2.4.1. Lîstika hêsan dilîze.	2.4.1.1. Tiştan bi awayekî wekhev bi kar tîne. 2.4.1.2. Tiştan li gorî fonksiyonên wan bi kar tîne. 2.4.1.3. Parçeyên lîstikan derdixe.	Ji bo tevgerên armanckirî yên armanca 2.4.1.ê bikaranîna lîstikên wek top, erebe, marakas, telefon, zingil, def, sêta pazilê, firaqên hev-di-hev tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.1.1. dikarin hejandina tişteki bêtî berçavgirtina cureya tiştî, lêdana wan li hev, avêtina tişteki wek nimûne bîn dayîn. Avêtina tiştan tevgerê lîstikê ye ku dema kes bi lîstikan re mijûl e û rehet e tê çavdêrî kirin. Divê bi tevgera avêtinê ya bi armanca zerardana kesê hember dema kes hêr e neyê tevlihev kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.1.2. dikarin kiryarên bi tişt ên wek ajotina erebeyê, hejandina marakasê, hejandina zingil, gindirandina topê wek nimûne bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.1.3. dikarin kiryarên bi tişt ên wek derxistina firaqên hev-di-hev, derxistina parçeyên pazilê, veqetandin an derxistina parçeyên legoyê, derxistina blokan, veqetandina kuban, derxistina xelekan ji çîpê wek nimûne bîn dayîn.
Beş 2.4. Lîstika Sembolîk	2.4.2. Tiştan yek dike.	2.4.2.1. Lîstikên parçedar dixê hev. 2.4.2.2. Ji lîstikên parçedar yekkirinên hêsan çêdike. 2.4.2.3. Ji lîstikên parçedar yekkirinên xwerû çêdike.	Ji bo tevgerên armanckirî yên armanca 2.4.2.yê bikaranîna lîstikên wek qutiyên hev-di-hev (di rewşa veqetandî de), pazil (di rewşa veqetandî de), lego (di rewşa veqetandî de), erebe-kamyon-rê (di rewşa yek sêtê de) tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.2.1. dikarin kiryarên bi tişt ên wek têxistina pazil, qutiyên hev-di-hev an legoyan, têxistina xelekan bo çîpê, rêzkirina blok an kuban li ser hev wek nimûne bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.2.2. dikarin kiryarên bi tişt ên wek rêzkirina morîkan li ber tayê, danîna parçeyên pazilê di qutiyê de, danîna legoyan di firaqê de, rêzkirina qutiyên hev-di-hev li ser hev, danîna parçeyên biçûk di nav tiştên mezin de wek nimûne bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.2.3. dikarin kiryarên bi tişt ên wek danîna eşyayeke malê di nav mala lîstikê de, ajotina erebeyê bo garajê, danîna xwarinê di firaqê de, danîna tiştî li paş kamyonê û ajotin, danîna erebeyê li ser rê û ajotin, çêkirina rê ji kuban, çêkirina mal ji blokan, têxistina xelekan li milê xwe, çêkirina garajê ji legoyan, danîna tiştî di sindoqa kamyonê de wek nimûne bîn dayîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.4. Lîstika Sembolîk	2.4.3. Bi tişt û figuran kiryarên nas dike.	2.4.3.1. Bi girêdana tiştan bi xwe re kiryarên nas dike. 2.4.3.2. Bi girêdana tiştan bi figûrê re li ser figûrê kiryarên nas dike. 2.4.3.3. Bi du an zêdetir figuran kiryarên nas dike.	Ji bo tevgera armanckirî 2.4.3.1. bikaranîna lîstikên wek fîncan-firaqa fîncanê-kevçî-çaydanka lîstikê-sêta çayê, firaq-kevçî hwd. sêta xwarinê, maketa fêkî an heywanan, balgeh, ji du zêdetir pitik, şeh, neynik, erebe, figûr (mêrikên lîstikê) tê pêşniyar kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 2.4.3.1. wek kiryarên nas dikarin kiryarên bi tiştên wek weke ku bi qedeheke vala vedixwe, weke ku bi telefonê diaxive, weke ku bi kevçî dixwe, weke ku maketa xwarinê dixwe, weke ku porê xwe şeh dike, weke ku radizê wek nimûne bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.3.2. wek figûr dikarin figûrên pitika lîstikê, kukla, maketa heywanan, maketa mîrikî, karakterên filmên anîmasyonê wek nimûne bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.3.2. dikarin kiryarên bi tiştên wek birina qedehe bo devê pitikê, birina şeh bo porê pitikê, birina maketa xwarinê bo devê pitikê, razandina pitikê di nav nivînan de, siwarkirina mîrikê figûr li erebeyê wek nimûne bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.3.3. divê bê hevî kirin ku kiryarên bi figûran tên kirin li pey hev bîn nîşandan. Bo nimûne dema bi kevçî xwarinê dide pitikê divê yekser piştî wê xwarinê bide heywana lîstikê. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.3.3. dikarin kiryarên bi tiştên wek têrkirina hem pitikê hem heywanê bi kevçî, razandina hem pitika kurik hem pitika keçik, dirêjkirina bîberonê hem ji pitikê re hem ji heywanê re wek nimûne bîn dayîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.4. Lîstika Sembolîk	2.4.4. Lîstika sembolîk dilîze.	2.4.4.1. Bi figûran weke ku sax bin tev digere. 2.4.4.2. Tiştan weke ku tişteki din bin bi kar tîne. 2.4.4.3. Tiştên ku tune ne weke ku hebin bi kar tîne. 2.4.4.4. Ji xwe an ji yê din re rol dide. 2.4.4.5. Bi heman figûrê kiryarên cuda dike. 2.4.4.6. Rolên karakterên xeyalî digire ser xwe.	Di nirxandin û hînkirina tevgerên armanckirî yên armanca 2.4.4.ê de bikaranîna lîstikên wek fîncan-firaqa fîncanê, kevçî-çaydanka lîstikê-sêta çayê, firaq-kevçî hwd. sêta xwarinê, maketa fêkî an heywanan, balgeh, ji du zêdetir pitik, şeh, neynik, erebe, figûr (mîrikên lîstikê) tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.4.1. wek figûr dikarin figûrên pitika lîstikê, kukla, maketa heywanan, maketa mîrikî, karakterên filmên anîmasyonê wek nimûne bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.4.1. dikarin kiryarên bi tiştên wek dan lêdana topê bi pitikê, girtina mîkrofonê di destê pitikê de û dan kirina weke ku stranê dibêje, girtina şeh di destê pitikê de û dan kirina weke ku porê xwe şeh dike, dan ajotina erebeyê bi pitikê, girtina kevçî û çetelê di destê pitikê de û dan kirina weke ku dixwe wek nimûne bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.4.2. dikarin kiryarên bi tiştên wek danîna firaqê li serê xwe wek kumî, ajotina legoyê wek erebeyê, birina blokan bo guhê xwe wek telefonê wek nimûne bîn dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 2.4.4.3. dikarin kiryarên bi tiştên wek avêtina şeker di qedehê de û tevdan her çend şeker tune be, kirina weke ku bi çetelê xwarina di firaqê de dikoje her çend xwarin tune be, kirina weke ku pitikê dişo her çend av tune be, kirina weke ku çayê dirijîne qedehê wek nimûne bîn dayîn. Tevgera armanckirî 2.4.4.4. tevgerên lîstika tematîk ku tê wateya bi mijar dihevişîn. Wek nimûne dikare lîstika malbatê bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 2.4.4.4. dikarin kiryarên wek girtina rola bijîşkî di temayeke lîstikê de, girtina rola dayikê di temayeke lîstika malbatê de, dayîna rola nexweşî ji yekî din re di temayeke lîstikê de, girtina rola tamîrkarî di temayeke lîstikê de wek nimûne bîn dayîn. Tevgera armanckirî 2.4.4.5. zincîra kiryan a di çarçoveya ku ji aliyê tişt, kes an bûyerê ve bi hev re girêdayî ne dihevişîn ku wek şemaya pirjimar tê binavkirin. *Ji bo tevgera armanckirî 2.4.4.5. dikarin kiryarên wek têrkirin, hejandin, razandina pitikê; ajotin, parkkirin, dan qezakirina erebeyê; ajotina ambulansê, siwarkirina nexweşî li ambulansê û birina wî bo nexweşxaneyê wek nimûne bîn dayîn. *Ji bo tevgera armanckirî 2.4.4.6. dikare lîstina karakterê fîlmê anîmasyonê wek nimûne bîn dayîn.

- Di beşa Lîstika Civakî de; Armanc û tevgerên armanckirî yê girêdayî, beşdariya civakî ya di dema lîstinê de armanc dikin. Ev tevgerên armanckirî ew tevger in ku di çerxeke berfireh de tîr pêkanî, ji nehişmendbûna hebûna kesên din di heman hawîrdorê de dest pê dikin û digihîjin nîşandana kiryarên lîstikê di nav danûstandina civakî ya bi kesên din re. Pêwîst e nirxandina lîstika sembolîk hevdemî bi nirxandina tevgerên armanckirî re lê di demên cuda de bê kirin. Di nirxandina armanc û tevgerên armanckirî yê girêdayî de divê ligel kesî herî kêrkesek wek hevalê lîstikê cih bigire. Di nirxandin an hînkirina tevgerên armanckirî de, pîvana dûrbûna ji perwerdekar, mezinekî an hevalekî dikare wek dûrbûna kesî 50 cm an 1 gav ji kesê din, pîvana nêzîkbûnê jî wek rûniştina li hember hev di dûrahiya 50 cm an 1 gav û kurttir de ji kesê din re bê diyarkirin. Di nirxandina armanc û tevgerên armanckirî yê girêdayî de pêwîst e lîstikên guncaw ji asta lîstika sembolîk a kesî re bên hilbijartin. Di nirxandina armanc û tevgerên armanckirî yê girêdayî de divê hawîrdorên ku xwedî taybetmendiya hawîrdora nirxandinê ya di nirxandina armancên lîstika sembolîk de tê bikaranîn in bên bikaranîn. Di nirxandin û hînkirina armanc û tevgerên armanckirî yê girêdayî de bikaranîna lîstikên şibhî lîstikên ku kes hilbijartine tê pêşniyar kirin. Hînkirina tevgerên armanckirî yê ku hînkirina wan tê armanckirin, ligel tevgerên armanckirî yê lîstika sembolîk tê pêşniyar kirin. Di hînkirina tevgerên armanckirî de nêzîkatiyên destwerdanê yê pêşketinî û tevgerî yê xwezayî yê bi bingeha zanistî tîr pêşniyar kirin. Herwiha nêzîkatiyên destwerdanê yê dêûbav-navendî jî dikarin bên tercîh kirin. Giştîkirina tevgerên armanckirî ji bo hawîrdorên cuda (mal, kreş hwd.) û kesan (dêûbav, xwişk-bira, heval hwd.) tê pêşniyar kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.5. Lîstika Civakî	2.5.1. Di heman hawîrdorê de bi çavdêrîkirinê lîstikê dilîze.	2.5.1.1. Bi yek tiştî û bêyî hevalî li dûrî perwerdekarî bi tenê dilîze. 2.5.1.2. Bi çavdêrîkirina hevalê lîstikê ji dûr ve di asta temaşevanî de lîstikê dilîze.	Di hînkirina tevgerên armanckirî yên armanca 2.5.1.ê de bikaranîna teknîkên xurt ên di avakirina danûstandina civakî bi kesî re yên wek teknîkên “teqlîdkirina” tevgerên kesî, “axaftina paralel” tê pêşniyar kirin. * Ji bo bikaranîna teknîka teqlîdkirina dikare wek nimûne bê dayîn ku di dema danûstandina lîstikê bi kesî re, bi girtina wekhevê tiştê ku kes girtiye destê xwe wekhevê kiryarên ku dike bê nîşandan, di vê demê de wekhevê dengên ku derdixe an peyvên wî bîn teqlîd kirin. Ji bo armanca 2.5.1. di hînkirinê de hînkirina bi hev re ya tevgerên armanckirî yên lîstika lîstika hêsan a di beşa lîstika sembolîk de tê pêşniyar kirin. Di nirxandina yekem a tevgera armanckirî 2.5.1.1.ê de cihgirtina mezinê ku kes bi wî re nas e an hevalekî wî tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.5.1.1. dikare kiryar a ajotina erebeyê bi serê xwe bêyî avakirina danûstandina civakî li dûrahiya 1 gav, 50 cm ji hevalê lîstikê an li quncikeke odeyê wek nimûne bê dayîn. Ev tevgera armanckirî, bi taybetî cihgirtina kesên di koma temenê biçûk de ku sînardariyên danûstandina civakî yên di asta giran de nîşan didin û cara yekem dest bi wergirtina perwerdeya piştgirî kirine, di heman hawîrdorê de bi perwerdekarî re bêyî ku tevgerên xwedûrxistina ji kesî nîşan bidin, her çend bi demeke kurt be jî, ye. Ji ber vê yekê her çend bi tenê û bi lîstikên ku eleqeyê zêde nîşanî wan didin bilîzin jî, divê wek gihîştina asta lîstinê di heman hawîrdorê de bê nirxandin. Ji bo tevgera armanckirî 2.5.1.2. dikarin tevgerên wek nêrîna li rûyê hevalê lîstikê yê ku di heman hawîrdorê de lê li dûrî wî ye an nêrîna li lîstika di destê hevalê lîstikê de, her çend kêr caran be jî, dema kiryarên lîstikê bi lîstikê nîşan dide, wek nimûne bîn dayîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.5. Lîstika Civakî	2.5.2. Lîstika paralel dilîze.	2.5.2.1. Li nêzî hevalê lîstikê, bi lîstikên şibhî lîstikên ku perwerdekar hîlbijartine lîstika paralel dilîze. 2.5.2.2. Bi hevalê lîstikê re li hember hev bi bikaranîna heman sêta lîstikê lîstika bi rêz dilîze.	Di hînkirina tevgerên armanckirî yên armanca 2.5.2.yê de, ligel modelbûnê etîketkirin, danasîna devkî ya kiryan û armanca ragihandinê tê pêşniyar kirin. *Hînkirina bi hev re ya tevgerên armanckirî yên lîstika lîstika hêsan û lîstika yekkirî ya di beşa lîstika sembolîk de tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.5.2.1. divê di hawîrdora lîstikê de li nêzî hevalê lîstikê lîstik hebin. Ji bo tevgera armanckirî 2.5.2.1. dikarin tevgerên lîstika paralel ên wek nêrîna li rûyê hevalê lîstikê yê ku heman lîstikê bi kar tîne, nêrîna li lîstika di destê wî de, bişirîn, xwestina lîstika di destê hevalê lîstikê de jê, wek nimûne bîn dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 2.5.2.2. dikarin tevgerên lîstika paralel ên wek nîşankirina lîstika di destê hevalê lîstikê de an axaftina der barê lîstikê dema li dûrahiyeke nêzik bi hevalê lîstikê re li rûyê perwerdekarî û lîstika di destê wî de dinêre; hîlbijartina lîstika ku hevalê lîstikê hîlbijartiye, şopandina rêzê di lîstikên li ser bingeha rêza hember de, wek nimûne bîrî dayîn.
Beş 2.5. Lîstika Cîvaki	2.5.3. Lîstika hevpar dilîze.	2.5.3.1. Bi hevalê lîstikê re di heman senaryoyê de di temayeke şîbhî de lîstika hevpar dilîze. 2.5.3.2. Hevalê lîstikê tevî senaryoya ku bi xwe dest pê kiriye dike.	Di hînkirina tevgerên armanckirî yên armanca 2.5.3.ê de hînkirina wan ligel tevgerên armanckirî yên lîstina lîstika sembolîk a di beşa lîstika sembolîk de tê pêşniyar kirin. Ji bo tevgera armanckirî 2.5.3.1. dikare wek nimûne bîrî dayîn lîstina rola xwe bi nîşandana zêdetirî yek kiryan bi lîstikên şîbhî di heman temayê de (bo nimûne lîstika malbatê), di heman senaryoyê de (bo nimûne demkirina çayê ji hevalê lîstikê yê ku rola mêvanî dilîze re) (bo nimûne wek xwedîmal kirina weke ku deriyî vedike, gotina merheba, amadekirina çayê, pêşkêşkirin). Ji bo tevgera armanckirî 2.5.3.2. dikarin kiryanên wek plansazkirina bi hevalê lîstikê re di diyarkirina tema, senaryo û rolê de berî lîstikê, dayîna rolê ji hevalê lîstikê re, bibîrxistina rola wî, wek nimûne bîrî dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.6. Ragihandina Alternatîf	2.6.1. Amûrên ragihandina alternatîf ên li ser bingeha wêne, tişt an cîhazê bi kar tîne.	2.6.1.1. Bi bikaranîna amûrê ragihandina alternatîf tişt, kiryan, zanîne red dike. 2.6.1.2. Bi bikaranîna amûrê ragihandina alternatîf tişt, kiryan, zanîne daxwaz dike. 2.6.1.3. Bi bikaranîna amûrê ragihandina alternatîf bersivê dide.	Tevgerên armanckirî yên armanca 2.6.1.ê dikarin bîrî dayîn pêşniyar kirin ji bo bersivdana hewcedariya ragihandinê û piştgirîkirina pêşketina ragihandinê di kesên ku piştî qonaxa zarokatiyê di qonaxa ciwanî an xortaniyê de ne û negihîştine armancên di beşa duyem de yên ber bi derxistina holê û pêşxistina ragihandina devkî, an dikarin di asteke sîncard de ragihandina devkî ava bikin. * Berî nîrxandina van tevgerên armanckirî divê tevgerên armanckirî yên ziman û ragihandinê yên qonaxa berî peyvê yên kesî bîrî nîrxandin. Tomarkirina bikaranîna tevgerên ragihandinê yên wek jestê li gorî armanca ragihandinê, her çend di asteke sîncard de be jî, ji aliyê bikaranîna wan wek tevgerên alîkar di piştgirîkirina ragihandina alternatîf de ve tê pêşniyar kirin. * Divê asta naskirina wêneyên der barê sembolên tiştan a kesî û asta eleqeya wî ya bo cîhazên teknolojik ên wek tabletê bîrî nîrxandin. * Di piştgirîkirina jêhatîyên ragihandina alternatîf de, ligel teknolojiyên alîkar ên ku sembolên tiştên rastîn an sembolên destlêdanbar di hewîn, bikaranîna cîhazên ragihandina alternatîf ên li ser bingeha teknolojiya bilind ên ku bersivdan û şîrovekirina di astên pirjimar de piştgirî dikin tê pêşniyar kirin.

3. Navê Modulê	JÊHATÎYÊN CIVAKÎ
3. Armanca Modulê	Bi Modula Jêhatîyên Civakî armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê jêhatîyên civakî pêk bînin.
3. Beşên Modulê	Ragihandin û Danûstandin, Naskirin, Têgihiştin û Îfadekirina Hestan, Rêveberiya Hest û Tevgerê, Çareserkirina Pirsgerêka Civakî Di hînkirin û nirxandina tevgerên armanckirî yên ku di Beş 1ê de cih digirin de divê di hawîrdorên xwezayî de bê xebitîn, ger şert ne guncaw bin divê hawîrdorên şibandî bên avakirin. Divê derfet bên afirandin ku kes bikaribe jêhatîyê nîşan bide. Di hînkirina van tevgerên armanckirî de çîroka civakî, hînkirina rasterast,

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 2.6. Ragihandina Alternatîf	3.1.1. Silavê dide û werdigire.	3.1.1.1. Bi derdora xwe ya nêzîk bi bikaranîna jest, mîmîk û kiryan silavê dide û werdigire. 3.1.1.2. Bi derdora xwe ya nêzîk bi bikaranîna îfadeyên devkî silavê dide û werdigire.	Di hînkirina tevgerên armanckirî yên ku di armanca 3.1.1.ê de cih digirin, divê ji kesî bê hêvî kirin ku bi îfadeyên devkî yên wek “silav”, “sibeh baş”, “merheba” hwd. û bi bikaranîna jest/mîmîk/kiryanên wek destgirtin, silava serî, desthejandin hwd. silavê bide û werbigire.
Beş 3.1. Ragihandin û Danûstandin	3.1.2. Xatirê xwe dixwaze.	3.1.2.1. Bi derdora xwe ya nêzîk bi bikaranîna jest, mîmîk û kiryan xatirê xwe dixwaze. 3.1.2.2. Bi derdora xwe ya nêzîk bi bikaranîna îfadeyên devkî xatirê xwe dixwaze.	Di hînkirina tevgerên armanckirî yên ku di armanca 3.1.2.yê de cih digirin, divê ji kesî bê hêvî kirin ku bi îfadeyên devkî yên wek “bi xatirê te”, “oxir be”, “heta dîtîne” hwd. û bi bikaranîna jest/mîmîk/kiryanên wek destgirtin, silava serî, desthejandin hwd. silavê bide.
Beş 3.1. Ragihandin û Danûstandin	3.1.3. Ragihandinê ava dike.	3.1.3.1. Bi bikaranîna jest, mîmîk û kiryanên guncaw dest bi ragihandinê dike. 3.1.3.2. Bi bikaranîna îfadeyên devkî yên guncaw dest bi ragihandinê dike. 3.1.3.3. Bi bertekdana bi jest, mîmîk û kiryanên guncaw ji ragihandina ku kesê hemberî wî dest pê kiriye re ragihandinê didomîne. 3.1.3.4. Bi bertekdana bi îfadeyên devkî yên guncaw ji ragihandina ku kesê hemberî wî dest pê kiriye re ragihandinê didomîne. 3.1.3.5. Bi bikaranîna jest, mîmîk û kiryanên guncaw bi kesê hemberî xwe re ragihandinê didomîne. 3.1.3.6. Bi îfadeyên pirs û şiroveyê yên guncaw bi kesê hemberî xwe re ragihandinê didomîne. 3.1.3.7. Bi bikaranîna jest, mîmîk û kiryanên guncaw ragihandinê bi dawî dike. 3.1.3.8. Bi bikaranîna îfadeyên devkî yên guncaw ragihandinê bi dawî dike.	Dema armanc û tevgerên armanckirî yên armancên 3.1.3. û 3.1.4.ê tîn xebitîn divê bi nêrîneke tevayî hev demî bên xebitîn. Di tevgerên armanckirî yên ku di armancên 3.1.3. û 3.1.4.ê de cih digirin de ji kesî tê hêvî kirin ku bertekên ji aliyê civakî ve pejirandî bide. Bo nimûne di 3.1.3.6.ê de, domandina ragihandinê ya kesî bi bikaranîna peyva argo li hemberî rewşa ku kesê hember vedibêje ne rast e, çimkî ji aliyê civakî ve nayê pejirandin. Bi peyva “guncaw” a ku di tevgerên armanckirî yên di armancên 3.1.3. û 3.1.4.ê de derbas dibe, di heman demê de bertekdana kesî ji hest û ramanên ku kesê hemberî wî di dema ragihandinê de nîşan dide re tê îfade kirin. Bo nimûne ji bo tevgera armanckirî 3.1.3.5. dema kesê hember bi îfadeya rûyî ya xemgîn bûyereke xerab a ku hatiye serê wî vedibêje, bertekdana kesî bi kenîn an bi tinazkirinê ne rast e.
Beş 3.1. Ragihandin û Danûstandin	3.1.4. Xwe li rêzikên ragihandinê tîne.	3.1.4.1. Bi kesê hemberî xwe re têkiliya çavan ava dike. 3.1.4.2. Bi rêzîkirina dûrahiya fizîkî li gorî kesê hemberî xwe ragihandinê ava dike. 3.1.4.3. Bi bikaranîna jest, mîmîk û kiryanên guncaw nîşan dide ku guhdariya kesê hemberî xwe dike. 3.1.4.4. Bi bikaranîna peyvên guncaw nîşan dide ku guhdariya kesê hemberî xwe dike. 3.1.4.5. Di axaftina hember de bi wergirtina gotinê diaxive. 3.1.4.6. Bi bikaranîna tona dengê guncaw ragihandinê ava dike.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.1. Ragihandin û Danûstandin	3.1.5. Di ragihandinê de îfadeyên nezaketê bi kar tîne.	3.1.5.1. Ji bo destûr wergirtinê îfadeyên guncaw bi kar tîne. 3.1.5.2. Qalibên civakî yê guncaw ji çarçoveyan re (kîrîn, seredana nexweşî hwd.) bi kar tîne. 3.1.5.3. Di ragihandinê de îfadeyên nezaketê bi kar tîne.	Ji bo tevgera armanckirî 3.1.5.1. dikarin îfadeyên wek “Ez dikarim bistînim?”, “Hûn didin?” wek nimûne bînin dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 3.1.5.3. dikarin îfadeyên wek “Ji kerema xwe, ne xem e, biborînin, spas dikim, lêborîne dixwazim” wek nimûne bînin dayîn. Li gorî hewcedariyên kesî ev îfadeyên nezaketê dikarin bînin cûrbecûrkirin.
Beş 3.1. Ragihandin û Danûstandin	3.1.6. Jêhatîyên ku danûstandina civakî birêve dibin pêk tîne.	3.1.6.1. Dorê digire. 3.1.6.2. Eşyayên xwe parve dike. 3.1.6.3. Alîkariyê dike. 3.1.6.4. Hevkariyê dike. 3.1.6.5. Berpirsiyariyên xwe bi cih tîne.	Di hînkirin û nirxandina tevgerên armanckirî yê ku di armanca 3.1.6.ê de cih digirin de divê di hawîrdorên xwezayî de bê xebitîn, ger şert ne guncaw bin divê hawîrdorên şibandî bînin avakirin. Divê derfet bînin afirandin ku kes bikaribe jêhatîyê nîşan bide. Di hînkirina van tevgerên armanckirî de dikare ji çîrokên civakî, xebatên rollîstinê hwd. bê sûd wergirtin. Ji bo tevgera armanckirî 3.1.6.1. dikarin tevgerên ketina rêzê, bendewarî di rêzê de wek nimûne bînin dayîn.
Beş 3.1. Ragihandin û Danûstandin	Armanç	Di hînkirina tevgerên armanckirî yê ku di Beş 2yê de cih digirin de divê ji lîstikan, xebatên rollîstinê hwd. bê sûd wergirtin. Di jêhatîyên naskirin û îfadekirina hestan de tevgerên armanckirî ber bi kesên ku zimanê devkî yê wan heye û tune ye ve hatine nivîsandin. Ji bo kesên ku zimanê devkî yê wan heye divê hînkirina jest, mîmîk û kiryanan ligel îfadeyên devkî bi hev re bê kirin Tevgerên Armanckirî	Ravekirin

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.2. Naskirin, Têgihiştin û Îfadekirina Hestan	3.2.1. Hestan nas dike.	3.2.1.1. Jest/mîmîkên ku hestan diyar dikin teqlîd dike. 3.2.1.2. Hestan li ser wêneyan nîşan dide. 3.2.1.3. Hestên ku di wêneyê de cih digirin dibêje. 3.2.1.4. Hesta ku jê re tê gotin bi bikaranîna jest/mîmîkên xwe nîşan dide.	
Beş 3.2. Naskirin, Têgihiştin û Îfadekirina Hestan	3.2.2. Ji hestên xwe û yê din re berteka guncaw dide.	3.2.2.1. Jest/mîmîkên ku hestan diyar dikin teqlîd dike. 3.2.2.2. Hestan li ser wêneyan nîşan dide. 3.2.2.3. Hestên ku di wêneyê de cih digirin dibêje. 3.2.2.4. Hesta ku jê re tê gotin bi bikaranîna jest/mîmîkên xwe nîşan dide.	Di tevgerên armanckirî 3.2.2.1. û 3.2.2.2.yê de ji kesî tê hêvî kirin ku ji hesta xwe ya wê gavê ku di dema ragihandinê de nîşan dide re bertekê bide. Bo nimûne, îfadekirina kêfxweşiya kesî bi tonek dengê coşdar û îfadeya rûyî ya bişirok berteka rast e. Di tevgera armanckirî 3.2.2.3.yê de ji kesî tê hêvî kirin ku ji hesta ku kesê hemberî wî di dema ragihandinê de nîşan dide re bertekê bide. Bo nimûne dema kesê hember digirî, nîşandana wê yekê ku wî fêm dike bi îfadeya rûyî ya xemgîn berteka rast e.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.2.	wergirtin. Armanc	Di hînkirin û nîrxandina tevgerên armanckirî yên ku di Beş 3yê de cih digirin de divê ji hawîrdorên şibandî û senaryoyên avakirî bê sûd Tevgerên armanckirî yên ku di Beş 3yê de cih digirin ber bi kesên ku zimanê devkî yê wan heye û tune ye ve hatine nivîsandin. Ji bo kesên ku zimanê devkî yê wan heye divê hînkirina jest, mîmîk û kiryanan li gel îfadeyên devkî bi hev re bê kirin. Tevgerên Armanckirî	Ravekirin

Di hînkirin û nîrxandina tevgerên armanckirî yên ku di Beş 4ê de cih digirin de divê ji hawîrdorên şibandî, wêneyên vîdyoyê, bûyerên nimûne û senaryoyên ava- kirî bê sîd wergirtin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.3. Hest û Tevger	3.3.1. Ji daxwazên ku ji yên din tîn re berteka guncaw dide.	3.3.1.1. Daxwaz/tevgerên guncaw û neguncaw cuda dike. 3.3.1.2. Ji bo diyarkirina wê yekê ku daxwaza kesî qebûl dike jest/mîmîk û kiryara guncaw bi kar tîne. 3.3.1.3. Ji bo diyarkirina wê yekê ku daxwaza kesî qebûl dike peyv/hevoka guncaw bi kar tîne. 3.3.1.4. Ji bo diyarkirina wê yekê ku daxwaza kesî red dike jest/mîmîk û kiryara guncaw bi kar tîne. 3.3.1.5. Ji bo diyarkirina wê yekê ku daxwaza kesî red dike peyv/hevoka guncaw bi kar tîne.	
Beş 3.3. Hest û Tevger	3.3.2. Tercîhên xwe bi awayekî guncaw îfade dike.	3.3.2.1. Tercîhên xwe bi jest/mîmîk, kiryar, amûrên ragihandina alternatîf ên guncaw nîşan dide. 3.3.2.2. Tercîhên xwe bi bikaranîna peyvvan îfade dike.	
Beş 3.3. Hest û Tevger	3.3.3. Ji rewşên neyînî re berteka guncaw dide.	3.3.3.1. Dema çewtiyekê dike berteka guncaw dide. 3.3.3.2. Dema hêrs dibe berteka guncaw dide. 3.3.3.3. Dema neheqî lê tê kirin berteka guncaw dide. 3.3.3.4. Dema tê redkirin berteka guncaw dide. 3.3.3.5. Dema tinaz pê tê kirin berteka guncaw dide. 3.3.3.6. Dema rastî zorbetiya hevalan tê berteka guncaw dide. 3.3.3.7. Dema çalakîyên ku pêşbazî hewce dikin winda dike berteka guncaw dide.	Ji bo armanca 3.3.3. divê ji bertekên wek lêborînxwestin, hejmartina heta 10ê, dûrketina ji hawîrdorê, agahdarkirina mezinî, îfadekirina xemgînî an hêrsbûna xwe ji kesê hember re, yên guncaw ji çarçoveyê û jêhatîya kesî re bîr hilbijartin. Bo nimûne dema di rewşekê de dûrketina kesî ji hawîrdora ku tê de ye dema tinaz pê tê kirin dikare berteka pejirandî be, di rewşeke din de mayîna wî di hawîrdora ku tê de ye û hejmartina di hundirê xwe de heta 10ê berteka pejirandî ye.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 3.4. Çareserkirina Pirsgerêka Cîvakî	3.4.1. Pirsgerêkên cîvakî yên ku di jiyana rojane de rastî wan tê çareser dike.	3.4.1.1. Dîbêje ka pirsgerêka ku di jiyana rojane de rastî wê tê çî ye. 3.4.1.2. Pêşniyarên çareseriyê der barê pirsgerêka ku di jiyana rojane de rastî wê tê dike. 3.4.1.3. Pêşniyarên çareseriyê der barê pirsgerêkên ku di jiyana rojane de rastî wan tê disepîne. 3.4.1.4. Dîbêje ka pêşniyarên çareseriyê di çareserkirina pirsgerêkê de bi bandor in an na.	Di hînkirina armanca 3.4.1.ê de ji nêzîkatiya pêvajoya naskirinê tê sûd wergerîtin. Ji bo armanca 3.4.1. bi afirandina rewşên pirsgerêkê yên wek “Dema tu bi hevalê xwe re topê dîfîzî te bi şaşî camek ji malekê şikand. Tu çî dikî?”, “Hevalê te bîyî destûr qelama te bir. Tu çî dikî?” xebat tîn kirin. Dema pêwîst be dikare cih ji xebatên modelbûn û rollîstinê yên di hawîrdorên şibandî de jî bê dayîn.

4. Navê Modulê	XWENDIN Û NIVÎSANDIN Bi Modula Xwendin û Nivîsandinê armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di xwendewaniya zû, xwendin û nivîsandina pêşîn,
4. Armanca Modulê	xwendin û nivîsandina fonksiyonel, rêziman, têgihiştina xwendinê, têgihiştina guhdarîkirinê, jêhatîyên îfadeya nivîskî de serkeftî bin.
4. Beşên Modulê	Xwendewaniya Zû, Xwendin û Nivîsandina Pêşîn, Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel, Rêziman, Têgihiştina Xwendinê, Têgihiştina Guhdarîkirinê, Îfadeya Nivîskî Ravekirinên Giştî yên Der Barê Modulê

Ravekirinên Giştî yên Der Barê Modulê

- Her çend ber bi tevgerên armanckirî yên di beşa xwendewaniya zû de hînkirina rasterast dikare bê kirin jî, divê ev jêhatî bi lîstik û çalakiyên xweş jî bi awayekî bi bandor û mayînde bîn pêşxistin. Beşa rêzimanê li gorî mijaran hatiye polîn kirin. Rêzeke ji hêsan bo dijar nehatiye şopandin. Mamoste dikare li gorî bernameya dersê û jêhatîya kesî armancan hilbijêre. Ji bo tevgerên armanckirî yên ku polînkirin û rêzîkirinê hewce dikin divê şema bîna bikaranîn. Jêrenot a der barê ravekirinê bi (*) yên di beşa Têgihiştina Xwendinê de: *Pirsên têgihiştina nivîsê dikarin bi 3 tîpan ji kesî bîna pirsîn. Ev in; pirsên ku bersiva wan di nivîsê de heye, pirsên encamdanînê, pirsên zanîn û tecrûbeyê. Pirsên ku di nivîsê de hene: Ew pirs in ku bersiva wan di nivîsê de bi hevokekê bi awayekî vekirî tê îfade kirin. Pirsên encamdanînê: Ew pirs in ku bersiva wan di nivîsê de di nav hevokekê de bi zelalî nayê îfade kirin, hewce dikin xwendevan beşên cuda yên nivîsê bi kar bîne û di navbera bûyeran de têkiliyê ava bike. Pirsên ku xwe dispêrin zanîn û tecrûbeyan: Ew pirs in ku hewce dikin xwendevan zanîn û tecrûbeyên xwe bi bûyerên di nivîsê de re yek bike û bersivê bide.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.1. Xwendewaniya Zû	4.1.1. Taybetmendiyên dengî yên peyvan cuda dike.	4.1.1.1. Dibêje ku cotên peyvên tîn gotin wek hev in. 4.1.1.2. Dibêje ku cotên peyvên tîn gotin cuda ne. 4.1.1.3. Dibêje ka peyvên tîn gotin qafiyedar in an na. 4.1.1.4. Ji nav peyvên tîn gotin yên qafiyedar dibêje. 4.1.1.5. Bi peyveke tî gotin re peyveke qafiyedar hildiberîne.	Ji bo armanca 4.1.1. dema bi helbest/zûgotinok/stranan hînkirin tê kirin; 1. Divê helbest/zûgotinok/stran bi kesan re bîn gotin. 2. Divê piştî ku hûn dibêjin ji kesî bê xwestin ku dubare bike. 3. Divê ji kesî bê xwestin ku bi serbixwe bibêje. 4. Divê ji kesî bê xwestin ku peyvên qafiyedar bi rîtmî bibêje. 5. Divê ji kesî bê xwestin ku peyvên ku bilêvkirina wan dişibe peyvên qafiyedar hilberîne. 6. Divê ji kesî bê xwestin ku dengê tekezîrî yê di peyvên qafiyedar de bibêje. Hûn dikarin vê armancê bi çîrokên ku peyvên qafiyedar tê de hene jî bixebitin. Ji bo tevgerên armanckirî 4.1.1.3., 4.1.1.4. û 4.1.1.5. divê ji helbest/zûgotinok/mamîk/stranên ku peyvên qafiyedar dihevin ber bi pêşxistina hişmendiya qafiyeyê ve bê sûd wergirtin, divê peyvên qafiyedar bîn tekez kirin û bîn dubare kirin. Divê bala mirov li ser wê yekê be ku peyvên qafiyedar herî kêr bi 2 denga bişibin hev. Peyvên kurt ji bo xebitîna qafiyeyê guncawtir in . Ji bo tevgera armanckirî 4.1.1.1. divê cotên peyvên wek hev (bing bing) an cuda (bing ding) bîn dayîn kesî. Ev peyv hem dikarin peyvên bi wate bin (çok koç) hem jî dikarin peyvên bêwate bin (pit nit). Ji bo tevgera armanckirî 4.1.1.2. divê bi du peyvan xebat bê kirin. Ji bo tevgera armanckirî 4.1.1.3. sê peyv tîn dayîn. Ji van du heb bi hev re qafiyedar in û yek ne qafiyedar e. Divê ji kesî bê hêvî kirin ku cuda bike ka kîjan du heb qafiyedar in. Ji bo tevgera armanckirî 4.1.1.4. divê peyvên guncaw ji bo hilberandina peyva qafiyedar bîn bikaranîn û divê bala mirov li ser wê yekê be ku peyvên kurt bîn (bo nimûne baş, taş, kaş, yaş hwd.).
Beş 4.1. Xwendewaniya Zû	4.1.2. Taybetmendiyên kîteyî yên peyvan cuda dike.	4.1.2.1. Peyvên tîn gotin bo kîteyên wan vediqetîne. 4.1.2.2. Kîteya yekem a peyveke tî gotin dibêje. 4.1.2.3. Kîteya dawî ya peyveke tî gotin dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 4.1.2.1. divê di destpêkê de bi peyvên kurt xebat bîn kirin. Di dema xebatan de girîng e ku pêşî modelbûn bê kirin. Dema bo kîteyan tê veqetandin divê di her kîteyekê de di heman demê de bi çepikdanê, bi lêdana destî li masê an bi lêdana pê li erdê kîte bîn tekez kirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.1. Xwendewaniya Zû	4.1.3. Taybetmendiyên dengbirrî yên peyvan cuda dike.	4.1.3.1. Dibêje ka du peyvên tên gotin bi heman dengî dest pê dikin an na. 4.1.3.2. Dibêje ka du peyvên tên gotin bi heman dengî diqedin an na. 4.1.3.3. Ji nav sê peyvên tên gotin peyvên ku bi heman dengî dest pê dikin dibêje. 4.1.3.4. Ji nav peyvên tên gotin peyvên ku bi heman dengî diqedin dibêje. 4.1.3.5. Bi peyva tê gotin re peyveke ku bi heman dengî dest pê dike dibêje. 4.1.3.6. Dengê yekem ê peyva tê gotin dibêje. 4.1.3.7. Bi peyva tê gotin re peyveke ku bi heman dengî diqede dibêje. 4.1.3.8. Dengê dawî yê peyva tê gotin dibêje. 4.1.3.9. Bi avêtina dengê yekem an dawî yê peyveke tê gotin, yê mayî dibêje. 4.1.3.10. Bi zêdekirina dengî li serî an dawiya peyveke tê gotin, peyva nû ya ku ava kiriye dibêje. 4.1.3.11. Bi guhertina dengê di peyva tê gotin de bi dengê din, peyva nû ya ku ava kiriye dibêje. 4.1.3.12. Dibêje ka peyveke kurt a ku bi veqetandina dengên wê tê gotin çi ye. 4.1.3.13. Peyveke kurt a tê gotin bo dengên wê vediqetîne.	Di hînkirina armanca 4.1.3.ê de divê pêşî bê şik modelbûn bê kirin da ku kes naveroka erka ku ji wan tê hêvî kirin fêm bikin. Dema tê nixandî jî divê li ser maddeyên nimûne bê ravekirin ka di maddeya pêwendîdar de çi tê xwestin. Di hînkirin û nixandina armanca 4.1.3.ê de pêwîst e bi peyvên ku kes bi wan re nas e bê xebitîn. Peyvên ku wateya wan nizanin, rê li ber fêmkirina erkê û hûrbûna li ser taybetmendiyên dengî yên peyvan digirin. Di hînkirina armanca 4.1.3.ê de divê mirov hişyar be ji cudahiya di navbera deng û tîpê de. Dema tê hîn kirin û tê nixandî ne tîp lê deng tên tekez kirin. Herwiha hin tîp xwedî zêdetirî yek dengî ne. Bo nimûne tîpa “k” wek ku di peyvên “kar ve kel” de ye bi awayekî cuda tê denglêkirin. Bi heman awayî tîpa “g” wek ku di peyvên “gel ve gol” de ye bi awayekî cuda tê denglêkirin. Di hînkirina armanca 4.1.3.ê de divê pêşî bi peyvên yek-kîteyî paşê jî bi peyvên du-kîteyî bê xebitîn. Divê bi peyvên sê û zêdetir kîteyî neyê xebitîn. Di hînkirina armanca 4.1.3.ê de divê di rêza pêşîn de bi dengên tîpên bêdeng xebat bên kirin. Ji bo tevgerên armanckirî 4.1.3.3. û 4.1.3.4. sê peyv tên dayîn. Ji van du heb bi heman dengî dest pê dikin diqedin, yek bi dengê cuda dest pê dike diqede. Divê ji kesî bê hêvî kirin ku cuda bike ka kîjan du heb bi heman dengî dest pê kirine qediyane. Ji bo tevgera armanckirî 4.1.3.9. di gotina yê mayî bi avêtina dengê yekem de “taş aş”; di gotina yê mayî bi avêtina dengê dawî de jî “taş ta” dikarin wek nimûne bên dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 4.1.3.10. ji bo avakirina peyveke nû bi zêdekirina dengî li serê peyvê dikarin nimûneyên “aç taç; ev dev; çim içim” bên dayîn, ji bo avakirina peyveke nû bi zêdekirina dengî li dawiya peyvê jî dikarin nimûneyên “su sus; bu bul; dev deve; gez gezi” bên dayîn. Herwiha ji bo ku peyva ku tê hêvî kirin di vê tevgera armanckirî de bê avakirin jî peyveke bi wate be, divê dengê ku dê bê zêdekirin jî ligel peyvê bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 4.1.3.11. divê pêşî guhertina dengên yekem, paşê dengên dawî û li dû wê dengên navîn bên guhertin. Wek nimûne dikarin “baş taş; baş bal; baş beş” bên dayîn. Herwiha ji bo ku peyva ku tê hêvî kirin di vê tevgera armanckirî de bê avakirin jî peyveke bi wate be, divê dengê ku tê xwestin bê guhertin ligel dengê ku dê li şûna wî bê danîn bi hev re bên dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.1. Xwendewaniya Zû	4.1.4. Peyva nivîskî ya tê nîşandan dibêje.	4.1.4.1. Nivîsa bi wêne ya tê dayîn, bi peyva nivîskî re hevta dike. 4.1.4.2. Wêneyê tê dayîn, bi peyva nivîskî re hevta dike. 4.1.4.3. Ji nav peyvên nivîskî yên tînan dayîn peyva nivîskî ya tê xwestin nîşan dide. 4.1.4.4. Peyva nivîskî ya tê nîşandan dibêje.	Di hînkirina armanca 4.1.4.ê de divê peyvên ku kes pir caran rastî wan tê bîr hilbijartin. Ya ku ji kesî tê hêvî kirin ji bo wê armancê, ne xwendina peyvê ye, lê naskirina peyvê bi rêya şeweya peyvê ye. Ji bo tevgera armanckirî 4.1.4.1. der barê mijarekê (bo nimûne fêkî, cil hwd.) du sê tînan amadekirin, yek wêne/nivîs û ya din tenê ji nivîsê pêk tê. Divê hejmara kartên di van sêtan de li gorî taybetmendiyên naskirî yên kesî bê rêz kirin. Divê ji kesî bê xwestin ku nivîsan bi peyva nivîskî ya bi wêne ya guncaw re hevta bike.
Beş 4.1. Xwendewaniya Zû	4.1.5. Taybetmendiyên nivîsê cuda dike.	4.1.5.1. Aliyê nivîsê yê ji çepê bo rastê nîşan dide. 4.1.5.2. Aliyê herikîna rêzikên di nivîsê de bo jêr nîşan dide. 4.1.5.3. Dibêje ka di hevokeke ku bi nivîskî tê dayîn û 2-5 peyvên diheviyê de çend peyv hene. 4.1.5.4. Tîpan ji nav şêklên din ên şibhî tîpan nîşan dide. 4.1.5.5. Dibêje ka di peyveke ku bi nivîskî tê dayîn û 2-6 tîpan diheviyê de çend tîp hene. 4.1.5.6. Di nav nivîsê de tîpeke mezin nîşan dide. 4.1.5.7. Di nav nivîsê de tîpeke biçûk nîşan dide. 4.1.5.8. Dibêje ka di nav nivîseke kurt a ku bi nivîskî tê dayîn û 2-4 hevokan diheviyê de çend hevok hene. 4.1.5.9. Di nav nivîsê de nîşanên xalbendiyê yên bingehîn nîşan dide. 4.1.5.10. Ji nav peyvên ku bi nivîskî tînan pêşkêş kirin peyva ku bi peyva tê nîşandan re wek hev e nîşan dide. 4.1.5.11. Di nav peyvê de tîpên ku wek hev in nîşan dide. 4.1.5.12. Peyva tê gotin ji nav rewşa nivîskî ya peyvên bi dirêjahiyên cuda nîşan dide.	Ji bo armanca 4.1.5. girîng e ku kes pir caran rastî materyalên nivîskî bîr bîrabin bigihîjin wan. Di hemû çalakiyan de û bi taybetî di dema çalakiyên xwendina pirtûkê de divê bi tekezkirina taybetmendiyên nivîsê hişmendiya nivîsê bê pêşxistin (bo nimûne bi nîşandana nivîsa di rûpelê de û bi gotina “Ez ji vir dest bi xwendinê dikim.” û bi şopandina nivîsê bi tiliyê demekê, aliya nivîsê yê ji çepê bo rastê dikare bê tekez kirin. Herwiha bi gotina “Binêre, nîşaneke pirsê ya gelekî mezin li vir heye!” şêklên nîşanên xalbendiyê dikarin bîr tekez kirin). Ji bo tevgera armanckirî 4.1.5.3. şopandina bi tiliyê ya carinan li ser materyalên nivîskî û nîşandana rewşa nivîskî ya peyva tê gotin bi tiliyê girîng e ji bo ku kes tîgiya peyvê pêş bixin. Ji bo tevgera armanckirî 4.1.5.4. divê bi pêşkêşkirina 3-4 wêneyan ku yek tîp e û yê din şêklên şibhî tîpê ne (? , < , ± , ∞ , f , † hwd.) nixandîr bê kirin. Ji bo tevgera armanckirî 4.1.5.10. divê bi pêşkêşkirina 2-3 peyvên ku nivîsandina wan dişibe peyva armanckirî (bo nimûne kömür) lê cuda ne (kemer, körük, küme hwd.) ligel wekhevê peyva armanckirî, ji kesî bê xwestin ku peyva wek hev cuda bike. Ji bo tevgera armanckirî 4.1.5.12. peyveke ku denglêkirina wê dirêj (bo nimûne sandalye) an kurt (bo nimûne su) e ji kesî re tê gotin û tê pirsîn ka ev peyv dikare kîjan ji 2-3 peyvên ku jê re tînan nîşandan be. Wek nimûne du kartên ku peyvên “sandalye” û “su” li ser hatine nivîsandin ji kesî re tînan nîşandan û bi dayîna rêbernameyeke wek “Li gorî te li kîjanê ‘sandalye’ hatiye nivîsandin?” tê nixandîr ka kes hişyar e an na ku divê rewşa nivîskî ya peyveke ku denglêkirina wê dirêj e ji dirêj be.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	4.2.1. Dengê tê danasîn cuda dike.	4.2.1.1. Wêneyên peyvên ku bi dengê tê danasîn dest pê dikin nîşan dide. 4.2.1.2. Dengê ku peyvên bi dengê tê danasîn dest pê dikin pê dest pê dikin dibêje.	Tevgerên armanckirî 4.2.1.1. û 4.2.1.3. dikarin bi jêhatîyên hevtakirin û cudakirina dergan bîr pêkanîn. Divê pêşî bi hevtakirinê dest pê bê kirin. Ji bo dan kirina hevtakirinê bo nimûne divê bi nîşandana wêneyên du peyvên ku bi dengê tê danasîn dest pê dikin/diqedin û peyvên ku bi dengê cuda dest pê

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		4.2.1.3. Wêneyên peyvên ku bi dengê tê danasîn diqedin nîşan dide. 4.2.1.4. Dengê ku peyvên bi dengê tê danasîn diqedin pê diqedin dibêje.	dikin/diqedin, peyv bîn gotin, paşê ji kesî bê xwestin ku yên bi heman dengî dest pê dikin/diqedin (bi dengê tê danasîn) nîşan bide. Ji bo cudakirinê jî divê sêta ku ji wêneyê du peyvên ku bi heman dengî dest pê dikin/diqedin û wêneyê peyveke ku bi dengê tê danasîn dest pê dike/diqede pêk tê ji kesî re bê pêşkêş kirin. Ji bo her sepandinekê divê peyvên ku ji herî kêrbar çar sêtan pêk tên û wêneyên wan bîn bikaranîn. Ji bo tevgerên armanckirî 4.2.1.1. û 4.2.1.3. bi derxistina dengê tê danasîn dikare rêbername bi awayê “yê ku bi ... dest pê dike nîşan bide!” (cudakirin), “yên ku bi ... dest pê dikin nîşan bide!” (hevtakirin) bê dayîn. Ji bo cudakirinê jî divê rêbername “Kîjan peyv bi ... dest pê nake? Nîşan bide!” be. Ev tevgerên armanckirî dikarin li gorî asta naskirinê ya kesî wek hîlbijartina peyvê ji nav sê wêneyan an çar wêneyan bîn rêz kirin. Ji bo tevgerên armanckirî 4.2.1.2. û 4.2.1.4. divê peyv bi wêneyên xwe re ji kesî re bîn pêşkêş kirin û bîn gotin. Dema tên gotin divê tekez li dengê ku dê bê hîn kirin bê kirin. Her çend rêza hînkirinê ya komên dangan di bernameya hînkirinê de tê diyarkirin jî, divê di rêzkirina dengên ku dê bîn danasîn de dengên ku kes dikare derxe bîn berçavgirtin.
Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	4.2.2. Dengê tê danasîn dixwîne.	4.2.2.1. Tîpa biçûk a dengê tê danasîn dixwîne. 4.2.2.2. Tîpa mezin a dengê tê danasîn dixwîne.	Ligel xebatên ku ji bo armanca 4.2.2. tên kirin divê bala mirov li ser wê yekê be ku kes dema dixwîne rast rûne û pirtûk/defterê di dûrahiyeke guncaw ji dûrahiya dîtina xwe re bigire. Ji bo armanca 4.2.2. dema deng tê danasîn divê bê şik têkilî bi tiştên ku di qonaxa cudakirina dengê tê danasîn de hatine kirin re bê avakirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	4.2.3. Dengê tê danasîn bi tîpên bingehîn ên rast dinivîse.	4.2.3.1. Tîpa biçûk a dengê tê danasîn bi nêrîna modelê bi tîpa bingehîn a rast dinivîse. 4.2.3.2. Tîpa mezin a dengê tê danasîn bi nêrîna modelê bi tîpa bingehîn a rast dinivîse. 4.2.3.3. Dema dengê tê danasîn tê gotin dinivîse.	Ji bo armanca 4.2.3. divê bala mirov li ser wê yekê be ku kes dema dinivîse bi awayekî rûne ku ber bi deftera xwe ve xwar bibe û rehet binivîse û defterê di dûrahiyeke guncaw ji dûrahiya dîtina û nivîsandina xwe re bigire. Ji bo tevgerên armanckirî 4.2.3.1. û 4.2.3.2. divê der barê wê yekê ku tîpa tê xwestin bê nivîsandin çawa tê nivîsandin, bi hejmareke guncaw ji hewcedariya kesî re modelbûn bê kirin. Bi qasî ku kes tîpê di navbera rêzikan de rast dinivîse, nivîsandina wê ya li gorî alî û rêzikên nivîsandinê jî girîng e. Ji ber vê yekê, dema modelbûn tê kirin divê her carê xêzkirina tîpê bi devkî bê gotin. Paşê divê tîpa ku tê xwestin kes li deftera xwe binivîse wek nimûneyekê bê nivîsandin. Divê ji kesî bê xwestin ku bi nêrîna vê modelê binivîse. Ger kes di

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			encama modelbûnê de nikaribe tîpê di navbera rêzikan de bicih bike, bi aliyê çewt binivîse, cihên destpêk û dawiyê rast neke, divê ji bo nivîsandina tîpê nîşanderên dîtbarî yên wek zelalkirina xêza rêzikê, çûyîna li ser xalan ji bo tîpê, diyarkirina xalên destpêk û dawiyê, diyarkirina aliyî bi tîrê bîn bikaranîn. Divê tîpên ku kes rast nivîsandine bîn nîşandan û bi awayê "Te gelekî xweş nivîsandiye!" bê xurt kirin, divê li ser tîpên ku çewt nivîsandine neyê rawestîn. Ji bo tevgera armanckirî 4.2.3.3. ger kes nikaribe dema dengê wê tê gotin binivîse, divê sembola dengê tê gotin ji bo demeke kurt bê nîşandan, paşê bê girtin û bi gotina dengê ji nû ve jê bê xwestin ku binivîse. Piştî ku dinivîse jî divê bi vekirina modela hatiye nîşandan bi tîpa ku nivîsandiye re bê berhevdan.
Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	4.2.4. Dengê tê danasîn, di nav kîte û peyvê de dixwîne.	4.2.4.1. Kîteyên ku ji dengên tîn danasîn hatine avakirin dixwîne. 4.2.4.2. Peyvên ku ji kîteyên dengên tîn danasîn tê de hene pêk tîn dixwîne. 4.2.4.3. Wêneyên peyvên ku dixwîne nîşan dide.	Ji bo tevgera armanckirî 4.2.4.1. dema kîte tîn xwendin, xwendina dengê tê danasîn bi dirêjkirinê û yekkirina wî bi dengê din re stratejiyek e ku analîzkirinê hêsan dike. Ji bo tevgerên armanckirî 4.2.4.1. û 4.2.4.2. divê bi yekkirina dengê tê danasîn bi dengên berê hatine dayîn re bi qasî ku pêkan be kîte û peyvên bi wate bîn avakirin, bîn dan xwendin û bîn dan nivîsandin. Ji bo tevgera armanckirî 4.2.4.2. dema peyv tîn xwendin divê qonaxên bo kîteyan veqetîne-bixwîne-yek bike-bixwîne bîn şopandin. Bo nimûne divê jê bê xwestin ku peyva ku ji kîteyên dizane hatiye avakirin (lale, ela hwd.) bixwîne. Ji bo tevgera armanckirî 4.2.4.3. hevtakirina peyvên tîn xwendin bi wêneyên wan re, amadekariyek e ji bo jêhatîya têgihiştina xwendinê.
Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	4.2.5. Dengê tê danasîn, di nav kîte û peyvê de bi tîpên bingehîn ên rast dinivîse.	4.2.5.1. Kîteyên ku ji dengên tîn danasîn hatine avakirin bi nêrînê dinivîse. 4.2.5.2. Kîteyên ku ji dengên tîn danasîn hatine avakirin dema tîn gotin dinivîse. 4.2.5.3. Peyvên ku ji kîteyên dengên tîn danasîn tê de hene pêk tîn bi nêrînê dinivîse. 4.2.5.4. Peyvên ku ji kîteyên dengên tîn danasîn tê de hene pêk tîn dema tîn gotin dinivîse.	Ji bo tevgerên armanckirî 4.2.5.2. û 4.2.5.4. nivîsandina dema tê gotin, qonaxeke girîng e di analîzkirina dengên a kesî de. Divê ev qonax neyê derbas kirin.
Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	4.2.6. Dengê tê danasîn, di nav hevok û nivîsê de dixwîne.	4.2.6.1. Hevokên ku ji dengên tîn danasîn hatine avakirin dixwîne. 4.2.6.2. Nivîsên ku ji dengên tîn danasîn hatine avakirin dixwîne.	Ji bo armanca 4.2.6. divê ji peyvên ku dengê tê danasîn û dengên berê hatine dayîn tê de hene, hevok û nivîs bîn avakirin. Ji bo ku hevok û nivîs bi wate bin dikare ji bo peyvên ku ji dengên kes hîn fêr nebûye pêk tîn wêne bê bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 4.2.6.2. dan xwendina nivîsan a dubarekirî hem ji pêşxistina leza xwendinê re hem ji têgihiştina xwendinê re xizmet dike.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	4.2.7. Dengê tê danasîn, di nav hevokê de bi tîpên bingehîn ên rast dinivîse.	4.2.7.1. Hevokên ku dengên tînanasînê de hene bi nêrînê dinivîse. 4.2.7.2. Hevokên ku dengên tînanasînê de hene dema tînanasînê dinivîse.	Di dema hînkirina armanca 4.2.7.ê de divê bala kesî ber bi rêzîkên nivîsandinê ve bê kişandin, divê bê hînkirin ka kîjan rêzika nivîsandinê ye û bi çî armancê tê bikaranîn.
Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	4.2.8. Bi rêzîkî dinivîse.	4.2.8.1. Bi şopandina rêzikan dinivîse. 4.2.8.2. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera peyvên de hevokê dinivîse. 4.2.8.3. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera tîpan de peyvê dinivîse. 4.2.8.4. Bi hiştina valahiya guncaw di navbera hevokan de nivîsê dinivîse.	Ji bo armanca 4.2.8. dikarin rêzîkîrîna defterê (diyarkirina rêzikan bi sor, dabeşkirina rêzîkê bo duyan û rengîrîna hwd.) bînin kirin. Dema ev tevgerên armanckirî tînanasînê kirin divê pêşî nimûneyên nivîsa xweş ji kesî re bînin nîşandan, kesê bê motive kirin û modelbûnê bînin kirin ka dê çawa binivîse.
Beş 4.2. Xwendin û Nivîsandina Pêşîn	4.2.9. Pirsên ku der barê hevokê û nivîsa ku dengê tê danasînê de de heye tînanasînê bersiv dide.	4.2.9.1. Piştî xwendina hevokên ku dengên tînanasînê de hene, pirsên hêsan ên der barê hevokê bersiv dide. 4.2.9.2. Piştî xwendina nivîsên ku dengên tînanasînê de hene, pirsên hêsan ên der barê nivîsê bersiv dide.	Di tevgera armanckirî 4.2.9.1.ê de divê pirsên ku dê ji bo têgihiştina hevokê bînin pirsîn, li gorî her hêmaneke hevokan bînin amadekirin. Ji bo tevgera armanckirî 4.2.9.2. hebûna wêneyekî ku nivîsê vedibêje û axaftina der barê wêneyî berî ku nivîsê xwendin, têgihiştinê hêsan dike. Divê pirs; der barê kiryar, kesê û tiştên ku di nivîsê de derbas dibin bînin avakirin, divê ber bi yekîneya zanîna ya di nivîsê de derbas dibe ve bin. Ber bi armanca bi wate bûna hevokê û nivîsan ve dikare ji bo peyvên ku ji dengên kesê hînkirî nebûye pêk tînanasînê wêne bînin bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel	4.3.1. Peyva diyarkirî dixwîne.	4.3.1.1. Şêweya peyvê ya bi tîpên biçûk hatiye nivîsandin dixwîne. 4.3.1.2. Şêweya peyvê ya ku tîpa wê ya destpêkê bi tîpa mezin hatiye nivîsandin dixwîne. 4.3.1.3. Şêweya peyvê ya bi tîpên mezin hatiye nivîsandin dixwîne. 4.3.1.4. Şêweya peyvê ya bi punto û karakterê nivîsê yê cuda hatiye nivîsandin dixwîne. 4.3.1.5. Peyvê, ji nav peyvên din ên ku nivîsandina wan naşibe hev nîşan dide. 4.3.1.6. Peyvê, ji nav peyvên din ên ku nivîsandina wan dişibe hev nîşan dide.	Dema armanca 4.3.1. tê xebitîn divê ji bo her tevgerê armanckirî pêvajoyê hînkirinê ya cuda bê plansaz kirin. Gîrîng e ku kesê ji bo her peyveke armanckirî ya hîlbijartî di hemû tevgerên armanckirî yê diyarkirî de bigihîje serbixwebûnê. Divê xebatên xwendina peyvê bi listikên wek tombalayê hwd. bînin domandin. Piştî her 10 peyvên tînanasînê kirin divê bi avakirina listeya peyvên a ku ev peyv çend caran tê de cih digirin, nixandina şopandina pêşketinê bînin kirin. Bi vî nixandina ku dê bînin kirin divê mamoste peyvên ku kesê çewt dixwîne diyar bike û li şûna derbasbûna peyva armanckirî ya pêş, vegere hînkirina peyvên ku çewt dixwîne.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel	4.3.2. Peyva diyarkirî bi wêneyê wê re hevta dike.	4.3.2.1. Ji nav wêneyên cuda wêneyê ku aidî peyva tê hînkirinê nîşan dide. 4.3.2.2. Peyva ku wêneyê wê tê nîşandan ji nav peyvên cuda nîşan dide.	Di hînkirina armanca 4.3.2.yê de divê bala mirov li ser wê yekê be ku wêneyê ji bo peyva armanckirî hatiye hîlbijartin, wêneyekî be ku kesê dikare di jiyana xwe de rastî wî were û peyvê bi awayê herî guncaw danasîn dike.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Dema xebatên bi vî rengî tên kirin divê di heman demê de bi kesî re danûstandin bê avakirin bi awayekî ku dê ferhenga peyvan a kesî pêş bixe. Ji bo ku kes bikaribe peyven ku fêr bûye di hawîrdora rastîn de bixwîne divê xebatên giştîkirinê bên kirin, divê hevkarî bi malbatan re bê avakirin û ji wan zanîn bê wergirtin.
Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel	4.3.3. Peyva diyarkirî dinivîse.	4.3.3.1. Dema peyv û wêneyê aidî wê peyvê tê nîşandan peyvê dinivîse. 4.3.3.2. Dema wêneyê aidî peyvê tê nîşandan û peyv tê gotin dinivîse. 4.3.3.3. Dema peyv tê gotin dinivîse.	Ji bo tevgera armanckirî 4.3.3.1. divê li gorî jêhatîya kesan bi nîşanderên zêdetir dest pê bê kirin û ev nîşander qonax bi qonax bên vekîşandin. Ji bo kesên ku pirsgrîrêkên wan ên der barê girtina qelemê û nivîsandinê hene divê rewşa nivîskî ya peyvê li ser kaxizeke mezin bê dayîn û jê bê xwestin ku bi hevtakirina tîpên di peyvê de ji nav kartên tîpan tîpan li bin peyvê rêz bike, divê peyv ji nû ve bê dan xwendin û bê peydakirin ku kes peyvê bi vî awayî ava bike.
Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel	4.3.4. Peyva diyarkirî di nav hevok û nivîsê de dixwîne.	4.3.4.1. Peyva ku di nav hevokê de tê nîşandan dixwîne. 4.3.4.2. Peyvê dema di nav nivîsê de tê nîşandan dixwîne. 4.3.4.3. Hevokên ku ji peyva tê hîn kirin û peyven berê hatine dayîn pêk tên dixwîne. 4.3.4.4. Nivîsên ku ji peyva tê hîn kirin û peyven berê hatine dayîn pêk tên dixwîne.	Ji bo armanca 4.3.4. divê çîrokên avakirî bên bikaranîn da ku kes bikaribe peyv û peyven ku dixwîne, di nav hevok û nivîsê de bixwîne. Di vê qonaxê de divê neyê hevî kirin ku kes tevahiya hevokê an nivîsê bixwîne. Armanca hînkirina vê tevgera armanckirî, tenê ew e ku kes peyva ku fêr bûye di nav hevok an nivîsê de nas bike û li gorî çarçoveyê wateyê bide wê. Ji bo tevgerên armanckirî 4.3.4.3. û 4.3.4.4. divê bala mirov li ser wê yekê be ku hevokên tên avakirin xwedî yekîtiyeke wateyê ya diyarkirî bin. Herwiha ji bo peydakirina wê yekê ku kes bikaribe nivîsandinê di jiyana xwe de wek amûra ragihandinê bi kar bîne, girîng e ku hevok, hevokên ku di vî alî de hatine avakirin bin.
Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel	4.3.5. Pirsên ku der barê hevok û nivîsa ku peyva tê hîn kirin tê de heye tên pirsîn bersiv dide.	4.3.5.1. Piştî xwendina hevokan, pirsên hêsan ên der barê hevokê bersiv dide. 4.3.5.2. Piştî xwendina nivîsan, pirsên hêsan ên der barê nivîsê bersiv dide.	
Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel	4.3.6. Hevoka ku ji peyven tên hîn kirin hatiye avakirin dinivîse.	4.3.6.1. Hevokên ku ji peyva tê hîn kirin û peyven berê hatine dayîn pêk tên bi nêrînê dinivîse. 4.3.6.2. Hevokên ku ji peyva tê hîn kirin û peyven berê hatine dayîn pêk tên dema tên gotin dinivîse.	Ji bo armanca 4.3.6. divê piştî ku kes jêhatîya nivîsandina peyvan bi dest dixe, nivîsandina hevokê bê armanç girtin. Ji bo kesê ku nivîsandina peyvê fêr dibe divê di vê qonaxê de modelkirin ber bi rêzîkên nivîsandinê yên ku ji bo qonaxa nivîsandina hevokê pêwîst in bên kirin, wek hiştina valahiyên guncaw di navbera peyvan de, danîna xalê li dawiya hevokê, destpêkirina hevokê bi tîpa mezin.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.3. Xwendin û Nivîsandina Fonksiyonel	4.3.7. Xwendina fonksiyonel di jiyana rojane de bi kar tîne.	4.3.7.1. Bi xwendina navên cih û odeyan diçe cihê ku dixwaze biçe li dibistanê. 4.3.7.2. Bi xwendina nivîsên ku di tabelayên li dibistanê de cih digirin dişopîne. 4.3.7.3. Bi xwendina nivîsên ku di afîş û tabelayên zanînê	Di armanca 4.3.7.ê de ji bo ku kes bikaribe sepandinên jiyana rastîn ên ku fêr bûye di jiyana xwe de bi kar bîne, divê piştî hînkirina tevgerên armanckirî malbat bên rêkirin ku kesî bibin derdora rastîn û giştîkirinê bikin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		yên li derdorê de cih digirin dişopîne. 4.3.7.4. Bi xwendina peyvên ku di listeya wî de cih digirin kirrîne dike. 4.3.7.5. Bi xwendina menûyan li cihên wek restoran, şîrînîfroş, kafe hwd. siparîşa xwarin-vexwarinê dide. 4.3.7.6. Bi xwendina nivîsên li ser wesayîtan veguhastinê diçe cihê tê xwestin. 4.3.7.7. Bi xwendina hişyarî, nivîs û nîşanên der barê ewlekariyê dişopîne. 4.3.7.8. Bi xwendina hişyarî, nivîs û nîşanên der barê tenduristiye dişopîne.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.4. Rêziman	4.4.1. Tîpan û taybetmendiyên dengnasî yên tîpan cuda dike.	4.4.1.1. Hejmara tîpên di peyvê de dibêje. 4.4.1.2. Tîpên di alfabe de bi rêz dibêje. 4.4.1.3. Peyvên tîpên dayîn li gorî rêza alfabetîk rêz dike. 4.4.1.4. Dibêje ku alfabe ji tîpên dengdêr û dengdar pêk tê. 4.4.1.5. Tîpên dengdêr dibêje. 4.4.1.6. Tîpên dengdar dibêje. 4.4.1.7. Tîpên dengdêr wek dengdêrên stûr û zirav polîn dike. 4.4.1.8. Dengdêrên stûr dibêje. 4.4.1.9. Dengdêrên zirav dibêje. 4.4.1.10. Tîpên dengdar wek dengdarên hişk û dengdarên nerm polîn dike. 4.4.1.11. Dengdarên hişk dibêje. 4.4.1.12. Dengdarên nerm dibêje. 4.4.1.13. Ji cotên peyvan ên tîpên dayîn peyvên rast hatine nivîsandin diyar dike.	Ji bo tevgerên armanckirî 4.4.1.1., 4.4.1.2., 4.4.1.4., 4.4.1.6., 4.4.1.7., 4.4.1.8., 4.4.1.9., 4.4.1.11. û 4.4.1.12. divê bi armanca hêsanîkirina bîranîna kesî bibîrxerên wek akronomî an akrostîş bîranîna bikaranîn. Akronomî: Çêkirina peyvekê ye ji tîpên destpêkê yên zanîna ku dê bê bîranîna (bo nimûne: fîstîkçî şahap). Akrostîş: Çêkirina hevokekê ye ji tîpên destpêkê yên peyvên ku dê bîranîna.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.4. Rêziman	4.4.2. Lihevhatinên dengdêran cuda dike.	4.4.2.1. Dibêje ku lihevhatinên dengdêran ên di peyvê de; lihevhatina dengdêran a mezin û biçûk in. 4.4.2.2. Taybetmendiyên lihevhatina dengdêran a mezin dibêje. 4.4.2.3. Peyvên guncaw ji lihevhatina dengdêran a mezin re yên di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.2.4. Ji peyvên guncaw ji lihevhatina dengdêran a mezin re nimûne dide. 4.4.2.5. Taybetmendiyên lihevhatina dengdêran a biçûk dibêje. 4.4.2.6. Peyvên guncaw ji lihevhatina dengdêran a biçûk	Ji bo destpêkirina hînkirina armanca 4.4.2.yê, cudakirina taybetmendiyên dengnasî yên tîpan pêşmerc e.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		re yê di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.2.7. Ji peyvên guncaw ji lihevhatina dengdêran a biçûk re nimûne dide.	
Beş 4.4. Rêziman	4.4.3. Bûyerên dengî cuda dike.	4.4.3.1. Bûyerên dengî polîn dike. 4.4.3.2. Taybetmendiyên bûyerên dengî yê tîn xwestin dibêje. 4.4.3.3. Bûyera dengî ya tîn xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.3.4. Bûyera dengî ya ku di nav hevokê de tîn nîşandan dibêje.	Ji bo destpêkirina hînkirina armanca 4.4.3.ê, cudakirina taybetmendiyên dengnasî yê tîpan pêşmerc e. Ji bo tevgera armanckirî 4.4.3.4. divê pêşî ji kesî bê xwestin ku hevokê bixwîne, paşê divê bûyera dengî ya ku di nav hevokê de cih digire ji kesî re bê nîşandan û ji kesî bê xwestin ku bibêje kîjan bûyera dengî ye. Ji bo tevgerên armanckirî 4.4.3.4. û 4.4.3.5. dikare bi bikaranîna hevokên kesî bi xwe an hevokên ku dema li ser wêneyekî diaxive ava dike, bûyerên dengî bîn xebitîn.
Beş 4.4. Rêziman	4.4.4. Taybetmendiyên kîteyê cuda dike.	4.4.4.1. Peyveke tîn dayîn bi veqetandina bo kîteyên wê dinivîse. 4.4.4.2. Hejmara kîteyên di peyveke tîn dayîn de dibêje. 4.4.4.3. Ji kîteyên yek, du, sê, çar tîpî nimûneyan dide.	
Beş 4.4. Rêziman	4.4.5. Cureyên peyvan ên di hevokê de cuda dike.	4.4.5.1. Cureyên peyvan ên tîn xwestin pênase dike. 4.4.5.2. Cureya peyvê ya tîn xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.5.3. Cureya peyvê ya tîn xwestin bi bikaranîna wê di nav hevokê de dinivîse. 4.4.5.4. Valahiyên di hevokê de bi cureya peyvê ya guncaw dadigire. 4.4.5.5. Cureyên peyvan polîn dike.	Ji bo tevgera armanckirî 4.4.5.4. divê piştî hînkirina herî kêr du cureyên peyvan xebat bîn kirin. Dema hînkirina hemû cureyên peyvan tîn kirin divê cureyên peyvan li gorî asta dijiwariyê bîn rêz kirin û di hînkirina wan de ev rêz bê berçavgirtin.
Beş 4.4. Rêziman	4.4.6. Hêmanên hevokê cuda dike.	4.4.6.1. Hêmanên hevokê wek hêmanên bingeîn û hêmanên alîkar polîn dike. 4.4.6.2. Hêmanên bingeîn ên hevokê dibêje. 4.4.6.3. Hêmanên alîkar ên hevokê dibêje. 4.4.6.4. Hêmanên bingeîn ên hevokê pênase dike. 4.4.6.5. Hêmanên alîkar ên hevokê pênase dike. 4.4.6.6. Hêmana bingeîn a tîn xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.6.7. Hêmana alîkar a tîn xwestin di nav hevokê de nîşan dide. 4.4.6.8. Bi bikaranîna hêmana alîkar a tîn dayîn hevokê ava dike. 4.4.6.9. Hevokê bo hêmanên wê vediqetîne.	Dema armanca 4.4.6. tîn xebitîn dikarin bi destpêkirina ji hewcedariyên ferdî yê kesî cureyên kirde, bireser û temamkerê bîn bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 4.4.6.8. divê ji kesî bê xwestin ku bi devkî û bi nivîskî hevokê ava bike. Wek rêbername divê rêbernameya "Hevokê ku tîn de heye binivîse an bibêje!" bê dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.4. Rêziman	4.4.7. Di nivîsên xwe de xwe li rêzikên nivîsandinê tîne.	4.4.7.1. Tîpên mezin li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.2. Hejmaran li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.3. Peyvên hevedudanî li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.4. Kurtenavan li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.5. Girêdekên “-de, -da, -ki, ne...ne” li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.6. Paşgira pirsê ya “mî” li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse. 4.4.7.7. Peyvên dubarekirin û tekezîrînê li gorî rêzikên nivîsandinê dinivîse.	
Beş 4.4. Rêziman	4.4.8. Di nivîsên xwe de xwe li nîşanên xalbendiyê tîne.	4.4.8.1. Nîşanên xalbendiyê dibêje. 4.4.8.2. Fonksiyona nîşanên xalbendiyê dibêje. 4.4.8.3. Cihên vala hatine hiştin ên di nivîsa tê dayîn de bi nîşanên xalbendiyê yên guncaw temam dike. 4.4.8.4. Dema nivîsê dinivîse nîşanên xalbendiyê yên guncaw bi kar tîne.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.5. Têgihiştina Xwendinê	4.5.1. Hêmanên di pêkhatayên nivîsê de diyar dike.	4.5.1.1. Karakterê/karakterên sereke yê nivîsa kurgusal diyar dike. 4.5.1.2. Karakterên alîkar ên nivîsa kurgusal diyar dike. 4.5.1.3. Cihê ku bûyer di nivîsa kurgusal de lê diqewime diyar dike. 4.5.1.4. Dema ku bûyer di nivîsa kurgusal de tê de diqewime diyar dike. 4.5.1.5. Bûyerên sereke yên di nivîsa kurgusal de diyar dike. 4.5.1.6. Beşên ku tê de pênasêkirin tê kirin ên di nivîsa zanîndayîn de diyar dike. 4.5.1.7. Beşên ku têkiliya sedem-encam tê de heye ên di nivîsa zanîndayîn de diyar dike. 4.5.1.8. Beşên ku tê de berhevdan tê kirin ên di nivîsa zanîndayîn de diyar dike. 4.5.1.9. Beşên ku tê de rêzîkirin tê kirin ên di nivîsa zanîndayîn de diyar dike. 4.5.1.10. Beşên pirsgirêk-çareserî yên di nivîsa zanîndayîn de diyar dike.	Nivîsa kurgusal; cureyên wek bîranîn, fabl, çîrok, efsane, roman hwd. dihevin. Nivîsa zanîndayîn; cureyên wek nivîsên ku di pirtûkên dersê de cih digirin (pênasekirin, sedem-encam, pirsgirêk-çareserî, berhevdan, rêzîkirin), gotar, nivîsên rojnameyê hwd. dihevin. Ji bo armanca 4.5.1. divê bi armanca ku kes bikaribe hêmanên pêkhateya nivîsê diyar bike, hînkirina pêkhateya nivîsê bê kirin. Di hînkirina pêkhateya nivîsê de divê tenê cureyek bê hîn kirin, paşê divê derbasî cureyeke din a nivîsê bê bûn. Di hînkirina pêkhateya nivîsê de; a) divê beşên nivîsê, di şemayeke guncaw ji cureya nivîsê re bên danasîn, b) divê bi xwendina nivîsekê hêmanên nivîsê li şemayê bên dagirtin, c) divê kirina bicihkirina li şemayê li ser çend nivîsên ji heman cureyî di rûniştinên cuda de bê dubare kirin, d) paşê divê dîsa bi dayîna nivîsa ji heman cureyî ji bo dagirtina şemayê ya kesî jê re rêberî bê kirin. Divê ev pêvajoyê bi çend rûniştinan bi nivîsên cuda yên ji heman cureyî bidome. Divê ev hînkirin heta ku kes di kirina dagirtina şemayê de serbixwe bibe, pirsên têgihiştinê rast bersiv bide an nivîsê bi rêz bi awayekî ku hemû yekîneyên zanîne yên girîng bihevin vebêje, bê domandin. *Divê di dawiya rûniştinên tên kirin de pirsên têgihiştina nivîsê ji kesî bên pirsîn. Di hînkirina pêkhateya nivîsê de herwiha divê bi dayîna nivîsên ji cureyên cuda ji kesî re bê hişyar kirin ka nivîsa ku pêkhateya wê tê hîn kirin ji kîjan cureyî ye.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.5. Têgihiştina Xwendinê	4.5.2. Stratejiyên têgihiştina nivîsê yên berî xwendinê disepîne.	4.5.2.1. Berî xwendinê armanca xwendinê diyar dike. 4.5.2.2. Bi destpêkirina ji wêneyê di nivîsê de der barê naveroka nivîsê texmînan dike. 4.5.2.3. Bi destpêkirina ji sernavê nivîsê der barê naveroka nivîsê texmînan dike.	Têgihiştina nivîsê pêvajoyeke dînamîk e. Divê stratejiyên berî xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê bi hev re bînan bikaranîn (bnr. Armanc 4.5.2., 4.5.3. û 4.5.4.). Divê bi xwendina ravekirinê ku ji bo van armancan hatine nivîsandin pêvajo bê sepanandin. * Piştî sepanandina pêvajoyê divê pirsên têgihiştina nivîsê ji kesî bînan pirsîn. Ji bo tevgera armanckirî 4.5.2.1. divê bi kesî re bê nîqaş kirin ka nivîsê dê bi çî armancê bê xwendin (bo nimûne bidestxistina zanîna der barê şêran, derxistina kurteyê, bersivdana pirsan, fêrbûna wê yekê ka kar dê çawa bê kirin hwd.). Bi vî awayî dikare xwendina bi armanc a kesî bê peyda kirin. Ji bo tevgerên armanckirî 4.5.2.2. û 4.5.2.3. divê bi destpêkirina ji wêneyê û sernavê bê peyda kirin ku kes der barê nivîsa ku dê bê dan xwendin, nivîsê 1-2 deqîqeyan ji nû ve binêre û texmînen wî bînan wergirtin. Divê ji nû ve nêrîn, bi rêya xwendina sernavê di nivîsê de ger hebin û xwendina hevokên destpêkê yên nivîsê bê kirin. Divê texmînen ji kesî tînan wergirtin bînan nivîsandin, dema derbasî xwendina nivîsê tê bînan divê bi yê di nivîsê de re bînan berhevdan.
Beş 4.5. Têgihiştina Xwendinê	4.5.3. Stratejiyên têgihiştina nivîsê yên di dema xwendinê de disepîne.	4.5.3.1. Zanînen girîng ên di nivîsê de ji zanînen negirîng vedîqetîne. 4.5.3.2. Piştî xwendina her paragrafê der barê naveroka paragrafa pêş texmîne dike. 4.5.3.3. Beşên ku fêma nekiriye bi hêdîkirina xwendina xwe ji nû ve dixwîne.	Ji bo tevgera armanckirî 4.5.3.1. zanînen girîng, li gorî cureya nivîsê diguherin. Yekîneyên zanîna yên girîng pêkhatiya nivîsê ava dikin. Bo nimûne yekîneyên zanîna yên girîng ên nivîsê ji cureya çîrokê; cih, dem, karakter, pirsgerêk, hewldanên ji bo çareserkirina pirsgerêkê, encam û berteka ku qehreman li hemberî bûyerê dide ne. Ji bo ku kes bikaribe zanînen girîng ji zanînen negirîng veqetîne divê hişmendiya pêkhatiya nivîsê ya wî hebe. Herwiha divê mamoste bi bilind fikirîna ji wê yekê re bibe model ka zanînen girîng çawa tînan diyarkirin. Dema zanînen girîng tînan diyarkirin divê an bin wan bê xêz kirin an li şemaya guncaw ji pêkhatiya nivîsê re (şemaya çîrokê, şemaya berhevdanê, şemaya têgihê, şemaya herikîna hwd.) bînan bicih kirin. Ji bo tevgera armanckirî 4.5.3.2. divê di her paragrafê nivîsê de berî derbasbûna paragrafa pêş texmînen kesî bînan wergirtin û bi texmînen berê re berhevdan bê kirin. Bi vî awayî dikare beşdarî bê dayîn yekkirina zanînen pêşîn ên kesî bi yê di nivîsê de. Ji ber vê yekê, divê stratejiyên berî xwendinê, di dema xwendinê de û piştî xwendinê bi hev re bînan bikaranîn. Ji bo dayîna tevgera armanckirî 4.5.3.3. yê ji kesî re divê modelbûn û rêberî bê kirin. Di heman demê de divê mamoste rave bike ka çima vê dike.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.5. Têgihiştina Xwendinê	4.5.4. Stratejiyên têgihiştina nivîsê yên piştî xwendinê disepîne.	4.5.4.1. Der barê nivîsê nîqaş dike. 4.5.4.2. Di navbera texmînen xwe û naveroka nivîsê de berhevdanê dike.	Ji bo tevgera armanckirî 4.5.4.2. divê texmînen ku berî xwendinê û di dema xwendinê de hatine kirin, piştî xwendinê bi naveroka nivîsê re bînan berhevdan.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		4.5.4.3. Der barê nivîsê pirsan hildiberîne. 4.5.4.4. Nivîsê bi devkî vedibêje. 4.5.4.5. Kurtêya nivîsê dinivîse.	Ji bo tevgerên armanckirî 4.5.4.3., 4.5.4.4. û 4.5.4.5. zanîna pêkhatêya nivîsê ya kesî pêşmerc e. Ji bo tevgera armanckirî 4.5.4.4. dema xebatên ber bi vegotina nivîsê tên kirin divê ji vegotina kumulatîf bê sûd wergirtin. Divê beşa yekem a nivîsê bê dan xwendin kesî, bê dan vegotin, paşê beşa duyem bê dan xwendin û bê dan vegotin, paşê divê jê bê xwestin ku beşa yekem û duyem bi hev re vebêje. Ji bo beşa mayî ya nivîsê divê ev xebat bi awayekî kumulatîf bê domandin. * Divê pirsên têgihîştina nivîsê ji kesî bên pirsîn. Ji bo ku alîkariya vegotina devkî ya nivîsê ya kesî bê kirin divê xebatên wek nivîsa ku zanînen girîng ên binxêzkirî tê de hene, şemaya ku yekîneyên zanîne yên girîng nîşan dide û pirsîna pirsan hwd. bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 4.5.4.5. bi armanca alîkarîkirina kurtêkirina nivîskî ya nivîsê ya kesî divê xebatên wek nivîsa ku zanînen girîng ên binxêzkirî tê de hene, şemaya ku yekîneyên zanîne yên girîng nîşan dide, pirsîna pirsan û formên kurtêyê yên avakirî hwd. bên kirin.
Beş 4.5. Têgihîştina Xwendinê	4.5.5. Ji bo têgihîştina xwendinê wêneyan bi kar tîne.	4.5.5.1. Grafîkên di nivîsê de bi kar tîne. 4.5.5.2. Tabloyên di nivîsê de bi kar tîne. 4.5.5.3. Şeklên di nivîsê de bi kar tîne.	Ji bo tevgerên armanckirî 4.5.5.1., 4.5.5.2. û 4.5.5.3. divê nivîsên bi grafîk, bi tablo, bi şekil bên bikaranîn. Divê modelbûn bê kirin ka ev çavkaniyên referansê ji bo têgihîştina nivîsê çawa tên bikaranîn. Bo nimûne divê beşa pêwendîdar a ku behsa grafîkê dike bê xwendin, grafîk ji nû ve bê nêrîn û beşa pêwendîdar bi grafîkê re bê berhevdan. * Divê pirsên têgihîştina nivîsê ji kesî bên pirsîn.
Beş 4.5. Têgihîştina Xwendinê	4.5.6. Ramana sereke û mijara nivîsê dibêje.	4.5.6.1. Mijara nivîsê dibêje. 4.5.6.2. Ramanên alîkar ên ku ramana sereke piştigirî dikin dibêje. 4.5.6.3. Ramana sereke ya nivîsê dibêje.	Di nivîsên zanîndayîn de dikare ramaneke sereke ya her paragrafêkê hebe. Lê belê di nivîsên kurgusal de, bi encamdanîna ji tevahiya nivîsê dikare ramana sereke bê dîtin. Dema dîtina ramana sereke di nivîsên kurgusal de tê hîn kirin, bin ramanên alîkar tê xêz kirin. Ev li şemayekê an li wêneyekî (bo nimûne bi xêzîkirina maseyekê dikarin ramanên alîkar li lingên masê, ramana sereke jî li ser masê bê nivîsandin) tên bicih kirin. Divê bi axaftina der barê ramanên alîkar bê gihîştin ramana sereke.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.5. Têgihîştina Xwendinê	4.5.7. Peyv û komên peyvan ên ku di nivîsê de nû fêr bûye li gorî wateya wan bi kar tîne.	4.5.7.1. Peyvên ku wateya wan nizane nîşan dike. 4.5.7.2. Wateyên peyvên/komên peyvan ên ku wateya wan nizane bi destpêkirina ji wêneyî texmîn dike. 4.5.7.3. Wateyên peyvên/komên peyvan ên ku wateya wan nizane bi destpêkirina ji paragrafa pêwendîdar texmîn dike.	Dema têgih, biwêj, term, peyva nenas hwd. tê hîn kirin dikarin rêbazên hînîkirinê yên cuda bên bikaranîn. Yek ji van "Hînkirina Rasterast" e. Divê bi bikaranîna ravekirinên hêsan, nimûne, hevwater û diwateyan peyv ji kesan re bên pênasê kirin. Ya din jî "Şema" ne. Bi taybetî yek ji rêzkerên şematîk ên ku herî zêde di hînkirina peyvê de tên bikaranîn, torên wateyî ne ku alîkariya wan dikin fêmkirina têkiliya di navbera peyvan de. Di vê stratejiyê de peyveke diyarkirî li

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		4.5.7.4. Wateyên peyvên/komên peyvan ên ku wateya wan nizane ji ferhengê dibîne. 4.5.7.5. Peyvên/komên peyvan ên ku nû fêr bûye li gorî wateya wan bi kar tîne.	navenda rûpelê/textê tê nivîsandin; paşê peyvên din ên pêwendîdar, îfade, taybetmendî an nimûneyên der barê wê peyvê li beşa mayî ya rûpelê tên nivîsandin û bi peyva navendî re tên yek kirin. Bi vî awayî, wateya peyvê bi taybetmendiyan wê yên girêdayî tê pênase kirin. Ji bo tevgera armanckirî 4.5.7.3. nîşanderên çarçoveyê, xwendina hevoka ku peyveke nenas tê de heye û hevokên berî û piştî vê hevokê, stratejiyeke girîng e di derxistina wateya peyvê de. Di vê stratejiyê de armanc ew e ku di hevokê de nîşanderek bê dîtî ku hin zanînan der barê wateya peyvê peyda dike, wek nimûneyekê, dijberiyekê, berhevdanek an şibandinek, pênasekirinek an ji nû ve îfadekirinek ku wateya peyvê ava dike. Divê ji kesan re modelbûn bê kirin ka dê nîşanderên çarçoveyê yên di nav nivîsê de tên dayîn çawa bibînin. Ji bo tevgera armanckirî 4.5.7.5. divê bê peyda kirin ku kes peyvên/komên peyvan ên ku nû fêr bûye di îfadeya xwe ya nivîskî de, di axaftina xwe de, di nimûneyên hevokan ên ku dide de bi kar bîne.
Beş 4.5. Têgihiştina Xwendinê	4.6.1. Xwe li rêzikên guhdarîkirinê tîne.	4.6.1.1. Guhdariya kesê diaxive bi bédengî dike. 4.6.1.2. Di dema guhdarîkirinê de bi kesê diaxive re têkiliya çavan ava dike. 4.6.1.3. Bala xwe dide gotinên kesê diaxive. 4.6.1.4. Bala xwe li ser gotinên kesê diaxive didomîne.	Di tevgera armanckirî 4.6.1.4.ê de ji bo domandina balê dikare stratejiya xweşopandinê bê bikaranîn.
Beş 4.5. Têgihiştina Xwendinê	4.6.2. Tiştê, wêneyê tiştî, wêneyê kiryar û bûyerê yê tê danasîn nîşan dide.	4.6.2.1. Tiştê tê danasîn nîşan dide. 4.6.2.2. Wêneyê tiştî yê tê danasîn nîşan dide. 4.6.2.3. Wêneyê kiryarê yê tê danasîn nîşan dide. 4.6.2.4. Wêneyê bûyerê yê tê danasîn nîşan dide.	Ji bo armanca 4.6.2. divê bala mirov li ser wê yekê be ku hêmanên hevpar ên wêneyê tê danasîn û wêneyên ku wek nimûneya neyînî hatine hilbijartin gelekî neşibin hev. Divê bi tiştên/wêneyên tiştan ên ku li derdora nêzik a kesî ne û ew wan nas dike dest bi hînkirinê bê kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.6. Têgihiştina Guhdarîkirinê	4.6.3. Rêbernameyên ku di rûtîna rojane de tên dayîn bi cih tîne.	4.6.3.1. Rêbernameyên ku di rûtîna rojane de jê re tên dayîn bi cih tîne. 4.6.3.2. Rêbernameyên ku di rûtîna rojane de ji komê re tên dayîn bi cih tîne.	Ji bo armanca 4.6.3. divê bala mirov li ser wê yekê be ku rêbername carekê bîn dayîn. Ger kes nikaribin bikin divê rêbername bîn hêsan kirin. Ji bo tevgera armanckirî 4.6.3.1. divê bi rêbernameyên hêsan dest bi xebatê bê kirin. Divê baldarî bê nîşandan ku di rêbernameyên hilbijartî de têgihên ku kes dizane bîn bikaranîn (bo nimûne "Du gavan ber bi pêş ve biçe! Paşê li dora xwe bizivire! Bi bazdanê sê gavan bavêje!"). Divê hejmara peyvên di hevokên rêbernameyê de û hejmara rêbernameyan li gorî jêhatîya kesan bîn diyarkirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.6. Têgihiştina Guhdarîkirinê	4.6.4. Rêbernameyên ku jêhatîyên guhdarîkirin û şopandinê hewce dikin bi rêza tê gotin bi cih tîne.	4.6.4.1. Rêbernameyên ku jêhatîyên motorî yên qerase di hewînî bi rêza tê gotin bi cih tîne. 4.6.4.2. Rêbernameyên ku jêhatîyên xêzkirinê di hewînî bi rêza tê gotin bi cih tîne.	Ji bo armanca 4.6.4. divê rêbername li gorî jêhatîya kesî, bi destpêkirina ji rêbernameyên yekjimar ber bi rêbernameyên pirjimar ve bîn zêdekirin. Divê kes têgihên di rêbernameyên tên dayîn de zanibe.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			Ji bo tevgera armanckirî 4.6.4.1. dikarin rêbernameyên wek "Topê bigire, sê gavan biçe pêş, bavêje qutiyê!" bînin bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 4.6.4.2. divê rêbernameyên ku jêhatîyên wek nivîsandin, rengkirin, xêzkirin, nîşankirin hwd. dihevinin ji kesî re bînin dayîn. Nimûne: "Li ser wêneyê darê du sêvan bixêze!"
Beş 4.6. Têgihiştina Guhdarîkirinê	4.6.5. Piştî guhdarîkirina vegotinên ji cureyên cuda yên ku wêneyên wan tên nîşandan vedibêje.	4.6.5.1. Piştî guhdarîkirina vegotinên ji cureya kurgusal vedibêje. 4.6.5.2. Piştî guhdarîkirina vegotinên ji cureya zanîndayîn vedibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 4.6.5.1. hûn dikarin kartên bi rêz ên ku bûyerekê vedibêjin an wêneyekî tenê ku çend bûyer tê de hene bi kar bînin. Ji bo tevgera armanckirî 4.6.5.2. vegotinên ji cureya zanîndayîn; dikarin pênasakirina hebûnek an cihek, berhevdana du hebûn an du cihan, ravekirina pirsgrêkek, sedem û çareseriyê, vegotina rêza çalakiyeke ku bi rêz tê kirin bin.
Beş 4.6. Têgihiştina Guhdarîkirinê	4.6.6. Piştî guhdarîkirina vegotinên ji cureyên cuda yên ku wêneyên wan tên nîşandan pirsên pêwendîdar bersiv dide.	4.6.6.1. Piştî guhdarîkirina vegotinên ji cureya kurgusal pirsên pêwendîdar bersiv dide. 4.6.6.2. Piştî guhdarîkirina vegotinên ji cureya zanîndayîn pirsên pêwendîdar bersiv dide.	Di hînkirina armanca 4.6.6.ê de divê ji kesên ku jêhatîyên zimanê îfadekar ên wan tune ne bê xwestin ku bi nîşandana ji wêneyî pirsan bersiv bidin. Ji bo tevgera armanckirî 4.6.6.1. cureyên nivîsa kurgusal; bîranîn, çîrok, fabel, efsane hwd. dihevin. Ji bo tevgera armanckirî 4.6.6.2. cureyên zanîndayîn; dikarin di pêkhatiyên pênasakirin, rêzkirin, sedem-encam, pirsgrêk-çareserî, berhevdanê de bin.
Beş 4.6. Têgihiştina Guhdarîkirinê	4.6.7. Cudahiyên di navbera hevok û nivîsên guhdarî kirine de dibêje.	4.6.7.1. Cudahiyên di navbera du hevokên guhdarî kirine de dibêje. 4.6.7.2. Cudahiyên di navbera du nivîsên kurt ên 3-4 hevokî yên guhdarî kirine de dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 4.6.7.1. divê di navbera du hevokan de cudahiyeke bê diyarkirin (bo nimûne "Dayika min ji min re hirkeyekê dihevin." û "Dayika min ji min re kazekekê dihevin."). Ji bo tevgera armanckirî 4.6.7.2. hêmanên wek karakter, kiryar, taybetmendiyên ku di nivîsan de hene hwd. dikarin bînin cudakirin. Divê hejmara cudahiyan li gorî jêhatîya kesî bê rêz kirin.
Beş 4.6. Têgihiştina Guhdarîkirinê	4.6.8. Stratejiyên berî guhdarîkirinê bi kar tîne.	4.6.8.1. Armanca guhdarîkirinê diyar dike. 4.6.8.2. Bi destpêkirina ji wêneyan der barê nivîsa ku dê guhdarî bike texmînê dike. 4.6.8.3. Bi destpêkirina ji sernavî der barê nivîsa ku dê guhdarî bike texmînê dike.	Ji bo tevgera armanckirî 4.6.8.1 divê bi kesî re bê nîqaş kirin ka nivîs dê bi çi armancê bê guhdarî kirin (bo nimûne bidestxistina zanîne der barê şêran, fêrbûna wê yekê ka kar dê çawa bê kirin hwd.). Bi vî awayî divê guhdarîkirina bi armanc a kesî bê peyda kirin. Ji bo tevgerên armanckirî 4.6.8.2. û 4.6.8.3. divê bi destpêkirina ji wêneyê sernavî texmînên kesî der barê nivîsa ku dê bê dan guhdarî kirin bînin wergirtin. Divê beşek ji nivîsa tê dan guhdarî kirin bê vegotin an bê xwendin û navber bê dayîn. Divê bê nîqaş kirin ka texmînên hatine pêşxistin heta çi radeyê bi ya hatiye guhdarî kirin re li hev tên.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.6. Têgihiştina Guhdarîkirinê	4.6.9. Stratejiyên di dema guhdarîkirinê de bi kar tîne.	4.6.9.1. Ji peyamên ne-devkî yên kesê diaxive re berteka guncaw dide. 4.6.9.2. Bi şopandina nîşanderên ber bi pêkhatiya zanîna tê pêşkêş kirin ve yekîneyên zanîne yên girîng dibêje. 4.6.9.3. Bi baldarî li tekezên devkî pirsên ku ber bi zanînen tezekirî ve tîn pirsîn bersiv dide. 4.6.9.4. Bi destpêkirina ji tiştên guhdarî kirine der barê pêşketina bûyeran texmînê dike. 4.6.9.5. Bi destpêkirina ji tiştên guhdarî kirine der barê encama bûyeran texmînê dike. 4.6.9.6. Wateya peyvên ku di vegotinên guhdarî kirine de nizane texmîn dike. 4.6.9.7. Xetên sereke yên vegotina guhdarî kirî not digire.	Ji bo tevgera armanckirî 4.6.9.1. bertekdana guncaw; ji tevgerên wek bertekdana kesî ji mamoste re, hildana tiliyê, notgirtinê hwd. dikare bê fêhm kirin. Ji bo tevgera armanckirî 4.6.9.2. divê di vegotinan de îfadeyên girêdanê (berê, paşê, li gorî, di rêza pêşîn de hwd.) û îfadeyên balê (ev girîng e, niha em ê tiştêkî din fêr bibin) bên bikaranîn. Divê ji kesî bê xwestin ku bi şopandina van nîşanderan guhdarî bike. Ji bo tevgera armanckirî 4.6.9.4. divê beşek ji nivîsa tê dan guhdarî kirin bê vegotin an bê xwendin û navber bê dayîn. Divê ji kesî bê xwestin ku der barê beşa dûre texmînan bike. Paşê divê xwendin û vegotina nivîsê bidome û bê nîqaş kirin ka texmînen ku kes kirine heta çî radeyê bi ya guhdarî kiriye re li hev tîne. Ji bo tevgera armanckirî 4.6.9.6. divê ji kesî bê xwestin ku bi destpêkirina ji çarçoveyê peyvên ku nizane texmîn bike. Divê ji bo dîtina peyvên ku nikare texmîn bike ji ferhengê bê rêkirin.
Beş 4.6. Têgihiştina Guhdarîkirinê	4.6.10. Stratejiyên piştî guhdarîkirinê bi kar tîne.	4.6.10.1. Mijara vegotina guhdarî kirî dibêje. 4.6.10.2. Nêrînen xwe yên der barê tiştên guhdarî kirine dibêje. 4.6.10.3. Kurtiya tiştên guhdarî kirine vedibêje.	Ji bo armanca 4.6.10. ger kes di dema guhdarîkirinê de not digire divê bê hîm kirin ku bi sûdwerigirtina ji notşemayên xwe tevgerên armanckirî pêk bîne. Ger not negire divê mamoste bi pirsan bike ku kes bigihîje van tevgerên armanckirî.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.7. Îfadeya Nivîskî	4.7.1. Bi avakirina hevokê dinivîse.	4.7.2.1. Dema karta bi wêne ya ku bûyereke di hewîna tê dayîn, hevokên hêsan ên bi rêzik ên ku bûyerê vedibêjin dinivîse. 4.7.2.2. Dema kartên bi wêne yên ku çalakîyên rêzeke sepandinê ya diyarkirî di şopînin vedibêjin tîne dayîn, ji bo her kartekê hevokek an zêdetir dinivîse. 4.7.2.3. Dema kartên bi wêne yên ku çîrokeke hêsan a yek-bûyerî di hewînin tîne dayîn, ji bo her kartekê hevokek an du hevokan dinivîse. 4.7.2.4. Dema karta bi wêne ya cih/hebûnekê hwd. tê dayîn, taybetmendiyên cih/hebûna ku di wêneyê de tê dayîn bi hevokên hêsan dinivîse. 4.7.2.5. Dema kartên bi wêne yên ku bi rêz tîne dayîn û sedem û encamê vedibêjin tîne dayîn, ji bo her kartekê hevokek an du hevokan dinivîse. 4.7.2.6. Dema kartên bi wêne yên ku pîrsgirêk, çareserî û encamê vedibêjin tîne dayîn, ji bo her kartekê hevokek an du hevokan dinivîse.	Ji bo tevgera armanckirî 4.7.2.1. pêwîst e di rêza pêşîn de wêneyek bê nîşandan û li ser bê axaftin, paşê ji kesî bê xwestin ku hevokên ku wêneyî vedibêjin binivîse û hevok bi kesî re bi dayîna cih ji diyalogên danûstandinî re bê rast kirin. Ji bo tevgerên armanckirî yên ji 4.7.2.2. yê heta 4.7.2.6.ê nimûneyên hevokan bi rêz li jêr cih digirin: 4.7.2.2. “Nan ji navê tê birrîn. Rûn lê tê malandin. Penîr tê de tê danîn.” 4.7.2.3. “Ayşeyê sêv dîtin. Ayşe hilkişiya darê. Sêv berhev kirin. Bir ji dayika xwe re. Dayika wê destê xwe li serê Ayşeyê da.” 4.7.2.4. (Wêneyê çêlekê tê dayîn). “Çêlek giya dixwe. Çêlek şîr dide me.” 4.7.2.5. “Alî gelekî birçî bûbû. Alî hemû kulînce xwarin.” 4.7.2.6. “Sevgiyê destê xwe birrî. Bendika birînê lê zeliqand. Destê wê êdî xwîn nake.”

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 4.7. Îfadeya Nivîskî	4.7.3. Berî nivîsandina nivîsê plansaz dike.	4.7.3.1. Mijarê hildibijêre. 4.7.3.2. Armanca nivîsandinê diyar dike. 4.7.3.3. Girseya xwendevanan diyar dike.	Ji bo tevgera armanckirî 4.7.3.1. hîlbijartina mijarê di pêşxistina helwesta erênî ya kesî ber bi nivîsandinê ve û di temamkirina serkeftî ya pêvajoya nivîsandinê de roleke girîng dilîze. Divê destûr bê dayîn ku kes mijarê hîlbijêre. Gotina tenê “Mijarekê hîlbijêrin!” ji kesan re ne rêbernameyeke baş e. Divê kes bîn rêkirin der barê wê yekê ka dê di hîlbijartina mijarê de bala xwe bidin çî. Dema mijar tê dan hîlbijartin kesan, pêwîst e armanca nivîsandinê ji kesî re bê hişyar kirin.
Beş 4.7. Îfadeya Nivîskî	4.7.4. Der barê nivîsa ku dê binivîse reşnivîsê ava dike.	4.7.4.1. Ramanên ku dê binivîse diyar dike. 4.7.4.2. Ramanan li gorî pêkhateya nivîsa ku dê binivîse kom dike.	Ji bo tevgera armanckirî 4.7.4.1. divê ramanên ku dê bîn nivîsandin bi bahoza mêjî bîn diyarkirin. Divê ramanên ku bi bahoza mêjî derdikevin li kaxizekê li bin hev bîn nivîsandin. Ji bo tevgera armanckirî 4.7.4.2. ramanên ku di encama bahoza mêjî de hatine hilberandin tîn kom kirin, li gorî taybetmendiyên her komekê tîn etîket kirin û li gorî pêkhateya nivîsa ku dê bê nivîsandin tîn rêz kirin.
Beş 4.7. Îfadeya Nivîskî	4.7.5. Nivîsê dinivîse.	4.7.5.1. Bi nêrîna reşnivîsa xwe ramanan rêz dike. 4.7.5.2. Bûyerê dide destpêkirin, pêş dixê û bi dawî dike. 4.7.5.3. Ji bo peydakirina hevahengiya di nivîsê de îfadeyên destpêk, derbasbûn û girêdanê bi kar tîne. 4.7.5.4. Hevokên gunçaw ji rêzkirina peyvan re dinivîse. 4.7.5.5. Li gorî hêmanên ku di pêkhateya nivîsê de hene dinivîse. 4.7.5.6. Ji nivîsê re sernavê der barê mijarê dinivîse.	Ji bo tevgera armanckirî 4.7.5.3. wek îfadeyên girêdanê dikarin peyvên wek “lê belê”, “berê”, “paşê”, “li gorî”, “di rêza pêşîn de”, “ligel vê” hwd. wek nimûne bîn dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 4.7.5.4. rêzkirina peyvan ligel hêmanên kirde, temamker û pêveberê, paşgirên çêker û tewangê yên ku li peyvê tîn zêdekirin ava dikin (di hevokên serûbin de jî bala mirov li ser heman taybetmendiyê ye).
Beş 4.7. Îfadeya Nivîskî	4.7.6. Nivîsa ku nivîsandiye rast dike.	4.7.6.1. Ramanên kêr li nivîsê zêde dike. 4.7.6.2. Ramanên ku hevahengiyê di nivîsê de xera dikin derdixe. 4.7.6.3. Cihê ramanên ku hevahengiyê di nivîsê de xera dikin diguherîne. 4.7.6.4. Çewtiyên nivîsandinê dibîne. 4.7.6.5. Çewtiyên nivîsandinê rast dike.	Ji bo tevgera armanckirî 4.7.6.4. çewtiyên nivîsandinê; çewtiyên rastnivîsê, wateyê, rêzkirina peyvan hwd. dihevwîne. Ji bo ku kes bikaribe çewtiyên nivîsandinê bibîne divê nivîsên çewt hatine nivîsandin ji kesî re bîn dayîn û modelbûn bê kirin ka çawa tîn rast kirin.
Beş 4.7. Îfadeya Nivîskî	4.7.7. Nivîsa ku nivîsandiye parve dike.	4.7.7.1. Nivîsê ji girseya xwendevanan a ku armanç kiriye re dixwîne. 4.7.7.2. Li gorî armanca nivîsandinê nivîsê parve dike.	Ji bo tevgera armanckirî 4.7.7.2. parvekirina nivîsê; dikare bi awayê daliqandina li panoyê, kirina wê bo pirtûkê, parvekirina di hawîrdora elektronîk de, şandina bi postayê bê kirin.
Beş 4.7. Îfadeya Nivîskî	4.7.8. Nivîsên ji cureyên cuda dinivîse.	4.7.8.1. Nivîsên kurgusal dinivîse. 4.7.8.2. Nivîsên zanîndayîn dinivîse.	Nivîsên zanîndayîn; ew nivîs in ku di pirtûkên dersê de hene û hebûnek an cihek pêname dikin, du hebûn an du cihan berhev dikin, rêza bûyerekê vedibêjin, sedem û çareserîya pirsgerêkê vedibêjin. Nivîsên kurgusal jî nivîsên wek fabl, çîrok, bîranîn hwd. in.

5. Navê Modulê	BÎRKARIYA ZÛ Bi modula Bîrkariya Zû armanc tê kirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di qonaxa berî dibistanê de jêhatîyên
5. Armanca Modulê	herî bingeîn ên bîrkariyê fêr bibin, asta amadebûna wan a ji bo perwerdeya seretayî bê zêdekirin û di jêhatîyên bîrkariya pêşketî de serkeftî bin.
5. Beşên Modulê	Taybetmendiyên Tiştan û Amadebûna ji Pîvandinê re, Têkiliyên Mekanî, Hejmar, Têkiliya Parçe-Tevayî, Berhevkirin û Derxistina Zû, Geometrî, Pîvandin, Dane Ravekirin Armanc Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadebûna ji Pîvandinê re	5.1.1. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvandinbar hevta dike.	5.1.1.1. Pîrjimariye ku di heman mîqdarê de ne hevta dike. 5.1.1.2. Tîştên/wêneyên tîştan ên ku di heman mezinahiyê de ne hevta dike. 5.1.1.3. Tîştên/wêneyên tîştan ên ku di heman dirêjahiyê de ne hevta dike. 5.1.1.4. Tîştên/wêneyên tîştan ên ku di heman stûrahiyê de ne hevta dike. 5.1.1.5. Tîştên/wêneyên tîştan ên ku di heman firehiyê de ne hevta dike. 5.1.1.6. Tîştên ku di heman giraniyê de ne hevta dike.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê pêşî bi tîştan, paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn.
Beş 5.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadebûna ji Pîvandinê re	5.1.2. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvandinbar kom dike.	5.1.2.1. Pîrjimariyan li gorî mîqdara wan kom dike. 5.1.2.2. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî mezinahiyên wan kom dike. 5.1.2.3. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî dirêjahiyên wan kom dike.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê pêşî bi tîştan, paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn. Di xebatên rêzkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan îfade dikin bîn tekez kirin. Divê bala mirov li ser wê yekê be ku kes bi bikaranîna peyvên ber bi peyva armanckirî ve yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, mezin-biçûk, sivik-giran kiryarên berhevkirinê pêk bînin.
Beş 5.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadebûna ji Pîvandinê re	5.1.3. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvandinbar berhev dike.	5.1.3.1. Ji nav du pîrjimariyan ya kêr dibêje. 5.1.3.2. Ji nav du pîrjimariyan ya pir dibêje. 5.1.3.3. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya mezin dibêje. 5.1.3.4. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya biçûk dibêje. 5.1.3.5. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya dirêj dibêje. 5.1.3.6. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya kurt dibêje. 5.1.3.7. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya stûr dibêje. 5.1.3.8. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya zirav dibêje. 5.1.3.9. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya fireh dibêje. 5.1.3.10. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya teng dibêje. 5.1.3.11. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya giran dibêje. 5.1.3.12. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya sivik dibêje. 5.1.3.13. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya hundir tijî dibêje. 5.1.3.14. Ji nav du tîşt/wêneyên tîştan ya hundir vala dibêje.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê pêşî bi tîştan, paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn. Di xebatên rêzkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan îfade dikin bîn tekez kirin. Divê bala mirov li ser wê yekê be ku kes bi bikaranîna peyvên ber bi peyva armanckirî ve yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, mezin-biçûk, sivik-giran kiryarên berhevdanê pêk bînin. Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê bê hêvî kirin ku kes bibêje. Lê belê di kesê ku xwedî jêhatîyên gotinê nîne de divê tevgera nîşandanê bê xebitîn.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.1. Taybetmendiye Tîştan û Amadebûna ji Pîvandinê re	5.1.4. Tîştan/wêneyên tîştan li gorî taybetmendiye wan ên pîvandinbar rêz dike.	5.1.4.1. Ji du zêdetir pîrjimariyan li gorî mîqdarên wan rêz dike. 5.1.4.2. Ji du zêdetir tîşt/wêneyên tîştan li gorî mezinahiyên wan rêz dike. 5.1.4.3. Ji du zêdetir tîşt/wêneyên tîştan li gorî dirêjahiyên wan rêz dike. 5.1.4.4. Ji du zêdetir tîşt/wêneyên tîştan li gorî stûrahiyên	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê pêşî bi tîştan, paşê bi wêneyên tîştan bê xebitîn. Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê îfadeyên “-tir, herî, li gorî” bîn bikaranîn. Divê ji kesî jî bê xwestin ku bi bikaranîna van peyvên rêzkirinê bike. Di xebatên rêzkirinê de divê peyvên ku taybetmendiyan îfade dikin bîn tekez kirin. Divê bala mirov li ser wê yekê be ku kes bi bikaranîna peyvên ber bi peyva armanckirî ve yê wek dirêj-kurt, teng-fireh, vala-tijî kiryarên rêzkirinê pêk bînin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		wan rêz dike. 5.1.4.5. Ji du zêdetir tişt/wêneyên tiştan li gorî firehiyên wan rêz dike. 5.1.4.6. Ji du zêdetir tişt/wêneyên tiştan li gorî giraniyên wan bi kar tîne û rêz dike.	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.2. Têkiliyên Mekanî	5.2.1. Cihê tiştî yê di mekanê de dibêje.	5.2.1.1. Dibêje ku tiştek di nav tiştekî din de ye. 5.2.1.2. Dibêje ku tiştek li derveyî tiştekî din e. 5.2.1.3. Dibêje ku tiştek li ser tiştekî din e. 5.2.1.4. Dibêje ku tiştek li bin tiştekî din e. 5.2.1.5. Dibêje ku tiştek li dûrî tiştekî din e. 5.2.1.6. Dibêje ku tiştek li nêzî tiştekî din e. 5.2.1.7. Dibêje ku tiştek li ber tiştekî din e. 5.2.1.8. Dibêje ku tiştek li paş tiştekî din e. 5.2.1.9. Dibêje ku tiştek li rastê tiştekî din e. 5.2.1.10. Dibêje ku tiştek li çepê tiştekî din e. 5.2.1.11. Dibêje ku tiştek li teniştê tiştekî din e. 5.2.1.12. Dibêje ku tiştek di navbera du tiştên din de ye. 5.2.1.13. Dibêje ku tiştek ji tiştekî din bilindtir e. 5.2.1.14. Dibêje ku tiştek ji tiştekî din nizmtir e. 5.2.1.15. Dibêje ku tiştê ku di rêzeke tiştan de tê nîşandan/tê gotin li serî ye. 5.2.1.16. Dibêje ku tiştê ku di rêzeke tiştan de tê nîşandan/tê gotin li navê ye. 5.2.1.17. Dibêje ku tiştê ku di rêzeke tiştan de tê nîşandan/tê gotin li dawiyê ye.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê pêşî bi tiştan, paşê bi wêneyên tiştan bê xebitîn. Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê bê hêvî kirin ku kes bibêje. Lê belê di kesê ku xwedî jêhatîyên gotinê nîne de divê tevgera nîşandanê bê xebitîn. Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê bê hêvî kirin ku kes bibêje. Lê belê di kesê ku xwedî jêhatîyên gotinê nîne de divê tevgera nîşandanê bê xebitîn.
Beş 5.2. Têkiliyên Mekanî	5.2.2. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî cihên wan rêz dike.	5.2.2.1. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî dûrahiyên wan rêz dike. 5.2.2.2. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî nêzîkahiyan wan rêz dike. 5.2.2.3. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî bilindahiyên wan rêz dike. 5.2.2.4. Tiştan/wêneyên tiştan li gorî nizmahiyan wan rêz dike.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê ifadeyên “-tir” û “herî” bîn bikaranîn. Divê ji kesî jî bê xwestin ku bi bikaranîna van peyvên rêzkerinê bike.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.3. Hejmar	5.3.1. Bi rîtmî dihejmêre.	5.3.1.1. Ji 1ê heta 10ê ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtmî dihejmêre. 5.3.1.2. Bi destpêkirina ji 10ê ber bi paş ve yek bi yek bi rîtmî dihejmêre.	Di xebatên hejmartina bi rîtmî de divê cih ji sepandinên hînkirinê yê ku rîtmê dihevwînin re wek çepikdan, tiliyleqandin, hejandina marakasê hwd. bê dayîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.3.1.3. Bi destpêkirina ji hejmareke tê dayîn a di navbera 1-10ê de heta 10ê ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtmî dihejmêre. 5.3.1.4. Bi destpêkirina ji hejmareke tê dayîn a di navbera 1-10ê de ber bi paş ve yek bi yek bi rîtmî dihejmêre.	
Beş 5.3. Hejmar	5.3.2. Tişt/wêneyên tiştan, deng û tevgeran dihejmêre.	5.3.2.1. Tişt/wêneyê tiştî yên di navbera 1-10ê de yên ku li teniştê hev bi rêz in yek bi yek dihejmêre. 5.3.2.2. Tişt/wêneyê tiştî yên di navbera 1-10ê de yên ku tevlihev hatine rêz kirin yek bi yek dihejmêre. 5.3.2.3. Hejmara dengekî diyarkirî yê ku di navbera 1-10ê de dubare dibe (wek dengê defê, lêdana zingil, çepik) dibêje. 5.3.2.4. Hejmara tevgerê diyarkirî ya ku di navbera 1-10ê de dubare dibe (wek bazdan, gav) dibêje.	Divê stratejiyên hejmartinê yên wek destlêdana yek bi yek a tiştan an wêneyan, veguhastina tiştan ji cihekî bo cihekî din, xêzkirina li ser wêneyên tiştan her ku tê hejmartin, şopandina rêza tîk an berwarî hwd. ji kesan re bîr hîn kirin di hejmartina tişt/wêneyên tiştan de.
Beş 5.3. Hejmar	5.3.3. Pirjimariya ku li hember hejmarekê heta 10ê tê wek heb îfade dike.	5.3.3.1. Bêyî ku 1-4 heb tişt/wêneyê tiştî bihejmêre* dibêje ka çend heb tişt hene. 5.3.3.2. Bi hejmartina komeke tiştan dibêje ka çend heb tişt hene. 5.3.3.3. Bi hejmartina tiştên di wêneyê de dibêje ka çend heb tişt hene. 5.3.3.4. Ji nav komeke tiştan bi hejmartinê tiştên bi hejmara tê xwestin vediqetîne. 5.3.3.5. Dibêje ku dema 1-5 heb tişt/wêneyê tiştî bi awayekî cuda tên bicîh kirin hejmara tişt/wêneyê tiştî naguhêre. 5.3.3.6. Dema ti tişt tune be dibêje ku hejmara tiştan sifir e.	* Îfadeya “bêyî ku bihejmêre” tê wateya wê yekê ku kes bêyî ku serî li jêhatîya hejmartinê bide, di cih de bibêje ka hejmara tiştan çend heb e. Piştî bidestxistina vê jêhatîyê divê gotina hejmara 5-10 heb tişt/wêneyê tiştî bêyî hejmartinê bê xebitîn. Kevirên domînoyê yên ku xal tê de di rêzeke diyarkirî de ne, zar û kubên hejmaran ên wek zaran, materyalên dîtbarî yên guncaw in ku dê ji bo pêşxistina şiyana fêmkirina hejmara tiştan bi carekê bêyî hejmartinê (subitizing) bîr bikaranîn. Tevgera armanckirî 5.3.3.5. ber bi prensîba parastina hejmarê ve ye. Dema tişt û wêneyên tiştan tên hejmartin tê tekez kirin ku hejmara dawî ya tê gotin mîqdara tiştan îfade dike. Di hînkirina reqeman de divê ji 1ê dest pê bê kirin, divê herî dawî reqema sifir bê hîn kirin. Divê bala mirov li ser aliyê nivîsandina reqeman be.
Beş 5.3. Hejmar	5.3.4. Reqeman dixwîne û dinivîse.	5.3.4.1. Reqeman dixwîne. 5.3.4.2. Reqema tê xwestin ji nav reqemên din nîşan dide. 5.3.4.3. Reqeman bi nêrîna modelê dinivîse. 5.3.4.4. Reqemeke ku di navbera 0-9ê de tê gotin dinivîse.	
Beş 5.3. Hejmar	5.3.5. Hejmaran bi sembolan îfade dike.	5.3.5.1. Hejmara komeke tiştan a heta 10ê bi reqemê dinivîse. 5.3.5.2. Ji bo îfadekirina hejmareke di navbera 1-10ê de bi qasî wê hejmarê şêkil/wêne dixêze.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.3. Hejmar	5.3.6. Hejmarên ji 1ê heta 10ê rêz dike.	5.3.6.1. Hejmarên ji 1ê heta 10ê bi awayekî rêzkirî dinivîse.	Di hînkirina tevgerên armanckirî 5.3.6.2, 5.3.6.3., 5.3.6.4., 5.3.6.7.ê de divê bê hêvî kirin ku kes hem bibêje hem jî binivîse.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.3.6.2. Hejmara ku piştî hejmareke tê dayîn a di navbera 1-10ê de tê dinivîse. 5.3.6.3. Hejmara ku berî hejmareke tê dayîn a di navbera 1-10ê de tê dinivîse. 5.3.6.4. Hejmara kêma ji hejmarên rêzkerî yên tîn dayîn ji 1ê heta 10ê dinivîse. 5.3.6.5. Hejmarên ji 1ê heta 10ê yên ku bi rêza tevlihev tîn dayîn rêz dike. 5.3.6.6. Hejmara/hejmarên ku di rêza hejmaran a ji 1ê heta 10ê de dayîn de kêma hatine hiştin bi hejmarên tîn dayîn temam dike. 5.3.6.7. Hejmara/hejmarên ku di rêza hejmaran a ji 1ê heta 10ê de dayîn de kêma hatine hiştin dinivîse.	
Beş 5.3. Hejmar	5.3.7. Bi hevtakirina yek bi yek a du komên tiştan di navbera hejmarên tiştan ên koman de berhevdanê dike.	5.3.7.1. Bi hevtakirina yek bi yek a du komên tiştan ên bi heman hejmarê di navbera 1-10ê de dibêje ku wekhev in. 5.3.7.2. Bi alîkariya hevtakirina yek bi yek a du komên tiştan ên bi hejmara cuda di navbera 1-10ê de dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 5.3.7.3. Bi alîkariya hevtakirina yek bi yek a du komên tiştan ên bi hejmara cuda di navbera 1-10ê de dibêje ku komeke tiştan ji ya din zêdetir e.	Di hemû tevgerên armanckirî de du komên tiştan (bo nimûne serpoşên gazozê û fasûlye) yek bi yek tîn hevta kirin. Bi kirina xebatên hevtakirinê bi du komên tiştan divê têgihên “zêdetir”, “kêmtir” û “wekhevî” bînin xebitînin. Di dema xebatên hevtakirinê de divê bê peyda kirin ku kes encama berhevdana du komên tişt û wêneyên tiştan bi awayê “4 qelem, ji 2 qeleman zêdetir e.” an “1 kulîlk, ji 3 kulîlkan kêmtir e.” îfade bikin. Di xebatên hevtakirinê de divê li ser îfadeyên yek zêdetir/du zêdetir, yek kêmtir/du kêmtir bê xebitînin bi awayê ku cudahiya di navbera du komên tiştan de yek an du be.
Beş 5.3. Hejmar	5.3.8. Du hejmarên di navbera 1-10 de berawird dike.	5.3.8.1. Du hejmarên di navbera 1-10 de berawird dike û dibêje ku her du hejmar wekhev in. 5.3.8.2. Du hejmarên di navbera 1-10 de berawird dike û ya mezin dibêje. 5.3.8.3. Du hejmarên di navbera 1-10 de berawird dike û ya biçûk dibêje.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.4. Têkiliya Perçe-Tevahî	5.4.1. Têkiliya perçe-tevahî datîne.	5.4.1.1. Tişt/wêneya ku tevahî ye nîşan dide. 5.4.1.2. Tişt/wêneya ku nîv e nîşan dide. 5.4.1.3. Tişt/wêneya ku çarêk e nîşan dide. 5.4.1.4. Tevahiyeke li du perçeyên wekhev parve dike. 5.4.1.5. Du nîvan tîne cem hev û tevahiyeke ava dike. 5.4.1.6. Dibêje ku yek ji du perçeyên wekhev ên tevahiyeke nîv e. 5.4.1.7. Dibêje ku du nîv tevahiyeke ava dikan. 5.4.1.8. Dibêje ku tevahiyeke ji du nîvan pêk tê. 5.4.1.9. Tevahiyeke li çar perçeyên wekhev parve dike. 5.4.1.10. 4 çarêkan tîne cem hev û tevahiyeke ava dike.	Divê ev armanc û hemû tevgerên wê yên armanckirî bi armanc û tevgerên armanckirî yên der barê têkiliya perçe-tevahî de yên di Modula Piştigiriya Fêrbûnê de re bînin girêdan û bînin xebitandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.4.1.11. Dibêje ku yek ji 4 perçeyên wekhev ên tevahiyekê çarêk e. 5.4.1.12. Dibêje ku tevahiyek ji 4 çarêkan pêk tî. 5.4.1.13. Ji du çarêkan nîvekê ava dike. 5.4.1.14. Dibêje ku du çarêk nîvekê ava dikin.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.5. Berhevkirin û Derxistina Zû	5.5.1. Bi hejmarên ku encama wan ji 10 derbas nabe berhevkirinê dike.	5.5.1.1. Li koma tiştan bi qasî hejmara diyarkirî tişt zêde dike. 5.5.1.2. Dibêje ku hejmara koma ku tişt lê zêde kirine zêde bûye/pir bûye. 5.5.1.3. Berhevkirinên ku encama wan ji 10 derbas nabe bi tiştên rastîn model dike û pêk tîne. 5.5.1.4. Berhevkirinên ku encama wan ji 10 derbas nabe ji ber pêk tîne. 5.5.1.5. Pirsgirêkên devkî yên ku berhevkirina ji 10 derbas nabe dixwazin bi tiştan/wêneyên tiştan model dike û çareser dike. 5.5.1.6. Pirsgirêkên devkî yên ku berhevkirina ji 10 derbas nabe dixwazin bi berhevkirina ji ber çareser dike.	Divê wateyên berhevkirinê yên wekî anîna tiştên ji heman cureyê cem hev, zêdekirin, pîrbûn û zêdebûn bi xebatên modelkirinê bîn fêmkirin. Dema tevgera armanckirî 5.5.1.4. tê xebitandin, divê xwendina hesêb ji kesî re bê dayîn. Mînak divê gotinên wekî «2, 3 din çend dike?», «Ger em 2 û 3 li hev zêde bikin çend dike?», «Ger em li 2, 3 zêde bikin çend dike?» bîn bikaranîn. Di bidestxistina van tevgerên armanckirî de divê dema berhevkirinê tê kirin û pirsgirêkên dema çareserkirinê ji jiyana rojane mînak bîn dayîn. Di dema çareserkirina pirsgirêkan de divê peyvên sereke yên têkildarî berhevkirinê wekî «zêde bû», «pir bû», «zêdekirin», «giştî» hwd. bîn bikaranîn. Divê stratejiyên berhevkirinê yên wekî temamkirina 3'yê, temamkirina 5'ê, temamkirina 10'ê hwd. bîn hînkirin.
Beş 5.5. Berhevkirin û Derxistina Zû	5.5.2. Derxistinê pêk tîne.	5.5.2.1. Navê tişteki ku ji koma tiştan a ji herî kêrî sê tiştên cuda pêk tî hatiye derxistin dibêje. 5.5.2.2. Ji komeke ku tiştên wek hev tê de ne bi qasî hejmara diyarkirî tişt vediqetîne. 5.5.2.3. Dibêje ku hejmara koma ku tişt jê derxistine kêrî bûye/hindik bûye. 5.5.2.4. Bi tiştên rastîn ên ku li hemberî hejmarên di navbera 1-10 de tên model dike û derxistinê pêk tîne. 5.5.2.5. Bi hejmarên di navbera 1-10 de ji ber derxistinê pêk tîne. 5.5.2.6. Pirsgirêkên devkî yên ku derxistina bi hejmarên di navbera 1-10 de dixwazin bi tiştan/wêneyên tiştan model dike û çareser dike. 5.5.2.7. Pirsgirêkên devkî yên ku derxistina bi hejmarên di navbera 1-10 de dixwazin bi derxistina ji ber çareser dike.	Di dema çareserkirina pirsgirêkan de divê peyvên sereke yên têkildarî derxistinê wekî «kêrî bû», «derket», «yên mayî», «mayî», «ma» hwd. bîn bikaranîn. Piştî ku tevgera armanckirî 5.5.2.3. tê xebitandin, divê rewşên ku hejmara tiştan naguhêre jî bîn xebitandin, ango zêdekirin û derxistina bi qasî hejmara diyarkirî ji heman koma tiştan.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.6. Geometrî	5.6.1. Şeklên geometrîk ji hev cuda dike.	5.6.1.1. Şeklên geometrîk hevta dike. 5.6.1.2. Ji nav şeklên geometrîk şekla xwestî nîşan dide. 5.6.1.3. Navê şekla geometrîk a hatiye nîşandan dibêje.	Di vê armancê de şeklên geometrîk ên çargoşe, xelek, sêgoşe û çargoşeya dirêj pêşîn in. Divê çalakîyên ku armanc jê danîna têkiliyê di navbera tiştên rastîn/wêneyên tiştan û şeklên geometrîk de ye bîn kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.7. Pîvandî	5.7.1. Bi amûrên pîvandî yê ne standard pîvandî dike.	5.7.1.1. Ji bo pîvandîna dirêjahiyekê amûra pîvandî ya ne standard a guncaw hildibijêre. 5.7.1.2. Ji bo pîvandîna giraniyekê amûra pîvandî ya ne standard a guncaw hildibijêre. 5.7.1.3. Ji bo pîvandîna hejmara şilekê amûra pîvandî ya ne standard a guncaw hildibijêre. 5.7.1.4. Bi amûrên pîvandî yê ne standard dirêjahiya diyarkirî dipîve. 5.7.1.5. Bi amûrên pîvandî yê ne standard giraniya diyarkirî dipîve. 5.7.1.6. Bi amûrên pîvandî yê ne standard hejmara şileya diyarkirî dipîve. 5.7.1.7. Dirêjahiyekê li gorî yekîneyên ne standard texmîn dike. 5.7.1.8. Giraniyekê li gorî yekîneyên ne standard texmîn dike. 5.7.1.9. Hejmara şilekê li gorî yekîneyên ne standard texmîn dike. 5.7.1.10. Encamên pîvandî bi encamên texmînkirî re berawird dike.	Dema pîvandî tê kirin divê bala mirov li ser wê be ku xaleke destpêkê bê girtin û yekîne di heman rêzê de, bêtî valahî di navbera wan de û bêtî ku li ser hev bikevin bîn bicihkirin. Wekî amûrên pîvandî yê ne standard divê malzemeyên wekî ben, qelem, lego, pirtûk, kevir, îskan, kevçî û amûrên pîvandî yê xwezayî wekî gav, pê, bask, bihust, tilî, kef bîn bikaranîn. Di dema hînkirinê de divê bê tekezîkirin ku dirêjahî, giranî û qebareya van amûran esas tê girtin.
Beş 5.7. Pîvandî	5.7.2. Cuda dike ku dem taybetmendiyeke pîvandîbar e.	5.7.2.1. Bûyerên kurt û dirêj ên di nav rojê de dibêje. 5.7.2.2. Bûyer/wêneyên bûyeran ên bi demên cuda kom dike. 5.7.2.3. Du bûyer/wêneyên bûyeran ên cuda li gorî kurt an dirêjbûna wan berawird dike. 5.7.2.4. Bûyer/wêneyên bûyeran ên bi demên cuda rêz dike.	Divê bê peydaîkirin ku kes dema pêvajoya bûyeran pênasê dike tîgihên «kurt» û «dirêj» bi kar bîne. Ji bo bûyer/wêneyên bûyeran ên bi demên cuda divê mînakên wekî bi bisiklêtê çûna dibistanê, xwarina şîvê, firçekirina diranan bîn dayîn. Divê berawirdkirin bi awayê «Xwarina şîvê ji firçekirina diranan dirêjtir dajo.» bê kirin.
Beş 5.7. Pîvandî	5.7.3. Tîgihên demê di axaftinê de li gorî çarçoveyê bi kar tîne.	5.7.3.1. Tîgihên ku beşên rojekê diyar dikin (sibe, nîvro, êvar, şev, roj hwd.) di axaftinê de li gorî çarçoveyê* bi kar tîne. 5.7.3.2. Tîgihên «duh», «îro» û «sibe» di axaftinê de li gorî çarçoveyê bi kar tîne. 5.7.3.3. Gotinên ku demê diyar dikin (berê, niha, paşê, piştî demeke kurt hwd.) di axaftinê de li gorî çarçoveyê* bi kar tîne.	* Bi gotina «li gorî çarçoveyê» tê vegotin ku divê peyvên demê bi wateya wan a di jiyana rastîn de bîn bikaranîn. Mînak bikaranîna «Bi şev ez diçim dibistanê.» an «Duh ezê biçim dibistanê.» ne li gorî çarçoveyê ye.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.7. Pîvandî	5.8.1. Tabloyên hêsan ên ku herî pir du komên daneyan hene dixwîne.	5.8.1.1. Tabloyên hêsan ên bi sembolan hatine çêkirin dixwîne.	Di xebatên xwendina tabloyan de divê tabloyên ku kes pir caran pê re rû bi rû dimînin wekî tabloya xwarina rojane, tevgerê, rêzikê, çalakiyê bîn bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		5.8.1.2. Tabloyên hêsan ên bi reqeman hatine çêkirin dixwîne. 5.8.1.3. Bersiva pirsên der barê tabloyên hêsan ên ku herî pir du komên daneyan hene dide.	Divê sembol (stêrk, rûyê bişirî hwd.) bê bikaranîn. Divê dane bi hejmarên 1-10 bên sînardarkirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 5.8. Dane	5.8.2. Tabloyên hêsan ên ku herî pir du komên daneyan hene ava dike.	5.8.2.1. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi sembolan tije dike. 5.8.2.2. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi reqeman tije dike. 5.8.2.3. Bersiva pirsên der barê tabloyên hêsan ên ku ava kirine û herî pir du komên daneyan hene dide.	Di xebatên avakirina tabloyan de divê tabloyên ku kes pir caran pê re rû bi rû dimînin wekî tabloya xwarina rojane, tevgerê, rêzikê, çalakiyê bên bikaranîn. Wekî sembol divê wêneyên stêrk, rûyê bişirî hwd. bên bikaranîn. Divê dane bi hejmarên 1-10 bên sînardarkirin.

6. Navê Modulê	MATEMATÎK
6. Armanca Modulê	Bi modula matematîkê tê armanckirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê di serdema dibistanê de jêhatîbûnên herî bingeîn ên matematîkê fêr bibin û di jêhatîbûnên matematîkê yê pêşketî de serkeftî bin.
6. Beşên Modulê	Hejmar û Hesab, Geometrî, Pîvandin, Xebata li ser Daneyan Ev modul li ser bingeha Bernameya Hînkirinê ya Dersa Matematîkê ya WPN hatiye çêkirin. Di modulê de çar beş hene: «Hejmar û Hesab, Geometrî, Pîvandin û Xebata li ser Daneyan» û armancên van beşan. Tevgerên armanckirî jî wekî Asta 1, Asta 2, Asta 3, As-

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.1. Bi rîtm dijmêre.	Ast 1 6.1.1.1. Ji 0 heta 100 ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.2. Ji hejmareke di navbera 1-20 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.3. Ji 0 heta 100 ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.4. Ji 0 heta 100 ber bi pêş ve pênc bi pênc bi rîtm dijmêre. 6.1.1.5. Heta 20 ber bi pêş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 6.1.1.6. Ji 20'î dest pê dike û ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.7. Ji 20'î dest pê dike û ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre. Ast 2 6.1.1.8. Ji 100'î ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 6.1.1.9. Ji 0 heta 30 ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.10. Ji 30'î heta 1'ê ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.11. Ji 0 heta 40 ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.12. Ji 40'î heta 0'ê ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.13. Ji hejmareke di navbera 1-30 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.14. Ji hejmareke di navbera 1-30 de tê dayîn dest pê dike û ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.15. Ji hejmareke di navbera 1-40 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.16. Ji hejmareke di navbera 1-40 de tê dayîn dest pê dike û ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. Ast 3 6.1.1.17. Ji 0 heta 60 ber bi pêş ve şeş bi şeş bi rîtm dijmêre. 6.1.1.18. Ji 0 heta 70 ber bi pêş ve heft bi heft bi rîtm dijmêre. 6.1.1.19. Ji 0 heta 80 ber bi pêş ve heşt bi heşt bi rîtm dijmêre. 6.1.1.20. Ji 0 heta 90 ber bi pêş ve neh bi neh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.21. Ji 100'î heta 1000'î ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 6.1.1.22. Ji 1000'î ber bi paş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre.	Di hemû xebatên jimartina rîtmîk de divê cih ji pêkanînen hînkirinê yên bi rîtim û tevgera fizîkî yên wek çepikdan, tiliyçirtandin, hejandina marakasê hwd. re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.1.5. divê jimartina bi rîtm a du bi du ya ber bi pêş ve heta 100'î bê berfirehkirin. Di xebatên jimartinê de divê xêza hejmaran, şerîdên hejmaran, tabloyên sedî bîn bikaranîn. Di hemû xebatên jimartina rîtmîk de divê cih ji pêkanînen hînkirinê yên bi rîtim û tevgera fizîkî yên wek çepikdan, tiliyçirtandin, hejandina marakasê hwd. re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.1.5. divê jimartina bi rîtm a du bi du ya ber bi pêş ve heta 100'î bê berfirehkirin. Di xebatên jimartinê de divê xêza hejmaran, şerîdên hejmaran, tabloyên sedî bîn bikaranîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.1.1.23. Ji hejmareke di navbera 1-1000 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.24. Ji hejmareke di navbera 1-1000 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. Ast 4 6.1.1.25. Heta 10.000'î hezar bi hezar bi rîtm dijmêre.	
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.2. Tiştan/wêneyên tiştan dijmêre.	Ast 1 6.1.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de yên li kêleka hev rêzkişî yek bi yek dijmêre. 6.1.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de yên tevlihev rêzkişî yek bi yek dijmêre. Ast 2 6.1.2.3. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'î ye yek bi yek dijmêre. 6.1.2.4. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'î ye deh bi deh dijmêre. 6.1.2.5. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'î ye pênc bi pênc dijmêre. 6.1.2.6. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'î ye du bi du dijmêre. 6.1.2.7. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 30'î ye sê bi sê dijmêre. 6.1.2.8. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 40'î ye çar bi çar dijmêre.	Divê hînkirina armanca 6.1.2. jimartina tiştan/wêneyên tiştan û armanca 6.1.3. diyarkirina bi lib a pîrbûna ku li hemberî hejmarekê heta 100'î ye bi hev re bê kirin. Bi taybetî di Asta 1'ê de divê bê peydakirin ku kes fêhm bikin dema tiştên di komên tiştan ên bi hejmareke diyar dijmêrin, hejmara ku dawî dibêjin hejmara tiştên di komê de ye. Di tevgerên armanckirî 6.1.2.1. û 6.1.2.2. de divê stratejiyên jimartinê wekî destlêdana yek bi yek li tişt an wêneyan, birina tiştan ji cihekî bo cihekî din, xêzkirina ser wêneyên tiştan her ku tene jimartin, şopandina rêzeke tîk an berwarî di dema jimartinê de ji kesan re bên hînkirin. Di bidestxistina tevgerên armanckirî 6.1.2.4., 6.1.2.5., 6.1.2.6., 6.1.2.7. û 6.1.2.8. de divê pêşî kes bi xwe tiştan/wêneyên tiştan kom bike; paşê divê bi tiştên/wêneyên tiştan ên komkirî hatine dayîn bê xebitandin. Di hemû xebatên jimartina rîtmîk de divê cih ji pêkanînen hînkirinê yên bi rîtm û tevgera fîzîkî yên wek çepikdan, tiliyçirtandin, hejandina marakasê hwd. re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.2.5. divê jimartina bi rîtm a du bi du ya ber bi pêş ve heta 100'î bê berfirehkirin. Di xebatên jimartinê de divê xêza hejmaran, şerîdên hejmaran, tabloyên sedî bên bikaranîn.
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.3. Pîrbûna ku li hemberî hejmarekê heta 100'î ye bi lib diyar dike.	Ast 1 6.1.3.1. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de dijmêre û dibêje çend lib tişt hene. 6.1.3.2. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de ya di wêneyê de dijmêre û dibêje çend lib tişt hene. 6.1.3.3. Ji nav komeke tiştan a di navbera 1-20 de bi qasî hejmara xwestî tiştan dijmêre û vediqetîne. Ast 2 6.1.3.4. Komeke tiştan a di navbera 20-100 de ya di wêneyê de dijmêre û dibêje çend lib tişt hene.	Dema armanca 6.1.3. tê xebitandin; a. Divê cudahiya di navbera reqem û hejmarê de bê tekezîkirin. b. Divê bê tekezîkirin ku di jimartina tişt û wêneyên tiştan de hejmara ku dawî tê gotin hejmara tiştan diyar dike.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.4. Hejmarên xwezayî dixwîne û dinivîse.	Ast 1 6.1.4.1. Dibêje ku pîrbûna ji 10 hebên heman cureyê pêk tê destek e. 6.1.4.2. Dibêje ku pîrbûna ji 12 hebên heman cureyê pêk tê dûzîneyek e. 6.1.4.3. Komeke tiştan/wêneyên tiştan a di navbera 10-20 de (10 û 20 tê de) li dehan û yekan parve dike. 6.1.4.4. Dibêje ku komeke tiştan/wêneyên tiştan a di navbera 10-20 de ji çend dehan û çend yekan pêk tê. 6.1.4.5. Hejmara ku li hemberî koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehan û yekan parve kiriye ye dinivîse. 6.1.4.6. Hejmara ku li hemberî koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehan û yekan parve kiriye ye dixwîne. 6.1.4.7. Hejmarên di navbera 1-20 de dixwîne. 6.1.4.8. Hejmareke di navbera 1-20 de ya tê gotin bi reqeman dinivîse. Ast 2 6.1.4.9. Pîrbûneke ku hejmara tiştên wê ji 100'î kêmtir e bi modelekê li dehan û yekan parve dike. 6.1.4.10. Dibêje ku pîrbûna ku li komên dehan û yekan parve kiriye ji çend dehan û çend yekan pêk tê. 6.1.4.11. Hejmara ku li hemberî pîrbûneke di navbera 20-100 de ya li dehan û yekan parve kiriye ye dinivîse. 6.1.4.12. Hejmara ku li hemberî pîrbûneke di navbera 20-100 de ya li dehan û yekan parve kiriye ye dixwîne. 6.1.4.13. Hejmarên xwezayî yên du reqemî dixwîne. 6.1.4.14. Hejmarên xwezayî yên du reqemî yên tîn gotin bi reqeman dinivîse. Ast 3 6.1.4.15. Pîrbûneke ku hejmara tiştên wê 100-1000 e bi modelekê li sedan, dehan û yekan parve dike. 6.1.4.16. Dibêje ku pîrbûna ku li sedan, dehan û yekan parve kiriye ji çend sedan, çend dehan û çend yekan pêk tê. 6.1.4.17. Hejmara ku li hemberî pîrbûneke di navbera 100-1000 de ya li sedan, dehan û yekan parve kiriye ye dinivîse. 6.1.4.18. Hejmara ku li hemberî pîrbûneke di navbera 100-1000 de ya li sedan, dehan û yekan parve kiriye ye dixwîne. 6.1.4.19. Hejmarên xwezayî yên sê reqemî dixwîne. 6.1.4.20. Hejmarên xwezayî yên sê reqemî yên tîn gotin bi reqeman dinivîse.	Reqem di modula Matematîka Zû de wekî armanc cih digirin. Ji ber vê yekê di vê modulê de hejmarên xwezayî wekî 10 û jor hatine armanckirin. Ger kes pêdiviya wî/wê bi reqeman hebe, divê pêşî xebatên xwendin û nivîsandina reqeman bên kirin. Di hînkirina reqeman de divê reqem bi hejmarê re bên girêdan û bên xebitandin. Dema armanca 6.1.4. tê xebitandin divê wekî model blokên bingeha dehî û wêneyên blokên bingeha dehî bên bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		Ast 4 6.1.4.21. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî dixwîne. 6.1.4.22. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî yên tîn gotin bi reqeman dinivîse.	
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.5. Reqem û nîrxên reqeman ên hejmarên xwezayî dinivîse.	Ast 2 6.1.5.1. Navên reqeman ên hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir li ser modelan dinivîse. 6.1.5.2. Nîrxên reqeman ên hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir dinivîse. Ast 3 6.1.5.3. Navên reqeman ên hejmarên sê reqemî li ser modelan dinivîse. 6.1.5.4. Nîrxên reqeman ên hejmarên sê reqemî li ser modelan dinivîse. Ast 4 6.1.5.5. Navên reqeman ên hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî dinivîse. 6.1.5.6. Nîrxên reqeman ên hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî dinivîse. 6.1.5.7. Hejmarên 4, 5 û 6 reqemî li beşên wan parve dike. 6.1.5.8. Hejmarên 4, 5 û 6 reqemî şîrove dike.	Ji bo armanca 6.1.5. divê wekî model blokên bingeha dehî û wêneyên blokên bingeha dehî bî bikaranîn. Di hînkirina tevgerên armanckirî 6.1.5.1., 6.1.5.2., 6.1.5.3., 6.1.5.4., 6.1.5.5. û 6.1.5.6. de divê hem gotina hem jî nivîsandina kesî bê hêvîkirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.6. Hejmarên xwezayî rêz dike.	Ast 1 6.1.6.1. Hejmarên ji 1'ê heta 20'î bi rêz dinivîse. 6.1.6.2. Hejmara ku piştî hejmareke di navbera 1-20 de tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.3. Hejmara ku berî hejmareke di navbera 1-20 de tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.4. Hejmarên ji 1'ê heta 20'î yên bi rêzeke tevlihev hatine dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 6.1.6.5. Di rêzeya hejmaran a ji 1'ê heta 20'î de hejmara/hejmarên kêr hatine hiştin dinivîse. Ast 2 6.1.6.6. Hejmara ku piştî hejmareke di navbera 1-100 de tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.7. Hejmara ku berî hejmareke di navbera 1-100 de tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.8. Herî pir 4 hejmarên xwezayî yên di navbera 1-100 de yên bi rêzeke tevlihev hatine dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike.	Dema armanca 6.1.6. tê xebitandin divê bi gotinên «berê», «paşê» û «di navbera» re bê peyda kirin ku tîkiliya li pey hev a di navbera hejmaran de bê fêmkirin. Di hînkirina tevgerên armanckirî 6.1.6.2. û 6.1.6.3. de divê hem gotina hem jî nivîsandina kesî bê hêvîkirin. Di hînkirina tevgerên armanckirî 6.1.6.5., 6.1.6.6., 6.1.6.7. û 6.1.6.9. de divê hem gotina hem jî nivîsandina kesî bê hêvîkirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.1.6.9. Di rêzeyeke hejmaran a bi hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir hatiye çêkirin de hejmarên kêr hatine hiştin dinivîse.	
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.7. Du komên tiştan yek bi yek hevta dike û di navbera hejmarên tiştên koman de berawirdkirinê dike.	Ast 1 6.1.7.1. Du komên tiştan ên bi heman hejmarê di navbera 1-20 de yek bi yek hevta dike û dibêje ku wekhev in. 6.1.7.2. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda di navbera 1-20 de yek bi yek hevta dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 6.1.7.3. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda di navbera 1-20 de hevta dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din zêdetir e.	Di hînkirina hemû tevgerên armanckirî de divê du komên tiştan (mînak serpoşên gazozê û fasûlî) yek bi yek bî hev takirin. Bi xebatên hevtakirinê yên bi du komên tiştan divê têgihên «zêdetir», «kêmtir» û «wekhevî» bî xebitandin. Di dema xebatên hevtakirinê de divê bê peyda kirin ku kes encama berawirdkirina du komên tişt û wêneyên tiştan wekî «12 qelem, ji 5 qeleman zêdetir e.» an «8 kulîlk, ji 11 kulîlkan kêmtir e.» diyar bikin.
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.8. Hejmarên xwezayî berawird dike.	Ast 1 6.1.8.1. Du hejmarên di navbera 10-20 de berawird dike û dibêje ku her du hejmar wekhev in. 6.1.8.2. Du hejmarên di navbera 10-20 de berawird dike û ya mezin dibêje. 6.1.8.3. Du hejmarên di navbera 10-20 de berawird dike û ya biçûk dibêje. Ast 2 6.1.8.4. Herî pir çar hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir berawird dike û ya mezin/ya herî mezin dibêje. 6.1.8.5. Herî pir çar hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir berawird dike û ya biçûk/ya herî biçûk dibêje. 6.1.8.6. Herî pir çar hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike. Ast 3 6.1.8.7. Herî pir pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000'î biçûktir berawird dike û ya mezin/ya herî mezin dibêje. 6.1.8.8. Herî pir pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000'î biçûktir berawird dike û ya biçûk/ya herî biçûk dibêje. 6.1.8.9. Herî pir pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000'î biçûktir bi simbolên «>» û «<» ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike. Ast 4 6.1.8.10. Hejmarên xwezayî yên herî pir şeş reqemî bi simbola mezin/biçûk rêz dike.	Dema tevgerên armanckirî 6.1.8.1., 6.1.8.2. û 6.1.8.3. tî xebitandin, dikare cihê bî dayîn berawirdkirina hejmarên di navbera 1-20 de jî. Dema tevgera armanckirî 6.1.8.6. tî xebitandin divê di rêzkirina hejmaran de simbolên mezinahî-biçûkahiyê neyên bikaranîn, divê rêz kirin bi bikaranîna bêhnokê di navbera hejmaran de bî kirin. Dema tevgera armanckirî 6.1.8.10. tî xebitandin, divê pêşî bi hejmarên xwezayî yên çar reqemî, paşê bi yên pênc reqemî û şeş reqemî xebatên rêzkirinê bi sembolan bî kirin. Di dawiyê de divê hejmarên çar, pênc û şeş reqemî tevlihev bî dayîn û xebatên rêzkirinê bî kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.9. Hejmaran ji bo diyarkirina rêzê bî kar tîne.	Ast 1 6.1.9.1. Rêza tiştên/wêneyên tiştan ên di rêzeyeke de	Dema armanca 6.1.9. tî xebitandin; a. Divê rêzeyeke ji tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de pêk were. b. Wekî rêzeyeke hejmaran divê wêneyên ku di

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		dibêje. 6.1.9.2. Tişt/wêneya tiştê ku rêza wê di rêzeyekê de tê gotin nîşan dide. 6.1.9.3. Hejmara ku rêzê diyar dike dixwîne. 6.1.9.4. Hejmara ku rêzê diyar dike dinivîse.	çarçoveyekê de hatine rêzkirin (pêşbaziya otomobîlan, pêşbaziya bezê hwd.) bîn bikaranîn.
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.10. Li gorî rêzikeke diyar nexşa hejmaran a zêdebûyî/kêmbûyî ava dike.	Ast 2 6.1.10.1. Rêzika nexşa hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dibêje. 6.1.10.2. Hêmana kêman hatiye hiştin a nexşa hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dinivîse. Ast 3 6.1.10.3. Nexşa hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e herî pir 4 pêngavan didomîne. 6.1.10.4. Li gorî rêzikeke diyar nexşa hejmaran a yek rêzikî ya zêdebûyî an kêmbûyî ava dike. Ast 4 6.1.10.5. Li gorî rêzikeke diyar nexşa hejmaran a du rêzikî ya zêdebûyî an kêmbûyî ava dike. 6.1.10.6. Rêzikên nexşa hejmaran a ku li gorî du rêzikan ava kiriye dibêje.	Berî ku nexşên hejmaran ên di armanca 6.1.10. de bîn xebitandin, divê armancên nexşê yê di beşa Têgihîştina Dîtbarî û Bîrê ya Modula Piştgiriya Fêrbûnê de û armancên der barê nexşên geometrîk de yê di beşa Geometriyê ya Modula Matematîkê de (asta 1. û 2.) bîn xebitandin. Dema xebatên der barê nexşên hejmaran de tîn kirin, divê bê peyda kirin ku kes di nexşeke ku cudahiya di navbera wan de sabit zêde an kêman dibe de her termekê (hêmanekê) bi hejmara pêngavê re girê bide. Mînak di nexşa 2, 5, 8, 11 ... de terma yekem 2, terma duyem 5 hwd. Dema tevgerên armanckirî 6.1.10.1. û 6.1.10.2. tîn xebitandin, divê ji bo ku rêzik bê dîtin ji destpêkê herî kêman 3 hêman bîn dayîn. Mînak 5, 10, 15, ..., 25, ..., 35. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.10.2. divê nexşên hejmaran ên ku herî pir du hêmanên wan nayên dayîn bîn bikaranîn. Di hînkirina vê tevgera armanckirî de divê hem gotina hem jî nivîsandina kesî bê hêvîkirin.
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.11. Hejmarên xwezayî li deha/seda/hezara herî nêzîk digilover dike.	Ast 2 6.1.11.1. Dibêje ku hejmareke xwezayî ya ji 100'î biçûktir li kîjan dehê nêzîk e. 6.1.11.2. Hejmareke xwezayî ya ji 100'î biçûktir li dehê ku lê nêzîk e digilover dike. Asta 3 6.1.11.3. Deh/seda ku hejmareke xwezayî ya sê reqemî lê nêzîk e dibêje. 6.1.11.4. Hejmareke xwezayî ya sê reqemî li deh/seda ku lê nêzîk e digilover dike. Asta 4 6.1.11.5. Deh/sed/hezara ku hejmareke xwezayî ya çar reqemî lê nêzîk e dibêje. 6.1.11.6. Hejmareke xwezayî ya çar reqemî li deh/sed/hezara ku lê nêzîk e digilover dike.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.12. Hejmarên xwezayî li gorî yekyek an cot bûna wan ji hev cuda dike.	Ast 3 6.1.12.1. Tiştan/wêneyên tiştan kom dike û dibêje ku hejmara tiştan yekyek an cot e. 6.1.12.2. Dibêje ku hejmarên hatine dayîn yekyek an cot in. 6.1.12.3. Dibêje ku berhev kirina du hejmarên xwezayî yê yekyek cot e.	Divê berhev kirina ku di çarçoveya tevgerên armanckirî 6.1.12.3., 6.1.12.4. û 6.1.12.5. de tê kirin bi modelan (tişt, blokên dehî hwd.) bê vekolîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.1.12.4. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên cot cot e. 6.1.12.5. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên yekyek û cot yekyek e.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.13. Bi hejmarên xwezayî berhevkinê dike.	Ast 1 6.1.13.1. Li koma tiştan bi qasî hejmara diyarkirî tişt zêde dike û dibêje ku hejmara komê zêde bûye/pir bûye. 6.1.13.2. Berhevkinên ku encama wan ji 20'î derbas nabe bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û pêk tîne. 6.1.13.3. Berhevkirina ku bi tişt/wêneyên tiştan tê nîşandan û encama wê ji 20'î derbas nabe li hejmaran diguherîne û pêk tîne. 6.1.13.4. Sembola wekheviyê bi kar tîne. 6.1.13.5. Sembola berhevkinê (+) bi kar tîne. 6.1.13.6. Bi hejmarên ku encama wan ji 20'î derbas nabe berhevkinê dike. 6.1.13.7. Bi sê hejmarên yek rêqemî yên ku encama wan ji 20'î derbas nabe berhevkinê dike. 6.1.13.8. Dibêje ku dema cihên hejmarên tîen berhevkin diguherin encam naguhêre. 6.1.13.9. Di berhevkirina bi hejmarên ku encama wan ji 20'î derbas nabe de hejmara nehatî dayîn dinivîse. 6.1.13.10. Bi hejmarên ku encama wan ji 20'î derbas nabe ji ber berhevkinê dike. Ast 2 6.1.13.11. Bi du hejmarên ku encama wan ji 100'î derbas nabe berhevkirina bê girtin dike. 6.1.13.12. Bi du hejmarên ku encama wan ji 100'î derbas nabe berhevkirina bi girtin dike. 6.1.13.13. Di berhevkirina du hejmarên ku encama wan ji 100'î derbas nabe de hejmara nehatî dayîn dibîne. 6.1.13.14. Encama berhevkirina du hejmarên ku ji 100'î derbas nabe texmîn dike. 6.1.13.15. Texmîna xwe ya der barê berhevkirina du hejmarên ku ji 100'î derbas nabe bi encama hesêb re berawird dike. 6.1.13.16. Bi du hejmarên ku encama wan ji 100'î derbas nabe ji ber berhevkinê dike. Ast 3 6.1.13.17. Bi du hejmarên ku encama wan ji 1000'î derbas	Di çarçoveya armanca 6.1.13. de; a. Di asta yekem de divê kiryarên berhevkinê pêşî li teniştê hev, paşê li binê hev bên kirin. Di kiryara berhevkinê ya li binê hev de divê bê tekezkirin ku xêza kiryarê wateyeke hevşêwe bi nîşana wekheviyê re hildigire. b. Piştî ku li ser kiryarên berhevkinê yên ku berhevkin ji 10 derbas nabe bi têrî tê xebitîn, divê li ser kiryarên berhevkinê yên ku berhevkin ji 20 derbas nabe bê xebitîn. c. Divê bi peydakirina ku kes bi xwe berhevkinê ava bike (bi sembolan) xebatên berhevkirina bi girtin/bê girtin bên kirin. Dema armanca 6.1.13. tê xebitandin, divê wateyên berhevkinê yên wekî anîna tiştên ji heman cureyê (yên berhevbar) cem hev, zêdekirin, pîrkirin û zêdebûn bi xebatên modelkirinê bên fêmkirin û bi rewşên jiyana rojane tekez li ser têgihiştina têgihî bê kirin. Divê tevgerên armanckirî 6.1.13.4., 6.1.13.5. û 6.1.13.6. di hînkirinê de bi hev re bên girtin. Di vê qonaxê de divê bê peydakirin ku kes berhevkirina ku dike bi deng bixwîne (ji bo $2+3=5$ wekî «Berhevkirina 2 û 3'yê wekhevî 5'ê ye.», «Dema em li 2'yê 3 zêde bikin wekhevî 5'ê ye.»). Divê wateyên termên «hejmara berhevkirî», «encam» û «berhevkin» bên tekezkirin. Ji bo tevgerên armanckirî 6.1.13.4. û 6.1.13.5. divê xebat di astên nîşandan, gotin û nivîsandina sembola têkildar de bên kirin. Di çarçoveya tevgera armanckirî 6.1.13.6. de divê cih ji berhevkirina bi 0'ê re bê dayîn. Divê bê peydakirin ku kes cudahiya berhevkirina bi 0'ê ji berhevkirina bi hejmarên din fêm bike û sedema wê rave bike. Di çarçoveya tevgera armanckirî 6.1.13.9. de divê derxistin neyê kirin, divê bi zêdekirina li ser bigihîje encamê. Di hînkirina vê tevgera armanckirî de divê hem gotina hem jî nivîsandina kesî bê hêvîkirin. Dema tevgera armanckirî 6.1.13.10. tê xebitandin, divê stratejiyên berhevkinê

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		nabe berhevkirina bê girtin dike. 6.1.13.18. Bi du hejmarên ku encama wan ji 1000'î derbas nabe berhevkirina bi girtin dike. 6.1.13.19. Di berhevkirina du hejmarên ku encama wan ji 1000'î derbas nabe de hejmara nehatî dayîn dibîne. 6.1.13.20. Encama berhevkirina du hejmarên ku ji 1000'î derbas nabe texmîn dike. 6.1.13.21. Texmîna xwe ya der barê berhevkirina du hejmarên ku ji 1000'î derbas nabe bi encama hesêb re berawird dike. 6.1.13.22. Du hejmarên ku encama wan ji 1000'î derbas nabe ji ber li hev zêde dike. Ast 4 6.1.13.23. Bi hejmarên herî pir çar reqemî berhevkirina bi girtin/bê girtin dike. 6.1.13.24. Encama berhevkirina du hejmarên ku encama wan herî pir çar reqemî ye texmîn dike. 6.1.13.25. Texmîna xwe ya der barê berhevkirina du hejmarên ku encama wan herî pir çar reqemî ye bi encama hesêb re berawird dike. 6.1.13.26. Hejmarên herî pir çar reqemî bi qatên 100'î re ji ber li hev zêde dike.	yên wekî temamkirina 10'ê, cotên hejmaran (wekî 4+4), zêdekirina li ser, yek zêdetir/du zêdetir hwd. bîn hînkirin. Di çarçoveya tevgera armanckirî 6.1.13.12. de divê wateya girtinê ya di berhevkinê de bi tiştên rastîn, blokên bingeha dehî û wêneyên blokên bingeha dehî hwd. bê modelkirin û bê ravekirin. Di çarçoveya tevgera armanckirî 6.1.13.13. de dema hejmara nehatî dayîn tê dîtin, divê stratejiya jimartina li ser, jimartina ber bi paş ve an derxistin bê bikaranîn. Ji bo tevgerên armanckirî 6.1.13.19 û 6.1.13.22. divê bê peydakirin ku kes stratejiyên texmînê (giloverkirin, cotên hejmaran (wekî 50+50), nixrên reqeman, zêdekirina li ser û perçekirina hejmaran) bi kar bîne. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.13.22. divê berhevkinên ji ber ên du hejmarên du reqemî yê ku encama wan ji 100'î derbas nabe, du hejmarên sê reqemî û yek reqemî, û du hejmarên ku qatên 100'î û 10'î ne bîn kirin.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.14. Pirsgirêkên ku berhevkinê dixwazin çareser dike.	Ast 1 6.1.14.1. Pirsgirêkên ku bi hejmarên encama wan ji 20'î derbas nabe berhevkinê dixwazin çareser dike. 6.1.14.2. Li gorî yê hatine dayîn, pirsgirêkên ku bi hejmarên encama wan ji 20'î derbas nabe berhevkinê dixwazin ava dike. Ast 2 6.1.14.3. Pirsgirêkên ku bi hejmarên encama wan ji 100'î derbas nabe herî pir du hesêban dixwazin çareser dike. 6.1.14.4. Li gorî yê hatine dayîn, pirsgirêkên ku bi hejmarên encama wan ji 100'î derbas nabe du hesêban dixwazin ava dike. Ast 3 6.1.14.5. Pirsgirêkên ku bi hejmarên sê reqemî yê encama wan ji 1000'î derbas nabe herî pir sê hesêban dixwazin çareser dike. 6.1.14.6. Li gorî yê hatine dayîn, pirsgirêkên ku herî pir du hesêban dixwazin ava dike. Ast 4	Di çarçoveya armanca 6.1.14. de; a. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê pirsgirêk bi şemayan an bi xêzkinên kesan bi xwe bê dîtbarkirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina wê bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîtbariyekê, texmînkirin, kirina kiryarê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re model bê bûn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.1.14.7. Pirsgirêkên ku bi hejmarên herî pir çar reqemî herî pir çar hesêban dixwazin çareser dike. 6.1.14.8. Li gorî yên hatine dayîn, pirsgirêkên ku sê hesêban dixwazin ava dike.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.15. Bi hejmarên xwezayî derxistinê pêk tîne.	Ast 1 6.1.15.1. Ji koma tiştan bi qasî hejmara diyarkirî tişt derdixe û dibêje ku hejmara komê kêmkirî bûye/hindik bûye. 6.1.15.2. Derxistinên bi hejmarên heta 20'î bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û pêk tîne. 6.1.15.3. Derxistina ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan li hejmaran diguherîne û pêk tîne. 6.1.15.4. Sembola derxistinê (-) bi kar tîne. 6.1.15.5. Bi hejmarên heta 20'î derxistinê pêk tîne. 6.1.15.6. Bi hejmarên heta 20'î ji ber derxistinê pêk tîne. Ast 2 6.1.15.7. Bi hejmarên heta 100'î bêtir şikandina dehê derxistinê pêk tîne. 6.1.15.8. Bi hejmarên heta 100'î bi şikandina dehê derxistinê pêk tîne. 6.1.15.9. Di derxistina bi hejmarên heta 20'î de hejmara kêmbûyî ya nehatî dayîn dibîne. 6.1.15.10. Di derxistina bi hejmarên heta 20'î de hejmara derketî ya nehatî dayîn dibîne. 6.1.15.11. Encama derxistina bi du hejmarên heta 100'î texmîn dike. 6.1.15.12. Texmîna xwe ya der barê encama derxistina bi du hejmarên heta 100'î bi encama hesêb re berawird dike. 6.1.15.13. Du hejmarên ku di nav 100'î de qatên 10'î ne ji ber derdixe. Ast 3 6.1.15.14. Bi hejmarên herî pir sê reqemî bêtir şikandina dehê derxistinê pêk tîne. 6.1.15.15. Bi hejmarên herî pir sê reqemî bi şikandina dehê derxistinê pêk tîne. 6.1.15.16. Di derxistina bi hejmarên heta 100'î de hejmara kêmbûyî ya nehatî dayîn dibîne. 6.1.15.17. Di derxistina bi hejmarên heta 100'î de hejmara derketî ya nehatî dayîn dibîne. 6.1.15.18. Encama derxistina bi hejmarên sê reqemî	Di çarçoveya armanca 6.1.15. de; a. Di asta yekem de divê kiryarên jêkirinê pêşî li teniştê hev, paşê li binê hev bên kirin. Di kiryara jêkirinê ya li binê hev de divê bê tekezkirin ku xêza kiryarê wateyê hevşêwe bi nîşana wekhevîyê re hildigire. b. Piştî ku li ser kiryarên jêkirinê yên heta 10 bi tîrî tê xebitîn, divê li ser kiryarên jêkirinê yên heta 20 bê xebitîn. c. Divê bi peydakirina ku kes bi xwe derxistinê ava bike (bi sembolan) xebatên derxistina bi şikandina dehê û bêtir şikandina dehê bên kirin. d. Divê bê tekezkirin ku derxistin «dîtin hejmara zêdekirî ya nenas» e. Divê tevgerên armanckirî 6.1.15.3. û 6.1.15.4. di hînkirinê de bi hev re bên girtin. Di vê qonaxê de divê bê peydakirin ku kes derxistina ku dike bi deng bixwîne (ji bo 5-3=2 wekî «5 kêmkirî 3, wekhevî 2'yê ye.»). Herwiha divê wateyên termên «kêmbûyî», «derketî» û «cudahî» bên tekezkirin. Di çarçoveya tevgera armanckirî 6.1.15.5. de divê cih ji derxistinên ku 0 tê de derketî û cudahî ye û ji wateya sifirê ya di hesêb de re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.15.5. dema derxistinên ji ber tên xebitandin, divê stratejiyên wekî zêdekirina li ser, perçekirina hejmaran, yek kêmtir/du kêmtir, jimartina ber bi paş ve heta hejmarekê, cotên hejmaran, temamkirina 10'ê hwd. bên hînkirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		texmîn dike. 6.1.15.19. Texmîna xwe ya der barê encama derxistina bi hejmarên sê reqemî bi encama hesêb re berawird dike. 6.1.15.20. Ji hejmareke du reqemî hejmareke du reqemî ya qata 10'î ji ber derdixe. 6.1.15.21. Ji hejmareke sê reqemî ya qata 100'î hejmareke du reqemî ya qata 10'î ji ber derdixe. Asta 4 6.1.15.22. Bi du hejmarên herî pir çar reqemî bêyî şikandina dehê derxistinê pêk tîne. 6.1.15.23. Bi du hejmarên herî pir çar reqemî bi şikandina dehê derxistinê pêk tîne. 6.1.15.24. Di derxistina bi hejmarên herî pir çar reqemî de hejmara kêmbûyî ya nehatî dayîn dibîne. 6.1.15.25. Di derxistina bi hejmarên heta 100'î de hejmara derketî ya nehatî dayîn dibîne. 6.1.15.26. Encama derxistina bi hejmarên herî pir çar reqemî texmîn dike. 6.1.15.27. Texmîna xwe ya der barê encama derxistina bi hejmarên herî pir çar reqemî bi encama hesêb re berawird dike. 6.1.15.28. Ji hejmareke sê reqemî hejmareke du reqemî ya qata 10'î ji ber derdixe. 6.1.15.29. Hejmarên sê reqemî yên qatên 100'î ji ber derdixe.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.16. Pirsgirêkên ku derxistinê dixwazin çareser dike.	Ast 1 6.1.16.1. Pirsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-20 de derxistinekê dixwazin çareser dike. 6.1.16.2. Li gorî yên hatine dayîn, pirsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-20 de derxistinekê dixwazin ava dike. Ast 2 6.1.16.3. Pirsgirêkên herî pir du hesêbî yên ku bi hejmarên di navbera 0-100 de berhevkin û derxistinê dixwazin çareser dike. 6.1.16.4. Li gorî yên hatine dayîn, pirsgirêkên herî pir du hesêbî yên ku bi hejmarên di navbera 0-100 de berhevkin û derxistinê dixwazin ava dike. Ast 3 6.1.16.5. Pirsgirêkên herî pir sê hesêbî yên ku bi hejmarên di navbera 0-1000 de berhevkin û derxistinê dixwazin çareser dike.	Di çarçoveya armanca 6.1.16. de; a. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê pirsgirêk bi şemayan an bi xêzkinên kesan bi xwe bê dîtbarkirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina wê bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîtbariyekê, texmînkirin, kirina kiryarê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re model bê bûn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.1.16.6. Li gorî yên hatine dayîn, pirsgirêkên herî pir du hesêbî yên ku bi hejmarên di navbera 0-1000 de berhevkin û derxistinê dixwazin ava dike. Ast 4 6.1.16.7. Pirsgirêkên herî pir çar hesêbî yên ku bi hejmarên herî pir çar reqemî berhevkin û derxistinê dixwazin çareser dike. 6.1.16.8. Li gorî yên hatine dayîn, pirsgirêkên herî pir sê hesêbî yên ku bi hejmarên herî pir çar reqemî berhevkin û derxistinê dixwazin ava dike.	
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.17. Bi hejmarên xwezayî carkirinê dike.	Ast 2 6.1.17.1. Carkirina bi hejmarên heta 20'î bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan wekî berhevkirina dubarekirî model dike. 6.1.17.2. Dibêje ku carkirin berhevkirina dubarekirî ye. 6.1.17.3. Carkirina ku bi tişt/wêneyên tiştan tê nîşandan li hejmaran diguherîne. 6.1.17.4. Sembola carkirinê (x) bi kar tîne. 6.1.17.5. Hejmarên heta 10'î bi 1, 2, 3, 4, 5 û 10'î re car dike. 6.1.17.6. Tabloya carkirinê heta 5'ê (5 tê de) ava dike. Ast 3 6.1.17.7. Hejmarên heta 10'î bi 6, 7, 8, 9'ê re car dike. 6.1.17.8. Tabloya carkirinê ava dike. 6.1.17.9. Hejmarên heta 100'î bi hejmarên heta 10'î re bê girtin car dike. 6.1.17.10. Hejmarên heta 100'î bi hejmarên heta 10'î re bi girtin car dike. 6.1.17.11. Hejmareke du reqemî bi hejmareke du reqemî re car dike. 6.1.17.12. Hejmareke sê reqemî bi hejmareke yek reqemî re car dike. 6.1.17.13. Bi hejmarên 10 û 100'î heta 1000'î bi rêya kurt carkirinê dike. 6.1.17.14. Dibêje ku dema yek ji hejmarên tên carkirin zêde an kêm dibe encam çawa diguhere. Asta 4 6.1.17.15. Hejmarên du reqemî bi hejmarên sê reqemî re car dike. 6.1.17.16. Dibêje ku di carkirina bi sê hejmarên xwezayî de guherîna cihê hejmaran encamê naguherîne.	Ji bo armanca 6.1.17. divê bê tekezkin ku dema cihê hejmarên tên carkirin diguhere encam naguhere. Dema tevgera armanckirî 6.1.17.1. tê xebitandin, divê kom bi awayê du bi du, sê bi sê, çar bi çar, pênc bi pênc û deh bi deh bên avakirin. Dema du bi du tê xebitandin divê hejmara giştî ya tiştan 20, sê bi sê 30, çar bi çar 40, pênc bi pênc 50 û deh bi deh 100 be. Dema tevgera armanckirî 6.1.17.2. tê xebitandin divê cih ji tiştên rastîn re bê dayîn. Ji bo tevgerên armanckirî 6.1.17.1. û 6.1.17.2. divê pêşî cih ji xebatên carkirina li kêleka hev, paşê jî ji yên li bin hev re bê dayîn. Dema carkirinê tê qezenckirin divê bê peydakirin ku kes wateya qatî ya carkirinê diyar bikin. Dema li ser wateya qatî tê xebitîn mînak di kirina $4 \times 2 = 8$ de dikare wek "2 qatên 4'ê bi 8'ê re wekhev e.", "4 qatên 2'yê bi 8'ê re wekhev e." bê diyarkirin. Herwiha divê berhevkirina dubarekirî bi wateya qatî re bê girêdan. Divê tevgerên armanckirî 6.1.17.3. û 6.1.17.4. bi hev re bên xebitandin. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.17.3. divê bê peydakirin ku kes carkirina ku dike bi deng bixwîne (ji bo $2 \times 2 = 4$ wekî «2 car 2, wekhevî 4'ê ye.») û divê bê tekezkin ku her hejmara tê carkirin «hejmara carer» û encam «encama carkirinê» ye. Divê bê peydakirin ku kes cudahiya carkirina bi 1'ê ji carkirina bi hejmarên din fêhm bike û wê bi wateya berhevkirina dubarekirî ya carkirinê rave bike. Bi heman awayî divê cudahiya carkirina bi 0'ê ji carkirina bi hejmarên din bi sûdwergirtina ji têkiliya berhevkin-carkirinê (mînak $0+0+0=0$, $3 \times 0=0$) bê dayîn.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.1.17.17. Hejmarên xwezayî yên herî pir sê reqemî bi hejmarên ku herî pir neh qatên 10, 100 û 1000'î ne bi rêya kurt car dike. 6.1.17.18. Hejmarên xwezayî yên herî pir du reqemî bi 5, 25 û 50'î re bi rêya kurt car dike. 6.1.17.19. Hejmarên herî pir sê reqemî bi 10, 100 û 1000'î re ji ber car dike. 6.1.17.20. Encama carkirina hejmareke xwezayî ya herî pir du reqemî bi hejmareke xwezayî ya yek reqemî re texmîn dike. 6.1.17.21. Texmîna xwe ya der barê carkirina hejmareke xwezayî ya herî pir du reqemî bi hejmareke xwezayî ya yek reqemî re bi encama hesêb re berawird dike.	Dema tevgera armanckirî 6.1.17.14. tê xebitandin, divê hejmarên di tabloya carkirinê ya heta 5'ê (5 tê de) bîr bikaranîn. Divê bi mînakên bê nîşandan ku her ku yek ji hejmarên carker 1 zêde dibe encam bi qasî nirxa hejmara carker a din zêde dibe, an her ku yek ji wan 1 kêr dibe encam bi qasî nirxa ya din kêr dibe.
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.18. Pirsgirêkên der barê carkirinê de çareser dike.	Ast 2 6.1.18.1. Pirsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-100 de carkirinekê dixwazin çareser dike. Asta 3 6.1.18.2. Pirsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-100 de du hesêban dixwazin û yek ji wan carkirin e çareser dike. 6.1.18.3. Pirsgirêkên ku carkirinê dixwazin ava dike. Ast 4 6.1.18.4. Pirsgirêkên ku bi hejmarên herî pir sê reqemî herî pir sê hesêban dixwazin û yek ji wan carkirin e çareser dike. 6.1.18.5. Pirsgirêkên ku bi hejmarên herî pir sê reqemî herî pir du hesêban dixwazin û yek ji wan carkirin e ava dike.	Di çarçoveya armanca 6.1.18. de; a. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê pirsgirêk bi şemayan an bi xêzkirinê kesan bi xwe bê dîtbarîkirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pirsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pirsgirêkê bi dengekî bilind, ravekirina wê bi hevokên xwe, guherandina wê li dîtbarîkê, texmînkirin, kirina hesêb û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re bibin model.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.19. Bi hejmarên xwezayî dabeşkirinê dike.	Ast 2 6.1.19.1. Dabeşkirina bi hejmarên heta 20'î bi berhevkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike. 6.1.19.2. Dabeşkirina bi hejmarên heta 20'î bi berhevkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan wekî derxistina li pey hev model dike. 6.1.19.3. Dabeşkirina bê mayî ya ku bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan li hejmaran diguherîne. 6.1.19.4. Sembola dabeşkirinê (÷) bi kar tîne. 6.1.19.5. Rola 1'ê ya di dabeşkirinê de dibêje. Ast 3	Ji bo tevgera armanckirî 6.1.19.1. divê xebatên girêdana dabeşkirinê bi kiryarên parvekirina li komên wekhev an parvekirinê re bîr kirin. Divê hejmara tişt û wêneyên tiştan herî pir bi 20'î bê sînoorkirin. Divê hesêb bi awayê ku herî pir li 5'ê bê mayî bîr dabeşkirin bîr plankirin. Dema tevgera armanckirî 6.1.19.2. tê xebitandin, divê cih ji modelkirina dabeşkirina bi hejmarên heta 20'î wekî derxistina li pey hev bi berhevkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan re jî bê dayîn. Divê tevgerên armanckirî 6.1.19.3 û 6.1.19.4. di hînkirinê de bi hev re bîr girtin. Di vê qonaxê de divê bê peydakirin ku kes dabeşkirina ku dike bi deng bixwîne (mînak ji bo $20 \div 5 = 4$ wekî «20 li 5'ê dabeş, wekhevî 4'ê ye.»).

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.1.19.6. Hejmarên heta 100'î li hejmarên heta 10'î bê mayî dabeş dike. 6.1.19.7. Hejmarên heta 100'î li hejmarên heta 10'î bi mayî dabeş dike. 6.1.19.8. Bi hejmarên heta 100'î hejmareke xwezayî ya ku reqema yekan a wê sifir e li 10'î bi rêya kurt dabeş dike. Ast 4 6.1.19.9. Hejmarên xwezayî yên sê reqemî li hejmarên xwezayî yên herî pir du reqemî dabeş dike. 6.1.19.10. Hejmareke herî pir çar reqemî li hejmareke yek reqemî dabeş dike. 6.1.19.11. Hejmarên xwezayî yên herî pir pênc reqemî yên ku sê reqemên dawî sifir in li 10, 100 û 1000'î ji ber dabeş dike. 6.1.19.12. Encama dabeşkirinekê texmîn dike. 6.1.19.13. Texmîna xwe ya der barê encama dabeşkirinekê bi encama hesêb re berawird dike. 6.1.19.14. Têkiliya di navbera carkirin û dabeşkirinê de dibêje. 6.1.19.15. Di yekê ji du gotinên matematîkî yên ku di navbera wan de têkiliya wekheviyê heye de nîrxa nehatî dayîn diyar dike û dibêje ku wekhevî pêk tê. 6.1.19.16. Hesêbên ku divê bên kirin da ku du gotinên matematîkî yên ku di navbera wan de têkiliya wekheviyê tune wekhev bibin rave dike.	Divê wateyên dabeşbûyî, dabeşker, para û xêza dabeşkirinê yên di kiryareke dabeşkirinê ya hatiye dayîn de bên tekezirin. Di Asta 3'yê de divê bê peydakirin ku kes dabeşbûyî, dabeşker, beşî û mayî ya di dabeşkirinê de bi rewşên pîrsgirêkê yên guncaw re wek têgehî girê bide. Digel vê, divê bi modelkirin û kirinan bê nîşandan ku di dabeşkirinê de dabeşbûyî bi encama berhema dabeşker û beşî bi mayî re wekhev e. Ji bo tevgerên armanckirî 6.1.19.6. û 6.1.19.7. divê ji bilî modelkirinê bi tiştên hebûnî, model ên wekî rêza hejmaran, bingeha dehî hwd. jî bên bikaranîn. Herwiha di hînkirina tevgera armanckirî 6.1.19.7. de divê bê diyarkirin ku dema mayî ji dabeşker biçûktir be dê hesêb neyê domandin.
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.20. Pîrsgirêkên ku dabeşkirinê dixwazin çareser dike.	Ast 2 6.1.20.1. Bi bikaranîna hejmarên di navbera 1-20 de li 2'yê, 3'yê, 4'ê, herî pir 5'ê dabeş dike û pîrsgirêkên ku dabeşkirinê dixwazin çareser dike. Ast 3 6.1.20.2. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên heta 100'î du hesêban dixwazin û yek ji wan dabeşkirin e çareser dike. 6.1.20.3. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên heta 100'î dabeşkirinê dixwazin ava dike. Ast 4 6.1.20.4. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên herî pir çar reqemî herî pir sê hesêban dixwazin û yek ji wan dabeşkirin e çareser dike. 6.1.20.5. Pîrsgirêkên ku bi hejmarên herî pir çar reqemî du hesêban dixwazin û yek ji wan dabeşkirin e ava dike.	Di çarçoveya armanca 6.1.20. de; a. Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê pîrsgirêk bi şemayan an bi xêzkirinê kesan bi xwe bê dîtbarîkirin. b. Di pêvajoya çareserkirina pîrsgirêkê de divê di qonaxên xwendina pîrsgirêkê bi dengê bilind, ravekirina wê bi hevokên xwe, veguhastina wê bo dîtbariyekê, texmînkirin, kirina kiryarê û kontrolkirina pêvajoyê de ji kesan re model bê bûn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.21. Modelên tevahî, nîv û çarêkê bi hev re girê dide û nîşandana kesrê bi kar tîne.	Ast 1 6.1.21.1. Tişta/wêneya tiştê ku tevahî ye nîşan dide. 6.1.21.2. Tişta/wêneya tiştê ku nîv e nîşan dide. 6.1.21.3. Dibêje ku yek ji du perçeyên wekhev ên tevahiyekê nîv e. 6.1.21.4. Tevahî û nîvê bi hev re girê dide. Asta 2 6.1.21.5. Tişta/wêneya tiştê ku çarêk e nîşan dide. 6.1.21.6. Dibêje ku yek ji çar perçeyên wekhev ên tevahiyekê çarêk e. 6.1.21.7. Dibêje ku yek ji du perçeyên wekhev ên nîvekê çarêk e. 6.1.21.8. Çarêk û nîvê bi hev re girê dide. 6.1.21.9. Dibêje ku tevahiyek ji nîvekê û du çarêkan pêk tê. Asta 3 6.1.21.10. Modelên tevahî, nîv û çarêkê bi awayê kesrê nîşan dide. 6.1.21.11. Kesra ku nîv, çarêk û tevahiyê diyar dike dibêje. 6.1.21.12. Wateya perçe-tevahî ya kesrê dibêje.	Di çarçoveya armanca 6.1.21. de; dema tevgerên armanckirî yên Asta 1'ê tîn xebitandin, divê têkiliya di navbera nîv û tevahiyê de li ser modelan bê vekolîn (mînak avakirina tevahiyekê ji du nîvan, pêkhatina tevahiyekê ji du nîvan). Di tevgerên armanckirî 6.1.21.1., 6.1.21.2. û 6.1.21.3. de divê neyê ketin nav nîşandana kesrê. Herwiha ji bo tevgera armanckirî 6.1.21.3. divê xebatên parvekirina tevahiyekê li du perçeyên wekhev bên kirin. Dema tevgera armanckirî 6.1.21.5. tê xebitandin divê xebatên parvekirina tevahiyekê li çar perçeyên wekhev bên kirin. Di tevgera armanckirî 6.1.21.8. de divê xebatên girêdana çarêk û nîvê bi bikaranîna modelan bên kirin (mînak pêkhatina nîvekê ji du çarêkan). Herwiha ji bo vê tevgera armanckirî divê parvekirina nîvekê li du perçeyên wekhev bê xebitandin. Dema tevgera armanckirî 6.1.21.10. tê xebitandin, mînak ji bo kesra 1/4 divê bê diyarkirin ku tevahiyek li 4'ê tê dabeşkirin û perçeyek jê tê girtin. Divê jimarker, binker û xêza kesrê li ser mînakên tîn bikaranîna bên ravekirin. Dema tevgera armanckirî 6.1.21.12. tê xebitandin divê têkiliya perçe-tevahî ya di navbera jimarker û binkerê de bê danîn. Di xwendina nîşandanên kesrê de divê gotinên ku têkiliya perçe-tevahî tekez dikin bên bikaranîna (mînak divê kesra 1/4 wekî «çaryek» bê xwendin).
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.22. Kesrên yekîneyî nîşan dide, berawird dike û rêz dike.	Ast 3 6.1.22.1. Her yekê ji perçeyên wekhev ên tevahiyekê bi awayê kesrê nîşan dide. 6.1.22.2. Dibêje ku her yek ji perçeyên wekhev ên tevahiyekê kesreke yekîneyî ye. 6.1.22.3. Kesrên yekîneyî yên kesrên ku binkera wan 10, 100 e dibêje. 6.1.22.4. Bi qasî kesra yekîneyî ya diyarkirî ji pîrbûnekê model dike û dibêje. Ast 4 6.1.22.5. Kesrên yekîneyî li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiyê berawird dike. 6.1.22.6. Kesrên yekîneyî li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiyê rêz dike.	Di çarçoveya armanca 6.1.22. de divê cih ji xebatên parvekirina tevahiyekê li perçeyên wekhev re bê dayîn. Ji bo tevgerên armanckirî 6.1.22.5. û 6.1.22.6. divê li ser kesrên ku binkera wan herî pir 20 e xebat bê kirin
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.23. Kesra hevedudanî û ya bi hejmara tam ji hev cuda dike û model	Ast 3 6.1.23.1. Kesrên ku jimarkera wan ji binkera wan mezintir	Ji bo tevgera armanckirî 6.1.23.1. divê li ser kaxiz, blokên kesrê, blokên nexşê û rêza hejmaran bê xebitandin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
	dike.	e nîşan dide. Asta 4 6.1.23.2. Kesra hêsan, hevedudanî û ya bi hejmara tam model dike û dibêje.	
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.24. Bi qasî kesra hêsan a diyarkirî ji pîrbûnekê model dike û dibêje.	Ast 3 6.1.24.1. Kesrên ku jîmarkera wan ji binkera wan biçûktir e model dike û dibêje. Asta 4 6.1.24.2. Bi qasî kesra hêsan a diyarkirî ji pîrbûnekê model dike û dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 6.1.24.1. divê bi bikaranîna modelên cuda yê wekî kaxiz, blokên kesrê, blokên nexşê û rêza hejmaran li ser kesrên ku jîmarkera wan ji binkera wan biçûktir e bê xebitandin. Ji bo tevgera armanckirî 6.1.24.2. divê rêza hejmaran, modela qadê hwd. bîn bikaranîn. Herwiha di modelkirina bi qasî kesra hêsan a diyarkirî ji pîrbûnekê de divê hejmara pîrbûnê herî pir sê reqemî be. Divê neyê ketin nav carkirina hejmareke xwezayî bi kesrekê re.
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.25. Kesran berawird dike.	Ast 3 6.1.25.1. Kesreke hatiye dayîn li ser rêza hejmaran nîşan dide. Asta 4 6.1.25.2. Herî pir sê kesrên ku binkera wan wekhev e li gorî têkiliya mezinahî-biçûkahiyê berawird dike.	Di Asta 4'ê de divê ji bilî modelên dirêjahî û qadê, li ser rêza hejmaran jî xebat bîn kirin. Ji bo armanca 6.1.25. divê kesr li gorî mezinahiyên ku temsîl dikin ji aliyê mezinahî-biçûkahiyê ve bîn berawirdkirin. Divê xebatên gotina ka kîjan mezin, kîjan biçûk e û gotina hejmara herî mezin, herî biçûk bîn kirin. Di berawirdkirinê de divê sembolên mezin/biçûk bîn bikaranîn. Divê cih ji xebatên berawirdkirina kesreke hatiye dayîn bi sifir, nîv û tevahiyê re li ser rêza hejmaran re bê dayîn.
Beş 6.1. Hejmar û Hesab	6.1.26. Bi kesrên ku binkera wan wekhev e berhevkirin û derxistinê dike.	Ast 4 6.1.26.1. Bi kesrên ku binkera wan wekhev e berhevkirin û derxistinê dike. 6.1.26.2. Pîrsgirêkên ku bi kesrên binkera wan wekhev berhevkirin û derxistinê dixwazin çareser dike.	Dema armanca 6.1.26. tê xebitandin, divê kiryarda berhevkirina jîmarkeran bi hev re dema binker sabit e bê ravekirin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.2. Geometrî	6.2.1. Şekl û cismên geometrîk ji hev cuda dike.	Ast 1 6.2.1.1. Şeklên geometrîk li gorî hejmara goşe û keviyên wan senifandin dike û nav lê dike. 6.2.1.2. Sêgoşe, çargoşe, çargoşeya dirêj, xelek û bazineyê model dike. 6.2.1.3. Cismên hêsan ên di jiyana rojane de tîn bikaranîn li gorî taybetmendiyan wan senifandin dike û bi şeklên geometrîk re girê dide. Ast 2 6.2.1.4. Wekhevî û cudahiyan sêgoşe, çargoşe, çargoşeya dirêj, xelek û bazineyê dibêje. 6.2.1.5. Cismên geometrîk li ser modelan ji hev cuda dike. 6.2.1.6. Navê cismê geometrîk ê tê nîşandan dibêje. Asta 3	Ji bo tevgera armanckirî 6.2.1.1. divê pêşî tîgihên «kevî» û «goşe» bîn pênasekirin. Divê taybetmendiyan kevî û goşeyên bazine, çargoşe, çargoşeya dirêj û sêgoşeyê bîn vekolîn. Dema tevgera armanckirî 6.2.1.1. tê xebitandin, divê li ser şeklên herî pir çar keviyî û bazineyê bi modelkirinê bê xebitandin. Divê pêşî xebata senifandina şeklan, paşê pênasekirin, dûre navlêkirin bê kirin. Ji bo tevgera armanckirî 6.2.1.2. divê bi bikaranîna amûrên wekî textê geometriyê, ben, lastîk, dar hwd. xebatên modelkirinê bîn kirin. Ji bo tevgera armanckirî 6.2.1.3. divê tiştên ku dê bîn bikaranîn ji cismên geometrîk (prîzma, gilover hwd.) bîn hilbijartin. Bêyî ku cismên geometrîk bîn navkirin, divê taybetmendiyan tiştên wekî qutî, kûpa yekîneyî, şûşeya pet, konê

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.2.1.7. Rû, goşe û keviyên cismên geometrîk dibêje. 6.2.1.8. Wekhevî û cudahiyên kûp, prîzmaya çargoşe û prîzmaya çargoşeya dirêj dibêje. 6.2.1.9. Bi bikaranîna rêzikê çargoşe, çargoşeya dirêj û sêgoşe xêz dike. 6.2.1.10. Li ser çargoşe û çargoşeya dirêj xêzên goşeyî nîşan dide. 6.2.1.11. Dibêje ku şêkl li gorî hejmara keviyên xwe nav digirin. Asta 4 6.2.1.12. Kevî û goşeyên sêgoşe, çargoşe û çargoşeya dirêj nav dike. 6.2.1.13. Taybetmendiya keviyên çargoşe û çargoşeya dirêj dibêje. 6.2.1.14. Sêgoşeyan li gorî dirêjahiya keviyên wan senifandin dike. 6.2.1.15. Kûpa ku vekirina wê hatiye dayîn ava dike.	kampê, topên pîngponê yên ku dê li gorî wan senifandin bê kirin (girover, bi goşe, ya ku li ser wê çargoşeya dirêj heye hwd.) bîn rêzkin û li gorî wan senifandin bîn kirin. Divê rûyên tiştên bi şêklê cismên geometrîk ên ji jiyana rojane bîn vekolîn û xebatên girêdana wan bi şêklên geometrîk re bîn kirin. Dema tevgerên armanckirî 6.2.1.5. û 6.2.1.6. tîn xebitandin, divê wekî cismên geometrîk li ser prîzmaya çargoşe, prîzmaya çargoşeya dirêj, prîzmaya sêgoşe, silindir, gilover û kûpê bê xebitandin. Divê di hînkirinê de bê tekezkin ku dema alî, cih an mezinahiya cism û şêklên geometrîk diguhere, taybetmendiya wan ên şêklî naguherin. Ji bilî cismên geometrîk ên di Asta 2'yê de tîn hilgirtin, divê di Asta 3'yê de li ser konî jî bê xebitîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.2.1.7. divê pêşî tîgîhên «rû», «goşe» û «kevî» li ser modelan ji kesî re bîn nîşandan û bîn ravekin. Di hînkirina tevgera armanckirî de divê gotina kesî bê hêvîkirin. Lê belê li kesê ku jêhatîbûnên gotinê nînin divê tevgera nîşandanê bê xebitandin. Ji bo tevgera armanckirî 6.2.1.8. divê şêklên geometrîk ji aliyê taybetmendiya goşe, rû û keviyan ve bîn berawirdkin. Ji bo tevgera armanckirî 6.2.1.10. divê bê tekezkin ku sêgoşe xêza goşeyî tune ye. Ji bo tevgera armanckirî 6.2.1.12. divê çargoşe, pêncgoşe, şeşgoşe û heştgoşe bîn nasandin. Ji bo tevgera armanckirî 6.2.1.14. divê mînak xebatên navlêkirina kevî û goşeyên sêgoşeyekê bi awayê keviya A, goşeya A bîn kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.2. Geometrî	6.2.2. Têkiliyên cihî diyar dike.	Ast 1 6.2.2.1. Têkiliyên cihî (rewş, cih, alî) dibêje. Ast 2 6.2.2.2. Ji bo diyarkirina cih, alî û tevgerê zimanê matematîkî bi kar tîne. 6.2.2.3. Şêklên simetrîk ên li dorûbera xwe ji hev cuda dike. 6.2.2.4. Ji bo ku şêkla simetrîk a hatiye dayîn li du perçeyên wekhev parve bike xêza simetriyê xêz dike. Ast 3 6.2.2.5. Li ser şêklên ku ji yekê zêdetir xêzên simetriyê	Ji bo tevgera armanckirî 6.2.2.1. divê cih an aliyê tiştêkî li gorî tiştêkî din (li binê-li ser, li dorê-li çepê-li rastê-di navberê-li pêş-li paş, li bilindê-li nizmê, dûr-nêzîk, hundir-derve) bê xebitandin. Divê xebatên ji bo bikaranîna wan di rewşên jiyana rojane de bîn kirin. Ji bo tevgera armanckirî 6.2.2.2. divê li ser planên cihî yên wekî krokiyeke hêsan, nexşe an plana dibistanê bê xebitandin. Dema tevgera armanckirî 6.2.2.4. tîn xebitandin, xêza simetriyê ya ku li gorî şêkla hatiye dayîn tîn xêzkin dikare berwarî an tîk be. Her çend şêkla hatiye dayîn ji yekê zêdetir xêzên simetriyê hebin jî bes e ku kes xêzeke simetriyê xêz

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		hene xêzên simetriyê xêz dike. 6.2.2.6. Şekla simetrîk a ku perçeyek jê hatiye dayîn li gorî xêza simetriyê ya berwarî an tîk xêz dike û temam dike. Ast 4 6.2.2.7. Li ser şeklên ku simetriya neynikê ya wan hatiye dayîn xêza simetriyê xêz dike. 6.2.2.8. Simetriya şekla hatiye dayîn li gorî xêzekê xêz dike.	bike. Divê hebûna ji yekê zêdetir xêzên simetriyê di astekê jortir de bê xebitandin.
Beş 6.2. Geometrî	6.2.3. Nexşên geometrîk ava dike.	Ast 1 6.2.3.1. Nexşa ku herî pir sê hêmanên wê hene bi cism an şeklên geometrîk ava dike. 6.2.3.2. Rêzika di nexşeke ji şeklên geometrîk an tiştên dişibin cismên geometrîk pêk tê de dibêje. 6.2.3.3. Hêmanên kêr hatine hiştin ên nexşê diyar dike û nexşê temam dike. Ast 2 6.2.3.4. Di nexşeke geometrîk a dubarebûyî de hêmanên kêr hatine hiştin diyar dike û nexşê temam dike. 6.2.3.5. Bi bikaranîna tîkiliya di nexşeke geometrîk de bi malzemeyên cuda nexşên nû yên bi heman tîkiliyê ava dike. Ast 3 6.2.3.6. Bi bikaranîna modelên şeklan li ser kaxiza xalî an çargoşeyî deseneke bi nexşeke diyar xêz dike.	Ji bo tevgera armanckirî 6.2.3.4. divê li ser nexşên herî pir çar hêmanî bê xebitandin.
Beş 6.2. Geometrî	6.2.4. Têgihên bingehîn ên geometriyê ji hev cuda dike.	Ast 3 6.2.4.1. Xalê bi semboleke nîşan dide û nav lê dike. 6.2.4.2. Xêz, tîrêj û goşeyê dibêje. 6.2.4.3. Bi modelên xêzan perçeyên xêzê yên bi cihê tîk û çewt ava dike. Asta 4 6.2.4.4. Rûerdê dibêje. 6.2.4.5. Goşeyê nav dike û bi sembolan nîşan dide. 6.2.4.6. Goşeyan bi amûrên standard ên pîvandina goşeyê dipîve û wekî goşeya teng, tîk, fireh û rast diyar dike. 6.2.4.7. Bi bikaranîna amûrên standard ên pîvandina goşeyê goşeya ku pîvana wê hatiye dayîn ava dike.	Dema tevgera armanckirî 6.2.4.2. tê xebitandin divê ji dorûberê mînak bîr dayîn. Di hînkirina tevgera armanckirî de divê gotina kesî bê hêvîkirin. Lê belê li kesê ku jêhatîbûnên gotinê nînin divê tevgera nîşandanê bê xebitandin. Di hînkirina tevgera armanckirî 6.2.4.4. de divê gotina kesî bê hêvîkirin. Lê belê li kesê ku jêhatîbûnên gotinê nînin divê tevgera nîşandanê bê xebitandin. Ji bo tevgerên armanckirî 6.2.4.6. û 6.2.4.7. divê bi alîkariya amûrên ku ji bo pîvandina goşeyê ne (îletkî, gonye hwd.) bê fêmkirin ku goşe bi zivirandina tîrêjekê li dora xala destpêkê pêk tê.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.3. Pîvandin	6.3.1. Dirêjahiyê dipîve.	Ast 1 6.3.1.1. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve berawird dike. 6.3.1.2. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve rêz dike. 6.3.1.3. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê amûra pîvandinê ya	GIRÎNG: Di beşa pîvandinê de di çar hesêbên tîkildar û çareserkirina pîrsgirêkan de divê li gorî astê di nav sînorên ku di beşa Hejmar û Hesab de hatine berçavgirtin de bê man.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		ne standard a guncaw hildibijêre. 6.3.1.4. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê bi amûra pîvandinê ya ne standard a guncaw pîvandinê dike. 6.3.1.5. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên dirêjahiyê yên ne standard tên bikaranîn çareser dike. Ast 2 6.3.1.6. Bi perçeyên yekîneya ne standard ên li du û çaran hatine parvekirin (mînak bi qelemekê, paşê bi nîvê wê) pîvandinên dubarekirî dike. 6.3.1.7. Yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê dibêje. 6.3.1.8. Cihên bikaranîna yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê dibêje. 6.3.1.9. Bi yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê pîvandinê dike û encama wê dibêje. 6.3.1.10. Dirêjahiyên bi yekîneyên pîvandinê yên standard texmîn dike. 6.3.1.11. Dirêjahiya ku texmîn kiriye bi encama pîvandinê re berawird dike. 6.3.1.12. Bi yekîneyên pîvandina dirêjahiyê yên standard an ne standard modelên dirêjahiyê ava dike. 6.3.1.13. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên standard ên dirêjahiyê tên bikaranîn çareser dike. Ast 3 6.3.1.14. Ji bo metretek, nîv metre, 10 cm û 5 cm pîvandineke ne standard ava dike. 6.3.1.15. Bi bikaranîna amûrên pîvandinê yên ne standard ên ku ji bo metretek, nîv metre, 10 cm û 5 cm ava kirine pîvandinê dike. 6.3.1.16. Yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê bi hev re girê dide û ji cureyê hev dinivîse. 6.3.1.17. Pirsgirêkên ku herî pir du hesêban dixwazin û der barê metre û santîmetreyê de ne ji yekîneyên pîvandinê yên standard çareser dike. Ast 4 6.3.1.18. Dibêje ku yekîneya herî biçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard mîlîmetre ye. 6.3.1.19. Cihên bikaranîna mîlîmetreyê, yekîneya herî biçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard, dibêje. 6.3.1.20. Yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê bi hev re girê dide. 6.3.1.21. Ji bo dirêjahiyên ku dikare rasterast bipêve li gorî yekîneyeke guncaw texmînan dike.	Dema xebata berawirdkirinê tê kirin divê gotinên wekî «dirêjtir» û «kurttir» bên bikaranîn. Divê tişt û wêneyên tiştan ên ku ji pênc tiştan derbas nabin bên rêzêkirin. Ji bo tevgera armanckirî 6.3.1.7. bi metre û santîmetreyê tê sînordarkirin. Dema ji bo pîvandina dirêjahiyên amûrên standard tên bikaranîn, divê pîvandin ji cureyê metre û santîmetreyê bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 6.3.1.11. mînak divê bi bikaranîna şeridên rengîn modelên ku dubarebûna yekîneyê jî tê de tê dîtin bên avakirin. Divê rêza hejmaran bi taybetmendiyên xwe yên bingeşê bê nasandin, di çalakiyan de bê bikaranîn û bi rêzîkê re bê girêdan.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		6.3.1.22. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandîne yên standard tîn bikaranîn çareser dike.	
Beş 6.3. Pîvandin	6.3.2. Dirêjahiya dorûberê dipîve.	Ast 3 6.3.2.1. Dorûbera tiştan nîşan dide. 6.3.2.2. Dirêjahiya dorûbera şeklan bi sûdwergirtina ji yekîneyên standard û ne standard dipîve. 6.3.2.3. Dirêjahiya dorûbera şeklan hesab dike. 6.3.2.4. Pirsgirêkên der barê dirêjahiya dorûbera şeklan de çareser dike. Ast 4 6.3.2.5. Dirêjahiya dorûbera çargoşe û çargoşeya dirêj bi dirêjahiya keviyên wan re girê dide. 6.3.2.6. Şeklên geometrîk ên cuda yên bi heman dirêjahiya dorûberê ava dike. 6.3.2.7. Pirsgirêkên der barê hesabkirina dirêjahiya dorûbera şeklan de çareser dike. 6.3.2.8. Pirsgirêkên der barê hesabkirina dirêjahiya dorûbera şeklan de ava dike.	Di çarçoveya armanca 6.3.2. de divê di hesabên dorûberê de textê geometriyê, kaxiza xalî an çargoşeyî bê bikaranîn. Di çarçoveya armanca 6.3.2. de divê dirêjahiya dorûbera çargoşe, çargoşeya dirêj an şeklên ji berhevkirina wan hatine çekirin ên ku li ser textê geometriyê, kaxiza xalî an çargoşeyî hatine dayîn bîr hesabkirin. Divê cih ji dorûbera bazineyê re neyê dayîn. Di çarçoveya tevgera armanckirî 6.3.2.1. de divê pêşî bi yekîneyên ne standard bê xebitandin. Ji bo tevgera armanckirî 6.3.2.5. a. Divê bi çalakîyên dîtina dirêjahiya kêlekekê ya rastegoşeya ku dor û dirêjahiya kêlekekê hatiye dayîn an ya çargoşeya ku dirêjahiya dorê hatiye dayîn, tîkiliyên dor û dirêjahiya kêlekan bîr vekolîn. b. Divê bê dayîn dîtina ku dirêjahiya dora çargoşeyekê, çar qatê dirêjahiya kêlekeke wê ye. c. Divê di vî cure xebatan de cih ji xebatên ku dê kaxeza çargoşeyî an xalî bê dayîn bikaranîn (bi girêdana bi hejmara yekîneyê re) bê dayîn.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.3. Pîvandin	6.3.3. Qada rûerdan dipîve.	Ast 3 6.3.3.1. Qada şeklan bi malzemeya guncaw a ne standard dinixumîne û dipîve. 6.3.3.2. Qadeke diyar bi yekîneyên pîvandîna qadê yên ne standard texmîn dike. Ast 4 6.3.3.3. Dibêje ku qada şeklan hejmara çargoşeyên yekîneyî yên vê qadê dinixumînin e. 6.3.3.4. Qada çargoşe û çargoşeya dirêj bi berhevkirin û carkirinê re girê dide.	Di tevgera armanckirî 6.3.3.1. de; a. Wekî malzemeya nixumandîne dikare kaxiza rengîn a bi mezinahiya wekhev, plastîk hwd. bê bikaranîn. Divê bi taybetî bala mirov li ser wê be ku rûyê dê bê nixumandin yek perçe be. b. Divê girîngiya hejmara yekîneyan û dubarebûna yekîneyê di pîvandîna qadê de bê tekezîrîn. c. Divê cih ji xebatên ku kes hejmara yekîneyan bijmêrîn û bibêjin re bê dayîn. d. Divê xebatên nixumandin û pîvandîna du şeklên cuda bi yekîneyên ne standard ên ji heman cureyê û berawirdkirina qadên wan bîr kirin. Di tevgera armanckirî 6.3.3.4. de;

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
			a. Divê qadên çargoşe û çargoşeya dirêj bi jimartina çargoşeyên yekîneyî bîn hesabkirin. b. Divê bi jimartin, berhevkirina dubarekirî û carkirinê xebatên hesabkirina qadê bîn kirin. c. Dema ev xebat tên kirin divê ji tîkiliya rêzik-stûnê sûd bê werigirtin.
Beş 6.3. Pîvandî	6.3.4. Têgihên der barê pereyan de ji hev cuda dike.	Ast 1 6.3.4.1. Pereyên bi nirxa 1, 5, 10, 25, 50 quruş û 1, 5, 10, 20, 50 TL ji hev cuda dike. Asta 2 6.3.4.2. Quruş û lîreyê bi hev re girê dide. 6.3.4.3. Pereyên bi hejmarên cuda yê ku nirxa wan ji 100 lîreyî derbas nabe ji aliyê mezinahî-bîçûkahiyê ve berawird dike. 6.3.4.4. Pirsgirêkên der barê pereyan de çareser dike. Ast 3 6.3.4.5. Quruş û lîreyê bi hev re girê dide. 6.3.4.6. Pirsgirêkên der barê pereyan de çareser dike.	Ji bo tevgera armanckirî 6.3.4.2. hesêb bi awayê ku nirx ji 100 lîreyî derbas nebe tê kirin. Di tevgera armanckirî 6.3.4.2. de; a. Divê bi mînakên bê nîşandan ku deh lib 10 quruş, çar lib 25 quruş, du lib 50 quruş 1 lîreyê dikan. b. Divê cih ji nîşandanên dehanî re neyê dayîn. c. Divê 100 û 200 TL bîn nasandin. Ji bo tevgera armanckirî 6.3.4.5. divê cih ji mînakên wekî 325 quruş, 3 lîre 25 quruş re bê dayîn. Divê cih ji nîşandana dehanî re neyê dayîn.
Beş 6.3. Pîvandî	6.3.5. Têgihên der barê demê de ji hev cuda dike.	Ast 1 6.3.5.1. Saetên tam dixwîne. 6.3.5.2. Saetên nîv dixwîne. 6.3.5.3. Li ser salnameyê roj, hefte û mehê diyar dike. 6.3.5.4. Bi referansgirtina bûyer û rewşên diyar rêzêkirinê demî dike. Asta 2 6.3.5.5. Saetên çarêk dixwîne. 6.3.5.6. Yekîneyên pîvandina demê bi hev re girê dide. 6.3.5.7. Pirsgirêkên der barê yekîneyên pîvandina demê de çareser dike. Asta 3 6.3.5.8. Demê ji cureyê deqe û saetê dibêje. 6.3.5.9. Yekîneyên pîvandina demê bi hev re girê dide. 6.3.5.10. Demên çêbûna bûyeran berawird dike. 6.3.5.11. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandina demê tên bikaranîn çareser dike. Ast 4 6.3.5.12. Yekîneyên pîvandina demê bi hev re girê dide. 6.3.5.13. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandina demê tên bikaranîn çareser dike. 6.3.5.14. Pirsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandina demê tên bikaranîn ava dike.	Ji bo tevgera armanckirî 6.3.5.4. divê peyvên «berê/paşê», «yekem/dawî», «îro/duh/sibe», «sibe/nîvro/êvar», «şev/roj» bîn bikaranîn. Ji bo Asta 2'yê yekîneyên pîvandina demê deqe-saet, saet-roj, roj-hefte, roj-hefte-meh, meh-werz, werz-sal in. Ji bo Asta 3'yê yekîneyên pîvandina demê sal-hefte, sal-roj, deqe-çirke ne. Ji bo Asta 4'ê yekîneyên pîvandina demê saet-deqe, deqe-çirke, sal-meh-hefte, meh-hefte-roj in. Ji bo tevgerên armanckirî 6.3.5.6. û 6.3.5.9. divê neyê ketin nav guherandinên di navbera yekîneyên pîvandina demê de. Di hînkirina tevgera armanckirî 6.3.5.8. de divê gotin, xwendin û nivîsandina demê ji cureyê deqe û saetê bê armanckirin. Ji bo tevgera armanckirî 6.3.5.12. a. Divê guherandinên di navbera saet-deqe, deqe-çirke de bîn kirin. b. Divê guherandinên di navbera sal-meh-hefte, meh-hefte-roj de bîn kirin. c. Dema guherandin tê kirin divê behsa mijara sala kêş jî bê kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.3. Pîvandî	6.3.6. Têgihên der barê kişandinê de ji hev cuda dike.	Ast 1 6.3.6.1. Tiştan ji aliyê girseya wan ve berawird dike. 6.3.6.2. Tiştan ji aliyê girseya wan ve rêz dike. Asta 2 6.3.6.3. Tiştan bi bikaranîna amûrên standard ji cureyê kîlogramê dikişîne û berawird dike. 6.3.6.4. Pîrsgirêkên der barê yekîneya pîvandina girseyê de çareser dike. Asta 3 6.3.6.5. Tiştan ji cureyê gram/kîlogramê dipîve. 6.3.6.6. Girseya tişteki texmîn dike. 6.3.6.7. Bi pîvandîna rastiya girseya ku texmîn kiriye kontrol dike. 6.3.6.8. Pîrsgirêkên der barê kîlogram/gramê de çareser dike. Asta 4 6.3.6.9. Nîv û çarêk kîlogramê ji cureyê gramê diyar dike. 6.3.6.10. Dema girseyê dipîve kîlogram û gramê bi hev re bi kar tîne. 6.3.6.11. Cihên ku ton û mîlîgram tê de tên bikaranîn dibêje. 6.3.6.12. Yekîneyên ton-kîlogram, kîlogram-gram, gram-mîlîgram bi hev re girê dide. 6.3.6.13. Ton-kîlogram, kîlogram-gram, gram-mîlîgramê li hev diguherîne. 6.3.6.14. Pîrsgirêkên der barê ton, kîlogram, gram û mîlîgramê de çareser dike. 6.3.6.15. Pîrsgirêkên der barê ton, kîlogram, gram û mîlîgramê de ava dike.	Ji bo tevgera armanckirî 6.3.6.1. pêşî du tiştên berawirdkirin. Bi bikaranîna gotinên wekî «giran», «siviktir», «ya herî giran», «ya herî sivik» tê peyda kirin ku encamên berawirdkirinê bînin diyarkirin. Bi rêz kirina herî kêmtir sê tiştan li gorî girseya wan têkiliya di navbera wan de tê şîrovekirin. Gotinên wekî «ya herî giran», «ya herî sivik» tên bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.3.6.1. divê gotinên wekî «giran», «siviktir», «ya herî giran», «ya herî sivik» bînin bikaranîn. Di tevgera armanckirî 6.3.6.8. de divê cih ji pîrsgirêkên ku guherandinê dixwazin re neyê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.3.6.11. divê cih ji nîşandana ton û mîlîgramê bi kurtenav re bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.3.6.12. divê guherandinên ku nîşandana dehanî naxwazin bînin kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.3. Pîvandî	6.3.7. Şileyên dipîve.	Ast 1 6.3.7.1. Bi bikaranîna yekîneyên ne standard şileyên dipîve. 6.3.7.2. Hejmara şileyên di herî kêmtir sê fîraqên wek hev de berawird dike. 6.3.7.3. Hejmara şileyên di herî kêmtir sê fîraqên wek hev de rêz dike. Ast 2 6.3.7.4. Bi bikaranîna yekîneyên pîvandina şileyê yê ne standard hejmara şileyên dipîve û berawird dike. 6.3.7.5. Pîrsgirêkên der barê yekîneyên pîvandina şileyê yê ne standard de çareser dike. Ast 3 6.3.7.6. Pêwîstiya amûr û yekîneyên standard ên pîvandina şileyê rave dike û bi yekîneyên lître an nîv	Ji bo tevgera armanckirî 6.3.7.2. dema xebatên berawirdkirinê tên kirin divê gotinên wekî «Tije/vala», «zêdetir/kêmtir», «nîvê wê tije» bînin bikaranîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		lître yê pîvandînan dike. 6.3.7.7. Hejmara şîleya di firaqekê de bi yekîneyên lître û nîv lître yê texmîn dike. 6.3.7.8. Bi pîvandîna rastiya hejmara şîleya ku texmîn kiriye kontrol dike. 6.3.7.9. Pîrgirêkên der barê lître yê de çareser dike. Asta 4 6.3.7.10. Qadên bikaranîna mîlîlître yê dibêje. 6.3.7.11. Lître û mîlîlître yê bi hev re girê dide û li hev diguherîne. 6.3.7.12. Ji bo diyarkirina hejmarê lître û mîlîlître yê bi hev re bi kar tîne. 6.3.7.13. Hejmara şîleya di firaqekê de bi yekîneyên lître/mîlîlître texmîn dike. 6.3.7.14. Hejmara şîleya ku texmîn kiriye bi pîvandîna kontrol dike. 6.3.7.15. Pîrgirêkên der barê lître û mîlîlître yê de çareser dike. 6.3.7.16. Pîrgirêkên der barê lître û mîlîlître yê de ava dike.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.4. Xebata li ser Daneyan	6.4.1. Bi vekolîna tablo û grafîkên hêsan şîrove û texmînan dike.	Ast 1 6.4.1.1. Tabloyên hêsan ên bi sembola û reqeman hatine çêkirin dixwîne. 6.4.1.2. Tabloyên hêsan ên ku herî pir du komên daneyan hene dixwîne. Asta 2 6.4.1.3. Bersiva pirsên der barê tabloyên hêsan ên ku ava kirine û herî pir du komên daneyan hene dide. Asta 3 6.4.1.4. Agahiyên di grafîka şêl û tiştan de tînan nîşandan rave dike û ji grafîkê li tabloya çetele/pîrbûnê guherandînan dike. 6.4.1.5. Tabloyên hêsan ên ku herî pir sê komên daneyan hene dixwîne. Asta 4 6.4.1.6. Bi vekolîna grafîka stûnî şîrove û texmînan dike.	Ji bo armanca 6.4.1. divê di xwendina tabloyan de berawirdkirina beşên cuda yê daneyan bê peyda kirin. Divê xwendina tabloyê şîrovekirina tabloyê jî bigire nav xwe. Ji bo tevgerên armanckirî 6.4.1.1. û 6.4.1.2. divê di xebatên xwendina tabloyan de tabloyên ku kes pir caran pê re rû bi rû dimînin wekî tabloya xwarina rojane, tevgerê, rêzikê, çalakîyê bî bikaranîn. Divê pêşî tişt û wêneyên tiştan bî bikaranîn. *Divê sembola (stêrk, rûyê bişîrî hwd.) bê tercîh kirin. Ji bo tevgerên armanckirî 6.4.1.1. û 6.4.1.2. divê dane bi hejmarên 1-20 bî sîno darkirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.4. Xebata li ser Daneyan	6.4.2. Çetele, tabloya pîrbûnê, grafîka tişt, şêl û stûnî ava dike.	Ast 1 6.4.2.1. Tabloyên tevger/çalakîyê yê bi wêne bi sembolan tije dike. 6.4.2.2. Tabloyên tevger/çalakîyê yê bi wêne bi reqeman tije dike.	Ji bo armanca 6.4.2. asta 1 a. Di xebatên avakirina tabloyan de divê tabloyên ku kes pir caran pê re rû bi rû dimînin wekî tabloya xwarina rojane, tevgerê, rêzikê, çalakîyê bî bikaranîn. b. Divê pêşî tişt û wêneyên tiştan bî bikaranîn.*Divê sembola (stêrk, rûyê bişîrî hwd.) bê bikaranîn. c. Divê dane bi hejmarên 1-20 bî sîno darkirin. d. Divê tablo ya herî pir du komên daneyan be.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		Ast 2 6.4.2.3. Der barê pirsgirêkekê an mijarekê de pirsan dipirse, dane berhev dike, senifandin dike û bi awayê şemaya darê, çetele an tabloya pîrbûnê rêk dixe. 6.4.2.4. Bersiva pirsên der barê şemaya darê, çetele, tabloya pîrbûnê ya ku ava kiriye û herî pir du komên daneyan hene dide. 6.4.2.5. Der barê pirsgirêkekê an mijarekê de pirsan dipirse, dane berhev dike, senifandin dike û grafîka tişt û şeklan ava dike. 6.4.2.6. Bersiva pirsên der barê grafîka tişt û şeklan a ku ava kiriye û herî pir du komên daneyan hene dide. Ast 4 6.4.2.7. Der barê pirsgirêkekê an mijarekê de pirsan dipirse û li gorî daneyên berhevkirî grafîka stûnî ava dike. 6.4.2.8. Ji bo pêşkêşkirina daneya ku bi dest xistiye nîşandanên cuda bi kar tîne. 6.4.2.9. Li gorî grafîka stûnî, tablo û grafîkên din texmînan dike.	Ji bo tevgerên armanckirî 6.4.2.1. û 6.4.2.2. divê du an zêdetir taybetmendî bînin bikaranîn. Ji bo tevgera armanckirî 6.4.2.6. dema grafîkê tê avakirin divê bala mirov li ser wê be ku dane herî pir di çar kategoriyan de bê rêxistin, ji bo her daneyekê tiştêk bê bikaranîn û tişt li kêleka hev an li ser hev bînin. Ji bo tevgera armanckirî 6.4.2.9. divê ji grafîka tişt an şeklan sûd bê wergirtin. Çetele û tabloyên pîrbûnê jî dikarin bînin bikaranîn.
Beş 6.4. Xebata li ser Daneyan	6.4.3. Bi bikaranîna agahiyên ku bi grafîka stûnî, tablo û grafîkên din tînin nîşandan pirsgirêkên der barê jiyanê rojane de çareser dike.	Ast 3 6.4.3.1. Bi bikaranîna grafîkên hatine dayîn pirsgirêkên ku berhevkin/dexistinê dixwazin çareser dike. 6.4.3.2. Bi bikaranîna agahiyên di pirsgirêkê de hatine dayîn grafîkê ava dike. 6.4.3.3. Bi bikaranîna grafîkên ku ava kirine pirsgirêkên ku berhevkin/dexistinê dixwazin çareser dike. 6.4.3.4. Bi sîdwergirtina ji grafîkan pirsgirêkên ku berhevkin/dexistinê dixwazin çareser dike. Ast 4 6.4.3.5. Grafîka stûnî, tablo û grafîkên din di çareserkirina pirsgirêkê de bi kar tînin.	Ji bo armanca 6.4.3. divê kes di pirsgirêkan de bersiva pirsên wekî «Çiqas zêdetir?», «Çiqas kêmtir?» bidin. Divê grafîk yê herî pir çar komên daneyan bin.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.1. Bi rîtm dijmêre.	6.1.1.1. Ji 0 heta 100 ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.2. Ji hejmareke di navbera 1-20 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.3. Ji 0 heta 100 ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.4. Ji 0 heta 100 ber bi pêş ve	6.1.1.8. Ji 100'î ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 6.1.1.9. Ji 0 heta 30 ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.10. Ji 30'î heta 0'ê ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.11. Ji 0 heta 40 ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre.	6.1.1.17. Ji 0 heta 60 ber bi pêş ve şeş bi şeş bi rîtm dijmêre. 6.1.1.18. Ji 0 heta 70 ber bi pêş ve heft bi heft bi rîtm dijmêre. 6.1.1.19. Ji 0 heta 80 ber bi pêş ve heşt bi heşt bi rîtm dijmêre. 6.1.1.20. Ji 0 heta 90 ber bi pêş ve neh bi neh bi rîtm dijmêre.	6.1.1.25. Heta 10.000'î hezar bi hezar bi rîtm dijmêre.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		pênc bi pênc bi rîtm dijmêre. 6.1.1.5. Heta 20 ber bi pêş ve du bi du bi rîtm dijmêre. 6.1.1.6. Ji 20'î dest pê dike û ber bi paş ve yek bi yek bi rîtm dijmêre. 6.1.1.7. Ji 20'î dest pê dike û ber bi paş ve du bi du bi rîtm dijmêre.	6.1.1.12. Ji 40'î heta 0'ê ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.13. Ji hejmareke di navbera 1-30 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.14. Ji hejmareke di navbera 1-30 de tê dayîn dest pê dike û ber bi paş ve sê bi sê bi rîtm dijmêre. 6.1.1.15. Ji hejmareke di navbera 1-40 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre. 6.1.1.16. Ji hejmareke di navbera 1-40 de tê dayîn dest pê dike û ber bi paş ve çar bi çar bi rîtm dijmêre.	6.1.1.21. Ji 100'î heta 1000'î ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 6.1.1.22. Ji 1000'î ber bi paş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre. 6.1.1.23. Ji hejmareke di navbera 1-1000 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve deh bi deh bi rîtm dijmêre. 6.1.1.24. Ji hejmareke di navbera 1-1000 de tê dayîn dest pê dike û ber bi pêş ve sed bi sed bi rîtm dijmêre.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.2. Tiştan/ wêneyên tiştan dijmêre.	6.1.2.1. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de yên li kêleka hev rêzkişî yek bi yek dijmêre. 6.1.2.2. Tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 1-20 de yên tevlihev rêzkişî yek bi yek dijmêre.	6.1.2.3. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'î ye yek bi yek dijmêre. 6.1.2.4. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'î ye deh bi deh dijmêre. 6.1.2.5. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'î ye pênc bi pênc dijmêre. 6.1.2.6. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 100'î ye du bi du dijmêre. 6.1.2.7. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 30'î ye sê bi sê dijmêre. 6.1.2.8. Tiştên/wêneyên tiştan ên di komeke ku hejmara tiştên wê heta 40'î ye çar bi çar dijmêre.		
	6.1.3. Pîrbûna ku li hemberî hejmarekê heta 100'î ye bi lib diyar dike.	6.1.3.1. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de dijmêre û dibêje çend lib tişt hene. 6.1.3.2. Komeke tiştan a di navbera 1-20 de ya di wêneyê de dijmêre û dibêje çend lib tişt hene.	6.1.3.4. Komeke tiştan a di navbera 20100 de ya di wêneyê de dijmêre û dibêje çend heb tişt hene.		

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		6.1.3.3. Ji nav komeke tiştan a di navbera 1-20 de bi qasî hejmara xwestî tiştan dijmêre û vediqetîne.			
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.4. Hejmarên xwezayî dixwîne û dinivîse.	6.1.4.1. Dibêje ku pîrbûna ji 10 hebên heman cureyê pêk tê destek e. 6.1.4.2. Dibêje ku pîrbûna ji 12 hebên heman cureyê pêk tê dûzîneyek e. 6.1.4.3. Komeke tiştan/wêneyên tiştan a di navbera 10-20 de (10 û 20 tê de) li dehan û yekan parve dike. 6.1.4.4. Dibêje ku komeke tiştan/wêneyên tiştan a di navbera 10-20 de ji çend dehan û çend yekan pêk tê. 6.1.4.5. Hejmara ku li hemberî koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehan û yekan parve kiriye ye dinivîse. 6.1.4.6. Hejmara ku li hemberî koma tiştan a di navbera 10-20 de ya li dehan û yekan parve kiriye ye dixwîne. 6.1.4.7. Hejmarên di navbera 1-20 de dixwîne. 6.1.4.8. Hejmareke di navbera 1-20 de ya tê gotin bi reqeman dinivîse.	6.1.4.9. Pîrbûneke ku hejmara tiştên wê ji 100'î kêmtir e bi modelekê li dehan û yekan parve dike. 6.1.4.10. Dibêje ku pîrbûna ku li komên dehan û yekan parve kiriye ji çend dehan û çend yekan pêk tê. 6.1.4.11. Hejmara ku li hemberî pîrbûneke di navbera 20-100 de ya li dehan û yekan parve kiriye ye dinivîse. 6.1.4.12. Hejmara ku li hemberî pîrbûneke di navbera 20-100 de ya li dehan û yekan parve kiriye ye dixwîne. 6.1.4.13. Hejmarên xwezayî yên du reqemî dixwîne. 6.1.4.14. Hejmarên xwezayî yên du reqemî yên tîn gotin bi reqeman dinivîse.	6.1.4.15. Pîrbûneke ku hejmara tiştên wê 100-1000 e bi modelekê li sedan, dehan û yekan parve dike. 6.1.4.16. Dibêje ku pîrbûna ku li sedan, dehan û yekan parve kiriye ji çend sedan, çend dehan û çend yekan pêk tê. 6.1.4.17. Hejmara ku li hemberî pîrbûneke di navbera 100-1000 de ya li sedan, dehan û yekan parve kiriye ye dinivîse. 6.1.4.18. Hejmara ku li hemberî pîrbûneke di navbera 100-1000 de ya li sedan, dehan û yekan parve kiriye ye dixwîne. 6.1.4.19. Hejmarên xwezayî yên sê reqemî dixwîne. 6.1.4.20. Hejmarên xwezayî yên sê reqemî yên tîn gotin bi reqeman dinivîse.	6.1.4.21. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî dixwîne. 6.1.4.22. Hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî yên tîn gotin bi reqeman dinivîse.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.1.5. Reqem û nîrxên reqeman ên hejmarên xwezayî dinivîse.		6.1.5.1. Navên reqeman ên hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir li ser modelan dinivîse. 6.1.5.2. Nîrxên reqeman ên hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir dinivîse.	6.1.5.3. Navên reqeman ên hejmarên sê reqemî li ser modelan dinivîse. 6.1.5.4. Nîrxên reqeman ên hejmarên sê reqemî li ser modelan dinivîse.	6.1.5.5. Navên reqeman ên hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî dinivîse. 6.1.5.6. Nîrxên reqeman ên hejmarên xwezayî yên 4, 5 û 6 reqemî dinivîse. 6.1.5.7. Hejmarên 4, 5 û 6 reqemî li beşên wan parve dike. 6.1.5.8. Hejmarên 4, 5 û 6 reqemî şîrove dike.

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.6. Hejmarên xwezayî rêz dike.	6.1.6.1. Hejmarên ji 1'ê heta 20'î bi rêz dinivîse. 6.1.6.2. Hejmara ku piştî hejmareke di navbera 1-20 de tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.3. Hejmara ku berî hejmareke di navbera 1-20 de tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.4. Hejmarên ji 1'ê heta 20'î yên bi rêzeke tevlihev hatine dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 6.1.6.5. Di rêzeya hejmaran a ji 1'ê heta 20'î de hejmara/hejmarên kêr hatine hiştin dinivîse.	6.1.6.6. Hejmara ku piştî hejmareke di navbera 1-100 de tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.7. Hejmara ku berî hejmareke di navbera 1-100 de tê dayîn tê dinivîse. 6.1.6.8. Herî pir 4 hejmarên xwezayî yên di navbera 1-100 de yên bi rêzeke tevlihev hatine dayîn li gorî rêza jimartinê rêz dike. 6.1.6.9. Di rêzeyeke hejmaran a bi hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir hatiye çêkirin de hejmarên kêr hatine hiştin dinivîse.		

Beş	Armanç	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.7. Du komên tiştan yek bi yek hevta dike û di navbera hejmarên tiştên koman de berawirdkirinê dike.	6.1.7.1. Du komên tiştan ên bi heman hejmarê di navbera 1-20 de yek bi yek hevta dike û dibêje ku wekhev in. 6.1.7.2. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda di navbera 1-20 de yek bi yek hevta dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din kêmtir e. 6.1.7.3. Du komên tiştan ên bi hejmarên cuda di navbera 1-20 de hevta dike û dibêje ku komeke tiştan ji ya din zêdetir e.			
	6.1.8. Hejmarên xwezayî berawird dike.	6.1.8.1. Du hejmarên di navbera 10-20 de berawird dike û dibêje ku her du hejmar wekhev in. 6.1.8.2. Du hejmarên di navbera 10-20 de berawird dike û ya mezin dibêje. 6.1.8.3. Du hejmarên di navbera 10-20 de berawird dike û ya biçûk dibêje.	6.1.8.4. Herî pir çar hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir berawird dike û ya mezin/ya herî mezin dibêje. 6.1.8.5. Herî pir çar hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir berawird dike û ya biçûk/ya herî biçûk dibêje. 6.1.8.6. Herî pir çar hejmarên xwezayî yên ji 100'î biçûktir ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike.	6.1.8.7. Herî pir pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000'î biçûktir berawird dike û ya mezin/ya herî mezin dibêje. 6.1.8.8. Herî pir pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000'î biçûktir berawird dike û ya biçûk/ya herî biçûk dibêje. 6.1.8.9. Herî pir pênc hejmarên xwezayî yên ji 1000'î biçûktir bi simbolên «>» û «<» ji mezin bo biçûk/ji biçûk bo mezin rêz dike.	6.1.8.10. Hejmarên xwezayî yên herî pir şeş reqemî bi simbola mezin/biçûk rêz dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.1.9. Hejmaran ji bo diyarkirina rêzê bi kar tîne.	6.1.9.1. Rêza tiştên/wêneyên tiştan ên di rêzeyekê de dibêje. 6.1.9.2. Tiştên/wêneya tiştê ku rêza wê di rêzeyekê de tê gotin nîşan dide. 6.1.9.3. Hejmara ku rêzê diyar dike dixwîne. 6.1.9.4. Hejmara ku rêzê diyar dike dinivîse.			
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.10. Li gorî rêzikeke diyar nexşa hejmaran a zêdebûyî/kêmbûyî ava dike.		6.1.10.1. Rêzika nexşa hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dibêje. 6.1.10.2. Hêmana kêman hatiye hiştin a nexşa hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e dinivîse.	6.1.10.3. Nexşa hejmaran a ku cudahiya di navbera wan de sabit e herî pir 4 pêngavan didomîne. 6.1.10.4. Li gorî rêzikeke diyar nexşa hejmaran a yek rêzikî ya zêdebûyî an kêmbûyî ava dike.	6.1.10.5. Li gorî rêzikeke diyar nexşa hejmaran a du rêzikî ya zêdebûyî an kêmbûyî ava dike. 6.1.10.6. Rêzikên nexşa hejmaran a ku li gorî du rêzikan ava kiriye dibêje.
	6.1.11. Hejmarên xwezayî li deha/seda/hezara herî nêzik digilover dike.		6.1.11.1. Deha ku hejmareke xwezayî ya ji 100'ê piçûktir jê re nêzik e dibêje. 6.1.11.2. Jimareke xwezayî ya ji 100î biçûktir ber bi deha jê re nêzik gilover dike.	6.1.11.3. Deh/seda ku hejmareke xwezayî ya sê reqemî lê nêzik e dibêje. 6.1.11.4. Jimareke xwezayî ya sê pileyî ber bi deha/sedika jê re nêzik gilover dike.	6.1.11.5. Deh/sed/hezara ku hejmareke xwezayî ya çar reqemî lê nêzik e dibêje. 6.1.11.6. Hejmareke xwezayî ya çar reqemî li deh/sed/hezara ku lê nêzik e digilover dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.12. Hejmarên xwezayî li gorî yekyek an cot bûna wan ji hev cuda dike.			6.1.12.1. Tiştên/wêneyên tiştan kom dike û dibêje ku hejmara tiştan yekyek an cot e. 6.1.12.2. Dibêje ku hejmarên hatine dayîn yekyek an cot in. 6.1.12.3. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên yekyek cot e. 6.1.12.4. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên cot cot e. 6.1.12.5. Dibêje ku berhevkirina du hejmarên xwezayî yên yekyek û cot yekyek e.	
	6.1.13. Hejmaran bi reqemên Romî diyar dike.			6.1.13.1. Reqemên Romî yên heta 20'ê dixwîne. 6.1.13.2. Hejmarên heta 20'ê bi reqemên Romî dinivîse.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.1.14. Bi hejmarên xwezayî berhevkinê dike.	6.1.14.1. Li koma tiştan bi qasî hejmara tê diyarkirin tişt zêde dike û dibêje ku hejmara komê zêde bûye/pirtir bûye.	6.1.14.11. Bi du hejmarên ku encamên wan ji 100'ê derbas nabin berhevkinê ya bêtir hilgirtinê dike. 6.1.14.12. Bi du hejmarên ku encamên wan ji 100'ê derbas nabin berhevkinê ya bi hilgirtinê dike.	6.1.14.17. Bi du hejmarên ku encamên wan ji 1000'ê derbas nabin berhevkinê ya bêtir hilgirtinê dike.	6.1.14.23. Bi hejmarên herî zêde çar payeyî berhevkinê ya bi hilgirtinê/bêtir hilgirtinê dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar		6.1.14.2. Kirinê berhevkinê yê ku encama wan ji 20'ê derbas nabe bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û dike. 6.1.14.3. Kirina berhevkinê ya ku encama wê ji 20'ê derbas nabe û bi tiştan/wêneyên tiştan tê nîşandan diguherîne hejmaran û dike. 6.1.14.4. Sembola wekhev e bi kar tîne. 6.1.14.5. Sembola berhevkinê (+) bi kar tîne. 6.1.14.6. Bi hejmarên ku encama wan ji 20'ê derbas nabe berhevkinê dike. 6.1.14.7. Bi sê hejmarên yek payeyî yê ku encama wan ji 20'ê derbas nabe berhevkinê dike. 6.1.14.8. Dibêje ku dema di berhevkinê de cihên kombûyîyan diguherin encama berhevkinê naguhere. 6.1.14.9. Kombûyîya nayê dayîn a di berhevkinê ya bi hejmarên ku encama wan ji 20'ê derbas nabe de dinivîse.	6.1.14.13. Kombûyîya nayê dayîn a di encama du hejmarên ku encamên wan ji 100'ê derbas nabin de dibîne. 6.1.14.14. Komjimara du hejmarên ku encamên wan ji 100'ê derbas nabin texmîn dike. 6.1.14.15. Texmîna xwe ya di encama du hejmarên ku encamên wan ji 100'ê derbas nabin de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.14.16. Bi du jimarên ku berhevkarîya wan ji 100î derbas nake bi hişê xwe kara berhevkinê dike.	6.1.14.18. Bi du hejmarên ku encamên wan ji 1000'ê derbas nabin berhevkinê ya bi hilgirtinê dike. 6.1.14.19. Kombûyîya nayê dayîn a di encama du hejmarên ku encamên wan ji 1000'ê derbas nabin de dibîne. 6.1.14.20. Komjimara du hejmarên ku encamên wan ji 1000'ê derbas nabin texmîn dike. 6.1.14.21. Texmîna xwe ya di encama du hejmarên ku encamên wan ji 1000'ê derbas nabin de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.14.22. Du jimarên ku berhevkarîya wan ji 1000î derbas nake bi hişê xwe berhev dike.	6.1.14.24. Komjimara du hejmarên ku encamên wan herî zêde çar payeyî ne texmîn dike. 6.1.14.25. Texmîna xwe ya di encama du hejmarên ku encamên wan herî zêde çar payeyî ne de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.14.26. Hejmarên herî zêde çar payeyî bi qatên 100'ê re ji ber xwe kom dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		6.1.14.10. Bi jimarên ku berhevkarî ji 20î derbas nake bi hişê xwe kara berhevkinê dike.			

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.1.15. Pirsgirêkên ku berhevkirinê dixwazin çareser dike.	6.1.15.1. Pirsgirêkên ku bi hejmarên ku encama wan ji 20'ê derbas nabe kirineke berhevkirinê dixwazin çareser dike. 6.1.15.2. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkariya wan ji 20î derbas nake karekî berhevkirinê hewce dikin datîne.	6.1.15.3. Pirsgirêkên ku bi hejmarên ku encamên wan ji 100'ê derbas nabin herî zêde du kirinan dixwazin çareser dike. 6.1.15.4. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên ku bi jimarên berhevkariya wan ji 100î derbas nake du karan hewce dikin datîne.	6.1.15.5. Pirsgirêkên ku bi hejmarên sê payeyî yên ku encamên wan ji 1000'ê derbas nabin herî zêde sê kirinan dixwazin çareser dike. 6.1.15.6. Li gorî tiştên hatine dayîn, pirsgirêkên ku herî zêde du karan hewce dikin datîne.	6.1.15.7. Pirsgirêkên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî herî zêde çar kirinan dixwazin çareser dike. 6.1.15.8. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên ku sê kirinan dixwazin datîne.
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.16. Bi hejmarên xwezayî derxistinê dike.	6.1.16.1. Ji koma tiştan bi qasî hejmara tê diyarkirin tişt derdixe û dibêje ku hejmara komê kêmtir bûye/kêmtir bûye. 6.1.16.2. Kirinên derxistinê yên bi hejmarên heta 20'ê bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike û dike. 6.1.16.3. Kirina derxistinê ya bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan diguherîne hejmaran û dike. 6.1.16.4. Sembola derxistinê (-) bi kar tîne.	6.1.16.7. Bi hejmarên heta 100'ê bêyî şikandina dehê derxistinê dike. 6.1.16.8. Bi hejmarên heta 100'ê bi şikandina dehê derxistinê dike. 6.1.16.9. Kêmbûyîya nayê dayîn a di derxistinê ya bi hejmarên heta 20'ê tê kirin de dibîne. 6.1.16.10. Jêkera nayê dayîn a di derxistinê ya bi hejmarên heta 20'ê tê kirin de dibîne.	6.1.16.14. Bi hejmarên herî zêde sê payeyî bêyî şikandina dehê derxistinê dike. 6.1.16.15. Bi hejmarên herî zêde sê payeyî bi şikandina dehê derxistinê dike. 6.1.16.16. Kêmbûyîya nayê dayîn a di derxistinê ya bi hejmarên heta 100'ê tê kirin de dibîne. 6.1.16.17. Jêkera nayê dayîn a di derxistinê ya bi hejmarên heta 100'ê tê kirin de dibîne.	6.1.16.22. Bi du hejmarên herî zêde çar payeyî bêyî şikandina dehê derxistinê dike. 6.1.16.23. Bi du hejmarên herî zêde çar payeyî bi şikandina dehê derxistinê dike. 6.1.16.24. Kêmbûyîya nayê dayîn a di derxistinê ya bi hejmarên herî zêde çar payeyî tê kirin de dibîne. 6.1.16.25. Jêkera nayê dayîn a di derxistinê ya bi hejmarên heta 100'ê tê kirin de dibîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar		6.1.16.5. Bi hejmarên heta 20'ê derxistinê dike. 6.1.16.6. Bi jimarên heta 20î bi hişê xwe kara derxistinê dike.	6.1.16.11. Encama derxistinê ya bi du hejmarên heta 100'ê tê kirin texmîn dike. 6.1.16.12. Texmîna xwe ya di encama derxistinê ya bi du hejmarên heta 100'ê tê kirin de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.16.13. Di nav 100î de du jimarên ku qatê 10î ne bi hişê xwe kêmtir dike.	6.1.16.18. Encama derxistinê ya bi hejmarên sê payeyî tê kirin texmîn dike. 6.1.16.19. Texmîna xwe ya di encama derxistinê ya bi hejmarên sê payeyî tê kirin de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.16.20. Ji hejmareke du payeyî hejmareke du payeyî ya qata 10'ê ji ber xwe kêmtir dike. 6.1.16.21. Ji jimareke sê pileyî ya qatê 100î jimareke du pileyî ya qatê 10î bi hişê xwe kêmtir dike.	6.1.16.26. Encama derxistinê ya bi hejmarên herî zêde çar payeyî tê kirin texmîn dike. 6.1.16.27. Texmîna xwe ya di encama derxistinê ya bi hejmarên herî zêde çar payeyî tê kirin de bi encama kirinê re berhev dike. 6.1.16.28. Ji hejmareke sê payeyî hejmareke du payeyî ya qata 10'ê ji ber xwe kêmtir dike. 6.1.16.29. Hejmarên sê payeyî yên qata 100'ê ji ber xwe kêmtir dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.1.17. Pirsgirêkên ku derxistinê dixwazin çareser dike.	6.1.17.1. Pirsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-20 de kirineke derxistinê dixwazin çareser dike. 6.1.17.2. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-20 de kirineke derxistinê dixwazin datîne.	6.1.17.3. Pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên ku bi hejmarên di navbera 0-100 de kirina berhevkirin û derxistinê dixwazin çareser dike. 6.1.17.4. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên ku bi hejmarên di navbera 0-100 de kirina berhevkirin û derxistinê dixwazin datîne.	6.1.17.5. Pirsgirêkên herî zêde sê kirinî yên ku bi hejmarên di navbera 0-1000 de kirina berhevkirin û derxistinê dixwazin çareser dike. 6.1.17.6. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên herî zêde du kirinî yên ku bi hejmarên di navbera 0-1000 de kirina berhevkirin û derxistinê dixwazin datîne.	6.1.17.7. Pirsgirêkên herî zêde çar kirinî yên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî kirina berhevkirin û derxistinê dixwazin çareser dike. 6.1.17.8. Li gorî tiştên tîn dayîn, pirsgirêkên herî zêde sê kirinî yên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî kirina berhevkirin û derxistinê dixwazin datîne.
	6.1.18. Bi hejmarên xwezayî carkirinê dike.		6.1.18.1. Kirina carkirinê ya bi hejmarên heta 20'ê bi tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek berhevkirinê ya dubarekirî model dike.	6.1.18.7. Jimarên heta 10'î bi 6, 7, 8, 9an re lêk dide. 6.1.18.8. Tabloya carkirinê çêdike.	6.1.18.15. Hejmarên du payeyî bi hejmarên sê payeyî re car dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar			6.1.18.2. Dibêje ku carkirinê berhevkirinê ya dubarekirî ye. 6.1.18.3. Kirina carkirinê ya bi tiştan/wêneyên tiştan tîn nîşandan diguherîne hejmaran. 6.1.18.4. Sembola carkirinê (x) bi kar tîne. 6.1.18.5. Hejmarên heta 10'ê bi 1, 2, 3, 4, 5 û 10'ê re car dike. 6.1.18.6. Tabloya carkirinê ya heta 5'ê (5 tîn de) çêdike.	6.1.18.9. Hejmarên heta 100'ê bi hejmarên heta 10'ê re bêtî hilgirtinê car dike. 6.1.18.10. Hejmarên heta 100'ê bi hejmarên heta 10'ê re bi hilgirtinê car dike. 6.1.18.11. Hejmareke du payeyî bi hejmareke du payeyî re car dike. 6.1.18.12. Hejmareke sê payeyî bi hejmareke yek payeyî re car dike. 6.1.18.13. Bi hejmarên 10 û 100'ê heta 1000'ê carkirinê ya bi rêya kurt dike. 6.1.18.14. Dibêje ku dema yek ji lêkderan zêde an kêm bibe encam çawa diguhere.	6.1.18.16. Dibêje ku di carkirinê ya bi sê hejmarên xwezayî de guherîna cihê carkeran, encamê naguherîne. 6.1.18.17. Hejmarên xwezayî yên herî zêde sê payeyî; bi hejmarên ku herî zêde neh qatên 10, 100 û 1000'ê ne re bi rêya kurt car dike. 6.1.18.18. Hejmarên xwezayî yên herî zêde du payeyî bi 5, 25 û 50'yî re bi rêya kurt car dike. 6.1.18.19. Hejmarên herî zêde sê payeyî bi 10, 100 û 1000'ê re ji ber xwe car dike. 6.1.18.20. Berhema hejmareke xwezayî ya herî zêde du payeyî bi hejmareke xwezayî ya yek payeyî re texmîn dike. 6.1.18.21. Texmîna xwe ya di berhema hejmareke xwezayî ya herî zêde du payeyî bi hejmareke xwezayî ya yek payeyî re de bi encama kirinê re berhev dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.1.19. Pirsgirêkên li ser carkirinê çareser dike.		6.1.19.1. Pirsgirêkên ku bi jimarên di navbera 1-100 de karekî lêkdanê hewce dikin çareser dike.	6.1.19.2. Pirsgirêkên ku bi hejmarên di navbera 1-100 de du kirinan dixwazin, ku yek ji wan carkirinê ye, çareser dike. 6.1.19.3. Pirsgirêkên ku kara lêkdanê hewce dikin datîne.	6.1.19.4. Pirsgirêkên ku bi hejmarên herî zêde sê payeyî herî zêde sê kirinan dixwazin, ku yek ji wan carkirinê ye, çareser dike. 6.1.19.5. Pirsgirêkên ku bi hejmarên herî zêde sê payeyî herî zêde du kirinan dixwazin, ku yek ji wan carkirinê ye, datîne.
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.20. Bi hejmarên xwezayî dabeşkirinê dike.		6.1.20.1. Kirina dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20'ê bi berhevkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan model dike. 6.1.20.2. Kirina dabeşkirinê ya bi hejmarên heta 20'ê bi berhevkirin/parvekirina tiştên rastîn/wêneyên tiştan wek derxistinê ya li pey hev model dike. 6.1.20.3. Kirina dabeşkirinê ya bêmayî ya bi tiştên/wêneyên tiştan ên di navbera 0-20 de tê nîşandan diguherîne hejmaran. 6.1.20.4. Sembola kara parvekirinê (+) bi kar tîne.	6.1.20.6. Hejmarên heta 100'ê li hejmarên heta 10'ê bêmayî dabeş dike. 6.1.20.7. Hejmarên heta 100'ê li hejmarên heta 10'ê bimayî dabeş dike. 6.1.20.8. Bi jimarên heta 100î jimareke xwezayî ya ku pileya yekikan sifir e li 10î bi rêya kurt parve dike.	6.1.20.9. Hejmarên xwezayî yên sê payeyî li hejmarên xwezayî yên herî zêde du payeyî dabeş dike. 6.1.20.10. Hejmareke herî zêde çar payeyî, li hejmareke yek payeyî dabeş dike. 6.1.20.11. Hejmarên xwezayî yên herî zêde pênc payeyî yên ku sê payeyên wan ên dawî sifir in li 10, 100 û 1000'ê ji ber xwe dabeş dike. 6.1.20.12. Encama kirineke dabeşkirinê texmîn dike. 6.1.20.13. Texmîna xwe ya di encama kirineke dabeşkirinê de bi encama kirinê re berhev dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			6.1.20.5. Rola 1ê di kara parvekirinê de dibêje.		6.1.20.14. Têkiliya di navbera carkirin û dabeşkirinê de dibêje. 6.1.20.15. Nirxa nayê dayîn a di yekê ji du gotinên matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de heye diyar dike û dibêje ku wekhevî tê peydakirin. 6.1.20.16. Kirinên ku divê bîn kirin da ku du gotinên matematîkî yên ku têkiliya wekheviyê di navbera wan de tune ye wekhev bibin şirove dike.
Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.21. Pirsgirêkên ku dabeşkirinê dixwazin çareser		6.1.21.1. Bi bikaranîna hejmarên di navbera 1-20 de bi dabeşkirina li	6.1.21.2. Pirsgirêkên ku bi hejmarên heta 100'ê du kirinan	6.1.21.4. Pirsgirêkên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî herî

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	dike.		2'yê, 3'ê, 4'ê, herî zêde 5'ê pirsgirêkên ku dabeşkirinê dixwazin çareser dike.	dixwazin, bi awayekî ku yek ji wan dabeşkirin be, çareser dike. 6.1.21.3. Pirsgrêkên ku bi jimarên heta 100î kara parvekirinê hewce dikin datîne.	zêde sê kirinan dixwazin, bi awayekî ku yek ji wan dabeşkirin be, çareser dike. 6.1.21.5. Pirsgrêkên ku bi hejmarên herî zêde çar payeyî du kirinan dixwazin, bi awayekî ku yek ji wan dabeşkirin be, datîne.
	6.1.22. Bi girêdana modelên tevahî, nîv û çaryekê nîşandana beşikê bi kar tîne.	6.1.22.1. Tiştê/wêneyê tiştî yê tevahî nîşan dide. 6.1.22.2. Tiştê/wêneyê tiştî yê nîvî nîşan dide. 6.1.22.3. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên tevahiyekê nîv e.	6.1.22.5. Tiştê/wêneyê tiştî yê çaryek nîşan dide. 6.1.22.6. Dibêje ku yek ji çar parçeyên wekhev ên tevahiyekê çaryek e. 6.1.22.7. Dibêje ku yek ji du parçeyên wekhev ên nîvekê çaryek e.	6.1.22.10. Modelên tevahî, nîv û çaryekê bi awayê beşikê nîşan dide. 6.1.22.11. Beşika ku nîv, çaryek û tevahiyê diyar dike dibêje. 6.1.22.12. Wateya perçe-tam a kesrê dibêje.	6.1.22.13. Beşikekê dixwîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		6.1.22.4. Tam û nîvê bi hev ve girê dide.	6.1.22.8. Çaryekê bi nîvî re girê dide. 6.1.22.9. Dibêje ku tamedê ji nîvek û du çaryekan pêk tê.		
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.23. Kesrên yekeyî nîşan dide, berhev dike û rêz dike.			6.1.23.1. Her yekê ji parçeyên wekhev ên tevahiyekê bi awayê beşikê nîşan dide. 6.1.23.2. Dibêje ku her yek ji parçeyên wekhev ên tevahiyekê beşika yekeyî ye. 6.1.23.3. Beşikên yekeyî yên beşikên ku binhejmara wan 10, 100 e dibêje. 6.1.23.4. Bi qasî kesra yekeyî ya hatiye diyarkirin a pirrayiyekê model dike û dibêje.	6.1.23.5. Beşikên yekeyî li gorî têkiliya mezinahî-piçûkahiye berhev dike. 6.1.23.6. Beşikên yekeyî li gorî têkiliya mezinahî-piçûkahiye rêz dike.
	6.1.24. Kesra hevedudanî û ya bi hejmara temam ji hev cuda dike û model dike.			6.1.24.1. Kesrên ku jimarkera wan ji binjimara wan mezintir e nîşan dide.	6.1.24.2. Beşika sade, hevedudanî û ya bi hejmara temam model dike û dibêje.
	6.1.25. Bi qasî kesra sade ya diyarkirî ji komekê model dike û dibêje.			6.1.25.1. Kesrên ku jimarkera wan ji binjimara wan biçûktir e model dike û dibêje.	6.1.25.2. Bi qasî beşika sade ya tê diyarkirin a pirrayiyekê model dike û dibêje.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.1.26. Beşikên berhev dike.			6.1.26.1. Kesreke hatiye dayîn li ser rêzika jimarên nîşan dide.	6.1.26.2. Herî zêde sê beşikên ku binhejmarên wan wekhev in li gorî tîkiliya mezînahî-pîçûkahiyê berhev dike.
Beş 1. Jimar û Kar	6.1.27. Bi beşikên ku binhejmarên wan wekhev in kirinên berhevkirin û derxistinê dike.				6.1.27.1. Bi beşikên ku binhejmarên wan wekhev in kirina berhevkirin û derxistinê dike. 6.1.27.2. Pîrsgirêkên ku bi beşikên ku binhejmarên wan wekhev in kirina berhevkirin û derxistinê dixwazin çareser dike.
Beş 2. Geometrî	6.2.1. Şekl û cismên geometrîk ji hev cuda dike.	6.2.1.1. Şeklên geometrîk li gorî hejmara goşe û keviyên wan senifandin dike û nav lê dike. 6.2.1.2. Sêgoşe, çargoşe, çargoşeya dirêj, xekek û bazîneyê model dike. 6.2.1.3. Cismên hêsan ên di jiyana rojane de tên bikaranîn li gorî taybetmendiyên wan senifandin dike û bi şeklên geometrîk re girê dide.	6.2.1.4. Wekhevî û cudahiya sêgoşe, çargoşe, çargoşeya dirêj, xekek û bazîneyê dibêje. 6.2.1.5. Cismên geometrîk li ser modelan ji hev cuda dike. 6.2.1.6. Navê cismê geometrîk ê tê nîşandan dibêje.	6.2.1.7. Rû, goşe û keviyên cismên geometrîk dibêje. 6.2.1.8. Wekhevî û cudahiya kûp, prîzmaya çargoşe û prîzmaya çargoşeya dirêj dibêje. 6.2.1.9. Bi bikaranîna rêzikê çargoşe, çargoşeya dirêj û sêgoşe xêz dike. 6.2.1.10. Li ser çargoşe û çargoşeya dirêj xêzên goşeyî nîşan dide. 6.2.1.11. Dibêje ku şekl li gorî hejmara kêlekên xwe navlêkirî ne.	6.2.1.12. Kevî û goşeyên sêgoşe, çargoşe û çargoşeya dirêj nav dike. 6.2.1.13. Taybetmendiyên keviyên çargoşe û çargoşeya dirêj dibêje. 6.2.1.14. Sêgoşeyan li gorî dirêjahiya keviyên wan senifandin dike. 6.2.1.15. Kûpa ku vekirina wê hatiye dayîn ava dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.2.2. Têkiliyên cihî diyar dike.	6.2.2.1. Têkiliyên cihî (rewş, cih, alî) dibêje.	6.2.2.2. Ji bo diyarkirina cih, alî û tevgerê zimanê matematîkî bi kar tîne. 6.2.2.3. Şeklên simetrîk ên li dorûbera xwe ji hev cuda dike. 6.2.2.4. Ji bo ku şekla simetrîk a hatiye dayîn li du perçeyên wekhev parve bike xêza simetrîyê xêz dike.	6.2.2.5. Li ser şeklên ku ji yekê zêdetir xêzên simetrîyê hene xêzên simetrîyê xêz dike. 6.2.2.6. Şekla simetrîk a ku perçeyek jê hatiye dayîn li gorî xêza simetrîyê ya berwarî an tîk xêz dike û temam dike.	6.2.2.7. Li ser şeklên ku simetriya neynîkê ya wan hatiye dayîn xêza simetrîyê xêz dike. 6.2.2.8. Simetriya şekla hatiye dayîn li gorî xêzekê xêz dike.
Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 2. Geometrî	6.2.3. Nexşên geometrîk ava dike.	6.2.3.1. Nexşa ku herî pir sê hêmanên wê hene bi cism an şeklên geometrîk ava dike. 6.2.3.2. Rêzika di nexşeyeke ji şeklên geometrîk an tiştên dişîbin cismên	6.2.3.4. Di nexşeyeke geometrîk a dubarebûyî de hêmanên kêr hatine hiştin diyar dike û nexşê temam dike. 6.2.3.5. Bi bikaranîna tîkiliya di	6.2.3.6. Bi bikaranîna modelên şeklan li ser kaxiza xalî an çargoşeyî deseneke bi nexşeyeke diyar xêz dike.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
		geometrîk pêk tê de dibêje. 6.2.3.3. Hêmanên kêr hatine hiştin ên nexşê diyar dike û nexşê temam dike.	nexşeke geometrîk de bi malzemeyên cuda nexşên nû yên bi heman têkiliyê ava dike.		
	6.2.4. Têgihên bingehîn ên geometriyê ji hev cuda dike.			6.2.4.1. Xalê bi semboleke nîşan dide û nav lê dike. 6.2.4.2. Xêz, tîrêj û goşeyê dibêje. 6.2.4.3. Bi modelên xêzan parçeyên xêza rast ên bi cihê stûnî û çemayî çêdike.	6.2.4.4. Rûerdê dibêje. 6.2.4.5. Goşeyê nav dike û bi sembolan nîşan dide.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 2. Geometrî					6.2.4.6. Goşeyan bi amûrên standard ên pîvandina goşeyê dipêve û wekî goşeya teng, tîk, fireh û rast diyar dike. 6.2.4.7. Bi bikaranîna amûrên standard ên pîvandina goşeyê goşeya ku pîvana wê hatiye dayîn ava dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 3. Pîvandin	6.3.1. Dirêjahiyê dipêve.	6.3.1.1. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve berawird dike. 6.3.1.2. Tiştan ji aliyê dirêjahiya wan ve rêz dike. 6.3.1.3. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê amûra pîvandinê ya ne standard a guncaw hildibijêre. 6.3.1.4. Ji bo pîvandina dirêjahiyekê bi amûra pîvandinê ya ne standard a guncaw pîvandinê dike. 6.3.1.5. Pirsgrêkên ku tê de yekîneyên dirêjahiyê yên ne standard tên bikaranîn çareser dike.	6.3.1.6. Bi perçeyên yekîneya ne standard ên li du û çaran hatine parvekirin (mînak bi qelemekê, paşê bi nîvê wê) pîvandinên dubarekirî dike. 6.3.1.7. Yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê dibêje. 6.3.1.8. Cihên bikaranîna yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê dibêje. 6.3.1.9. Bi yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê pîvandinê dike û encama wê dibêje. 6.3.1.10. Dirêjahiyên bi yekîneyên pîvandinê yên standard texmîn dike. 6.3.1.11. Dirêjahiya ku texmîn kiriye bi encama pîvandinê re berawird dike.	6.3.1.14. Ji bo metreyek, nîv metre, 10 cm û 5 cm pîvandineke ne standard ava dike. 6.3.1.15. Bi bikaranîna amûrên pîvandinê yên ne standard ên ku ji bo metreyek, nîv metre, 10 cm û 5 cm ava kirine pîvandinê dike. 6.3.1.16. Yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê bi hev re girê dide û ji cureyê hev dinivîse. 6.3.1.17. Pirsgrêkên ku herî pir du hesêban dixwazin û der barê metre û santîmetreyê de ne ji yekîneyên pîvandinê yên standard çareser dike.	6.3.1.18. Dibêje ku yekîneya herî biçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard mîlîmetre ye. 6.3.1.19. Cihên bikaranîna mîlîmetreyê, yekîneya herî biçûk a pîvandina dirêjahiyê ya standard, dibêje. 6.3.1.20. Yekîneyên standard ên pîvandina dirêjahiyê bi hev re girê dide. 6.3.1.21. Ji bo dirêjahiyên ku dikare rasterast dipêve li gorî yekîneyeke guncaw texmîn dike û texmîna xwe bi pîvankirinê kontrol dike. 6.3.1.22. Pirsgrêkên ku tê de yekîneyên pîvandinê yên standard tên bikaranîn çareser dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			6.3.1.12. Bi yekîneyên pîvandina dirêjahiyê yên standard an ne standard modelên dirêjahiyê ava dike.		

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
			6.3.1.13. Pirsgrêkên ku tê de yekîneyên standard ên dirêjahiyê tîn bikaranîn çareser dike.		
Beş 3. Pîvandî	6.3.2. Dirêjahiya dorûberê dipîve.			6.3.2.1. Dorûbera tiştan nîşan dide. 6.3.2.2. Dirêjahiya dorûbera şeklan bi sîdwergirtina ji yekîneyên standard û ne standard dipîve. 6.3.2.3. Dirêjahiya dorûbera şeklan hesab dike. 6.3.2.4. Pirsgrêkên der barê dirêjahiya dorûbera şeklan de çareser dike.	6.3.2.5. Dirêjahiya dorûbera çargoşe û çargoşeya dirêj bi dirêjahiya keviyên wan re girê dide. 6.3.2.6. Şeklên geometrîk ên cuda yên bi heman dirêjahiya dorûberê ava dike. 6.3.2.7. Pirsgrêkên der barê hesabkirina dirêjahiya dorûbera şeklan de çareser dike. 6.3.2.8. Pirsgrêkên der barê hesabkirina dirêjahiya dorûbera şeklan de ava dike.
	6.3.3. Qada rûerdan dipîve.			6.3.3.1. Qada şeklan bi malzemeyê guncaw a ne standard dinixumîne û dipîve. 6.3.3.2. Qadeke diyar bi yekîneyên pîvandina qadê yên ne standard texmîn dike.	6.3.3.3. Dibêje ku qada şeklan hejmara çargoşeyên yekîneyî yên vê qadê dinixumînin e. 6.3.3.4. Qada çargoşe û çargoşeya dirêj bi berhevkirin û carkirinê re girê dide.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.3.4. Têgihên der barê pereyan de ji hev cuda dike.	6.3.4.1. Pereyên bi nirxê 1, 5, 10, 25, 50 qurûş û 1, 5, 10, 20, 50 TL ji hev cuda dike.	6.3.4.2. Quruş û lîreyê bi hev re girê dide. 6.3.4.3. Pereyên bi hejmarên cuda yên ku nirxa wan ji 100 lîreyî derbas nabe ji aliyê mezinahî-bîçûkahiye ve berawird dike. 6.3.4.4. Pirsgrêkên der barê pereyan de çareser dike.	6.3.4.5. Quruş û lîreyê bi hev re girê dide. 6.3.4.6. Pirsgrêkên der barê pereyan de çareser dike. 6.3.4.7. Pirsgrêkên bi pereyan ve girêdayî datîne.	

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 3. Pîvandî	6.3.5. Têgihên der barê demê de ji hev cuda dike.	6.3.5.1. Saetên tam dixwîne. 6.3.5.2. Saetên nîv dixwîne. 6.3.5.3. Li ser salnameyê roj, hefte û mehê diyar dike. 6.3.5.4. Bûyer û rewşên diyar wek referans digire û rêzkerîna demê dike.	6.3.5.5. Saetên çarêk dixwîne. 6.3.5.6. Yekîneyên pîvandîna demê bi hev re girê dide. 6.3.5.7. Pîrsgirêkên bi yekeyên pîvandîna demê ve girêdayî çareser dike.	6.3.5.8. Demê ji cureyê deqe û saetê dibêje. 6.3.5.9. Yekîneyên pîvandîna demê bi hev re girê dide. 6.3.5.10. Demên çêbûna bûyeran berawird dike. 6.3.5.11. Pîrsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandîna demê tîn bikaranîn çareser dike.	6.3.5.12. Yekîneyên pîvandîna demê bi hev re girê dide. 6.3.5.13. Pîrsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandîna demê tîn bikaranîn çareser dike. 6.3.5.14. Pîrsgirêkên ku tê de yekîneyên pîvandîna demê tîn bikaranîn ava dike.
	6.3.6. Têgihên der barê kîşandinê de ji hev cuda dike.	6.3.6.1. Tiştan ji aliyê girseya wan ve berawird dike. 6.3.6.2. Tiştan ji aliyê giraniya wan ve rêz dike.	6.3.6.3. Tiştan bi bikaranîna amûrên standard ji cureyê kîlogramê dikişîne û berawird dike. 6.3.6.4. Pîrsgirêkên bi yekeya pîvandîna giraniyê ve girêdayî çareser dike.	6.3.6.5. Tiştan ji cureyê gram/kîlogramê dipîve. 6.3.6.6. Girseya tişteki texmîn dike. 6.3.6.7. Bi pîvandîna rastiya girseya ku texmîn kiriye kontrol dike. 6.3.6.8. Pîrsgirêkên bi kîlogram/gramê ve girêdayî çareser dike.	6.3.6.9. Nîv û çarêk kîlogramê ji cureyê gramê diyar dike. 6.3.6.10. Dema girseyê dipîve kîlogram û gramê bi hev re bi kar tîne. 6.3.6.11. Cihên ku ton û mîlîgram tî de tîn bikaranîn dibêje. 6.3.6.12. Yekîneyên ton-kîlogram, kîlogram-gram, gram-mîlîgram bi hev re girê dide.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
					6.3.6.13. Ton-kîlogram, kîlogram-gram, gram-mîlîgramê li hev diguherîne. 6.3.6.14. Pîrsgirêkên der barê ton, kîlogram, gram û mîlîgramê de çareser dike. 6.3.6.15. Pîrsgirêkên der barê ton, kîlogram, gram û mîlîgramê de ava dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 3. Pîvandî	6.3.7. Şileyên dipîve.	6.3.7.1. Bi bikaranîna yekîneyên ne standard şileyên dipîve. 6.3.7.2. Hejmara şileyên di herî kêrî sê firaqên wek hev de berawird dike. 6.3.7.3. Hejmara şileyên di herî kêrî sê firaqên wek hev de rêz dike.	6.3.7.4. Bi bikaranîna yekîneyên pîvandîna şileyê yê ne standard hejmara şileyên dipîve û berawird dike. 6.3.7.5. Pîrsgirêkên der barê yekîneyên pîvandîna şileyê yê ne standard de çareser dike.	6.3.7.6. Pêwîstiya amûr û yekîneyên standard ên pîvandîna şileyê rave dike û bi yekîneyên lître an nîv lître yê pîvandînan dike. 6.3.7.7. Hejmara şileyên di firaqekê de bi yekîneyên lître û nîv lître yê texmîn dike. 6.3.7.8. Bi pîvandîna rastiya hejmara şileyên ku texmîn kiriye	6.3.7.10. Qadên bikaranîna mîlîlître yê dibêje. 6.3.7.11. Lître û mîlîlître yê bi hev re girê dide û li hev diguherîne. 6.3.7.12. Ji bo diyarkirina hejmarê lître û mîlîlître yê bi hev re bi kar tîne. 6.3.7.13. Hejmara şileyên di firaqekê de bi yekîneyên lître/mîlîlître texmîn

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
				kontrol dike. 6.3.7.9. Pirsgirêkên bi lître û girêdayî çareser dike.	dike. 6.3.7.14. Hejmara şileya ku texmîn kiriye bi pîvandî kontrol dike. 6.3.7.15. Pirsgirêkên der barê lître û mîlîlître de çareser dike. 6.3.7.16. Pirsgirêkên der barê lître û mîlîlître de ava dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
	6.4.1. Bi vekolîna tablo û grafîkên hêsan şîrove û texmînan dike.	6.4.1.1. Tabloyên hêsan ên bi sembol û reqeman hatine çêkirin dixwîne. 6.4.1.2. Tabloyên hêsan ên xwedî herî zêde du komên daneyan dixwîne.	6.4.1.3. Bersiva pirsên li ser tabloyên hêsan ên xwedî herî zêde du komên daneyan ên çêkirine tên pirsîn dide.	6.4.1.4. Agahiyên di grafîka şekl û tiştan de tên nîşandan rave dike û ji grafîkê li tabloya çetele/pirbûnê guherandinan dike. 6.4.1.5. Tabloyên hêsan ên herî zêde sê komên daneyan hene dixwîne.	6.4.1.6. Bi vekolîna grafîka stûnî şîrove û texmînan dike.
Beş 4. Pêvajokirina Daneyan	6.4.2. Çetele, tabloya pirbûnê, grafîka tişt, şekl û stûnî ava dike.	6.4.2.1. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi sembolan tije dike. 6.4.2.2. Tabloyên tevger/çalakiyê yên bi wêne bi reqeman tije dike.	6.4.2.3. Der barê pirsgirêkekê an mijarekê de pirsan dipirse, dane berhev dike, senifandin dike û bi awayê şemaya darê, çetele an tabloya pirbûnê rêk dixe. 6.4.2.4. Bersiva pirsên der barê şemaya darê, çetele, tabloya pirbûnê ya ku ava kiriye û herî pir du komên daneyan hene dide. 6.4.2.5. Der barê pirsgirêkekê an mijarekê de pirsan dipirse, dane berhev dike, senifandin dike û grafîka tişt û şeklan ava dike. 6.4.2.6. Bersiva pirsên der barê grafîka tişt û şeklan a ku ava kiriye û herî pir du komên daneyan hene dide.		6.4.2.7. Der barê pirsgirêkekê an mijarekê de pirsan dipirse û li gorî daneyên berhevkirî grafîka stûnî ava dike. 6.4.2.8. Ji bo pêşkêşkirina daneya ku bi dest xistiye nîşandanên cuda bi kar tîne. 6.4.2.9. Li gorî grafîka stûnî, tablo û grafîkên din texmînan dike.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
Beş 4. Pêvajokirina Daneyan	6.4.3. Bi bikaranîna agahiyên ku bi grafîka stûnî, tablo û grafîkên din tên nîşandan pirsgirêkên der barê jiyana rojane de çareser dike.			6.4.3.1. Bi bikaranîna grafîkên hatine dayîn pirsgirêkên ku berhevkirin/derxistinê dixwazin çareser dike. 6.4.3.2. Bi bikaranîna agahiyên di pirsgirêkê de hatine dayîn grafîkê	6.4.3.5. Grafîka stûnî, tablo û grafîkên din di çareserkirina pirsgirêkê de bi kar tîne.

Beş	Armanc	Ast 1	Ast 2	Ast 3	Ast 4
				ava dike. 6.4.3.3. Bi bikaranîna grafîkên ku ava kirine pîrsgirêkên ku berhevkirin/derxistinê dixwazin çareser dike. 6.4.3.4. Bi sûdwegirtina ji grafîkan pîrsgirêkên ku berhevkirin/derxistinê dixwazin çareser dike.	

7. Navê Modulê	KES Î DORÛBER
7. Armanca Modulê	Bi Modula Kes î Dorûberê tê armanckirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê agahiyên bingehîn ên der barê xwe î dorûbera xwe de bi dest bixin.
7. Beşên Modulê	Malbat î Jiyana li Malê, Jiyana li Navenda Perwerdeyê, Laşê Me î Jiyana Tendurist, Jiyana Ewle, Jiyana li Dorûbera Civakî, Jiyana li Xwezayê, Jiyana li Welatê Me Ravekirin Armanc Tevgerên Armanckirî

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 6.4. Xebata li ser Daneyan	7.1.1. Nasname û agahiyên xwe yên kesane parve dike.	7.1.1.1. Nav, paşnav û temenê xwe dibêje. 7.1.1.2. Karta ku hejmarên telefonê yên dê û bavê wê/wî lê nivîsandî ne nîşan dide. 7.1.1.3. Hejmarên telefonê yên dê û bavê xwe dibêje. 7.1.1.4. Karta ku navnîşana malê lê nivîsandî ye nîşan dide. 7.1.1.5. Navnîşana vekirî ya mala xwe dibêje. 7.1.1.6. Navê dibistana xwe dibêje.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.1. Malbat û Jiyana li Malê	7.1.2. Endamên malbatê û erkên wan ji hev cuda dike.	7.1.2.1. Endamên malbata xwe li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.1.2.2. Navên endamên malbata xwe dibêje. 7.1.2.3. Endamê malbata xwe yê ku erka wî/wê tê gotin li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.1.2.4. Erkên endamên malbata xwe dibêje.	Di hînkirina tevgera armanckirî 7.1.2.4. de divê bê tekezkirin ku erkên endamên malbatê hevpar in û di parvekirina erkan de rol wekhev in.
Beş 7.1. Malbat û Jiyana li Malê	7.1.3. Beşên malê, tiştên wê û fonksiyonên wan ji hev cuda dike.	7.1.3.1. Beşên malê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.1.3.2. Beşên malê dibêje. 7.1.3.3. Tiştên di beşên malê de li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.1.3.4. Tiştên di beşên malê de dibêje. 7.1.3.5. Fonksiyona beşeke malê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.1.3.6. Fonksiyonên beşên malê dibêje.	
Beş 7.1. Malbat û Jiyana li Malê	7.1.4. Rêzikên jiyana malê ji hev cuda dike.	7.1.4.1. Rêzikên jiyana malê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.1.4.2. Rêzikên jiyana malê dibêje. 7.1.4.3. Xwe li rêzikên jiyana malê tîne.	Ji bo armanca 7.1.4. divê di diyarkirina rêzikên jiyana malê de bi malbatan re hevdfîtin bîn kirin û di pêvajoya nixandîne de ji çavdêriyên malbatan ên li malê vegerandin bîn wergirtin. Ji bo armanca 7.1.4. divê di dema xebatên der barê rêzikên ku divê li malê bîn parastin de, xebatên cudakirina rêzikên ku divê li malê û li derdorên civakî yên cuda yên ku kes lê ye bîn parastin jî bîn kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.2. Jiyana li Navenda Perwerdeyê	7.2.1. Personelê navenda perwerdeyê ji hev cuda dike.	7.2.1.1. Personelê navenda perwerdeyê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.2.1.2. Navên personelê navenda perwerdeyê dibêje. 7.2.1.3. Erkên personelê navenda perwerdeyê dibêje/nîşan dide.	Di hînkirina armanca 7.2.1. de divê cih ji kesên wekî mamoste, midûr, sekreter, şofêrê servîsê, aşpêj, karkerê paqijiyê, personelê alîkar hwd. yên ku li navenda perwerdeyê kar dikin re bê dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.2. Jiyana li Navenda Perwerdeyê	7.2.2. Beşên navenda perwerdeyê û fonksiyonên beşan ji hev cuda dike.	7.2.2.1. Beşên navenda perwerdeyê li ser derdora rastîn/materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.2.2.2. Navên beşên navenda perwerdeyê dibêje. 7.2.2.3. Fonksiyonên beşên navenda perwerdeyê dibêje.	Di tevgera armanckirî 7.2.2.3. de dema hînkirinê tê kirin divê tenê cih ji fonksiyonên beşên ku kes jê sûd werdigire re bê dayîn.
Beş 7.2. Jiyana li Navenda Perwerdeyê	7.2.3. Rêzikên navenda perwerdeyê ji hev cuda dike.	7.2.3.1. Rêzikên ku divê li navenda perwerdeyê bên parastin li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.2.3.2. Dibêje ka rêzikên ku divê li navenda perwerdeyê bên parastin çi ne. 7.2.3.3. Xwe li rêzikên navenda perwerdeyê tîne.	
Beş 7.2. Jiyana li Navenda Perwerdeyê	bê diyarkirin. Armanc	Di dema xebitandina tevgerên armanckirî yên di Beşa 3'yê de divê bi berçavgirtina temenê kesî û bernameya dibistana ku diçe naveroka hînkirinê Tevgerên Armanckirî	Ravekirin

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurist	7.3.1. Beşên laş û fonksiyonên wan ji hev cuda dike.	7.3.1.1. Beşên laş nîşan dide. 7.3.1.2. Navên beşên laş dibêje. 7.3.1.3. Beşa laş a ku navê wê tê gotin li ser laşê xwe nîşan dide. 7.3.1.4. Fonksiyonên beşên laş li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.3.1.5. Fonksiyonên beşên laş dibêje.	Dema tevgerên armanckirî yên di armanca 7.3.1. de tên xebitandin, divê xebatên nîşandan/gotina perçeyên laş ên di beşên laş de bên kirin. Mînak nîşandan/gotina perçeyên laş ên wekî mil, enîşk, dest hwd. yên di milê de, ku ji beşên laş e.
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurist	7.3.2. Organên hestê û fonksiyonên wan ji hev cuda dike.	7.3.2.1. Organên hestê nîşan dide. 7.3.2.2. Navên organên hestê dibêje. 7.3.2.3. Dibêje ku organên ku navên wan tên gotin organên hestê ne. 7.3.2.4. Organên hestê yên ku navên wan tên gotin li ser xwe nîşan dide. 7.3.2.5. Fonksiyonên organên hestê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.3.2.6. Fonksiyonên organên hestê dibêje.	
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurist	7.3.3. Deverên xwe yên taybet ji hev cuda dike.	7.3.3.1. Deverên taybet li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.3.3.2. Dibêje ku deverên ku li ser materyalê dîtbarî tên nîşandan deverên taybet in.	Di xebatên ji bo armanca 7.3.3. de divê hînkirin bi tekezkirina wê yekê bê avakirin ku divê kesên din dest nedin deverên taybet. Ji bo armanca 7.3.3 divê materyalê dîtbarî yê tê bikaranîn wêneyeke mirov a bi teknîka sîluetê hatiye xêzkirin be (dîmena tiştê ku tenê bi xêzên kêlekan û bi rengekî tenê xuya dike).
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurist	7.3.4. Organên hundirîn û fonksiyonên wan ji hev cuda dike.	7.3.4.1. Organên hundirîn li ser materyalên dîtbarî nîşan dide.	Ji bo armanca 7.3.4 divê li ser bingeha bernameya perwerdeya giştî ya dibistana ku kes diçe bê diyarkirin ka dê kîjan organên hundirîn bên xebitandin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.3.4.2. Navên organên hundirîn dibêje. 7.3.4.3. Dibêje ku organên ku navên wan tên gotin organên hundirîn in. 7.3.4.4. Cihê organên hundirîn li ser laş/maketê nîşan dide. 7.3.4.5. Fonksiyonên organên hundirîn li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.3.4.6. Fonksiyonên organên hundirîn dibêje.	
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurist	7.3.5. Maddeyên xurekî yên ji bo tenduristiyê bikêrhatî û zirardar ji hev cuda dike.	7.3.5.1. Xurekên ji bo tenduristiya xwe bikêrhatî û zirardar nîşan dide. 7.3.5.2. Xurekên ji bo tenduristiya xwe bikêrhatî û zirardar dibêje. 7.3.5.3. Ji bo xurekên bikêrhatî û zirardar ên ji bo tenduristiya xwe mînak dide.	Berî ku derbasî hînkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 7.3.5. de bibin, divê xebatên nîşandan/gotina maddeyên xurekî bên kirin. Piştî hînkirina armanca 7.3.5. divê cih ji xurekên bikêrhatî yên ku dikarin li şûna xurekên zirardar bên xwarin re bê dayîn. Mînak li şûna kolayê vexwarina dew hwd.
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurist	7.3.6. Tiştên ku divê ji bo jiyaneke tendurist bên kirin ji hev cuda dike.	7.3.6.1. Tiştên ku divê ji bo jiyaneke tendurist bên kirin li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.3.6.2. Tiştên ku divê ji bo jiyaneke tendurist bên kirin dibêje.	Ji bo armanca 7.3.6. divê bi hevkarîya malbatê bi nexşerêyên hefteyî bê şopandin ka kes van agahiyan di jiyana rastîn de bi kar tîne an na. Mînak dikare nexşerêyên ku menuyên rojane tê de ne bên amadekirin û ji kesî bê xwestin ku tiştên di nav rojê de dixwe li ser nexşerêyê nîşan bike.
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurist	7.3.7. Tiştên ku divê li hemberî nexweşiyên bên kirin ji hev cuda dike.	7.3.7.1. Tiştên ku divê ji bo parastina ji nexweşiyên bên kirin li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.3.7.2. Tiştên ku divê ji bo parastina ji nexweşiyên bên kirin dibêje. 7.3.7.3. Tiştên ku divê dema nexweş dikeve bên kirin li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.3.7.4. Tiştên ku divê dema nexweş dikeve bên kirin dibêje.	
Beş 7.3. Laşê Me û Jiyana Tendurist	7.4.1. Kesên di xelekê ewlehiyê de ji hev cuda dike.	7.4.1.1. Kesên di xelekê ewlehiyê de li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.4.1.2. Kesên di xelekê ewlehiyê de dibêje.	Ji bo armanca 7.4.1. divê di avakirina xelekê ewlehiyê de bi malbat an kesên lîstikê re bê axaftin û kesên ku kes dikare di rewşên pêwîst de ji wan alîkariyê bistîne bên diyarkirin. Divê ji kesî re bê hînkirin ku tenê ji kesên di xelekê ewlehiyê de alîkariyê bistîne.

Ji bo vê beşê divê mijarên wekî xizm, cîran, pîşe, wesayît hwd. yê ku dê bîn hînîkirin bi berçavgirtina performansa kesî û dorûbera ku tê de dijî bîn diyarkirin û biryara materyalên ku dê bîn bikaranîn bê dayîn. Mînak di hînîkirina pîşeyan de ji bo kesekî di serdema beriya dibistanê de divê pîşeyên ku kes di jiyana rojane de pê re rû bi rû dimîne wekî bijîşk, mamoste, polîs hwd. bîn girtin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.4. Jiyana Ewle	7.4.2. Tiştên ku divê ji bo parastina ji destlêdanên neguncaw bîn kirin ji hev cuda dike.	7.4.2.1. Destlêdanên neguncaw li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.4.2.2. Destlêdanên neguncaw dibêje. 7.4.2.3. Li ser materyalên dîtbarî nîşan dide ka di destlêdanên neguncaw de divê çi bê kirin. 7.4.2.4. Dibêje ka di destlêdanên neguncaw de divê çi bê kirin.	Di xebatên ji bo armanca 7.4.2. de divê hînkirin bi tekezkirina wê yekê bê avakirin ku divê kesên din dest nedin deverên taybet. Destlêdanên neguncaw ên ku di armanca 7.4.2. de tên diyarkirin; - Destlêdanên ji bilî destlêdanên personelê tenduristiyê yên ku pêdiviya muayeneyê ne, - Destlêdanên ji bilî destlêdanên kesên di xelekê ewlehiyê de yên ku ji bo pêkanîna kiryarên cilûberg lixwekirin, tuwalet û xwarinê pêwîst in. Di hînkirina tevgerên armanckirî 7.4.2.3. û 7.4.2.4. de divê cih ji xebatên nîşandan/gotina wê yekê re bê dayîn ku divê kes «na» bibêje, biqîre, biçe devera ewle û vê rewşê agahdar bike.
Beş 7.4. Jiyana Ewle	7.4.3. Qeza û birîndarbûnên hêsan û tiştên ku divê li hemberî van rewşan bîn kirin ji hev cuda dike.	7.4.3.1. Rewşên ku dikarin bibin sedema qezayên hêsan li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.4.3.2. Rewşên ku dikarin bibin sedema qezayên hêsan dibêje. 7.4.3.3. Tiştên ku divê ji bo parastina ji qezayên hêsan bike li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.4.3.4. Tiştên ku divê ji bo parastina ji qezayên hêsan bike dibêje. 7.4.3.5. Pêngavên alîkariya pêşîn ên ku divê li hemberî qeza û birîndarbûnên hêsan bîn kirin li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.4.3.6. Pêngavên alîkariya pêşîn ên ku divê li hemberî qeza û birîndarbûnên hêsan bîn kirin dibêje.	Di armanca 7.4.3. de behsa qeza û birîndarbûnên hêsan tê kirin ên ku ji bikaranîna maddeyên şewatdar, şewitîner, kuner, birîner; amûrên malê yên elektrîkî û gazî; maddeyên kîmyewî û ji meşîna li ser erdê şemitok çêdibin. Di hînkirina armanca 7.4.3. de divê bê berçavgirtin ku ji bo her rewşeke ku dikare bibe sedema qeza û birîndarbûnê pênaseyên bertekên rast-şaş, pêngavên hînkirinê û rêbazên hînkirinê divê bîn cudakirin.
Beş 7.4. Jiyana Ewle	7.5.1. Kesên li dorûbera xwe ya nêzîk ji hev cuda dike.	7.5.1.1. Xizmê nêzîk ê ku pileya xizmatiya wî/wê tê gotin li ser materyalê dîtbarî nîşan dide. 7.5.1.2. Pileya nêzîkatiya xizmê nêzîk ê tê nîşandan dibêje. 7.5.1.3. Navê xizmê xwe yê nêzîk ê tê nîşandan dibêje.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.5. Jiyana li Dorûbera Civakî	7.5.2. Pişeyan ji hev cuda dike.	7.5.2.1. Pişeyan li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.5.2.2. Navê pişeya tê nîşandan dibêje. 7.5.2.3. Xebatkarê pişeyê yê ku erka wî/wê tê gotin li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.5.2.4. Erka xebatkarê pişeyê yê tê nîşandan dibêje. 7.5.2.5. Saziya ku xebatkarê pişeyê tê de dixebite li ser materyalên dîtbarî nîşan dide.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		7.5.2.6. Saziya ku xebatkarê pîşeyê tê de dixebite dibêje.	
Beş 7.5. Jiyana li Dorûbera Civakî	7.5.3. Wesayîtan li gorî cureyên wan ji hev cuda dike.	7.5.3.1. Wesayîtan li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.5.3.2. Navên wesayîtan dibêje. 7.5.3.3. Navên cureyên wesayîtan dibêje. 7.5.3.4. Wesayîtan li gorî cureyên wan nîşan dide. 7.5.3.5. Wesayîtan li gorî cureyên wan dibêje.	
Beş 7.5. Jiyana li Dorûbera Civakî	7.5.4. Rêzikên trafîkê ji hev cuda dike.	7.5.4.1. Rengê çirayê trafîkê yê ku fonksiyona wê tê gotin nîşan dide. 7.5.4.2. Fonksiyonên rengên di çirayên trafîkê de dibêje. 7.5.4.3. Tabelaya trafîkê ya bingehîn a ku fonksiyona wê tê gotin nîşan dide. 7.5.4.4. Fonksiyona tabelaya trafîkê ya bingehîn a tê nîşandan dibêje. 7.5.4.5. Derbasgehên ku divê peyayî dema ji aliyekî bo aliyê din derbas dibin bi kar bin li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.5.4.6. Derbasgehên ku divê peyayî dema ji aliyekî bo aliyê din derbas dibin bi kar bin dibêje. 7.5.4.7. Li ser materyalên dîtbarî dibêje ka divê peyayî dema ji aliyekî bo aliyê din derbas dibin çi bikin. 7.5.4.8. Dibêje ka divê peyayî dema ji aliyekî bo aliyê din derbas dibin çi bikin.	Di pêvajoya hinkirinê de divê pêşî ji derdorên şibandî sûd bê wergirtin.
Beş 7.5. Jiyana li Dorûbera Civakî	7.5.5. Cihên kirînê ji hev cuda dike.	7.5.5.1. Cihên kirînê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.5.5.2. Navên cihên kirînê dibêje. 7.5.5.3. Cihên kirînê yên ku fonksiyona wan tê gotin nîşan dide. 7.5.5.4. Fonksiyonên cihên kirînê dibêje.	
Beş 7.5. Jiyana li Dorûbera Civakî	7.5.6. Amûrên ragihandinê ji hev cuda dike.	7.5.6.1. Amûrên ragihandinê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.5.6.2. Navên amûrên ragihandinê dibêje. 7.5.6.3. Ji bo amûrên ragihandinê mînak dide.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.1. Hebûnên zindî û nezindî li gorî taybetmendiyan wan ji hev cuda dike.	7.6.1.1. Hebûnên zindî û nezindî nîşan dide. 7.6.1.2. Dibêje ku hebûna tê nîşandan zindî an nezindî ye. 7.6.1.3. Ji bo hebûnên zindî û nezindî mînak dide. 7.6.1.4. Taybetmendiyan hevpar ên hebûnên zindî û nezindî li ser dîtbaran nîşan dide. 7.6.1.5. Taybetmendiyan hevpar ên hebûnên zindî û	

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		nezindî dibêje. 7.6.1.6. Cudahiyên di navbera hebûnên zindî û nezindî de dibêje.	
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.2. Cismên esmanî ji hev cuda dike.	7.6.2.1. Cismên esmanî li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.6.2.2. Navê cismê esmanî yê tê nîşandan dibêje.	Ji bo armanca 7.6.2. divê li ser bingeha bernameya perwerdeya giştî ya dibistana ku kes diçe bê diyarkirin ka dê kîjan cismên esmanî bên xebitandin.
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.3. Beşên rojê û tiştên ku di beşên rojê de tên kirin ji hev cuda dike.	7.6.3.1. Beşên rojê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.6.3.2. Navên beşên rojê dibêje.	
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.4. Rojan dibêje.	7.6.4.1. Navên rojan bi rêz dibêje. 7.6.4.2. Rojên nav hefteyê dibêje. 7.6.4.3. Rojên dawiya hefteyê dibêje.	Piştî hînkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 7.6.4. de, divê cih ji xebatên gotina berî û piştî roja hatiye dayîn re bê dayîn.
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.5. Werzan li gorî taybetmendiyan wan ji hev cuda dike.	7.6.5.1. Dîtbara ku taybetmendiyan werzan hildigire nîşan dide. 7.6.5.2. Navên werzan bi rêz dibêje. 7.6.5.3. Taybetmendiyan werzan dibêje.	Dema armanca 7.6.5. tê xebitandin divê hînkirin bi dayîna cihekî firehtir ji werza ku tê de ne re bê avakirin. Dema tevgera armanckirî 7.6.5.3. tê xebitandin, divê hînkirin bi berçavgirtina tiştên ku li gorî werzan tên kirin, guherînan di cilûbergan de, guherînan di rewşa hewayê de û guherînan di riwekan de bê avakirin.
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.6. Mehan dibêje.	7.6.6.1. Navên mehan bi rêz dibêje. 7.6.6.2. Navên mehan ku aîdî werzan in dibêje.	Piştî hînkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 7.6.6. de, divê cih ji xebatên gotina berî û piştî meha hatiye dayîn re bê dayîn.
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.7. Hêmanên beşên salê dibêje.	7.6.7.1. Dibêje ku di salekê de çar werz hene. 7.6.7.2. Dibêje ku werz bi zivîrîna dinyayê li dora rojê pêk tên. 7.6.7.3. Dibêje ku di salekê de donzdeh meh hene. 7.6.7.4. Dibêje ku di salekê de pêncî û du hefte hene. 7.6.7.5. Dibêje ku di salekê de sê sed û şêst û pênc roj hene. 7.6.7.6. Dibêje ku di mehekê de çar hefte hene. 7.6.7.7. Dibêje ku di mehekê de sî roj hene. 7.6.7.8. Dibêje ku di hefteyekê de heft roj hene. 7.6.7.9. Dibêje ku rojek bîst û çar saet e. 7.6.7.10. Dibêje ku şev û roj bi zivîrîna dinyayê li dora xwe pêk tên.	
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.8. Di jiyana xwe ya rojane de têgihên demê bi awayekî rast bi kar tîne.	7.6.8.1. Dîroka roja ku tê de ye wekî meh, sal, roj li ser salnameyê nîşan dide. 7.6.8.2. Dîroka roja ku tê de ye wekî meh, sal, roj dibêje. 7.6.8.3. Têgihên «duh», «îro» û «sibe» bi kar tîne.	Ji bo armanca 7.6.8. divê şerîdeke demê bê amadekirin û têgiha demê li ser şerîdê bê xebitandin. Divê şerîda demê dîtbarî hebe lê divê ji bikaranîna dîtbarên bala mirov belav dikin dûr bê man (mînak bi danîna wêneyên «Dema Pitikatiya Min», «Dema Zarokatiya Min» têgiha duh-îro-sibe dikare bê xebitandin).

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.9. Bûyerên xwezayê rave dike.	7.6.9.1. Bûyerên xwezayê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.6.9.2. Navên bûyerên xwezayê dibêje. 7.6.9.3. Dibêje ka bûyerên xwezayê çawa pêk tên. 7.6.9.4. Rewşa hewayê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.6.9.5. Rewşên hewayê dibêje. 7.6.9.6. Sembola rewşa hewayê li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.6.9.7. Rewşa hewayê ya ku sembola wê tê nîşandan dibêje.	Ji bo armanca 7.6.9. divê herêma ku kes tê de dijî bê berçavgirtin. Divê hînkirin bi destpêkirina ji hînkirina bûyera xwezayê ya ku li herêma xwe herî pir pê re rû bi rû dimîne bê avakirin.
Beş 7.6. Jiyana li Xwezayê	7.6.10. Karesatên xwezayî ji hev cuda dike.	7.6.10.1. Karesatên xwezayî li ser materyalên dîtbarî nîşan dide. 7.6.10.2. Navên karesatên xwezayî dibêje.	Ji bo armanca 7.6.10. divê herêma ku kes tê de dijî bê berçavgirtin. Divê hînkirin bi destpêkirina ji hînkirina karesatên xwezayî yên ku li herêma xwe herî pir dikare pê re rû bi rû bimîne bê avakirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.7. Jiyana li Welatê Me	7.7.1. Agahiyên bingehîn ên der barê welatê me de ji hev cuda dike.	7.7.1.1. Navê welatê me dibêje. 7.7.1.2. Dibêje ku damezrînerê welatê me Atatürk e. 7.7.1.3. Li ser materyalên dîtbarî Tirkîyeyê nîşan dide. 7.7.1.4. Dibêje ku welatê tê nîşandan Tirkîye ye. 7.7.1.5. Paytexta welatê me dibêje. 7.7.1.6. Ala Tirkîyeyê nîşan dide. 7.7.1.7. Dibêje ku ala tê nîşandan Ala Tirkîyeyê ye. 7.7.1.8. Navê Marşa Neteweyî ya Tirk dibêje. 7.7.1.9. Dibêje ku marşa ku navê wê tê gotin Marşa Neteweyî ya Tirk e.	
Beş 7.7. Jiyana li Welatê Me	7.7.2. Cureyên herêmên cuda yên welatê me li gorî avhewa, pêşîna riwekan, şeklê rûyê erdê û belavbûna nifûsê nas dike.	7.7.2.1. Cureyên herêmên cuda yên welatê me li gorî taybetmendiyan avhewayê nas dike. 7.7.2.2. Cureyên herêmên cuda yên welatê me li gorî taybetmendiyan pêşîna riwekan nas dike. 7.7.2.3. Cureyên herêmên cuda yên welatê me li gorî şeklên rûyê erdê nas dike. 7.7.2.4. Cureyên herêmên cuda yên welatê me li gorî belavbûna nifûsê nas dike.	Ji bo armanca 7.7.2. tê pêşniyarkirin ku hînkirin bi destpêkirina ji herêma ku kes tê de dijî bê kirin. Di hînkirina armanca 7.7.2. de ji bo kesên ku jêhatîbûnên zimanê diyarker nînin dikare li ser materyalên dîtbarî xebat bê kirin.
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 7.7. Jiyana li Welatê Me	7.7.3. Taybetmendiyan avhewa, pêşîna riwekan, şeklên rûyê erdê û nifûsê yên li welatê me tên dîtin dibêje.	7.7.3.1. Taybetmendiyan bingehîn ên avhewayên li welatê me tên jiyîn dibêje. 7.7.3.2. Taybetmendiyan bingehîn ên cureyên pêşîna riwekan ên li welatê me hene dibêje. 7.7.3.3. Taybetmendiyan bingehîn ên şeklên rûyê erdê yên	Ji bo armanca 7.7.3. tê pêşniyarkirin ku hînkirin bi destpêkirina ji herêma ku kes tê de dijî bê kirin. Di hînkirina armanca 7.7.3. de ji bo kesên ku jêhatîbûnên zimanê diyarker nînin dikare li ser materyalên dîtbarî xebat bê kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		li welatê me tînin dibêje. 7.7.3.4. Taybetmendiyên belavbûna nîfûsê yê li welatê me dibêje.	
Beş 7.7. Jiyana li Welatê Me	7.7.4. Agahiyên bingeîn ên der barê yekîneyên niştecihbûnê de dibêje.	7.7.4.1. Navên yekîneyên niştecihbûnê dibêje. 7.7.4.2. Kesên ku yekîneyên niştecihbûnê birêve dibin dibêje.	
Beş 7.7. Jiyana li Welatê Me	7.7.5. Agahiyên bingeîn ên der barê Atatürk de ji hev cuda dike.	7.7.5.1. Li ser materyalên dîtbarkî Atatürk nîşan dide. 7.7.5.2. Dibêje ku kesê di wêneya tê nîşandan de Atatürk e. 7.7.5.3. Agahiyên kesane yê Atatürk dibêje. 7.7.5.4. Tiştên ku Atatürk ji bo welatê me kirine dibêje.	Ji bo tevgera armanckirî 7.7.5.3. ji kesî tê hêvîkirin ku agahiyên wekî dîroka jidayikbûn/mirînê, cihê jidayikbûn/mirînê, cihê gora wî hwd. bibêje. Dema tevgera armanckirî 7.7.5.4. tê xebitandin, divê tekez li ser agahiyên wekî rizgarkirina welatê me ji dijminan, damezrandina komara me, anîna gelek nûjeniyên bo welatê me hwd. bê kirin.
Beş 7.7. Jiyana li Welatê Me	7.7.6. Agahiyên bingeîn ên der barê cejnên neteweyî û olî de ji hev cuda dike.	7.7.6.1. Navên cejnên neteweyî dibêje. 7.7.6.2. Tiştên ku di cejnên neteweyî de tên kirin li ser materyalên dîtbarkî nîşan dide. 7.7.6.3. Tiştên ku di cejnên neteweyî de tên kirin dibêje. 7.7.6.4. Taybetmendiyên cejnên neteweyî dibêje. 7.7.6.5. Navên cejnên olî dibêje. 7.7.6.6. Tiştên ku divê di cejnên olî de bên kirin li ser materyalên dîtbarkî nîşan dide. 7.7.6.7. Tiştên ku di cejnên olî de tên kirin dibêje. 7.7.6.8. Taybetmendiyên cejnên olî dibêje.	Di tevgerên armanckirî 7.7.6.4. û 7.7.6.8. de divê wateyên ku cejn dihevwînin bên tekezkirin. Mînak dema tê pirsîn «Taybetmendiyên Cejna Komarê ya 29'ê Cotmehê çi ne?» ji kesî tê hêvîkirin ku bibêje «Îro komar hat ragihandin.»

8. Navê Modulê	ŞİYANÊN XWELÊGERÎNÊ
8. Armanca Modulê	Bi Modula Jêhatîbûnên Xwelênêrînê tê armanckirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê jêhatîbûnên xwelênêrînê pêk bînin.
8. Beşên Modulê	Jêhatîbûnên Lênêrîn û Paqijiya Kesane, Kontrola Tuwaletê û Jêhatîbûnên Tuwaletê, Jêhatîbûnên Cilûberg Lixwekirin û Jêkirinê, Jêhatîbûnên Xwarin û Vexwarinê Ravekirin

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.1. Jêhatîbûnên Lênêrîn û Paqijiya Kesane	8.1.1. Şiyanên lênêrîna kesane û paqijiyê pêk tîne.	8.1.1.1. Destên xwe dişo. 8.1.1.2. Rûyê xwe dişo. 8.1.1.3. Lingên xwe dişo. 8.1.1.4. Diranên xwe firçe dike. 8.1.1.5. Poza xwe paqij dike. 8.1.1.6. Porê xwe şeh dike. 8.1.1.7. Porê xwe dişo. 8.1.1.8. Serşokê dike. 8.1.1.9. Neynûkên destan jê dike. 8.1.1.10. Neynûkên lingan jê dike. 8.1.1.11. Rîhê xwe kur dike. 8.1.1.12. Pêdê diguherîne. 8.1.1.13. Bîhnbir/parfûmê bi kar tîne. 8.1.1.14. Mûyên laşê xwe paqij dike.	Di armanca 8.1.1. de divê li analîzên jêhatîbûnê yên ku dê ji bo jêhatîbûnên şuştinê bîn kirin pêngavên ji bo amadekirinê bîn zêdekirin. Dema tevgerên armanckirî yên di armanca 8.1.1. de tên xebitandin, divê hevdem xebatên hişyariyê yên der barê rewşên ku kes dê ji bo pêkanîna van jêhatîbûnan pêdiviya wî/wê pê hebe jî bîn kirin. Mînak divê bê peyda kirin ku hişyariya wê yekê jî zêde bibe ku piştî xwarinê divê diranên xwe firçe bike. Ji bo jêhatîbûna firçekirina diranan a di tevgera armanckirî 8.1.1.4. de dikare bi firçeya diranan a elektronîk jî hînkirin bê kirin. Tevgerên armanckirî yên wekî guherandina pedê (8.1.1.12), serşokkirin (8.1.1.8.), paqijkirina mûyên laş (8.1.1.14) hwd. divê bi agahî û erêkirina malbatê û bi perwerdeya malbatê bîn pêkanîn. Ji bo hînkirina van tevgerên armanckirî divê kes/kesên lênêrînê ji xelekê ewlehiyê bîn diyarkirin û tenê bi hevkarîya van kes/kesan bê xebitandin. Divê pêşîn bê dayîn ku kes/kesên ji xelekê ewlehiyê tên diyarkirin ji hemzayendan bîn hîlbijartin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.2. Kontrola Tuwaletê û Jêhatîbûnên Tuwaletê	8.2.1. Kontrola tuwaletê peyda dike.	8.2.1.1. Bi hereketên dest û rûyê, tevgerên fizîkî û amûrên ragihandinê yên alternatîf diyar dike ku tuwaleta wî/wê hatiye. 8.2.1.2. Dibêje ku tuwaleta wî hatiye.	Berî ku dest bi hînkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 8.2.1. de bê kirin, divê rewşa amadebûna kesî bi malbatê re bê nixandîn. Divê bi berçavgirtina rewşa tenduristiya kesî û encamên tomara ziwabûna roj û şevê bê diyarkirin ka amade ye ji bo vê perwerdeyê an na. Di perwerdeya tuwaletê ya kesên bi astengiya laşî de divê bi bijîşk û fizyoterapistan re hevkarî bê kirin. Ji bo hemû kesan divê pêşî bi rêbaza kevneşopî dest bi hînkirina jêhatîbûnên tuwaletê bê kirin. Lê belê ji bo kesên ku di perwerdeya tuwaletê ya kevneşopî de performans xwestî nîşan nadin dikare perwerdeya tuwaletê ya berfirehkirî jî bê bikaranîn.
Beş 8.2. Kontrola Tuwaletê û Jêhatîbûnên Tuwaletê	8.2.2. Şiyana tuwaletê pêk tîne.	8.2.2.1. Bi alîkariya kesên di xelekê ewlehiyê de tuwaleta xwe dike. 8.2.2.2. Tuwaleta xwe dike. 8.2.2.3. Piştî tuwaletê paqijiya laşê xwe dike. 8.2.2.4. Piştî tuwaletê paqijiya tuwaletê dike.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.3. Jêhatîbûnên Cilûberg Lixwekirin û Jêkirinê	8.3.1. Cilên xwe ji xwe dike.	8.3.1.1. Goreyên xwe ji xwe dike. 8.3.1.2. Pantorê xwe ji xwe dike. 8.3.1.3. Kazaxê xwe ji xwe dike.	Dema jêhatîbûnên jêkirin û lixwekirina pantol/etekê tên xebitandin, divê bi pantol/eteka bi lastîk dest bi hînkirinê bê kirin û paşê bi pantol/eteka bi fermuar û bişkoj bê xebitandin. Ji ber ku analîzên jêhatîbûnê yên jêkirin û lixwekirina

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		8.3.1.4. Tîşortê xwe ji xwe dike. 8.3.1.5. Delingê xwe ji xwe dike. 8.3.1.6. Hirkeya xwe ji xwe dike. 8.3.1.7. Çakêtê xwe ji xwe dike. 8.3.1.8. Yelekê xwe ji xwe dike. 8.3.1.9. Suweterê xwe ji xwe dike. 8.3.1.10. Montê/paltoyê/kabanê xwe ji xwe dike. 8.3.1.11. Solê/botê/çîzmeya xwe ji xwe dike. 8.3.1.12. Şapika xwe ji xwe dike. 8.3.1.13. Lepikê xwe ji xwe dike. 8.3.1.14. Şalikê xwe ji xwe dike. 8.3.1.15. Atlêta xwe ji xwe dike. 8.3.1.16. Kirasên xwe yên hundirîn ji xwe dike. 8.3.1.17. Goreya kulotî ya xwe ji xwe dike. 8.3.1.18. Kincê xwe ji xwe dike.	mont, palto û kabanê taybetmendiyan dişibin hev nîşan didin, ew wekî tevgera armanckirî bi hev re hatine girtin. Divê pêvajoya hînkirinê li gorî cilê ku kes bi kar tîne bê plankirin. Di hînkirina jêhatîbûnê jêkirin û lixwekirinê de divê taybetmendiyan werzê bîr berçavgirtin. Mînak di werza zivistanê de dema lixwekirin û jêkirina botan tê xebitandin, di werza havînê de divê lixwekirin û jêkirina tîşort, şapik hwd. bê xebitandin. Ji bo peydakirina bidestxistin, herikbarî, mayîndebûn û giştîkirina jêhatîbûnê lixwekirinê divê bi malbatê re hevkarî bê kirin. Di hînkirina tevgerên armanckirî yên jêkirin û lixwekirinê de divê bi berçavgirtina nepeyda kirina kesî re xistinê pêwîst bîr kirin.
Beş 8.3. Jêhatîbûnê Cilûberg Lixwekirin û Jêkirinê	8.3.2. Cilên xwe li xwe dike.	8.3.2.1. Goreyan xwe li xwe dike. 8.3.2.2. Pantorê xwe li xwe dike. 8.3.2.3. Kazaxê xwe li xwe dike. 8.3.2.4. Tîşortê xwe li xwe dike. 8.3.2.5. Delingê xwe li xwe dike. 8.3.2.6. Hirkeya xwe li xwe dike. 8.3.2.7. Çakêtê xwe li xwe dike. 8.3.2.8. Yelekê xwe li xwe dike. 8.3.2.9. Suweterê xwe li xwe dike. 8.3.2.10. Montê/paltoyê/kabanê xwe li xwe dike. 8.3.2.11. Solê/botê/çîzmeya xwe li xwe dike. 8.3.2.12. Şapika xwe li xwe dike. 8.3.2.13. Lepikê xwe li xwe dike. 8.3.2.14. Şalê xwe li xwe dike.	
Beş 8.3. Jêhatîbûnê Cilûberg Lixwekirin û Jêkirinê	8.3.2. Cilên xwe li xwe dike.	8.3.2.15. Atlêta xwe li xwe dike. 8.3.2.16. Kirasên xwe yên hundirîn li xwe dike. 8.3.2.17. Goreya kulotî ya xwe li xwe dike. 8.3.2.18. Kincê xwe li xwe dike.	
Beş 8.3. Jêhatîbûnê Cilûberg Lixwekirin û Jêkirinê	8.3.3. Aparatên li ser cilan vedike.	8.3.3.1. Çitçit vedike. 8.3.3.2. Cirt cirt vedike. 8.3.3.3. Fermuar vedike. 8.3.3.4. Bişkok vedike. 8.3.3.5. Qoççe vedike. 8.3.3.6. Klîps vedike. 8.3.3.7. Benikê vedike.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.3. Jêhatîbûnên Cilûberg Lixwekirin û Jêkirinê	8.3.4. Aparatên li ser cilan digire.	8.3.4.1. Çitçit digire. 8.3.4.2. Cirt cirt digire. 8.3.4.3. Fermuar digire. 8.3.4.4. Bişkok digire. 8.3.4.5. Qopçe digire. 8.3.4.6. Klîps digire. 8.3.4.7. Benikê girê dide.	
Beş 8.3. Jêhatîbûnên Cilûberg Lixwekirin û Jêkirinê	8.3.5. Aksesûara temamker a cilan bi kar tîne.	8.3.5.1. Kember bi kar tîne. 8.3.5.2. Kirawat bi kar tîne. 8.3.5.3. Bendika pantol bi kar tîne. 8.3.5.4. Fûlar bi kar tîne. 8.3.5.5. Berçavk bi kar tîne. 8.3.5.6. Xişir bi kar tîne. 8.3.5.7. Toqe/tac dixê.	

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.3.	8.3.6. Li gorî cih, dem û rewşê cilan li xwe dike.	8.3.6.1. Li gorî werzan cilan li xwe dike. 8.3.6.2. Li gorî hawîrdorê cilan li xwe dike.	
Beş 8.3.	8.4.1. Şiyanên xwarinê pêk tîne.	8.4.1.1. Bi bikaranîna tilîyên xwe xwarinê dixwe. 8.4.1.2. Bi bikaranîna çetel xwarinê dixwe. 8.4.1.3. Bi bikaranîna kevçî xwarinê dixwe. 8.4.1.4. Bi bikaranîna çetel û kêrê bi hev re xwarinê dixwe.	Dema jêhatîbûnên xwarinê tînin xebitandin, divê hînkirin bi berçavgirtina dema ku kes tê navenda perwerdeyê bê plankirin. Divê bi destpêkirina bi xwarin-vexwarinên ku kes jê hez dike û bi pêşkêşkirina bijartinê ji kesî re di materyalên tînin bikaranîna de, motîvasyonê kesî bê peyda kirin. Di hînkirina jêhatîbûnên xwarin û vexwarinê de divê bi berçavgirtina taybetmendiyên dorûbera çandî ya ku kes tê de ye, di analîzên jêhatîbûnê de

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.4. Jêhatîbûnên Xwarin û Vexwarinê	8.4.2. Şiyanên vexwarinê pêk tîne.	8.4.2.1. Bi bikaranîna pîpetê şilav vedixwe. 8.4.2.2. Ji îskanê şilav vedixwe. 8.4.2.3. Ji şûşeyê şilav vedixwe. 8.4.2.4. Ji qutiya tenekeyî şile vedixwe.	cih ji rêzikên sifirê û edebê re bê dayîn. Di hînkirina jêhatîbûnên xwarin û vexwarinê ji kesên bi astengiya laşî re divê bi fizyoterapistên re hevkarî bê kirin.
Beş 8.4. Jêhatîbûnên Xwarin û Vexwarinê	8.4.3. Tevgerên xwarinxwarinê yê guncaw pêk tîne.	8.4.3.1. Bi qasî ku wê biqedîne xwarinê tîne firaqa xwe. 8.4.3.2. Xwarinên xwe li gorî rêza wan dixwe. 8.4.3.3. Dema di devê wî de parî hebe bêtî ku bi xavê dixwe. 8.4.3.4. Li ser sifreyê pêçetê bi kar tîne.	

9. Navê Modulê	ŞIYANÊN JIYANA ROJANE
9. Armanca Modulê	Bi Modula Jêhatîbûnê Jiyana Rojane tê armanckirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê jêhatîbûnê jiyana rojane pêk bînin.
9. Beşên Modulê	Jêhatîbûnê Mitbaxê, Bikaranîna Amûr û Alavên Malê, Rêxistin û Lênêrîna Cilûbergan, Rêxistin û Lênêrîna Malê Dema armanc û tevgerên armanckirî yê di Beşa 1'ê de tên xebitandin, divê bi berçavgirtina jêhatîbûnê ewlehiyê yê di modula JÊHATÎBÛNÊ JIYANA CIVAKÎ de bi nêzîkatiyeke tevayî bê xebitandin.

Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 8.4. Jêhatîbûnên Xwarin û Vexwarinê	9.1.1. Şiyanên berî amadekirina xwarinê pêk tîne.	9.1.1.1. Xwarinê dişo. 9.1.1.2. Xwarinê hûr dike. 9.1.1.3. Xwarinê rende dike. 9.1.1.4. Qalikê xwarinê dike.	
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.2. Xwarina hêsan amade dike.	9.1.2.1. Sandwîç çêdike. 9.1.2.2. Salate çêdike. 9.1.2.3. Tost çêdike. 9.1.2.4. Cacix çêdike.	
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.3. Xwarinê dipêje.	9.1.3.1. Hêkan dipêje. 9.1.3.2. Xwarinê dikelîne. 9.1.3.3. Şorbe çêdike. 9.1.3.4. Makarna çêdike. 9.1.3.5. Pudîng çêdike. 9.1.3.6. Kek çêdike.	Li gorî asta kesî dikarin xwarinên asta pêşketî bîn pijandin. Ji bo tevgera armanckirî 9.1.3.3. divê di destpêkê de bi şorbeya amade dest bi xebatê bê kirin, li gorî performansa kesî divê cihê bê dayîn hînkirina şorbeyên bi cureyên cuda.
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.4. Vexwarinê amade dike.	9.1.4.1. Vexwarina toz amade dike. 9.1.4.2. Ava fêkiyan amade dike. 9.1.4.3. Dew çêdike. 9.1.4.4. Çayê dedemîne. 9.1.4.5. Qehweya tirkî çêdike.	Di qezenckirina tevgera armanckirî 9.1.4.1.ê de divê bi bikaranîna ava germ û sar hînkirin cur bi cur bibe. Di hînkirina tevgera armanckirî 9.1.4.2. de divê bi berçavgirtina jiyana kesî cihê ji hînkirina jêhatîbûnên wekî bi dest guvaştin, bikaranîna guvêşkera fêkiyên hişk hwd. re bê dayîn.
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.5. Servîsê dike.	9.1.5.1. Servîsa xwarinê dike. 9.1.5.2. Servîsa vexwarinê dike.	Ji bo armanca 9.1.5. divê pêşî bi hînkirina jêhatîbûnên servîskirina xwarina hişk û vexwarina sar bê destpêkirin. Piştî ku kes di van jêhatîbûnan de pêşketin nîşan dide, divê hînkirina servîskirina xwarina şil û vexwarina germ bê domandin.
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	9.1.6. Maseya xwarinê amade dike û berhev dike.	9.1.6.1. Amûr û alavên guncaw ji bo xwarin/vexwarinan li ser masê bi cih dike. 9.1.6.2. Li gorî hejmara kesan amûr û alavên guncaw li ser masê bi cih dike. 9.1.6.3. Masa xwarinê berhev dike.	Ji bo armanca 9.1.6. divê pêvajoyên hînkirinê bi berçavgirtina jiyana çandî yê kesî û malbata wî/wê bîn avakirin.
Beş	Armanç	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.1. Şiyanên Metbexê	Armanç	Divê armanç û tevgerên armanckirî yê di Beşa 2'yê de bi tevgerên armanckirî yê din ên vê modulê re bîn girêdan û bi nêzîkatiyeke tevayî bîn xebitandin. Mînak di hînkirina jêhatîbûna çêkirina kekê de divê jêhatîbûnên bikaranîna mîkser û firinê bîn xebitandin. Divê armanç û tevgerên armanckirî yê di Beşa 2'yê de bi berçavgirtina jêhatîbûnên ewlehiyê yê di modula Jêhatîbûnên Jiyana	tevayî bîn xebitandin. Mînak dema bi amûrên malê yê elektrîkî tê xebitandin, divê cihê ji hînkirina tedbirên li hemberî rîskên ku dikarin çêbibin re bê dayîn. Ravekirin

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
		Civakî de bi nêzîkatiyeke Tevgerên Armanckirî	
Beş 9.1. Şiyarên Metbexê	9.2.1. Kelûpelên spî bi kar tîne.	9.2.1.1. Televîzyonê bi kar tîne. 9.2.1.2. Ocaxê bi kar tîne. 9.2.1.3. Sarincê bi kar tîne. 9.2.1.4. Makîneya firaqan bi kar tîne. 9.2.1.5. Makîneya cilan bi kar tîne. 9.2.1.6. Firnê bi kar tîne. 9.2.1.7. Firna mîkrodalga bi kar tîne.	
Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.2. Bikaranîna Amûr û Gerekên Malê	9.2.2. Amûrên malê yên biçûk bi kar tîne.	9.2.2.1. Germkera avê bi kar tîne. 9.2.2.2. Robota metbexê bi kar tîne. 9.2.2.3. Mîkserê bi kar tîne. 9.2.2.4. Makîneya tostê bi kar tîne. 9.2.2.5. Makîneya ziwakirina por bi kar tîne. 9.2.2.6. Melkeşa elektrîkî bi kar tîne. 9.2.2.7. Ûtiyê bi kar tîne.	Di hînkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 9.2.2. de divê hînkirina der barê lînerîn û paqijiya rûtin a amûrên malê yên biçûk de bê kirin.
Beş 9.2. Bikaranîna Amûr û Gerekên Malê	9.2.3. Cîhazên elektronîk/elektrîkî yên kesane bi kar tîne.	9.2.3.1. Telefonê bi kar tîne. 9.2.3.2. Telefona destan bi kar tîne. 9.2.3.3. Tabletê bi kar tîne. 9.2.3.4. Kompîturê bi kar tîne. 9.2.3.5. Lêdera muzîkê ya dijîtal bi kar tîne. 9.2.3.6. Makîneya wênegirtinê bi kar tîne. 9.2.3.7. Şeklderê por bi kar tîne. 9.2.3.8. Makîneya kurkirinê bi kar tîne. 9.2.3.9. Makîneya epîlasyonê bi kar tîne.	Divê digel amûrên di armanca 9.2.3. de cih ji bikaranîna aparatên wekî guhgirtk, şarjker hwd. ji re bê dayîn.
Beş 9.2. Bikaranîna Amûr û Gerekên Malê	9.3.1. Rêza cilan peyda dike.	9.3.1.1. Cilan dipêçe. 9.3.1.2. Cilan datîne nav dolabê. 9.3.1.3. Cilan li gorî werzên wan dabeş dike û dolaba xwe rêk dixê.	

Divê armanc û tevgerên armanckirî yên di Beşa 4'ê de bi tevgerên armanckirî yên din ên vê modulê re bên girêdan û bi nêzîkatiyeke tevayî bên xebitandin. Mînak divê jêhatîbûnên bikaranîna ûtiyê û ûtîkirinê bi hev re bên xebitandin. Divê armanc û tevgerên armanckirî yên di Beşa 4'ê de bi berçavgirtina jêhatîbûnên ewlehiyê yên di modula Jêhatîbûnên Jiyana Civakî de bi nêzîkatiyeke tevayî bên xebitandin. Mînak dema jêhatîbûnên wekî paqijkirina tuwaletê, paqijkirina camê, malêsîkirinê hwd. tên xebitandin, divê cih ji hînkirina tedbîran li hemberî rîskên ku dikarin çêbibin re bê dayîn.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.3. Rêz û Lênêrîna Cilan	9.3.2. Lênêrîna cilan dike.	9.3.2.1. Bişkokê didirû. 9.3.2.2. Cihê qeliştî didirû. 9.3.2.3. Solan boyax dike. 9.3.2.4. Cilan firçe dike.	
Beş 9.3. Rêz û Lênêrîna Cilan	9.4.1. Di metbexê de paqijî û rêzê peyda dike.	9.4.1.1. Firaqan dişo. 9.4.1.2. Sarincê bi cih dike. 9.4.1.3. Sarincê paqij dike. 9.4.1.4. Ocaxê paqij dike. 9.4.1.5. Fîrnê paqij dike. 9.4.1.6. Aspîratorê paqij dike. 9.4.1.7. Amûrên metbexê yên biçûk paqij dike.	Dema hînkirina jêhatîbûnên tevgerên armanckirî yên di armanca 9.4.1. de tê plankirin, divê cih ji pêngava bicihkirina amûr û alavên hatine paqijkirin li cihên wan re jî bê dayîn. Ji bo tevgera armanckirî 9.4.1.1. divê hînkirina jêhatîbûnên şuştina firaqan hem bi dest hem jî di makîneya firaqan de bê kirin.

Beş	Armanc	Tevgerên Armanckirî	Ravekirin
Beş 9.4. Rêz û Lênêrîna Malê	9.4.2. Di odeya razanê de paqijî û rêzê peyda dike.	9.4.2.1. Nivînan çêdike. 9.4.2.2. Nivînan berhev dike. 9.4.2.3. Berçavşoyê diguherîne.	Hînkirina tevgerên armanckirî 9.4.2.1. û 9.4.2.2. divê bi berçavgirtina jiyana malê ya kesî bê avakirin (mînak nivîna erdê, çêkirina nivînê li ser çekyatê hwd.).
Beş 9.4. Rêz û Lênêrîna Malê	9.4.3. Paqijî û rêza nav malê peyda dike.	9.4.3.1. Çopê davêje. 9.4.3.2. Tozê digire. 9.4.3.3. Erdê paqij dike. 9.4.3.4. Erdê gêz dike. 9.4.3.5. Dolabê rêk dixê. 9.4.3.6. Dolabê paqij dike. 9.4.3.7. Cilan dişo. 9.4.3.8. Cilan daliqîne. 9.4.3.9. Ûtiyê dike. 9.4.3.10. Camê paqij dike. 9.4.3.11. Lawaboyê paqij dike. 9.4.3.12. Tuwaletê paqij dike.	Di hînkirina tevgerên armanckirî 9.4.3.3. û 9.4.3.4. de divê bi bikaranîna materyalên cuda (gêziya destan, gêziya elektrîkî, bezê erdê, paspas) çalakiyên hînkirinê cuda bên kirin. Ji bo tevgera armanckirî 9.4.3.7. dikare hînkirina jêhatîbûnên şuştina cilan hem bi dest hem jî di makîneya cilşoyê de bê kirin.

10. Navê Modulê	JÊHATÎBÛNÊN JİYANA CIVAKÎ
10. Armanca Modulê	Bi Modula Jêhatîbûnên Jiyanê Civakî tê armanckirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê jêhatîbûnên bingeîn ên jiyana civakî bi dest bixin.
10. Beşên Modulê	Ewlehî, Kirîn, Cihên Civakî, Sazî û Damezrawe, Veguhastin û Ragihandin, Plankirina Jiyanê Rojane Armanckirina Ravekirinê Tevgerên Armanckirî

Armanc

Ravekirin

Tevgerên Armanckirî

10. Navê Modulê

10. Beşên Modulê

10. Armanca Modulê

JÊHATÎBÛNÊN JIYANA CIVAKÎ

Bi Modula Jêhatîbûnên Jiyana Civakî tê armanckirin ku kesên bi astengiya spektruma otîzmê jêhatîbûnên bingehîn ên jiyana civakî bi dest bixin.

Ewlehî, Kirîn, Cihên Civakî, Sazî û Damezrawe, Veguhastin û Ragihandin, Plankirina Jiyana Rojane

Beş 10.1. Ewlehî	10.1.1. Nependîtiya xwe diparêze.	10.1.1.1. Pêşniyara xwarin/vexwarinê ya ji kesên ne di xelekê ewlehiyê de red dike. 10.1.1.2. Pêşniyara alîkariyê ya ji kesên ne di xelekê ewlehiyê de red dike. 10.1.1.3. Pêşniyara geştê ya ji kesên ne di xelekê ewlehiyê de red dike. 10.1.1.4. Di rewşên îhmal û îstismarê de tiştên ku divê bên kirin dike.	Ji bo armanca 10.1.1. divê pêşî di avakirina xelekê ewlehiyê de bi malbat an kesên lîstikê re bê axaftin û 3 kes bên diyarkirin ku kes dikare di rewşên pêwîst de ji wan alîkariyê bistîne. Divê ji kesî re bê hînkirin ku tenê ji kesên di xelekê ewlehiyê de alîkariyê bistîne. Di xebatên ji bo tevgerên armanckirî yên di armanca 10.1.1. de divê cih ji hînkirina jêhatîbûnên wekî gotina na, qîrîn, çûna devera ewle, agahdarkirina kesên di xelekê ewlehiyê de hwd. re bê dayîn. Divê tevgerên armanckirî yên di armanca 10.1.1. de bi sûdwergirtina ji senaryoyan li derdorên şibandî bên xebitandin. Divê cih ji plankirinê ji bo giştîkirina van tevgerên armanckirî li derdorên xwezayî re bê dayîn.
	10.1.2. Xwe li hemerî rîsk û talûkeyên ku dikarin di derdorên cuda de çêbibin diparêze.	10.1.2.1. Bi girtina hesinên derenceyê dadikeve/hildikişe. 10.1.2.2. Ji meşîna li ser erdê şil û şemitok dûr disekine. 10.1.2.3. Amûrên birîner bi awayekî ewle bi kar tîne. 10.1.2.4. Amûrên malê yên elektrîkî û gazî bi awayekî ewle bi kar tîne. 10.1.2.5. Malzemeyên paqijiyê bi awayekî ewle bi	Ji bo tevgerên armanckirî yên di armanca 10.1.2. de danîna amûrên birîner an malzemeyên paqijiyê li cihên ku kes negihîjinê an gotina wê yekê ji kesên re ku divê dest nedin van maddeyan ne bes e. Divê bê guman hînkirineke sistematîk bê pêşkêşkirin. Di vê pêvajoyê de çawa ku dikare cih ji xebatên modelbûn û lîstina rolê re bê dayîn, dikare ji sepanên li ser bingeha delîlan ên ku di beşa ravekirina de cih digirin jî sûd bê wergirtin.

kar tîne.

Armanc

Ravekirin

Tevgerên Armanckirî

		10.1.2.6. Mobîlyayan bi awayekî ewle bi kar tîne. 10.1.2.7. Pencere û balkonê bi awayekî ewle bi kar tîne. 10.1.2.8. Derî bi awayekî ewle bi kar tîne.	
Beş 10.1. Ewlehî	10.1.3. Di rewşên awarte de ewlehiya xwe peyda dike.	10.1.3.1. Di rewşên awarte de 112'yê digire. 10.1.3.2. Di rewşên awarte de destwerdanên alîkariya pêşîn ên hêsan ên pêwîst pêk tîne. 10.1.3.3. Ji bo peydakirina ewlehiya xwe di rewşên awarte de bi endamên malbatê, kesên lîstikê, personelê tenduristî û ewlehiyê re hevkarîyê dike.	Ji bo armanca 10.1.3. dikare bi kesî re rêberekî alîkariya awarte bê avakirin û bê peydakirin ku kes vî rêberî bi xwe re bigire. Di nav rewşên awarte yên ku divê bîr xebitandin de dikarin rewşên wekî birîndarbûn, jehrîbûn, qeza, karesatên xwezayî hwd. cih bigirin. Di hînkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 10.1.3. de divê ji bilî xebatên di asta agahî û tîgîhê de, li derdorên şibandî xebatên ber bi sepanê ve jî bên kirin.
	10.1.4. Di trafîkê de ewlehiya xwe peyda dike.	10.1.4.1. Wekî peyayî ewlehiya xwe peyda dike. 10.1.4.2. Di wesayîtan de ewlehiya xwe peyda dike.	Divê ji bo pêşandana tevgerên armanckirî yên di armanca 10.1.4. de li derdorên xwezayî plankirinên pêwîst bên kirin. Ji bo jêhatîbûna peydakirina ewlehiyê wekî peyayî ya di tevgera armanckirî 10.1.4.1. de, cih tê dayîn hînkirina jêhatîbûnên wekî derbasbûna aliyê din bi bikaranîna ewle ya derbasgeha peyayan, meşîna ewle li ser peyarêyê, bikaranîna ewle ya derbasgehên jêr û jor, xwe anîna li tabelayên trafîkê. Ji bo jêhatîbûna peydakirina ewlehiyê di wesayîtan de ya di tevgera armanckirî 10.1.4.2. de, cih tê dayîn hînkirina jêhatîbûnên wekî girêdana kembera ewlehiyê, rûniştina li cihê xwe di dema rêwîtiyê de, xwe anîna li rêzikana dema ji wesayîtê dadikeve û lê siwar dibe.

Armanc

Ravekirin

Tevgerên Armanckirî

Beş 10.2. Kirîn	10.2.1. Kirîne dike.	10.2.1.1. Berî kirîne amadekariyê dike. 10.2.1.2. Kirîna xurekan dike. 10.2.1.3. Kirîna cilûbergan dike. 10.2.1.4. Kirîna hilberên lînêrîna kesane dike. 10.2.1.5. Kirîna maddeyên paqijiyê dike. 10.2.1.6. Kirîna qirtasiyeyê dike.	Divê xebatên ku armanc jê giştîkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 10.2.1. de li ser derdorên xwezayî ye bîn kirin. Dema analîzên jêhatîbûnê yên ku dê di hînkirina tevgerên armanckirî yên di armanca 10.2.1. de bîn bikaranîn tîn amadekirin, divê xalên ku dema kirîna hilberan bala mirov lê be bîn tekezkirin (dîroka dawîya bikaranînê, pîvanên bejnê hwd.).
Beş 10.3. Cihên Civakî	10.3.1. Cihên civakî bi kar tîne.	10.3.1.1. Xwaringeh/qehwexaneyê bi kar tîne. 10.3.1.2. Sînema/şanoyê bi kar tîne. 10.3.1.3. Park/bexçe/cihên seyrane hwd. bi kar tîne. 10.3.1.4. Pirtûkxaneyan bi kar tîne. 10.3.1.5. Derdorên ku tê de konser tîn lidarxistin bi kar tîne. 10.3.1.6. Derdorên ku tê de çalakîyên hunerî (mûze, pêşangeh hwd.) tîn lidarxistin bi kar tîne. 10.3.1.7. Derdorên ku tê de çalakîyên werzîşî tîn lidarxistin bi kar tîne. 10.3.1.8. Derdorên ku li gorî pêdiviyên wî/wê ne bi kar tîne.	Ji ber ku tevgerên armanckirî yên di armanca 10.3.1. de jêhatîbûnên zincîrî ne, divê di pêvajoya hînkirin û nixandîne de analîza jêhatîbûnê bê kirin. Dema analîza jêhatîbûnê tê kirin, divê rêzîkên ku divê li van cihan bîn parastin bîn diyarkirin û hînkirin li gorî wan bê kirin. Divê tevgerên armanckirî yên di armanca 10.3.1. de ger pêkan be li derdorên xwezayî bîn xebitandin, ger mercên guncaw tune bin divê derdorên şibandî bîn çêkirin. Di hînkirina tevgera armanckirî 10.3.1.1. de divê ji bo xwaringeh/qehwexaneyên bi xizmeta xweyaringî lihevanî bîn kirin. Bi gotina «derdorên ku li gorî pêdiviyên wî/wê ne» ya di tevgera armanckirî 10.3.1.8. de derdorên wekî cildir, paqijkirina hişk, tamîrkar hwd. tîn vegotin.
Beş 10.4. Sazî û Damezrawe	10.4.1. Sazî û damezraweyan bi kar tîne.	10.4.1.1. Sazî û damezraweyên ku xizmetên tenduristiyê pêşkêş dikin bi kar tîne. 10.4.1.2. Bankeyan bi kar tîne. 10.4.1.3. Sazî û damezraweyên ku xizmeta post û kargoyê pêşkêş dikin bi kar tîne.	Ji ber ku tevgerên armanckirî yên di armanca 10.4.1. de jêhatîbûnên zincîrî ne, divê di pêvajoya hînkirin û nixandîne de analîza jêhatîbûnê bê kirin. Dema analîza jêhatîbûnê tê kirin, divê rêzîkên ku divê li van cihan bîn parastin bîn diyarkirin û hînkirin li gorî wan bê kirin. Divê tevgerên armanckirî yên di armanca 10.4.1. de ger pêkan be li derdorên xwezayî bîn xebitandin, ger mercên guncaw tune bin divê derdorên şibandî bîn çêkirin.

Armanc

Ravekirin

Tevgerên Armanckirî

Beş 10.5. Veguhastin û Ragihandin	10.5.1. Xizmetên veguhastinê yên nav bajêr bi kar tîne.	10.5.1.1. Servîsa dibistanê bi kar tîne. 10.5.1.2. Otobusê bi kar tîne. 10.5.1.3. Dolmişê bi kar tîne. 10.5.1.4. Trêna/metroyê bi kar tîne. 10.5.1.5. Keştiya rêwîyan bi kar tîne. 10.5.1.6. Taksîyê bi kar tîne.	Ji ber ku tevgerên armanckirî yên di armancên 10.5.1. û 10.5.2. de jêhatîbûnên zincîrî ne, divê di pêvajoya hînkirin û nîrxandinê de analîza jêhatîbûnê bê kirin. Dema analîza jêhatîbûnê tê kirin, divê rêzîkên ku divê li van cihan bên parastin bên diyarkirin û hînkirin li gorî wan bê kirin. Divê li analîzên jêhatîbûnê yên ku ji bo tevgerên armanckirî yên di armancên 10.5.1. û 10.5.2. de hatine kirin, pêngava diyarkirina amûra veguhastinê ya herî guncaw ji bo cihê ku dê biçe bê zêdekirin. Têvgerên armanckirî yên di armancên 10.5.1. û 10.5.2. de ger pêkan be
	10.5.2. Xizmetên veguhastinê yên navbajarî bi kar tîne.	10.5.2.1. Otobusê bi kar tîne. 10.5.2.2. Trêna bi kar tîne. 10.5.2.3. Keştî/feribotê bi kar tîne. 10.5.2.4. Balafirê bi kar tîne.	divê li derdorên xwezayî bên xebitandin, ger mercên guncaw tune bin divê derdorên şibandî bên çêkirin. Di hînkirina tevgerên armanckirî yên di armancên 10.5.1. û 10.5.2. de divê hînkirin bi wan amûrên veguhastinê bê kirin ku kes dikare di jiyana xwe ya rojane de pir caran bi kar bîne.
	10.5.3. Xizmetên ragihandinê bi kar tîne.	10.5.3.1. Telefonê bi kar tîne. 10.5.3.2. Înternetê bi kar tîne. 10.5.3.3. Medyaya civakî bi kar tîne. 10.5.3.4. Posteya elektronîk bi kar tîne.	Di tevgerên armanckirî 10.5.3.2. û 10.5.3.3. de divê der barê parastina ewlehiyê de di bikaranîna înternet û medyaya civakî de bi malbatê re hevkarî bê kirin.
Beş 10.6. Plankirina Jiyana Rojane	10.6.1. Jiyana xwe ya rojane plan dike.	10.6.1.1. Kar/erkên ku dê di nav rojê de bike li gorî rêza girîngiyê plan dike. 10.6.1.2. Kar/erkên ku dê bike li gorî derdora ku tê de ye pêk tîne. 10.6.1.3. Dema xwe ya vala bi awayekî bikêrhatî bi kar tîne.	Ji bo armanca 10.6.1. dikarin nexşerêyên demê yên guncaw ji bo kesî bên amadekirin da ku dema xwe li malê, li kar, li dibistanê û li derdorên civakî bi plan û bi bandor bi kar bîne. Divê hînkirin bê plankirin da ku kes bikaribin nexşerêyên demê yên amadekirî bi kar bînin. Ji bo tevgera armanckirî 10.6.1.3. dikare formeke nîrxandina dema vala bê amadekirin û bi malbat û kesî re çalakiyên guncaw bên diyarkirin. Ji bo çalakiyên diyarkirî hînkirin dikare bê plankirin.

pêvek pêvek

PÊVEK-1 TESTA LI GORÎ PÎVANÊ (ÖBT)

Nav û Paşnavê Kesî Navê Mamoste : _____ : _____ Sala Perwerde-Hînkirinê Dîrok : _____/_____/_____ : Navê Modulê Nirx. pêşîn : _____ Hejmara Beşê: _____ : ____/____/____ Nirx. navîn : _____

____/____/____ Nirx. dawîn : ____/____/____ Erê/Na Tevgerên Armanckirî Materyal/Pirs Rênişandan Pîvan Nirx. navîn Nirx. dawîn Nirx. pêşîn

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

nirx.: Nirxandin

LÎSTEYA KONTROLÊ PÊVEK-2 Nav û Paşnavê Kesî Navê Mamoste : _____ : _____ Sala
Perwerde-Hînkirinê Dîrok : _____/_____/_____ : Navê Modulê Nirx. pêşîn : _____ Hejmara Beşê: _____ :
____/____/____ Nirx. navîn : ____/____/____ Nirx. dawîn : ____/____/____

Nirx. dawîn Nirx. pêşîn Nirx. navîn Tevgerên Armanckirî Materyal/Pirs Ravekirin Erê (+)/Na (-) Erê (+)/Na (-) Erê (+)/Na (-) 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13.
14. 15. nirx.: Nirxandin

MIFTEYA XALKIRINA ASTA PÊVEK-3

Nav û Paşnavê Kesî : _____ Dîroka Destpêk û Dawiya Perwerdeyê : ____/____/____ Dîroka Nirxandinê : ____/____/____ Navê
Modul - Beşê : ____/____/____ Armanç/Tevgera Armanckirî :

Asta Performansê û Pênase

Pîvan Netêrker (3) Navîn (2) Baş (1)

Nîşe: Li gorî jêhatîbûna ku dê bê pîvandin dikare 3, 4, 5'î bê amadekirin.

FORMA TOMARKIRINA PERFORMANSÊ PÊVEK-4

Nav û Paşnavê Kesî : _____ Navê Mamoste : _____

Dîroka Nirxandina Pêş : ____/____/____ Dîroka Nirxandina Dawîn : ____/____/____

Hejmara Tevgera Armanckirî Nirxandin Armanç Beş 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Pêş x x x x x x x x x x x x Armanc 1.1.1 Dawîn + + + + + + + + + + + +

Pêş x x x x x Beş 1.1 Armanc 1.1.2 Dawîn + + + + +

Pêş x x x x x x x Armanc 1.1.3 Dawîn + + + + + + +

Pêş x x x x x x x x Armanc 2.1.1 Dawîn + + + + + + + Beş 2.1 Pêş x x x x x x x x x x x x Armanc 2.1.2 + + + + + + + + + + Dawîn

x x x Pêş Armanc 3.1.1 + + + Dawîn

x x Pêş Armanc 3.1.2 Beş 3.1 + + Dawîn

x x Pêş Armanc 3.1.3 + + Dawîn

Nîşe: Forma Tomarkirina Performansê; ji bo her modulekê li destpêk û dawiya pêvajoya hînkirinê cuda cuda tê dagirtin.

x: Tevgera armanckirî ya plankirî

+ : Tevgera armanckirî ya gihîştî

FORMA KURTE YA ŞOPANDINA PÊŞKETINA BPKê PÊVEK-5

Nav û Paşnavê Kesî Navê Mamoste : _____ :

Sala Perwerde-Hînkirinê : _____ / _____

Dîroka Nirxandina Dawîn Nirxandina Pêş : ____/____/____ : ____/____/____

Dîroka

Di Modulê de Di BPK'ê de Yê Pêk Anîne Yê Fêkirin Yê Hatine Yê Negihîştî

Negihîştin

Modulên Cih Digirin Armancên Cih Digirin Têvgerên Têvgerên Pêşniyar Têvgerên Armanckirî Têvgerên

Sedemên

Armanckirî Armanckirî Armanckirî Armanckirî Beş Armanckirî

Nîşe: Forma Kurteya Şopandina Pêşketina BPK'ê; di pêvajoya sepandina BPK'ê de, ji daneyên ku ji nirxandinên di dema hînîkirinê û li dawîya hînîkirinê de hatine kirin

hatine bidestxistin tê dagirtin. Ji bo nixrandinên qerase yên ku dê di sala perwerde-hînkirinê ya dûvre de bên kirin, daneyên di vê formê de tên berçavgirtin.

		Armanc 1.1.1							
--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--

		Armanc 1.1.2						
	Beş 1.1 (Navê							
	Beşê)	Armanc 1.1.3						
(Navê Modulê) Modul 1								
		Armanc 1.1.4						
		Armanc 1.2.1						
	Beş 1.2 (Navê							
	Beşê)	Armanc 1.2.2						
		Armanc 2.1.1						
(Navê Modulê) Modul 2	Beş 2.1 (Navê							
	Beşê)	Armanc 2.1.2						

LÎSTEYA KONTROLÊ YA PORTFOLYOYÊ Saziya Hînkirinê ya Taybet Navenda Rêberî û Lêkolînê
 (RAM) Ravekirin Ravekirin Xebat/Berhem Nav û Paşnavê Kesî :
 _____ Dîroka wê : ____/____/____ Sala Perwerde-Hînkirinê :
 ____/____ Navê Modulê : _____ Ev form, ji

bo kontrolkirina naveroka portfolyoyê beriya ku portfolyoyên ku kesan piştî temamkirina modulekê an li dawiya sala perwerde û hînkirinê amade kirine ji RAM'ê re bîn şandin, hatiye amadekirin. Herwiha li destpêka pêvajoya perwerde-hînkirinê, ji bo dayîna zanyariyê der barê wê yekê de ku divê çî bikeve naveroka portfolyoyên ku dê bîn amadekirin, hatiye amadekirin. Dema portfolyo tê radestkirin, berhem/xebatên jêrîn dê di serî de ji aliyê saziya hînkirinê ya taybet ve bîn kontrolkirin, dema dosya digihîje RAM'ê jî dê ji aliyê RAM'ê ve bê kontrolkirin û stûnên têkildar bîn dagirtin. Nîşe: Ev form dê du heb bê dagirtin. Yek dê li saziya hînkirinê ya taybet a têkildar û ya din jî dê li RAM'ê di bin qeydê de bê girtin. PÊVEK-6

Ev form, ji bo kontrolkirina naveroka portfolyoyê beriya ku portfolyoyên ku kesan piştî tamamkirina modulekê an li dawiya sala perwerde û hînkirinê amade kirine ji RAM'ê re bîn şandin, hatiye amadekirin. Herwiha li destpêka pêvajoya perwerde-hînkirinê, ji bo dayîna zanyariyê der barê wê yekê de ku divê çî bikeve naveroka portfolyoyên ku dê bîn amadekirin, hatiye amadekirin. Dema portfolyo tê radestkirin, berhem/xebatên jêrîn dê di serî de ji aliyê saziya hînkirinê ya taybet ve bîn kontrolkirin, dema dosya digihîje RAM'ê jî dê ji aliyê RAM'ê ve bê kontrolkirin û stûnên têkildar bîn dagirtin.

PÊVEK-6 LÎSTEYA KONTROLA PORTFOLYOYÊ

Nav û Paşnavê Kesî Dîroka wê : _____ : ____/____/____

Sala Perwerde-Hînkirinê Navê Modulê : _____/____ : _____

Saziya Hînkirinê ya Taybet Navenda Rêberî û Lêkolînê (RAM) Xebat/Berhem Ravekirin Ravekirin

Nîşe: Ev form dê du heb bê dagirtin. Yek dê li saziya hînkirinê ya taybet a têkildar û ya din jî dê li RAM'ê di bin qeydê de bê girtin.

	BPK'a Kesî		
	BHF (Bernameya Hînkirinê ya Ferdî)		
	Forma Kurtiya Şopandina Pêşketina BPK'ê (2 Heb)		
	Formên Tomarkirina Performansê		
	Nimûneya BHF'ê		
	Nimûneya Forma Şopandina Pêşketinê		
	Nimûneya Grafîka Pêşketinê		
	Nimûneya Amûrên Pîvandî (Îmtîhan)		
	Nimûneyên Erkên ku di Pêvajoya Hînkirinê de Hatine Kirin		
	Nimûneyên Rûpelê Xebatê yê ku di Pêvajoya Hînkirinê de ji Aliyê Kesî ve Hatine Kirin		
	Nimûneyên Tomara Dengî û Vîdyo yê ku Xebatên Kesî Dihewînin (Eger Destûr ji Malbatê Hatibe Wergirtin Dikarin Bîn Danîn)		

MIFTEYA XALKIRINA ASTA YA PORTFOLYOYÊ PÊVEK-7

Nav û Paşnavê Kesî Dîroka Nirxandinê : _____ : ____/____/____

Dîroka Destpêka Perwerdeyê Navê Modulê : _____/____ : _____

RAVEKIRIN: Ev amûr, ji bo nixandina portfolyoyên ku tê de berhemên cur bi cur ên ku kesên me di nav sala hînkirinê de li gorî modul an modulên têkildar amade kirine û amûrên pîvandîne yên cur bi cur ên ku ji aliyê mamosteyan ve ber bi hînkirin û pêşketina wan ve hatine sepandin bi hev re cih digirin, hatiye amadekirin. Di xalkirina portfolyoyên kesan ên hatine amadekirin de her pîvanekê ji jêrîn cuda cuda vekolin û xal bidin.

Navîn (2) Divê bê pêşxistin (1) Baş (3) Pir Baş (4)

Naverok	Ji xebatên ku divê di çarçoveya Beşa 1, Beşa 2 û Beşa 3 de di nav portfolyoyê de hebin, hema hema yek jî tune ne. Tenê BPK'a kesî heye. Forma tomarkirinê û/an grafîkên pêşketinê yê ku pêşketina kesî nîşan didin jî cih nagirin.	BPK û Forma Tomarkirina Performansê ya kesî ya di çarçoveya Beşa 1 de di nav portfolyoyê de heye. Xebatên ku divê di çarçoveya Beşa 2 û Beşa 3 de hebin cih nagirin. Forma tomarkirinê û/an grafîkên pêşketinê yê ku pêşketina kesî nîşan didin bi qismî hene lê zanyariyeke pir rûber didin.	Beşeke girîng a xebatên ku divê di çarçoveya Beşa 1, Beşa 2 û Beşa 3 de di nav portfolyoyê de hebin heye. Berhemên nimûne bi zanyariyên di forma tomarkirina performansê de li hev tînin û forma tomarkirinê û/an grafîkên pêşketinê yê ku pêşketina kesî nîşan didin cih digirin.	Hemû xebatên ku divê di çarçoveya Beşa 1, Beşa 2 û Beşa 3 de di nav portfolyoyê de hebin hene. Berhemên nimûne bi zanyariyên di forma tomarkirina performansê de li hev tînin û forma tomarkirinê û/an grafîkên pêşketinê yê ku pêşketina kesî nîşan didin cih digirin.
Rewşa Pêkhatinê ya Armancan	Dema li berhem, form û forma tomarkirina performansê ya di nav portfolyoyê de tê nêrîn, tê dîtin ku bi ti armancên beriya hînkirinê hatine diyarkirin nehatiye gihîştin an tenê bi yek an du ji wan hatiye gihîştin.	Dema li berhem, form, forma tomarkirina performansê hwd. yê di nav portfolyoyê de tê nêrîn, tê dîtin ku bi qasî nivê armancên beriya hînkirinê hatine diyarkirin hatiye gihîştin.	Dema li berhem, form, forma tomarkirina performansê hwd. yê di nav portfolyoyê de tê nêrîn, tê dîtin ku bi beşeke girîng a armancên beriya hînkirinê hatine diyarkirin hatiye gihîştin.	Dema li berhem, formên tomarkirina performansê hwd. yê di nav portfolyoyê de tê nêrîn, tê dîtin ku bi armancên beriya hînkirinê hatine diyarkirin bi temamî hatiye gihîştin.

Navîn (2) Divê bê pêşxistin (1) Baş (3) Pir Baş (4)

Amûrên Pîvandîne	Amûrên pîvandîne yê ku wek nimûne li nav portfolyoyê hatine danîn bi giştî bi armanc û tevgerên armanckirî yê di modulan de yê kesî re li hev nayên. Herwiha ji aliyê teknîkî (taybetmendiyên ku divê hebin û cure) û cewherî (naverok) ve pêwîst e bîr pêşxistin.	Amûrên pîvandîne yê ku wekî mînak di portfolyoyê de hatine danîn bi giştî bi armancên kesî û bi tevgerên armanckirî yê di modulan de re li hev tînin. Lê belê divê ji aliyê kalîteyê ve (wekî naverok) bîr pêşxistin.	Amûrên pîvandîne yê ku wek nimûne li nav portfolyoyê hatine danîn bi armanc û tevgerên armanckirî yê di modulan de yê kesî re li hev tînin, lê belê ji aliyê teknîkî (taybetmendiyên ku divê hebin û cure) ve pêwîst e hinekî bêtir bîr pêşxistin.	Amûrên pîvandîne yê ku wek nimûne li nav portfolyoyê hatine danîn, bi awayekî ku armanc û tevgerên armanckirî yê di modulan de yê kesî bipîvin, bi berfirehiyeke fireh, ji aliyê hejmara pirsan, teknîkê hwd. ve guncaw hatine amadekirin.
Rapordana Pêşketinê	Di nav portfolyoyê de ti amûrek ku pêvajoya pêşketina kesî nîşan bide tune ye.	Tabloyên tomarkirinê/grafîkên nimûne yê ku di nav portfolyoyê de hatine pêşkêşkirin pêvajoya pêşketina kesî nîşan nadin. An jî bi temamî bi armancan ve girêdayî ne.	Tabloyên tomarkirinê/grafîkên nimûne yê ku di nav portfolyoyê de hatine pêşkêşkirin pêvajoya pêşketina kesî bi giştî nîşan didin lê zanyariya berfireh nadin.	Tabloyên tomarkirinê/grafîkên nimûne yê ku di nav portfolyoyê de hatine pêşkêşkirin der barê performansa kesî de zanyariyên berfireh didin.
Cureyên Berheman	Di nav portfolyoyê de ji xebatên ku ber bi armancên kesî ve hatine kirin tenê nimûneyên bi cureyekê hatine dayîn.	Di nav portfolyoyê de ji xebatên ku ji bo armancên kes hatine kirin ji du-sê cureyan jî nimûne hene.	Di nav portfolyoyê de ji xebatên ku ber bi armancên kesî ve hatine kirin nimûneyên bi du- sê cureyan jî hene. Hejmara nimûneyên taybet bi cureyî jî di asta tîrker de ye.	Di nav portfolyoyê de ji xebatên ku ber bi armancên kesî ve hatine kirin (nimûneyên îmtîhanê, rûpelên xebatê, vîdyo, tomarên dengî, erk, çalakî) nimûneyên cur bi cur hatine pêşkêşkirin. Nimûneyên hatine pêşkêşkirin hem ji aliyê hejmarê ve

				têrker in hem jî ji aliyê cewherî ve taybetmendiyan cuda yên kesî nîşan didin.
Rêzik	Belge û berhemên di nav portfoloyê de; bêtir ku li Beşa 1, Beşa 2, Beşa 3 bîn, bi tesadufî hatine dosyakirin. Dosya gelekî bêrêzik xuya dike.	Belge û berhemên di nav portfoloyê de; li gorî Beşa 1 guncaw in lê beşên din bi awayekî alozî hatine dosyakirin.	Belge û berhemên di portfoloyê de li gorî Beşa 1 û Beşa 2 bi awayekî guncaw hatine dosyakirin û bi giştî bi rêk û pêk in.	Belge û berhemên di nav portfoloyê de; li gorî Beşa 1, Beşa 2, Beşa 3 hatine dosyakirin. Dosya ji aliyê rêzikê ve gelekî baş e.

Divê bê pêşxistin (1) Navîn (2) Baş (3) Pir Baş (4)

Ravekirin	Aliyên Xurt ên Dosyayê:			
	Aliyên Dosyayê yên ku Divê Bê Pêşxistin:			

BERNAMEYA PERWERDEYA PIŞTGIRÎ JI BO KESÊN BI ASTENGIYA SPEKTRUMA OTÎZMÊ